Opening door de voorzitter, Bas Eenhoorn.

Het hoogtepunt van het bestaan van een politieke partij is als we bij elkaar komen om de lijsten samen te stellen voor de vertegenwoordigende lichamen, in het bijzonder natuurlijk voor de Tweede Kamer en het verkiezingsprogramma vast stellen waarmee we de kiezers willen overtuigen om VVD te stemmen en te zorgen dat we een liberalere maatschappij in Nederland krijgen dan we tot nu toe hebben.
Dat hoogtepunt gaan we deze twee dagen met z'n allen meemaken en dat zullen we op een zeer democratische wijze doen, daar nemen we de tijd voor al was het alleen al omdat er veel gediscussieerd is in de partij over het verkiezingsprogramma, afdelingen, kamercentrales, er is overal zeer intensief gepraat over het programma.
Er is ook heel veel en intensief gepraat over de lijst ook daar is in enthousiasme geprobeerd om weer nieuwe elementen in te brengen en andere afwegingen neer te leggen en zo hoort het ook, een partij hoort democratisch te zijn in alle opzichten.

We hebben daarom rustig de tijd om dat met z'n allen door te spreken, er is maar één belemmering, de meeste van u, willen net zoals ik waarschijnlijk, vannacht om een uur of elf half twaalf naar bed maar als we er dan nog niet door zijn dan beginnen we morgenochtend gewoon weer om een uur of zeven of zo we gaan het allemaal rustig bekijken. Niemand moet zich opgejaagd voelen.

We hebben ook een stemcommissie dus als u denkt jeetje hoe gaat dat nu met die kastjes? Een stemcommissie die kan ook op een gegeven moment roepen van laten we nu maar even kijken of het allemaal wel in orde is, de leden Verkleij, de Pape en Anderinga hebben zich bereid verklaart om dat allemaal goed in de gaten te houden en om te kijken of alles netjes wordt neergeslagen in notulen zodat we dat niet alleen later kunnen teruglezen maar er ook nog iets mee kunnen doen hebben de leden Pille, Koning en Storteres zich bereid verklaart om dat allemaal netjes in de gaten te houden. Dank voor hun bereidheid.

Dan Uiteraard wil ik nu alvast zeggen dat de commissie die ruim anderhalf jaar onder leiding van Piet Korteweg gewerkt heeft aan het stuk en met u heeft overlegd om te komen tot een zo goed mogelijke voorbereiding voor deze vergadering dat die ook in volle omvang, nee dat is niet helemaal juist

want Michiel Pattijn is er niet, dus op Michiel Pattijn na in volle omvang aanwezig is om vandaag eventueel toelichting te geven en nadere punten met u te overwegen en uiteindelijk proberen tot besluitvorming te komen, we komen uiteraard nog op hun werk terug maar ik wilde het toch vast van te voren zeggen dat het een fantastische job is geweest in die anderhalf jaar om dit bijzonder fraaie en heel goed overtuigende verkiezingsprogramma te schrijven.

Er zijn een aantal huishoudelijke mededelingen die loop ik snel even met u door. Allereerst, ik ga ervan uit dat u allemaal in de gaten hebt dat er formulieren zijn uitgereikt met errata, zo u die nog niet heeft zorgt u dan dat u die krijgt, er is een toelichting op de financieel economische uitgangspunten, vanmiddag behandelen we dat bij de toelichting onder punt B1.
En uiteraard heeft dat alles met de actualiteit te maken, wij willen een partij zijn van financiële degelijkheid dus bij ons is er wel een financiële paragraaf in tegenstelling tot sommige andere partijen.

Dan het elektronische stemmen, ik zal er een paar dingen nog van zeggen maar mocht het nou helemaal mis gaan dan kunnen we altijd nog terugvallen op onze bekende formulieren wit, blauw en oranje maar dat elektronische stemmen is buitengewoon eenvoudig. Er is een mogelijkheid om keurig voor en tegen in te drukken en dat wordt ook iedere keer heel netjes geshowd en ik weet niet, ik kijk even naar Daan Zwart, of we nu een proefstemming alvast kunnen doen? Dan gaan we eens even kijken of het werkt.
Een hele ingewikkelde vraag, dat is bijna de ingewikkeldste vraag van de hele dag, ik vraag aan u of u daar voor of tegen bent en ik zeg tegen u dat als u er voor bent dan drukt u op het knopje één en bent u ertegen dan drukt u op knopje twee en ik open nu de stemming.
U ziet dat doordat er een groen lichtje niet meer knippert maar een gewoon groen lichtje is en als dat lichtje groen is dan drukt u en daarna hebt u gestemd en daar geef ik u zo'n tien a twintig seconden voor, ik kijk naar uw desperate blikken of u het allemaal hebt kunnen afhandelen en dan zeg ik nu is de stemming voorbij en dan wordt het hierachter elektronisch verwerkt en dan zien we wat de uitkomst van de stemming is.

Dat duurt zestien seconden we kunnen het checken, na zestien seconden is hier nu de uitslag: 216 stemmen voor en de rest was tegen en in percentages uitgedrukt, ja, dit gaat wel heel snel.

Ok, dat is dus hoe het gaat. U ziet onmiddellijk de uitslag we gaan steeds door op die wijze en als u zegt hoho dit gaat te snel, u hebt in principe allemaal uw stemkaarten met gewicht, een kastje en ik hoop dat u niet al teveel kastjes voor u heeft maar in principe één stemkaart één kastje het moet allemaal heel overzichtelijk kunnen.
Gaan we nog een proef doen Daan of is dit genoeg? We gaan er nog een doen want de directeur die wil echt dat u het weet. Ik open nu de stemming, voor is op knopje één en tegen op knopje twee, u krijgt er weer zeg maar tien a twintig seconden voor maar ik denk dat u nu al hebt gedrukt, we sluiten nu de stemming en nu duurt het zestien seconden voor we dat we weten hoe het afgelopen is en dat is steeds weer een eeuwigheid die zestien seconden.
En in die tijd hebben we eigenlijk een soort van conference nodig, akkoord ook hier is weer een meerderheid en een minderheid dat is altijd wel aardig bij die stemmingen.

Volgens mij hebt u het allemaal door, zijn er nog vragen over? Is er iemand die het idee heeft dat het niet klopt? De directeur heeft onder ede verklaart dat het open, eerlijk en heel helder, transparante software is die hier achterin zit dus de stemming is niet van tevoren al ingeprogrammeerd.
Misschien is het goed om u er nog even op te wijzen dat er een aantal punten heel veel aandacht hebben gevraagd in afdelingsdiscussies en die zijn nog wat meer behandeld in de commissie en in een nota van toelichting. In een nota van wijziging gaan we dat allemaal doen zo tussen twee en vijf vanmiddag zodat we proberen op die punten ook extra aandacht te geven en dat doen we ook omdat, zoals u weet, vandaag ook ministerraad is en onze bewindslieden vanochtend in actie dus moeten zijn in Den Haag.
Vanavond met enige tegenzin moeten ze een hapje eten met kroonprins en Maxima, dus ze zijn er vanavond ook niet, dus alle grote belangrijke dingen doen we in ieder geval vanmiddag, hetgeen natuurlijk niet wil zeggen dat al die andere amendementen niet belangrijk zijn maar die grote punten die we eruit hebben gehaald die doen we allemaal vanmiddag zodat de bewindslieden hun zegje kunnen zeggen als dat nuttig en nodig is.

Ik denk dat we dan nog iets moeten zeggen over die vergaderorde. We beginnen dus nu met de inleidingen van hoofdstuk één dan loopt dat door met de hoofdstukken twee en drie, zoals ik al zei dan de nota van toelichting en de nota van wijziging, A en B genoemd, en de amendementen uiteraard die daarbij horen en zo verder en wat er over blijft behandelen we dan vanaf vanavond om half acht.

Ik kijk of er nog dingen zijn waarvan ik denk dat u dat nog zou moeten weten, de stemprocedure hebben we gehad, de wijze, oh ja misschien is dat nog even goed. We proberen het zo te doen dat er een korte toelichting wordt gegeven, is er geen behoefte aan een toelichting dan wordt er gevraagd of er behoefte is aan stemming en als dat niet het geval, is dan wordt automatisch het voorstel van het hoofdbestuur overgenomen. Even dus voor de goede orde, er is niet altijd stemming maar alleen als dat gevraagd wordt, als er geen stemming is is de tekst van het hoofdbestuur overgenomen. Is er wel een toelichting dan is er gelegenheid. Proberen we zo te doen, maximaal twee voor en twee tegenstanders van dat voorstel nog even aan het woord te laten want ik ga ervan uit dat er uitvoerig en voldoende gediscussieerd is in de partij en dat we niet alle argumenten hier nog weer moeten wisselen maar de kans om laten we zeggen twee voor en twee tegenstanders nog te horen dat betekent dat daarna de discussie wordt gesloten ook al staat er nog een rij want je blijft je natuurlijk wel concentreren op de grote punten, dus probeer dat altijd zo kort te doen. Daarna is er de stemming en dat hebben we net geoefend en dat kan dan denk ik ook allemaal niet meer mis gaan.
Dus nog maar even voor de goede orde, eerst kijken of er iemand nog toelichting wil geven op het amendement, dan vraag ik stemming en is er een toelichting dan is er ook nog de mogelijkheid voor een aantal voor- of tegenstanders om nog wat te zeggen en dan is er stemming.

Ik denk, ik speak nog even bij de directeur of we nog iets vergeten zijn? De directeur vindt het zo goed, dan gaan we over naar een korte toelichting van Piet Korteweg om ons even goed in de stemming te brengen en dan gaan we aan de slag. Ik wens iedereen heel veel duidelijkheid en een plezierige open sessie als het gaat over alle punten en het maken van een heel mooi en goed verkiezingsprogramma, het woord is aan Piet Korteweg.

De heer Piet Korteweg; dames en heren, goedemorgen. Ik zal niet het verkiezingsprogramma nog een keer toelichten, want dat is tenslotte al gebeurt, op de buitengewone of bijzondere vergadering in oktober, wat ik wel wilde doen met u is even uitleggen hoe de commissie die u hier heeft geïnstalleerd en die hier zit hoe die met die amendementen is omgegaan en waarom ze is omgegaan op de manier waarmee is omgegaan.
Want het is natuurlijk zo, dat heeft u ook wel gemerkt, u heeft bij elkaar zo'n 840 amendementen ingediend, dat zijn een heleboel amendementen, daar heeft u uw hartstocht en uw hart en uw ziel heeft u daar ingelegd en een

heleboel energie en een heleboel inzet en om dan te zien dat er op het eind verworpen bij staat, en dat staat er nog al eens een paar keren bij, dat lijkt me een hard gelag dus ik ben u een verklaring schuldig van waarom we geopereerd hebben zoals we geopereerd hebben en ik hoop ook dat ik, als ik die heb afgelegd, dat u dan meer begrijpt wat onze roerselen en onze inzet was.

840 amendementen, ik heb het u al gezegd, wij hebben daar als commissie tweeën een halve week de tijd voor gehad, en wat moesten wij doen? Wij moesten ze sorteren onderwerp op onderwerp, wij moesten ze beoordelen, wij moesten kijken of daarmee het programma niet uit mekaar gespeeld werd want het programma moet consistent zijn je kan niet op de ene bladzijde dit zeggen en op de andere bladzijde het tegendeel, dat snapt u neem ik aan ook, en wij moesten proberen om het hoofdbestuur een advies te geven.
Hoe hebben we dat nou gedaan, wat is onze invalshoek geweest? Wel onze invalshoek is geweest de opdracht die wij bij de start, bij onze installatie kregen en wat was die opdracht? Die opdracht was drieledig en die vat ik nog een keer voor u samen.

U heeft ons toen gezegd schrijf een liberaal programma dat overtuigd en dat ruimte en vrijheid geeft aan de individuele burger dus niet met voorstellen die tot nog meer geboden en verboden komen.
Het tweede wat u tegen ons hebt gezegd is schrijf een helder programma, een programma dat zich beperkt tot hoofdpunten, met andere woorden schrijf een verkiezingsdocument en niet een document voor bestuurders want dat is vaak toch wat gedocumenteerder en gedetailleerder.
Het derde wat u tegen ons gezegd heeft is maak keuzes, stel prioriteiten, er is heel veel heel belangrijk maar niet alles is even belangrijk en zet nou eens een keer wat voor de nieuwe tijd, de nieuwe kabinetsperiode, aan nieuwe maatregelen aan nieuw beleid wat wij in handen hebben zet dat nou eens in het zonlicht, licht dat uit en laat dat niet overschaduwen door al die andere dingen die ook moeten en ook kunnen maar die als je ze allemaal bij elkaar schrijft tot zo'n gedetailleerde en omvangrijk verkiezingsdocument leidt dat eigenlijk de hoofdpunten in de schaduw komen te staan van de bijpunten.
Dat zijn dus de drie uitgangspunten die wij gehanteerd hebben om te komen tot onze adviezen aan het hoofdbestuur.

Wel, concreet zit daar natuurlijk achter, want een heleboel amendementen waren natuurlijk toch doe dit ook nog, zeg dat ook nog, denk om die groep en

denk om dat belang. Wij hebben gemeend dat wij het als volgt zouden moeten doen, wij kunnen niet ieders belang dienen, vaak zijn die belangen ook tegenstrijdig, wij moesten dus zoeken naar het gemeenschappelijke belang bij al die deelbelangen en bij al die groepsbelangen want tenslotte is het zo dat als we het gemeenschappelijk belang van ons allemaal goed dienen dat dan daarmee eigenlijk ook de deelbelangen het beste zijn gediend.

Ik wil u dat wel concretiseren, en daarmee geef ik aan dat een heleboel amendementen in die richting gingen. Als u de vraag zou stellen wat doet de VVD in het programma voor ouderen, voor jongeren, voor kinderen, voor gehandicapten, voor vrouwen, voor scholieren, voor studenten, voor homoseksuelen, voor AOW'ers, voor verzorgers, voor onderwijzers enzovoort, dan zouden wij het liefst dat beantwoorden met helemaal niets. Waarom helemaal niets? Omdat wij vinden dat de manier waarop wij het programma ingezet hebben het gemeenschappelijke in al die belangen het beste dient en dus die individuele belangen persoonlijk.
Wat zijn die gemeenschappelijke belangen in het programma, en u heeft het gelezen dus u weet dat het er in staat, zijn eigenlijk de hoofdpunten hervorm het zorgstelsel want dan verdwijnen de wachtlijsten en dan krijgen wij als burger weer keuze en kwaliteit op ons bord.

Hervorm het onderwijsstelsel want dan krijgen, niet Zoetermeer, maar de scholen, de schoolbesturen en de schooldirecties de onderwijzers dus weer autonomie over hun gebouw en over de begroting en over de onderwijsaanpak en dat is belangrijk voor iedereen.

Hervorm de WAO want als je meer handen aan het bed wil en meer handen in de klas wil dan moet je zorgen dat er meer mensen aan het werk gaan want de arbeidsmarkt is volstrekt krap, ook in deze relatief slechte conjunctuur, hij is per saldo krap en dat komt gewoon omdat wij met z'n allen een stuk ouder worden en er zijn dus niet genoeg mensen, wel in de WAO maar niet op de arbeidsmarkt, hervorm dus de WAO.

En volgend punt is verlaag de belastingen want als je dat niet doet kun je ook niet hopen dat u en ik die een eigen vrije keuze willen gaan hebben op een heleboel terreinen, de beschikbare inkomens hebben en de bestedingskracht hebben om dat te doen.

Daarmee zeg je natuurlijk tevens dat wat u en ik gaan doen de overheid niet meer hoeft te doen dus die hoeft daar die belasting ook niet meer voor te heffen.

We hebben ook gezegd in dat programma, moderniseer de overheid, maak hem kleiner maar sterker. Maak hem kleiner, is dat moderniseren? Ja, waarom? Laat de overheid alleen datgene doen wat alleen de overheid kan en dat is nogal wat, daar heeft ze de handen aan vol. Openbaar bestuur, goed openbaar bestuur. Rechtshandhaving, goede rechtshandhaving. Defensie, goede defensie. Infrastructuur dus water, weg en spoor om het nou maar kort samen te vatten. Zorg voor zwakken en marktmeesterschap, dat is de nieuwe rol van de overheid dames en heren, niet alles wat men vindt dat moet gebeuren ook zelf uitvoeren als overheid, de uitvoering aan en ander over laten maar toezicht op de kwaliteit van de uitvoering en het stellen van kwaliteitseisen, op de school, in het verkeer, op de weg enzovoort.
En tenslotte een helder en restrictief vreemdelingenbeleid, dat staat allemaal vrij keihard in dit verkiezingsprogramma, helder en restrictief vreemdelingenbeleid. Om het nou eens heel kort door de bocht samen te vatten erin of eruit maar niet meer ertussen.
En tenslotte versterk de veiligheidsketen tegen de misdaad, tegen het terrorisme en tegen de bandieten met als kernpunt, als ik het nou in één woord samen wil vatten, maak van het openbaar ministerie een goed geoliede misdaadbestrijdingsmachine, dat zijn de zeven kernpunten die we naar mijn gevoel uit moeten lichten en die we niet in de schaduw moeten stellen door al te veel andere dingen ook nog eens in zo'n verkiezingsprogramma op te schrijven die prachtig zijn maar die, laten we zeggen, teveel schaduw vormen voor die hoofdpunten want we moeten met overtuigingskracht deze strijd aan en u weet ook waarom ik dat zeg omdat er inmiddels mensen bezig zijn zich op minder dan zeven punten te concentreren maar op maar één of twee punten te concentreren en dat werkt, dus wij moeten zorgen dat ook ons programma werkt en vandaag is het onze en uw beurt om dit programma goed te maken en goed te houden.

Dus wij hebben niet tegenstaande de hartstocht en niet tegenstaande de inzet die u in uw amendementen heeft gelegd toch tegen een heleboel amendementen nee meenden te moeten zeggen, niet omdat we daar nou zo'n plezier in hadden maar omdat wij dachten willen wij het programma heel, geconcentreerd en gefocust houden en dus overtuigend houden, en daar

gaat het in deze verkiezingsstrijd om overtuiging, dan moeten wij dus een aantal van uw amendementen, hoe goed we ze ook vonden, verwerpen. Of omdat ze het programma op hoofdlijnen te gedetailleerd zouden hebben gemaakt, of omdat ze te zeer specifieke of groepsbelangen dienen, of omdat ze elkaar tegenspreken komt heel veel voor en dat kunnen we natuurlijk niet hebben want dan overtuigen we niemand, of omdat het ene argument al door het andere was ondervangen en wij dus gebundeld hebben en ik neem aan dat ieder van u dat ook gedaan zou hebben.

Werken dus op hoofdlijnen, proberen de zijlijnen even niet te vergeten maar dat betekent niet dat we er niet voor zijn. Een heleboel staand beleid, waarvan een heleboel van u ook hebben gezegd in uw amendementen, waarom neem je dat niet op dat hebben we toch ook altijd al gezegd, natuurlijk is dat zo, daar zijn we ook niet tegen daar zijn we voor maar staand beleid daar hoeven we mekaar niet meer van te overtuigen, het gaat nu om een nieuwe kans.
We zitten eens in de vier jaar, heeft een politieke partij dan heeft de VVD een nieuwe kans, aan kans om zich als nieuw te presenteren, een kans om even te ontsnappen uit de vorm van de coalitie van de afgelopen vier jaar waar altijd wat verwaterd is geraakt, eens in de vier jaar heb u de kans om nieuw beleid voor nieuwe problemen in een nieuw kabinet voor een nieuwe vier jaar vorm te geven en die kans moeten wij vandaag grijpen en dat is waarom wij geprobeerd hebben de focus in het programma te houden, de overtuigingskracht in het programma te houden en het programma een verkiezingsdocument te laten zijn en niet een te bestuurlijk opgezet document.

Voorzitter, dit is wat ik wilde zeggen in de hoop dat ik u een beetje heb kunnen overtuigen.

De heer Bas Eenhoorn; reuze bedankt, ik denk dat daarmee is aangegeven wat de inzet is geweest van de commissie met betrekking tot het verkiezingsprogramma zoals dat in concept ligt en de benadering van amendementen en wijzigingsvoorstellen zoals die zijn gegeven en door het hoofdbestuur zijn overgenomen.
Dan stel ik voor dat wij beginnen met de behandeling van de amendementen. We beginnen bij de inleiding. De inleiding die staat op bladzijde 13 van, als ik het goed heb is dat voor iedereen bladzijde 13 soms zijn de prints anders tegenwoordig maar dit is allemaal hetzelfde, bladzijde 13 en dat is het

amendement 444 dat is het eerste en even kijken of iedereen daar is zodat we straks geen verwarring krijgen en voor de zekerheid zien we het ook steeds achter ons.
Bladzijde 13, kunt u het niet vinden? Volgens mij gaat het praten.

Zaal; Het begin van laat ik zeggen het totale blok is een inleiding en nota van wijziging, die u vanmiddag wilt behandelen, begint u met de list A nota van wijziging en dan A1 gehandicapten.

De heer Bas Eenhoorn; nee, nee, dat doen wij niet. Wij beginnen met de inleiding op bladzijde 13 en wat u noemt dat gaan we vanmiddag om twee uur bij de kop pakken.

Dus het is de inleiding op het verkiezingsprogramma?

De heer Bas Eenhoorn; ja, voor de goede orde dat zijn de C amendementen, dat had ik er even bij moeten zeggen, sorry, de C amendementen.
Nu hebben we het wel allemaal, de C amendementen? Het begint met 444, iemand die het nog niet heeft? Ok, nou dan gaan we starten en beginnen we met de vraag of iemand daar nog een toelichting op wil geven, niet het geval? Is er iemand die stemming wil? Niet het geval, hoofdbestuursvoorstel overgenomen.

Voorstel 86, iemand die een toelichting wil geven? Als u uw naam wilt noemen, afdeling, heel graag.

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; wij hebben dit amendement voorgesteld omdat het programma, zoals voorgesteld is, heel erg spreekt over mensen die niet binnen mogen komen spreekt over mensen die hier zijn binnen gekomen en toegelaten en dan een inburgeringsprogramma moeten volgen maar eigenlijk wordt nergens iets gezegd over de nieuwe Nederlanders, de nieuwe medelanders, die bezig zijn zich te ontplooien, en gelukkig zijn er ook heel wat, maar die zich vaak min of meer aangekeken worden als mensen nou ja je mag maar daar is dan alles mee gezegd.
Wij dachten juist dat artikel 1 van de grondwet heel duidelijk zegt wat de bedoeling is en dat artikel zegt: “discriminatie wegens Godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan”. Dat was de achtergrond van het voorstel en wij

dachten, en als ik nou meneer Korteweg hoor, geloof ik dat dat nog steeds zo geldt dat er best bij zou mogen, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; u handhaaft uw voorstel veronderstel ik dus? Ja, verder niemand daarover? U wenst stemming? Ja, dan allemaal de kastjes pakken.

De heer Pieter Korteweg; mogen wij niks zeggen?

De heer Bas Eenhoorn; willen jullie er nog iets van zeggen, hoeft niet overal toch?

De heer Pieter Korteweg; nee, het hoeft niet overal maar het is wel zo dames en heren dat wij dit niet in de inleiding niet hebben genoemd, we hebben overigens de grondwet niet genoemd want wij vinden dat die voor iedereen geldt en daar gaan wij niet aan twijfelen maar wij hebben op bladzijde 18 nog een heel hoofdstuk ruimte voor een stuk diversiteit de punten gemaakt die de heer Halkes uit Oss wil maken uit de inleiding dus het is een kwestie van waar zet je het neer en wij stellen dus voor niet in de inleiding.

De heer Bas Eenhoorn; ja, bedankt. Stemming dus bij deze, u kunt nu stemmen. Het is allemaal gelukt mag ik aannemen? Nog niet, nog niet, nog niet, ik zie Limburg nog in de elektronica. U bent er, ja, dan is de stemming nu gesloten. Het is dus verworpen, het hoofdbestuursvoorstel wordt gevolgd.

Wij gaan naar 187, daar toelichting? Niemand, ook niemand stemming? Daarmee is het voorstel hoofdbestuur overgenomen.

We gaan naar 328, Hof van Twente, iemand die daar nog een toelichting wil geven? Niemand, niemand stemming? Dan is het advies van het hoofdbestuur overgenomen.

We gaan naar 244, daar vanuit afdeling de Bilt iemand toelichting? Niemand, niemand stemming hoofdbestuur overgenomen.

245, de Bilt, iemand toelichting? Stemming, niemand? Aldus overgenomen.

331, iemand die daar en toelichting wil geven? Stemming, niemand vraagt daarom, het hoofdbestuur voorstel overgenomen.

We gaan naar 371, toelichting? Niemand, ook niemand stemming? Dan is het overgenomen.

624, Zoetermeer, toelichting? Geen toelichting. Iemand daar stemming over? Ook niemand dan is het advies hoofdbestuur overgenomen.

We gaan naar 605, iemand daar en toelichting? Stemming? Niet, hoofdbestuur voorstel overgenomen.

We gaan naar 770, iemand van u? niemand, niemand stemming?

334, iemand van u daar het woord over? Ja. 334 Hof van Twente.

De heer Zuidgeest, Hof van Twente; we begrijpen heel goed de opmerking die u heeft gemaakt hierbij dat het enigszins bijzonder is voor een opleiding maar ik wilde wel opmerken dat met name het onderwerp lange wachtlijsten en het onderwerp het geringe imago van de leerkrachten in relatie tot de gewenste hogere kwaliteit van het onderwijs in de rest van het verkiezingsprogramma niet goed wordt belicht. Met andere woorden ik zou er dan toch wel voor willen pleiten, en dat is formeel natuurlijk heel moeilijk, omdat dan elders wat beter aan te stippen.
En anders zou ik er toch voor willen pleiten dit zo te laten staan, met andere woorden ik kom met twee voorstellen, dit zo te laten staan en alsnog zo over te nemen daar zou ik voor zijn en anders zou ik er toch voor willen pleiten om nog eens goed te kijken of die twee elementen, en dat zijn echt heel belangrijke elementen er is daarstraks gesproken over een betere kwaliteit van het onderwijs en dan is één van de punten erbij niet alleen de autonomie van het onderwijs maar natuurlijk ook langs andere weg een versterking van het imago van het onderwijs en dat kan niet uitsluitend van de autonomie komen daar zullen ook belangrijke overheidsmaatregelen voor nodig zijn, ik denk puur aan salariskwesties bijvoorbeeld maar aan opleiding natuurlijk evenzeer, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; ja, nog iemand het woord er over?

De heer Bruin, lid partijcommissie onderwijs; ik denk dat voorstel nummer 499, wat later aan de orde komt waarvan het advies is overnemen, als voor een groot deel tegemoet komt aan hetgeen u wenst.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, verder niemand uit de zaal, commissie?

De heer Pieter Korteweg; dit had ik ook willen zeggen dat 499 daaraan tegemoet komt.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, 499 wordt hierbij te bedde gebracht, ik kijk even of Hof van Twente het amendement wil handhaven?

De heer Zuidgeest, Hof van Twente; wanneer dat zo is dan is dat heel goed, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt, dan komen we op dat punt terug en dan kunnen we er daar nog even naar kijken. Op dit moment niemand stemming dan is het hoofdbestuur voorstel overgenomen.

Dan gaan we naar 43, iemand van u? niemand, ook niemand stemming? Dan is het hoofdbestuur voorstel overgenomen.

We gaan naar 625, iemand van u? niemand, dan besluiten we overeenkomstig het hoofdbestuur.

189, iemand van u? niemand, dan ook het hoofdbestuur voorstel gevolgd.

We gaan naar 662, niemand daarover? Niemand stemming, aldus besloten.

234, ook niemand, aldus besloten overeenkomstig voorstel van het hoofdbestuur.

38, uit de Ruhrstreek, niemand van u? niemand stemming, dan is ook daar het voorstel hoofdbestuur overgenomen.

48, ja daar achter in de zaal uit de afdeling Oisterwijk.

De heer Mart van der Donk; toch uit Rotterdam wil ik het gaan verdedigen, goedemorgen. Ik kijk naar de tekst en ik kijk ook naar u zegt verwerpen want uit het tekstverband blijkt dat integratie niet bedoeld wordt. Als bejaarde, wat overigens volgens mij een belegen term is laat ik het maar even zo zeggen want volgens mijn spreken we tegenwoordig over ouderen, als we daarvan

vinden dat deze mensen geen keuze hebben en op wie de welvaartsontwikkeling voorbij dreigt te gaan dan denk ik dat we het toch ietwat zwart/wit inzien. Veel van de ouderen hebben gelukkig wel een keuze en daar gaat de welvaartsontwikkeling verre van aan voorbij dus het lijkt mij ongelukkig om deze groep op te noemen bij de trits lichamelijk verstandige gehandicapten, ongeschoolden en drugsverslaafden, ik vind dat echt denigrerend en ik zou dat graag in stemming brengen.

De heer Bas Eenhoorn; ja, ik begrijp het. Verder niemand uit de zaal? De commissie nog een reactie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, het is een kwestie van hoe je de zaak noemen wil, wij hebben een bladzijde hierna bij amendement 378, ook op dezelfde regel 0921, het amendement overgenomen waarbij we dus het woord bejaarde hebben vervangen door ouderen, misschien helpt dat u niets maar dat wou ik er toch even bijzeggen. Wij hebben het ook niet denigrerend bedoeld.

De heer Bas Eenhoorn; wordt gehandhaafd en dat betekent dat we het in stemming brengen. De kastjes liggen er allemaal weer dus de stemming kan geschieden, voor of tegen, u kunt nu stemmen. Mag ik de stemming sluiten, nog niet? Zou het niet handiger zijn als u er nog een kastje bij neemt? Heb je nog meer kastjes voor mevrouw, nee maar als u een paar kastjes hebt met steeds één kaartje erin dan kunt u gewoon achter elkaar drukken, dat is wel handig maar het maakt niet uit, we testen alles uit. Ondertussen is de uitslag er bijna, ja daar zijn we.
Voor het voorstel 60,2%, daarmee is het voorstel overgenomen, dat is heel mooi.

Dan gaan we naar 126, iemand van u daarover? Iemand stemming? Niemand, het hoofdbestuur voorstel overgenomen.

378, iemand van u? niemand, iemand stemming? Nee, dan is het hoofdbestuur voorstel overgenomen.

404, Amersfoort.

De heer Amersfoort; wij willen ons amendement handhaven omdat we het juist voor mensen die echt niet kunnen werken en op grond daarvan

bijvoorbeeld een volledige WAO uitkering hebben erg vervelend vinden om hier te spreken van de kilte van de uitkering.

De heer Bas Eenhoorn; we zeiden over 404 hé, we hebben het over hetzelfde hoop ik? Niet? 404, betekent voor de VVD ook vrij zijn van angst en gebrek, daar hebben wij het over? Ja, ok, prima, heel goed, akkoord. Verder niemand hierover? Iemand uit de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, wij hebben die zinsnede overgenomen uit de bekende toespraak van een half jaar geleden van Frits Korthals-Altes bij zijn afscheid als voorzitter van de Eerste Kamer, die heeft hem erin gezet en daar stond ook de bron bij. Deze zin is een keer uitgesproken door President Rooseveld van Amerika en wij vonden dat een prachtige zin en wij pleiten voor handhaving, iets wat mooi is moet je niet vlug wegdoen.

De heer Amersfoort; één van de problemen is dat de bron niet vermeld wordt.

De heer Bas Eenhoorn; ok, we handhaven en brengen we in stemming, gaat dat lukken? We gaan stemmen hadden we niet gezegd dat we dat nu al bekend zouden maken? Ok, voor het voorstel en tegen het voorstel. Voor op één en tegen op twee. Ja, iedereen is klaar dan is de stemming gesloten.

Het voorstel is verworpen en we gaan naar 338, Hof van Twente.

De heer Zuidgeest; voorzitter, wij stelden voor het zinnetje te gaan veranderen dat ik hierbij citeer: "zij erkent dat het recht van de één verplicht vormt voor de ander". Als je dat zinnetje buiten de context plaatst, dat mag je wel eens een keertje doen, dan staat er eigenlijk iets heel vreemds, iets heel hards. Één heeft rechten en dat betekent voor de ander automatisch plichten. Ik begrijp uiteraard wel dat u dat zo niet bedoeld maar we hebben toch voorgesteld het iets anders te formuleren. Daarop geeft u een reactie die ik op zichzelf ook wel begrijp, het gaat niet, zegt u, niet om de vrijheid maar om de balans van rechten en plichten, ben ik met u eens maar toch dat zinnetje dat u in uw programma heeft geeft geen goede formulering van wat u bedoeld, het is een harteloos zinnetje onbedoeld, ze erkent dat het recht van de één de plicht is van de ander.

In de rest van die paragraaf stat uitstekend uitgelegd wat u bedoeld, ik stel dan ook voor het zinnetje dan maar te schrappen want de redactie van ons

heeft u niet overgenomen, enigszins kan ik het achteraf begrijpen, dan zou het zinnetje moeten worden geschrapt of, ja, ik stel voor om het zinnetje te schrappen.

De heer Bas Eenhoorn; u wijzigt het voorstel van wijzigen in schrappen, volgens mij moeten we dat allemaal goed kunnen volgen deze wijziging van het voorstel dus het voorstel van het Hof van Twente is niet om te wijzigen maar om dit zinnetje te schrappen. Wie wil daar nog iets van zeggen.

De heer Schellekens; voorzitter, begrijp ik het goed dat er tegenover rechten nu geen plichten meer staan, dat dat onze conclusie is? Want daar ben ik erg blij mee als dat zo is.

De heer Bas Eenhoorn; ik zeg daar niks van, u concludeert voor uzelf.

De heer Schellekens; dan vraag ik aan u trek ik een verkeerde conclusie?

De heer Zuidgeest; u trekt een verkeerde conclusie, heel duidelijk.

De heer Bas Eenhoorn; we vragen naar de bekende weg, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, ik stel voor ik raad u aan dat zinnetje echt te laten staan, we moeten er niet te lang over doen maar dit is dus een cruciale zin, als we die zin wegstrepen moeten we in die paragraaf, die gaat over nieuw evenwicht in de politiek, ook nog een heleboel andere dingen wegstrepen. Het begint namelijk al helemaal in het begin bij die punten.
Het gaat erom dat er in Nederland een cultuur is ontstaan waarbij er aan mensen rechten worden gegeven terwijl de plichten, wie moet dat dan opbrengen, nooit goed gedefinieerd wordt en het is natuurlijk een overdrachtelijke zin, die heeft een overdrachtelijke betekenis, geen individuele betekenis maar overdrachtelijke betekenis.
U start ermee meneer van Hof van Twente te zeggen als je het uit zijn context haalt dan staat er iets hards maar je moet het dus niet uit zijn context halen. Het staat volstrekt in zijn context. Als we nu niet zeggen dat bij rechten ook plichten horen, en dat die ook in wetten moeten worden geformuleerd, dan zijn we echt mis bezig.

De heer Bas Eenhoorn; we brengen het in stemming als het wordt gehandhaafd.

De heer Zuidgeest; bij rechten horen plichten maar dan moet u de zin toch echt anders formuleren. Mensen hebben rechten en mensen hebben plichten, volkomen juist, maar de formulering het recht van de één is automatisch de plicht van de ander, dat staat er, dat is niet juist.

De heer Bas Eenhoorn; het is duidelijk. Ik herinner er nog even aan, het is een toelichting, het heeft nog een aantal voor- en tegenstanders, er is een reactie van de commissie en we gaan niet in discussie maar we trainen nog even een beetje en we komen vanzelf in dat ritme.
Hof van Twente handhaaft het voorstel, we brengen het in stemming. Voor het voorstel en tegen het voorstel 338. Nu kan er gestemd worden.
Ik hou vooral Limburg in de gaten, zijn jullie klaar. Ja, stemming gesloten.
Kan meneer Rijpstra niet voor pauzenummers zorgen iedere keer even?
Tegen, het is verworpen.

We gaan over naar 739, iemand een toelichting? Iemand daar een stemming over? Niemand, aldus volgens het hoofdbestuur.

Dan naar 268, iemand daar toelichting? Iemand stemming? Niemand daarover, ook hoofdbestuur voorstel.

We gaan naar 246, iemand daarover?

De heer van Nispen, de Bilt; waar het ons om gaat is dat er limieten moeten zijn en niet een vage grensaanduiding moet zijn. En hier is van waar de rechten zijn is niet eenduidig aangegeven.

De heer Bas Eenhoorn; dat is een duidelijke toelichting, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het gaat dus over minder vervuilen dan de limiet toestaat. Wij hebben geschreven dat ze minder kunnen vervuilen dan waar ze recht op hebben. Kijk het is nu eenmaal zo dat een eigendomsrecht een eigendomsrecht is en dus moet je minder vervuilen koppelen aan het recht wat je krijgt en niet minder dan de limiet, er is geen limiet. Er is het recht wat je hebt om te vervuilen waar beneden je probeert te blijven dus het ene past bij het andere en het uwe past er dus minder in.
Ik zou de opmerking als een redactionele zien en in dit geval dus de tekst van de commissie handhaven.

De heer Bas Eenhoorn; u handhaaft uw voorstel? Ja, dan gaan we dat in stemming brengen. De stemming is nu geopend voor het voorstel van de Bilt en tegen het voorstel, één of twee. Dat ging sneller dan zestien seconden.

We gaan naar 379, iemand daarover, iemand stemming? hoofdbestuur overgenomen.

525, niemand daarover? Overeenkomstig hoofdbestuur.

580, iemand daarover? hoofdbestuur overgenomen.

269, niemand daarover? Ja.

De heer van der Maarel, afdeling Utrecht; de afdeling Utrecht maakt zich zorgen over het klakkeloos gebruik van het woord respect en het is het dan ook niet eens met het advies van de commissie omdat wij zeggen dat respect wel degelijk verder gaat dan acceptatie wat niks anders betekent dan aanvaarding. Iets wat men niet respecteert kan men best wel aanvaarden maar iets wat men niet aanvaard wordt heel lastig om dat te respecteren. Wij denken dat de VVD een te grote broek aantrekt door dit begrip te koppelen aan de zaken die daar allemaal zijn opgesomd als opvattingen in zijn algemeenheid, wij denken dat respect moet worden gekoppeld aan de mens, aan zijn afkomst, zijn herkomst, zijn etniciteit, zijn ras maar we kunnen niet waarmaken wat daar nu staat.

De heer Pieter Korteweg; dat is een kwestie van smaak voorzitter dames en heren. Wij hebben gemeend als commissie dat respect het juiste woord is. Respect refereert ook aan de drie-eenheid van de programmatitel ruimte, respect en vooruitgang en wij denken dat dat een prachtige koppeling is. Wij respecteren wat u zegt maar we handhaven wat wij zeggen.

De heer Bas Eenhoorn; u handhaaft voor de stemming?

De heer van der Maarel; ja, absoluut en wij eerbiedigen ook de mening van de voorzitter maar we handhaven inderdaad in stemming.

De heer Bas Eenhoorn; ok, we gaan stemmen. De stemming is open. Voor of tegen het voorstel van Utrecht? É is ervoor en twee is er tegen. Daar gaat de laatste, ja wij kunnen sluiten.
Je moet je niet voorstellen zoals we dat vroeger deden dat we nu allemaal langs die emmertjes zouden moeten lopen, dat we bij al die voorstellen dat papiertje er in moesten stoppen, of zou het met rood, wit en oranje kunnen? Blauw.
Daar is verworpen, met respect.

46, daar iemand over? Niemand, niemand stemming? Aldus besloten.

735, Waalre rukt op naar de microfoon.

De heer Beunk, afdeling Waalre; het gaat over het vervolg van diezelfde passage waarin vernuft en vooruitgang om maatschappelijke problemen op te lossen naar voren wordt gebracht. Daar zijn we het van harte mee eens maar het is tamelijk technocratisch. Ik denk dat we een probleem als jeugdcriminaliteit dat je dat niet oplost met louter technische maatregelen, daar moet opgevoed worden, heropgevoed worden, en dan komen we op het terrein van normen en waarden. Ik had graag een passage gewenst in uw verkiezingsprogramma het belang van normen en waarden voor deze situaties.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, verder nog iemand uit de zaal? Niemand dan is het woord aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, wij hebben de inleiding als een algemene bedoeld en voorzover het gaat over jeugdcriminaliteit, iets wat u specifiek oproept, hebben wij dat geprobeerd te beschrijven onder het hoofdstuk onderwijs in hoofdstuk 1 daar waar we dus concreet worden op het punt van misdaadpreventie en die moet al op schoolniveau plaats vinden, daar hebben wij dat dus geschreven.

De heer Bas Eenhoorn; verder nog iemand uit de zaal? Handhaaft u uw voorstel meneer Beunk?

De heer Beunk; jeugdcriminaliteit is slechts een voorbeeldje maar ik bedoel dat uiteraard ook algemener dus ik handhaaf mijn voorstel.

De heer Bas Eenhoorn; dan brengen we dat in stemming, voor of tegen het voorstel van Waalre. De stemming is geopend, ja, gesloten. Het is verworpen. We gaan naar hoofdstuk 1, Ruimte voor individuele vrijheid en ontplooiing, bladzijde 21 voorstel 87, Oss, niemand het woord, hoofdbestuur.

771, niemand?

711, niemand? Ook geen stemming? Overgenomen.

688, aarzeling in de Limburgse gelederen om er iets van te zeggen begrijp ik? Meneer Schellekens.

De heer Schellekens; voorzitter, het verbaast mij wat geschreven wordt: "door bestaande hulpverlening wordt afdoende in de behoefte aan hulpvragen voldaan" schrijft u. het is zo dat in 1997 deze problematiek aan de orde is gesteld en ik dacht dat onze partij een partij ook is niet alleen van woorden maar ook van daden en als u dus in de verkiezing schrijft dat weloverwogen beslissingen dienen met verdraagzaamheid en respect te worden bejegend maar vervolgens worden de mensen in de kou gelaten dan is dat een erg lastig iets.

Nou gaat het niet het congres aan om voor individuele mensen beslissingen te nemen, ook niet voor groepen mensen, maar het is een algemeen punt dat de hele samenleving aangaat en om die reden dacht ik dat het voorstel zeer genuanceerd is en ook niet vragen of men ergens voor of tegen is waar we nu eigenlijk toe worden uitgenodigd maar om te vragen als wij nu uitspreken dat er respect is voor mensen laten we dan ook met elkaar waarmaken dat dat respect ook inhoud kan krijgen en dat is de strekking en het verhaal en de achtergrond en niet om de euthanasieproblematiek of iets dergelijks hier aan de orde gaan stellen en te gaan behandelen want daar hebben we het niet over.
Het gaat er over dat er mensen zijn, en mensen zijn zeer individueel en zeer specifiek, daar kunnen anderen mensen niet over besluiten en dat is het respect dat is bedoeld. Die 1500 mensen die op een gruwelijke wijze hun leven beëindigen een deel daarvan zal dat op een minder gruwelijke wijze doen.

Het is ook vergelijkbaar met een abortusproblematiek. Het feit dat er mensen voor een abortuswetgeving zijn wil absoluut niet zeggen dat zij er zelf gebruik

van zouden willen maken. En zo kan ik daar veel over vertellen, ik heb daar veel in de partijraad en op veel plaatsen, en het is niet een voorstel van de gemeente Maastricht, maar het is heel breed. Het is in de partijraad door heel veel mensen, waar ik individueel mee spreek, die zeggen goh wij zouden inderdaad het respect eens moeten opbrengen dat mensen die uiteindelijk ergens voor kiezen dat die geholpen worden en dat is het verhaal.
Als u zegt ja, er is al hulp dan zeg ik er is geen hulp en daar kan ik u alle voorbeelden van geven. Als u dan zegt dat die hulp er wel is geef dan aan als partij waar ik met al die mensen naartoe moet en dat doet u niet en dat vind ik zeer jammer.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt meneer Schellekens. Zijn er nog anderen uit de zaal die nog iets daaraan willen toe- of afdoen? Commissie met een reactie?

De heer Ton Zwart; ja, voorzitter dank. Meneer Schellekens u heeft wellicht gelijk als u zegt dat de reactie van het hoofdbestuur wat kort door de bocht is, het is een zakelijke reactie op de zakelijke inhoud van uw amendement maar ik zal niet verhelen, het is niet de eerste keer dat wij met elkaar de degens kruisen, dat de achterliggende vraag natuurlijk is wat gaan wij in dit verkiezingsprogramma zeggen over euthanasie want dat is de vraag en daar zijn we het over eens.

Er zijn denk ik drie goede redenen om dan niet in te stemmen met het voorstel van Meersen. De eerste is dat de inkt van de wetgeving terzake van euthanasie, waar de VVD ook een warm voorstander en pletbezorger van was, nauwelijks droog is dus het lijkt m niet goed, niet handig, niet opportuun om daar nu weer een discussie over te beginnen. Die wetgeving is mag ik wel zeggen zeer in de richting van de VVD opgesteld.

Een tweede belangrijke reden, en daar zijn we het snel ook over eens, hoewel ik niet aanneem dat u daarmee uw amendement zal laten vallen als was het maar omdat Limburgse collega's het stemmen nu lekker onder de knie hebben gekregen. De tweede reden is de internationale dementie van de euthanasiediscussie in Nederland, alles wat wij over euthanasie zeggen wordt in het buitenland met argusogen gevolgd ik heb daar op de partijraad een voorbeeld van gegeven, anekdotes voorbeeld dat Piet Blauw tot de tekstleider sneller moet leren zwemmen maar daar zal ik verder maar niet over uitweiden.

De derde reden is dat wij in de tekst een principiële stelling namen over euthanasie hebben ingenomen en ik denk, ik ken u langer dan vandaag, dat die tekst die daar stat een heel aardig eind in uw richting gaat dus om die drie redenen zou ik zeggen let stick to the tekst zoal we hem hier hebben en niet uw amendement overnemen.

De heer Bas Eenhoorn; u weet meneer Schellekens we gaan niet in discussie heen en weer maar ik kijk even of er nog anderen in de zaal? U handhaaft uw voorstel meneer Schellekens?

De heer Schellekens; ik handhaaf het voorstel en ik wil erbij zeggen dat het nou juist niet de bedoeling is om de wetgevingen enzovoorts te wijzigen.
Er staat ook alleen maar dat er multidisciplinaire teams zouden moeten komen die een functie zouden kunnen hebben en dus als het wordt uitgelegd dat er een ander voorstel is dan is dat verkeerd.

De heer Bas Eenhoorn; voorstel is gehandhaafd dus dat betekent dat we gaan stemmen voor of tegen het voorstel van de afdeling Meersen.
De stemming is geopend, ja het is gelukt we sluiten de stemming en we tellen de zestien seconden af.
Het is verworpen.

Dan gaan we naar 708, iemand daarover, iemand stemming, niemand?
We gaan naar 88, niemand.
128, uit Rijnwoude.

De heer van Ekelen, afdeling Rijnwoude; waar het ons om gaat leek bijna redactioneel, aan de andere kant we hebben begrepen dat de commissie vooral gelet heeft op helderheid en in die helderheid vinden we toch dat er toch wel dingen door elkaar lopen. Als de titel is Ruimte voor zorg, en we hebben het over zorgvoorzieningen maar de eerste artikelen die daar op volgen gaan vooral over de zorgverzekering hadden wij gemeend dat het wellicht beter was om daar de tekst aan te passen. Bovendien lijkt het ons dat de zorgvoorzieningen, zeker de wijze waarop we daar met de achterban over praten, van misschien nog wel een groter belang zijn dan het zorgverzekeringsstelsel.

We realiseren ons echter dat het amendement wat wij hebben ingediend het probleem van onduidelijkheid niet helemaal opheft dus daarmee willen we toch het amendement intrekken.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, Rijnwoude trekt het amendement in, een duidelijke toelichting op de reden en de achtergrond daarvan.
Dat betekent dat we doorgaan naar 309, Heemstede iemand van u? niemand, niemand stemming?
192, uit Antwerpen, niemand? Stemming?
740, verwerpen, niemand daarover?
230, uit Spijkenisse iemand daar het woord over? Stemming wordt ook niet gevraagd dan nemen we het hoofdbestuur voorstel over.

585, ja heel graag Noordwijkerhout.

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; voorzitter, ik moet overigens zeggen dat het ons spijt dat bij Noordwijkerhout de toelichtingen allemaal niet zijn opgenomen in dit mooie drukwerkje, dat lag niet aan ons. Dit is nou een onderwerp waarvan ik hoop dat dit congres vaststelt dat het om iets principieels gaat meneer de voorzitter.
Wij zouden graag zien dat niet alleen zeg maar de tweede trances en de derde trances van de verzekeringspremies nominaal zijn maar dat het ook geldt voor het allereerste deel van de premies.

Naar ons gevoel is een inkomensafhankelijke premie een typisch socialistisch begrip waarvan ik begrijp dat je in de praktische politiek daar af en toe op uitkomt maar in het beginselprogramma wat een signaalfunctie heeft naar onze kiezers vinden wij dat de VVD, ook als het gaat om de basispremies voor ziektekostenvoorzieningen, principieel moeten kiezen voor een nominale premie en niet voor een inkomensafhankelijke premie.

Het argument dat er inkomenseffecten aan vastzitten is op zich volkomen juist maar er zijn andere methoden om dit soort effecten op te heffen. Dus wij zouden dit voorstel niet alleen graag in stemming zien komen maar we zouden ook graag zien dat dit het eerste voorstel is dat wordt overgenomen door de zaal.

De heer Bas Eenhoorn; meneer Vijzelaar bedankt. Anderen in de zaal nog voor of tegen? Dat is niet het geval, heeft de commissie nog behoefte aan een reactie?

De heer Pieter Korteweg; jazeker voorzitter, want als u ja tegen dit voorstel zegt dan komt u te zitten met een onbetaalbare rekening.
Het is prachtig als het zou kunnen zoals u zegt en wij zijn het ook met uw argumenten helemaal eens en daarom stellen we ook een volstrekt nominale premie voor bij de basiszorg. Maar als het over de AWBZ gaat, als het dus gaat over langdurige zorg voor zeg nou maar structureel zieken of structureel behoeftigen dan is dat niet te betalen. U moet zich niets wijsmaken door een nominale premie, die is niet te betalen en hier hoort dus de overheidskas open te gaan anders lukt u dat niet dus ik waarschuw u voor het aannemen van dit voorstel. Het is principieel en vandaar dat ik het zo zeg.
De heer Bas Eenhoorn; de stemming over dit punt gaat nu voor het voorstel, zoals toegelicht door de heer Vijzelaar, en daar tegen u kunt nu de knopjes indrukken. Ja, het is gelukt en we sluiten de stemming en we wachten af wat uw oordeel is over het voorstel Noordwijkerhout, wel of niet totale nominalisering, is verworpen.
Ik weet niet of het een principiële verwerping is meneer Vijzelaar maar het is verworpen.

467, iemand van u daarover? Niemand.
320, ook niemand.
71, Rijnwoude.

De heer van Ekelen; ik denk dat het amendement duidelijk is, en ook onze toelichting daarop, ik ben toch wat verrast door de wijze waarop de commissie reageert. Tweeërlei, enerzijds er wordt volledig voorbijgegaan aan datgene wat er in Kiezen voor Keuze is aangegeven en ik vind het toch onvoldoende beargumenteerd waarom dat zo is.
En een tweede is dat heel makkelijk wordt gezegd dat de financiële gevolgen worden gecompenseerd en ik vraag me ook af of daar voldoende diepgaand over nagedacht is en hoe zwaar die consequenties zullen zijn?

De heer Bas Eenhoorn; niemand verder uit de zaal? Ja, toch graag.

De heer Hurts, afdeling Leidschendam Voorburg; ik kan de woorden van de vorige spreker onderstrepen. Ik denk dat er niet voldoende is nagedacht over

de tekst die hier onder de verwerping is geschoven. Ik wil nog één ander argument toevoegen. In het ontwerpverkiezingsprogramma van het CDA staan vergelijkbare teksten, ik weet dat er zekere strategische overwegingen kunnen zijn voor de VVD om zich afzettend tegen de PvdA juist in de richting van de nominale premieheffing te gaan, ik weet ook dat er een brede laag is in onze partij die in werkelijkheid daar geen voorstander voor is, ik kan het strategische argument begrijpen maar het zal maar gebeuren dat we in een coalitie terechtkomen met het CDA die vergelijkbare teksten heeft dan is er geen enkele weg terug meer en ik vind het buitengewoon onverstandig om hier het voorstel van de commissie en van het hoofdbestuur te volgen dus ik wil dus warm pleiten voor het aannemen van dit amendement.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, de commissie heeft erover nagedacht?

De heer Pieter Korteweg; de commissie heeft er heel goed over nagedacht voorzitter, trouwens de hele partij heeft er langdurig over nagedacht en we zijn niet over één nacht ijs gegaan, de SER heeft erover nagedacht en allemaal komen ze tot de conclusie dat als je een nieuw stelsel wil wat concurrerend is waarbij de zorgaanbieders zowel als de verzekeraars moeten concurreren om de klant en je zou dat doen via een deels inkomensafhankelijke premie dat er van die concurrentie niets terechtkomt en dat je het stelsel dus ook niet hoeft in te voeren dus ik pleit zeer tegen het aannemen van dit voorstel.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, de bedoeling is duidelijk. Ik vraag even of er stemming wordt gevraagd maar ik veronderstel dat dat wel het geval is?

De heer Hurts; toch één argument toevoegen hieraan. Er is heel recent een studie van het Centraal Planbureau uitgebracht die juist aantoont dat wat de heer Korteweg hier zegt niet geheel juist is dus ik wil wel een beetje uitkijken dat we de zaak niet ondoorzichtig maken.

De heer Bas Eenhoorn; er zijn nuances begrijp ik. We gaan naar de stemming, voor of tegen het voorstel van Rijnwoude. Ja, het is gelukt en we sluiten de stemming en wij kijken wat de uitkomst zal zijn.
Tegen het voorstel en het is verworpen en we gaan naar 72, ook van Rijnwoude, daar nog over? Niet het geval, overnemen van hoofdbestuur.

Dan gaan we naar 18, Driebergen en Rijsenburg, iemand daarover? Niemand?
129, voorstel verwerpen, Rijnwoude aan het woord.

De heer Hurts; toch nog een poging. De wijze waarop het in het conceptprogramma staat vinden wij heel erg veel vrijheid geven en het mist eigenlijk de noodzaak om dat toch in overleg en in overeenstemming te doen dus in die zin willen we graag ons voorstel handhaven.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, niemand verder uit de zaal, commissie nog behoefte aan een reactie?

De heer Pieter Korteweg; ja, kijk, het gaat altijd over hoeveel vrijheid geef je maar als je het aan de markt overlaat, daar is het hele voorstel op gebaseerd, dan moet je ook daarna die autonomie daar leggen en niet aan de randen weer wat vanaf gaan knabbelen en dat is de gewoonte wel maar dat is een hele slechte gewoonte, genoeg gezegd.

De heer Hurts; nog even toevoegend, we zien op andere plaatsen in de markt op dit moment hetzelfde gebeuren, waarbij we dan helaas zien dat de overheid pas achteraf constateert dat er ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden, ons pleidooi is zorg ervoor dat je gedurende dat proces waarin de markt meer ruimte krijgt in gesprek bent, tot overeenstemming komt in de wijze waarop het wordt geïmplementeerd en niet zoals hier achteraf, zoals hier gesuggereerd, achteraf constateren of het heeft gewerkt en dan alsnog aan de bel trekken.

De heer Bas Eenhoorn; zullen we het voorstel van Rijnwoude in stemming brengen? Dan is nu de stemming geopend. Voor is één en tegen is twee. Ook Winschoten is gereed dan gaan we nu kijken hoe het afgelopen is. Tegen, het voorstel van Rijnwoude is verworpen.

We gaan naar 141, iemand daarover? hoofdbestuur overgenomen.
321, iemand daarover, Niemand? Oh, sorry.

De heer .. uit Haarlem; ik zou graag nog een toelichting willen geven op dit voorstel die is weggevallen in de tekst. Ik ben natuurlijk, en Haarlem is er erg voor, dat er meer marktwerking in het stelsel komt dus de zinnen die daar over staan zijn op zich wel terecht maar ik denk dat we erg moeten oppassen

door te makkelijk te denken, en misschien sluit dat ook wel een beetje aan op de vorige spreker dus dat geeft wel wat enig gevoel wat er uit de stemming komt maar toch, dat je te makkelijk zegt de markt werkt altijd in de zorg.

Ik denk dat er delen zijn in de zorg waar de belemmeringen komen van de overheid dus die moet je oplossen maar er zijn ook belemmeringen door monopolievorming en andere zaken en ik denk dat je daar als overheid goed moet oppassen om te snel te zeggen wij laten de markt het werk doen want als de markt dan niet werkt dan krijgen wij dat als VVD ook op ons bord.
Dus ik vind het een goede zaak om voordat je besluit om iets over te hevelen aan de markt gewoon toch nog even op je hoofd te krabben en als VVD ook te laten zien dat je dat op het hoofd krabben doet en niet als en blind paard achter de marktwerking aan rent en dat is de intentie van die amendement.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, anderen? Commissie?

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, ik ben het helemaal eens met wat er net gezegd is dat je niet moet denken dat de markt alles oplost en daarom pleiten wij dus zo uitvoerig voor het marktmeesterschap van de overheid waarbij ze kwaliteitseisen moet stellen, waarbij ze concurrentie-eisen moet stellen, laten we zeggen een NMA die ook toegepast mot worden op de zorgsector en waarin ze moet zorgen dat er toegang tot die markt is. Dat is allemaal well understood, dat is allemaal wat moet en dat wordt ook precies zo ingezet in het verkiezingsprogramma. Wij zijn dus niet tegen wat u zegt, wij zijn het alleen niet eens met uw voorstel omdat u eigenlijk zegt voordat marktwerking moet worden ingevoerd moet worden nagegaan of het wel werkt. Hoe kun je dat nou doen voordat je het invoert?
Dat kan je dus niet doen en du moet je het invoeren om te zien of het werkt en allong the way zien of je nog bepaalde dingen moet veranderen.

De heer Bas Eenhoorn; ok, toezicht van de ..

De heer Hurst; meneer Korteweg daar wil ik natuurlijk wel wat op zeggen want er wordt natuurlijk nu door de overheid een voorstel gedaan om eerst te kijken op een markt...

De heer Bas Eenhoorn; mag ik even interpreteren, in het begin was een beetje ruimte voor wat discussie maar laten we dat niet meer doen. Ik vraag

een toelichting uit de zaal en daarna eventueel nog voor- en tegenstanders, commissie is geweest en verder niet aan de orde. Stemming?

De heer . uit Haarlem; een laatste toevoeging toch op de spreker. We hebben het niet zozeer over het pas weten hoe het werkt als het is ingevoerd waar het vooral om gaat is dat je voortdurend als overheid een verantwoordelijkheid een vinger aan de pols te houden. Ik vind dat we als VVD veel te veel geassocieerd worden met de markt moet alles maar regelen, de markt kiest de makkelijkste weg, ik weet dat uit eigen ervaring, waar het om gaat is dat de overheid wel degelijk een verantwoordelijkheid daarin heeft en daar moeten we veel scherper in zijn, juist als VVD.

De heer Pieter Korteweg; ik ben het helemaal met u eens en nou zeg ik toch nog iets terug, dat staat ook heel uitvoerig gemeld in het verkiezingsprogramma onder Ruimte voor Zorg, daar staat dat de overheid die rol heeft die u nu bepleit, dus dat hoeven we niet alsmaar te herhalen op alle punten.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, we brengen, als Haarlem handhaaft en dat gebeurt, in stemming voor het voorstel van Haarlem is een één en tegen het voorstel is twee. Ja, de stemming is gesloten en het is verworpen.

We gaan naar 600, iemand daarover? Niemand stemming? Toch, ja.
De heer Leest, afdeling Maarn; wij pleiten voor het stimuleren van een zorgpas systeem en de gedachte daarachter is de volgende, het sluit naadloos aan bij de woorden die de voorzitter van de verkiezingscommissie heeft neergelegd vanochtend, de overheid is verantwoordelijk voor een goede infrastructuur.
De afdeling Maarn Maarsberg pleit dus voor een informatiserings infrastructuur in de zorgsector en deze is broodnodig en waarom? Het geeft meer transparantie, het zal efficiency gaan bewerkstelligen in de zorgsector, de rekeningen tonen aan dat we praten over 250 miljoen gulden besparing nadat het systeem is ingevoerd dus daar wil ik ook op wijzen en daarnaast is het zo u zegt als antwoord de sector behoort het zelf te moeten gaan invoeren.
Als we van de week de krant lezen dan kunnen we zien dat de artsen proberen iedereen weer naar het oude systeem te drukken omdat ze die administratieve rompslomp, wat terecht is, niet op hun schouder willen hebben. Met dit systeem zijn we in staat om elk zorgstelsel wat we gaan

bedenken de aankomende vier jaar te faciliteren en daarom pleiten wij expliciet om middels een keten informatiseringssysteem, welk stelsel we ook gaan bedenken, te faciliteren. De maatschappelijk besparingen te realiseren en de sector transparant te maken.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Niemand verder uit de zaal, de commissie nog?

De heer Visser; dank u, aan de afdeling Maarn. We hebben deze discussie binnen de commissie ook vaak gevoerd, je ziet hem ook vaak terug in de media, je ziet ook vaak discussies terug over de zorgkluisjes en andere wijze waarop ICT kwaliteit en service in de zorgsector kan verbeteren en daar geloven we ook in de vraag alleen is waar zit de meeste expertise en op welke manier kan dat het beste en zit de expertise bij de overheid of zit die bij ons en kunnen wij voor gaan schrijven hoe dat moet.
We hebben ervoor gekozen omdat niet dwingend op te gaan schrijven in het programma maar we vinden wel dat in die richting heel vee oplossingen en mogelijkheden zitten maar de expertise en de kennis omdat op de beste manier vorm te geven zit naar onze mening in de sector zelf.
En daarom hebben wij het verwerpen gemotiveerd zoals wij het gemotiveerd hebben.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Nee, graag want als ik één vinger geef wordt het toch een hele hand dus we gaan niet in discussie, wilt u handhaven?
De heer Leest; absoluut.

De heer Bas Eenhoorn; ok, dan gaan we stemmen en bij deze geopend. De stemming is gesloten. Het is verworpen.
We gaan over naar 272, iemand daarover, niemand.
465, ook daar niemand over, dan wordt ook het hoofdbestuur gevolgd.

632, uit Zoetermeer.

Meneer de voorzitter, er wordt een tekort gesignaleerd aan huisartsen kennelijk door de instelling van de numerus fixus. We hebben in het verleden eerder gezien dat bij opleidingen een tekort ontstond door de numerus fixus en ik kan mij voorstellen dat zo'n zelfde tekort ook in de toekomst gaat

ontstaan dus waarom, vraag ik me dan af, niet maar meteen de numerus fixus opheffen als dat toch tot problemen leidt.
Bovendien zit daar het probleem van loten aan vast waardoor kennelijk getalenteerde en gemotiveerde mensen buiten de boot vallen, soms tot in herhaling toe.
Daarom vinden wij dat de numerus fixus moet worden opgeheven.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Anderen nog uit de zaal, niemand. Een korte reactie van de commissie.

De heer Pieter Korteweg; nou we doen precies wat u vraagt, de numerus fixus wordt opgeheven in dit programma.

Alleen voor huisartsen.

De heer Pieter Korteweg; nee, natuurlijk niet. De numerus fixus wordt opgeheven.

Dat staat er niet.

De heer Pieter Korteweg; voor huisartsen en specialisten.

Voor alle opleidingen wordt deze numerus fixus opgeheven?

De heer Pieter Korteweg; ja.

De heer Bas Eenhoorn; deze toelichting voldoende?

Dan zou ik zeggen dat dit voorstel overgenomen moet worden als u dat vindt?

De heer Bas Eenhoorn; nee, maar het staat er al.

Nee, er staat verwerpen.

De heer Bas Eenhoorn; ok, u wilt uw voorstel handhaven, ja, dan gaan we het in stemming brengen. Voor tegen het voorstel van Zoetermeer, ja de stemming is gesloten. En de uitslag is oh kijk eens aan dit is prachtig, het is heel mooi, het is jammer voor Zoetermeer maar het is wel een hele mooie uitslag.

We gaan naar 683, Voorburg niemand, niemand stemming?
142, niemand, niemand stemming?
196, niemand daarover?
734, ja Venlo, Tegelen en Belveld.

De heer de Blecour, mede namens de kamercentrale Limburg; dit amendement is in lijn met ons vorige verkiezingsprogramma, daar ging het om de uitbreiding van de onvrijwillige opname in de psychiatrie wat in het regeerakkoord is uitgewerkt en door het parlement is aangenomen. Hier in dit amendement gaat het over de ontwikkeling de andere kant uit. Op duizenden chronische psychiatrische patiënten meer mogelijkheden te bieden terug de maatschappij in te gaan.
Onlangs is er vanuit het Trimbold instituut veel publiciteit geweest, ook op tv, over de verschraling van de zorg in de psychiatrische ziekenhuizen. Wij verzoeken de vergadering daarom deze patiënten en hun families als deel van een geheel te zien evenals het amendement en vragen de vergadering daarom om steun voor dit amendement.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, anderen nog, niemand uit de zaal, vanuit de commissie?

De heer Pieter Korteweg; ik wilde vragen mevrouw Korthout het woord te geven.

Mevrouw Korthout; voorzitter, het voorstel uit Venlo tegen Belveld zouden wij niet willen ondersteunen omdat we steeds meer zien, met name in de grotere steden, dat de vermaatschappelijking betekent dat de situatie waarin deze patiënten verkeren alleen maar steeds verder achteruit gaat. Er is niets in de ogen van de commissie die belet dat deze mensen op een volwaardige manier in de samenleving participeren en zich daar ook kunnen bewegen maar de vermaatschappelijking heeft ertoe geleid dat ze als het ware los zijn gelaten en daarmee ook de noodzakelijke zorg niet meer krijgen die ze moeten hebben en dat zouden wij absoluut willen voorkomen, vandaar dat we dit amendement niet wilden overnemen.

De heer de Blecour; daar ben ik het volledig mee eens maar dit vermaatschappelijken wordt niet bedoeld in dit amendement, wij bedoelen

goede vermaatschappelijking en niet de mensen maar op straat zetten en dan aan hun lot over laten.

De heer Bas Eenhoorn; ik begrijp het, u handhaaft uw voorstel meneer Blecour? Ja, dan brengen we dat nu is stemming. Voor het voorstel Venlo, Tegelen, Belveld. Heeft de afdeling geen nieuwe naam gekregen? Ja, de stemming is gesloten en wij wachten op de uitslag.
Tegen is verworpen.

We gaan naar 143, Groningen iemand van u, niemand stemming? Niet het geval.
322, ja uit Haarlem.

De heer .. Haarlem; ja, uit de toelichting van de commissie maak ik op dat er een redelijke mate van overeenstemming ia alleen in de tekst van het programma staat dat het onafhankelijk toezicht plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de minister en nu ben ik voor dat laatste een beetje bang. Als je iets laat plaatsvinden onder toezicht van dan is dus de vraag van kan de minister dan toch zeggen nou doe het een beetje anders dus onze gedachte is laat het toezicht nu volstrekt onafhankelijk plaatsvinden en, en dan komt de volgende zin en die is blijkbaar verkeerd geïnterpreteerd, dat betekent dan natuurlijk wel dat als het orgaan vaststelt, dat onafhankelijke orgaan, dat er sprake is van een markt in perfectie of een marktconcentratie dat dan de minister bij die vulpartij moet kunnen ingrijpen dus de mogelijkheid van de minister bestaat eruit dat als het onafhankelijk orgaan zegt hier is iets fout dan moet de minister ingrijpen maar het moet niet zo zijn dat dat orgaan onder verantwoordelijkheid van de minister iets doet want dan weet ik het nog wel dan komt elke belangengroep die vindt dat het orgaan een verkeerde kant op dreigt te gaan zich wederom melden bij de minister en zegt leg het orgaan aan de ketens.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, nog verder uit de zaal? Niemand? Korte reactie van de commissie misschien nog?
De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, wij bedoelen dus precies wat u zegt, dat heeft u ook al zelf aangegeven en toch waarschuwen we ervoor dat als we het gaan opschrijven zoals u het wil omdat het nu eenmaal een hele sensitieve discussie is hoe we precies aan de ene kant de minister op afstand houden van het onafhankelijke orgaan en anderzijds hem altijd politiek verantwoordelijk houden want dat is natuurlijk ook wat er gebeurt in het land

en vandaar stellen we voor dit maar zo te handhaven maar we bedoelen hetzelfde.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, wenst Haarlem te handhaven of is Haarlem overtuigd? Haarlem is overtuigd, geweldig dan aldus besloten.

510, iemand van u? Iemand toelichting, niemand stemming?
621, uit de Duin en Bollenstreek, niemand? Niemand stemmin?
We gaan naar Waalre op 653, niemand daarover? Niemand stemming?
We gaan naar 820, ook daar nemen we het advies van het hoofdbestuur over.
We gaan naar 89, iemand daarover? Niemand?
841, ook niet het geval?
772, afdeling Arnhem.

Mevrouw Margreet van Gastel, afdeling Arnhem; ik wil dit in het Arnhemse breed gedragen voorstel graag even toelichten, ik kan dit uitsluitend doen op een zeer persoonlijke manier. Binnen het Arnhemse ben ik voorzitter van het Rode Kruis daarmee zie ik dagelijks wat het betekent om sluitpost van de maatschappij te zijn, in die hoedanigheid heeft de VVD mij ook van straat geraapt om mijn krachten hier te bundelen wat ik graag wil doen, maar dit voorstel beoogd een preventieve werking één: op humanitaire gronden en twee om te leidden tot een fikse kostenbesparing in de gezondheidszorg uiteindelijk en daarvoor vraag ik steun.

De heer Bas Eenhoorn; gen anderen? Uit de commissie nog?

De heer Pieter Korteweg; we nemen de strekking graag over mevrouw.

De heer Bas Eenhoorn; met dat punt is Arnhem akkoord? Geen stemming meer? Dank u wel mevrouw.
Dan gaan we naar 310, Heemstede, niet het geval.
311, 741, 197, uit Sittard 437 verwerpen.
484, strekking wordt overgenomen.
306, nemen we over.
742, verwerpen.
216, verwerpen.

De heer ten Haaf, afdeling Utrecht; zoals u ziet hebben we een amendement hierna ingediend maar als het nu in het voorstel van de VVD bestuurdersvereniging wordt verworpen wordt het lastiger voor ons om ons amendement te handhaven dus ik denk dat ik hier even iets wil zeggen.
In het ontwerpprogramma wordt terecht als uitgangspunt genomen dat leerlingen en studenten betere prestaties kunnen leveren wanneer ze zelf, met de nadruk op zelf, keuzes kunnen maken en daarvoor verantwoordelijk zijn. Ter uitwerking hiervan moet dan, volgens dit programma, onderzocht worden hoe instrumenten als vouchers ook in het basisonderwijs keuzevrijheid kunnen stimuleren.

Afdeling Utrecht heeft er op gewezen dat een keuze voor studieprogramma's elders met onderwijstegoedbonnen niet bij kinderen van 4 tot 12 jaar kan worden gelegd. In uw reactie zegt u dan die vouchers voor het basisonderwijs die worden aan de ouders gegeven en daar gaat het nu juist om.
Uw uitgangspunt is terecht dat keuzevrijheid van de leerling zelf tot betere resultaten leidt een keuze van een ander, in dit geval dus die van de ouders, sorteert dat effect niet.
De afdeling Utrecht spreekt in ieder geval uit dit amendement te steunen en wil dat graag in stemming brengen.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, commissie nog een reactie, de heer Zwart.

De heer Daan Zwart; ja, voorzitter, dank u wel. Het mooie is denk ik dat we het van harte met elkaar eens zijn namelijk het uitgangspunt is keuzevrijheid. De manier waarop je dat vorm geeft daarvan hebben we gezegd dat moeten we even uitzoeken maar als ik u goed begrijp bent u het er niet mee eens dat die vouchers dus aan de ouders van die kinderen worden gegeven maar die zijn wel de wettelijke vertegenwoordiger van die kinderen en zo zit het recht nu eenmaal in elkaar en dat kunnen we hier vandaag niet veranderen dus ik zou u willen vragen het amendement niet in stemming te brengen, we zijn het eens, maar als het toch in stemming wordt gebracht zou ik u willen vragen het niet aan te nemen want het is een poging om ons stelsel van wettelijke vertegenwoordiging op de helling te zetten en dat lijkt me niet erg realistisch.

De heer Bas Eenhoorn; eerst even op 216, wenst u daar stemming over?

De heer ten Haaf, Utrecht; ik wens er graag stemming over en daar wil ik dan nog dit bij opmerken als het zo blijft staan zoals het nu staat is het in ieder

geval niet consequent. Er is geen uitwerking van hetgeen in 1412 en 1413 is opgenomen.

De heer Bas Eenhoorn; 216 in stemming dus het amendement van de bestuurdersvereniging, Utrecht wil graag daar stemming over. Voor is één, tegen is twee. De stemming is gesloten.
Misschien mag ik nog even een puntje van orde tussendoor zeggen? Het zou heel plezierig zijn als gesprekken in de zaal zich langzamerhand verplaatsen naar buiten de zaal want ook daar is het nu waarschijnlijk nog helemaal niet hinderlijk maar op den duur zou het dat kunnen worden.
Tegen het is verworpen, dan kijk ik even of Utrecht in dat verband over 272 stemming wenst?

De heer ten Haaf, Utrecht; nee, dat trekken we in.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel dan gaan we naar 613, iemand daarover, niemand? Aldus overeenkomstig het hoofdbestuur.
737, ook niemand?
502, ja mevrouw, ga uw gang.

Mevrouw Els de Graaf, Zeist; meneer de voorzitter, de strekkingen van 502 en 533, die verder op de bladzijde staan, in een eerdere opmerking is verwezen naar amendement 499 waar iets gezegd zou worden over de lerarenopleidingen dat gaat evenwel over de rechtspositie van leraren, maar dat is toch iets anders. We hebben het hier over de kwaliteit van de lerarenopleiding en juist als we het willen hebben over een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs moeten we beginnen bij een goede kwaliteit van de lerarenopleiding en dat is de bedoeling van de amendementen.
Als het op een andere manier in de tekst verwerkt kan worden dan vinden wij dat prima maar we willen graag meer aandacht voor de kwaliteit van de lerarenopleiding.

De heer Bas Eenhoorn; nog andere uit de zaal? Commissie?

De heer Pieter Korteweg; ja, we zijn het er helemaal mee eens maar niet alles waarmee we het eens zijn kunnen we opschrijven omdat er dan heel veel in komt te staan wat in zekere zin open deuren zijn. Natuurlijk is het zo dat de leraren kwaliteit moeten hebben en dat we er oog voor moeten hebben, dat vindt iedereen en daar twijfelt niemand aan. Het op te schrijven wat helder en

duidelijk is dat brengt niet zoveel nut volgens ons, we zijn het dus helemaal met u eens maar we willen het niet perse opschrijven.
De heer Bas Eenhoorn; we zijn het eens maar het onderscheidt ons niet, zal ik maar zeggen. Mevrouw de Graaf wilt u handhaven? Ja dan gaan we het in stemming brengen. 502 voor het voorstel tegen het voorstel, de stemming is open, daarmee is het voorstel verworpen.
We gaan naar 418, niemand daarover?
491 verwerpen.
635 verwerpen? Zoetermeer?

De heer Smit, afdeling Zoetermeer; in de praktijk zijn er steeds meer kinderen in de klas die bijgespijkerd moeten worden terwijl er of niet genoeg ruimte is op de scholen die hierin voorzien zoals de ZNLK scholen, dus die kinderen die bijgespijkerd moeten worden die blijven in de klas en zorgen ervoor dat hun behoefte als eerste wordt voorzien terwijl kinderen die normaal mee kunnen komen dus minder aandacht krijgen.
In dat geval lijkt het beter om kinderen met serieuze problemen buiten de schooltijden bij te spijkeren dan tijdens de reguliere lestijden. Met name als je kijkt nar de klachten op de middelbare school over de kwaliteit van het onderwijs die kennelijk op de basisschool gegeven wordt lijkt me dat een goede reden.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, anderen nog uit de zaal voor dit geval? Commissie toelichting op?

De heer Pieter Korteweg; Ja, voorzitter alweer zijn wij het met de afdeling Zoetermeer van harte eens. Wan wij vinden ook dat bijvoorbeeld taalcursussen vooral buiten de les moet worden gegeven dus ik zie niet waar het verschil van inzicht bestaat. En bovendien zou ik zeggen is het de plaats, een verkiezingsprogramma, om dat nou allemaal in detail te gaan uitschrijven? Maar volgens mij zijn wij het van harte met elkaar eens.

De heer Bas Eenhoorn; wilt u het handhaven?

De heer Smit, afdeling Zoetermeer; Het is dus de tweede keer dat u het met me eens bent en het is de tweede keer dat u bij het voorstel zet verwerpen?

De heer Bas Eenhoorn; omdat wij vinden dat het er al staat.

De heer Smit, afdeling Zoetermeer; het staat er dus niet?

De heer Bas Eenhoorn; goed, ja dat is dan een interpretatiepunt. De commissie zegt het staat er u zegt het staat er niet maar het is aan u om uw voorstel te handhaven?

De heer Smit, afdeling Zoetermeer; dat doe ik zeker.

De heer Bas Eenhoorn; dan gaan we het in stemming brengen. Voor Zoetermeer of tegen. De eerste keer was het heel spannend rondom Zoetermeer kijken hoe het nu afloopt. De stemming is gesloten, kijk eens het blijft heel spannend maar net weer niet. Er komt vast nog een derde poging.

533, Zeist niet daarover?
313, iemand daarover, iemand stemming, niet?
127, iemand van u? ook niet het geval?
145, ja, uit Groningen.

De heer Hardenberg, voorzitter Groningen; het is één van de sterkste adviezen van de commissie, maar dat geldt daar eigenlijk alleen maar voor de tweede zin. Natuurlijk zijn we het er over eens dat ouders ervoor moeten zorgen dat de kinderen naar school gaan maar kinders in het onderwijs die melden wij en, daar gaat het in hoofdzaak om, dat de positie van ouders in het openbaar onderwijs, en ik hoor in de wandelgangen dat het niet alleen Gronings is dat het dus in veel delen van het land aan de orde is, die verbeterd dient te worden. Als aannemer doe ik toch even de zet om hier te staan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Niemand verder uit de zaal? Vanuit de commissie nog behoefte aan een reactie?

De heer Pieter Korteweg; Ja, voorzitter, de visies lopen niet uiteen maar de formuleringen wel. Wij zeggen dat de ouders opnieuw betrokken moeten worden bij het wel en wee van de school, dat is alles omvattend, en of je dat formeler formuleert dat kan natuurlijk maar daar geven we niet de voorkeur aan. Het interessante is dat dit nu eens een heldere passage is die zegt dat ouders een belangrijke rol moeten spelen op die school en dat wordt ook totaal uitgespeld, wat wij vinden dat die school voor die ouders moet

betekenen en het zou jammer zijn, denken wij, als die wat formelere passage die u aanreikt daarvoor in de plaats zou worden gezet.

De heer Bas Eenhoorn; Groningen overtuigd? Ja, Groningen akkoord met de toelichting? Bedankt voor het intrekken.
Dan gaan we naar 468, iemand van u daarover? Niet het geval.
416 hoofdbestuur overnemen, dat wil zeggen het voorstel verwerpen.
663, niemand van u daarover?
323, ja Haarlem.

De heer van Tuyl, afdeling Haarlem; het is zo dat de afgelopen jaren, vele jaren, hebben we fusies gezien van de scholen, tot vaak grote onderwijs conglomeraten, dat is vaak een vrije keus geweest van de schoolbesturen maar niettemin afgedwongen als het ware door het overheidsbeleid dat er dermate veel administratieve lasten oplegt dat de scholen het ware gedwongen worden tot grote fusies.
Het amendement beoogd nog te benadrukken dat het overheidsbeleid zodanig moet zijn dat de scholen kleine eenheden kunnen blijven, ook uit vrije keus. Een in die zin is het een toevoeging op het bestaand programma en geen overbodige opmerking zoals het advies het denkt t e verwoorden, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt, iemand verder uit de zaal? Korte reactie van de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, ik denk niet dat ik het eens ben met Haarlem dat het onze stelling is dat het een overbodig amendement is, het is fundamenteler dan dat.
Wij vinden, als verkiezingsprogrammacommissie, dat scholen een maximale vrijheid moeten krijgen en dat is de intentie van het programma om vorm en middelen zelf te kiezen. Als je daar nu weer mitsen en maren op gaat aanbrengen, hoewel dat volstrekt goed bedoeld is. Ik ben het volstrekt met u eens dat het belangrijk is dat niet wordt opgelegd dat scholen een bepaalde vorm krijgen maar die stelling wordt door onze tekst denk ik het beste bediend. Laat scholen zelf uitzoeken hoe ze op de beste manier aan hun leerlingen onderwijs kunnen geven over de hele linie, of dat nu de organisatievorm, leermiddelen, de inrichting, of veiligheid betreft geef ze die vrijheid en laten wij nu niet vanuit Den Haag, Zoetermeer of Papendal gaan voorschrijven hoe ze dat het beste kunnen doen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Nee, nee, dat gaan we niet meer doen. Stemming Haarlem, niet? Geen stemming wordt gevraagd? Ja, ik vraag of er stemming wordt gevraagd want ik kan het niet goed zien, u wenst stemming? Ja, ok, dan bij deze. Voor of tegen het voorstel 323. ja de stemming kan worden gesloten. Ja die zestien seconden zijn toch een eeuwigheid soms, ja het is verworpen.

We gaan naar 666, Boskoop. Niemand daarover?
505 verwerpen.
286, 304, niemand, 619, niemand het woord, niemand stemming hoofdbestuur voorstel volgen. 198 idem dito. 307, ook daarin het hoofdbestuur volgend. 343, aldus. 657, ook akkoord. 745, een toelichting.

De heer Stijger, afdeling Leiden; wij begrijpen dit voorstel eerlijk gezegd niet zo goed. Er wordt gezegd dat er een eigen werkplek voor leraren zou moeten zijn en voor zover wij het begrijpen puilen de scholen nu al uit. Voorts is een eigen werkplek, als u bedoeld echt een eigen kantoortje, dat kost ontzettend veel geld per persoon al. Er zijn ontzettend veel docenten en wij vragen ons du af hoeveel dit voorstel wel niet kost en of er geen andere belangrijkere zaken in het onderwijs zijn?

De heer Bas Eenhoorn; ja, bedankt. Reactie van de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, de reactie van Leiden is nu precies de reden waarom het zo slecht gaat met de onderwijzers en het aantrekken van onderwijzeres en ik zal het uit leggen. Wij vinden niet dat de onderwijzers de sluitpost van de begroting zouden moeten zijn, we moeten het ook voor leerkrachten aantrekkelijk maken om op een school te werken.
Ieder van ons die niet in het onderwijs is beschikt over een eigen werkruimte, leerkrachten beschikken over het algemeen niet over een eigen werkruimte. We hebben goed kennis genomen, ook tijdens het schrijven van dit programma, van manifesten die zijn vervaardigd, door jonge dynamische leerkrachten die iets willen maken van het onderwijs en die zeggen ons één van de dingen die je ons dan wel moet gunnen, wij gaan ervoor, maar zorg er dan wel voor dat wij een werkplek hebben en dat we niet met v'n veertigen in een kleine kamer in de school worden gestopt want zo kunnen we onze taak niet naar behoren vervullen.

Dus het is niet alleen een praktisch punt, een budgettair punt, overigens maken we in dit programma middelen vrij, genoeg middelen, om dit punt te realiseren maar het heeft iets te maken met de aandacht die wij willen schenken aan de rol van de docent dus gun hen die eigen werkplek zou ik zeggen.

De heer Bas Eenhoorn; Leiden overtuigd? Ja, oh u wilt stemming? Bij deze, voor of tegen het voorstel. Ja, het is al gesloten, neem me niet kwalijk, ik moet ook opletten, mijn fout dit kost weer kostbare seconden, ja het is verworpen. We gaan naar 73, iemand van u daarover? Iemand stemming, niemand.
499, ook niemand. 744, 506, 228, 469, 686, 637, niemand, niemand stemming.
687, 658, 842, 325, niemand daarover.
147, Groningen gaat naar de microfoon.

Mevrouw Betsy de Boer, afdeling Groningen; wij zijn hier tegen. Je benadeeld de lage inkomens twee keer door het fiscaal te faciliteren en het onafhankelijk van het inkomen te stellen, dat getuigd niet echt voor respect en vooruitgang voor de lagere inkomens, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt, niemand verder uit de zaal? De commissie.

De heer Arno Visser; er zijn verschillende financieringsstromen richting kinderopvang, die gaan direct naar de kinderopvanginstellingen zelf, die gaan vanuit werkgevers naar werkgevers zelf en wij willen ook dat mensen zelf bijdragen en hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor de keuze van kinderopvang en de manier die zij willen dus we willen ook meer keuzevrijheid mogelijk maken, verschillen mogelijk maken, en de manier om dat te stimuleren is om het fiscaal te begeleiden en daarom hebben we ook in het programma een fiscaal pakket met flink veel geld bijgevoegd om dit mogelijk te maken en natuurlijk moet je rekening houden met de inkomenspositie van verschillende mensen maar daarvoor leent het fiscale stelsel zich uitstekend.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, handhaaft Groningen dit voorstel? Ja, dan gaan we dat in stemming brengen, de stemming is nu geopend, we sluiten de stemming. Was ik te snel? Gaat het goed, ok? Jullie zijn de maatstaf van de dingen vandaag. Die is foetsie.
We gaan naar 360, 507 pardon 507 Zeist ja.

Mevrouw de Graaf, afdeling Zeist; even een reactie op de uitleg bij het vorige amendement. Er zijn wel een heleboel aanbiedingen maar.

De heer Bas Eenhoorn; waar bent u, bij 507?

Mevrouw de Graaf, afdeling Zeist; ja, ja, maar ik wou even een verheldering hebben over de uitleg van het vorige amendement en dan is misschien dit overbodig. Waar het ons om gaat is dat de aangeboden faciliteiten die er op dit moment zijn te weinig zijn om alle kinderopvang te doen dus vandaar dat wij dachten als we nou privé initiatieven of eigen initiatieven op dezelfde manier fiscaal kunnen begeleiden dan lost dat misschien wat problemen op.
De heer Bas Eenhoorn; commissie?

De heer Pieter Korteweg; misschien een korte toelichting dan voorzitter. Wij snappen helemaal wat u zegt en wij menen ook in ons stuk over kinderen en kinderopvang twee dingen te zeggen één: faciliteer extra fiscaal de kosten van de kinderopvang en hoe je dat dan precies vorm geeft, dat was de vraag van Groningen, dat is vers twee daar hoeft het verkiezingsprogramma niet over te gaan en twee: zorg ervoor dat de onmogelijke eisen die Rijk, provincie en gemeente stellen aan kinderopvang waarbij er als we niet oppassen ook nog een ambulance naast de opvang moet staan, mocht er eens iets gebeuren, dat die verdwijnen en dat het veel minder wordt.

Wij hebben uw voorstel niet overgenomen omdat wij anders vrezen dat er dingen in sluipen die niemand wil. Wij kunnen natuurlijk niet onderlingetjes in families gaan financieren door te zeggen zus, jij noemt je nu kinderopvang die krijgt mijn kinderen en de stat betaalt, daar moeten we dus mee oppassen vandaar dat wij ons voorstel zo gedaan hebben.

Mevrouw de Graaf; uw uitleg overtuigd me, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel daarmede 507 ingetrokken.
We gaan naar 49, 50, 51 Oosterwijk.

De heer Hans Roos, afdelingsvoorzitter van de afdeling Oosterwijk; ja, voorzitter, de voorzitter van de programmacommissie zou ik niet graag oud willen noemen maar volgens zijn eigen programma is hij dat wel.

De heer Bas Eenhoorn; nou, ik weet niet of hij zich daarvoor schaamt?

De heer Hans Roos; wij denken dat de groep ouderen in deze gemeenschap steeds belangrijker wordt en steeds groter wordt. De titel senior is eigenlijk veel meer aan te bevelen. De initiatief groep ouderenbeleid heeft daar ook nadrukkelijk voor gekozen, we zien ook steeds meer termen als seniorenlabel, seniorenappartementen dus graag een wijziging van het woord ouderen in senioren.

De heer Bas Eenhoorn; wil de commissie daarover bekvechten?

De heer Pieter Korteweg; wat u ook doet, ik wil geen senior genoemd worden.

De heer Bas Eenhoorn; ok, wil u er stemming over? Ja er wordt over gestemd, we gaan stemmem. De stemming wordt nu geopend. Er wordt hier gesuggereerd dat een ieder die ouder is dan vijftig eigenlijk als belanghebbende niet mee mag stemmen maar. de stemming is gesloten. We blijven begrijp ik gewoon ouderen.

631, niemand daarover? 52, 424, 715 u begrijpt als ik er niks bijzeg dan volgen we het advies. 767, 180, Leiderdorp.

De heer Berend Sok, afdeling Leiderdorp; voorzitter, het is natuurlijk vanzelfsprekend zo dat wij tegen leeftijdsdiscriminatie zijn en dat we voor een integraal beleid zijn en dat is ook niet helemaal nieuw, dat heeft de heer Dijkstal al vele keren gezegd en dat heeft mevrouw Terpstra vele keren gezegd en daarom vind ik het nou zo jammer dat de argumentatie van de commissie is dat de slechts verwijzen naar bladzijde 18 en dat we dat dan expliciet vermelden van die senioren laten.

Ik was erg gelukkig eigenlijk bij de inleiding van de heer Korteweg want die zei verkiezingsargumenten staan centraal, dat noem ik dan ook maar eens even want ik denk dat het electoraal dermate van belang is dat ik amendement zou willen handhaven en dat ik u vraag het in stemming te brengen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, verder niet uit de zaal? Commissie?

De heer Pieter Korteweg; ik geef me over.

De heer Bas Eenhoorn; de commissie geeft over en neemt het voorstel van meneer Sok van Leiderdorp over. 180 overgenomen daar zijn geen bezwaren uit de zaal? We gaan het ingewikkeld maken, daar komt Zeeland aan.

Mevrouw . als u net senioren niet accepteert kunt u in deze zin ook de senioren niet noemen en moet het daar dus ook ouderen zijn.

De heer Bas Eenhoorn; ok, we gaan de tekst, oh maar dat is misschien goed om even te zeggen. Na afloop van onze vergadering wordt natuurlijk de tekst helemaal op die inconsequenties gescreend en het mandaad is natuurlijk uiteraard bij de commissie en het hoofdbestuur om te zorgen dat het goed en netjes voor elkaar komt. Het is goed dat er even op gewezen wordt dat hier dus ook zo'n element in zit.
We gaan naar 470, 821, 53, 78, 182, 425, 426, 55, overnemen.
56 overnemen en 689, 247, 514, 747, 138, 724, uit Antwerpen 199 wordt verworpen.
822, 312 verwerpen, 315 idem, 248 de strekking wordt gesteund ja, daar vanuit de Bilt, Nederland is een prachtig land.

De heer .., afdeling de Bilt; Nederland is zeer zeker een prachtig land alleen het cultuur wat genoemd wordt in het ontwerp gaat zeker meer op de moderne elementen in en wij zijn juist van mening, en ik zie ook dat dat bij andere afdelingen geldt, dat het in stand houden van het cultuurhistorische erfgoed dat dat belangrijk is en dat dat niet als zodanig vermeld is en dat dat onder het kopje van cultuur wordt weggeworpen en wij vinden dat dat toch eventjes meer expliciet nadruk op gelegd moet worden en dat de overheid zich daar over moet bekommeren.

De heer Bas Eenhoorn; Commissie?

De heer Arno Visser; ja, het is inderdaad een kwestie van tekstuitleg, hoe breed of hoe smal vat je het woord cultuur. Wij hebben het woord cultuur in de brede zin opgevat en zo hebben we het ook bedoeld, cultureel erfgoed.

Afdeling de Bilt; Maar het gaat om het totale kader van het stuk.

De heer Bas Eenhoorn; wat gaat de commissie doen, geen probleem om het woord erbij te voegen?

De heer Arno Visser, nee, we hebben geen probleem om het woord erbij te voegen als dat voor de duidelijkheid van de hele tekst beter is dus nemen we dat woord in de tekst over.

De heer Bas Eenhoorn; nemen we over van de Bilt, cultureel erfgoed wordt even voor de duidelijkheid bijgevoegd als zijnde daar onder te vallen.
518, iemand van u? niet? 638, Zoetermeer.

Afdeling Zoetermeer; ja, goedemiddag inmiddels inderdaad. Zoetermeer probeert het gewoon voor de derde keer en zo rond de 50% driemaal is scheepsrecht. Voorzitter, aanwezigen. Even de aandacht voor inderdaad voorstel 638. in Zoetermeer hebben we ons verbaasd en bezorgd gemaakt want wat daar wordt voorgesteld is, in het programma althans, dat cultuur een kwestie van smaak is en niet meer van politiek. Dat is een aardige stelling maar ik denk dat we dan ons opglad ijs begeven want dat is namelijk een heel gevaarlijke uitspraak want dan geef je daarmee aan dat het misschien niet meer de aandacht krijgt in de toekomst die het behoeft.
Ik wil er even op wijzen dat cultuur meer is dan alleen maar dansen en muziek, nee ook, en dat hoorde we net ook al, het cultureel erfgoed valt daar onder. Denk even aan monumenten, denk aan bodemgoederen en denk ook aan bijvoorbeeld het nationaal landschap waarvan we er een aantal hebben.

Als afdeling Zoetermeer zijn we van mening dat gezien de betekenis van het woord cultuur dat je dus zeker niet moet zeggen dat dat slechts een kwestie van smaak is en niet een kwestie van politiek, ik noem u vervolgens vier redenen in het kort uiteraard. Allereerst denken wij dat de verantwoordelijkheid van de overheid zich wel degelijk uitstrekt tot het onderwerp cultuur, daar mag je je handen niet zomaar van af trekken, als we het hebben over verantwoordelijkheid, en volgens mij hebben we het daar in onze partij nogal eens over, dan kunnen we juist zeggen dat ten aanzien van dit onderwerp de overheid hier een verantwoordelijkheid heeft.
Ik moet er niet aan denken dat de overheid zegt: de Veluwe, de bodemgoederen, de monumenten, ach daar willen wij niet zoveel mee dat is een kwestie van smaak, veel te gevaarlijk.

Ten tweede, ik denk dat het ook onlogisch is als wij zeggen dat cultuur een kwestie van smaak is en niet meer van politiek, onlogisch omdat we juist in onze handleiding voor alle afdelingen hebben gezegd mensen maak een

verkiezingsprogramma waarbij je onder andere aandacht geeft aan het onderwerp cultuur.

De heer Bas Eenhoorn; misschien mag ik u even onderbreken, probeer het, want de toelichting is al heel duidelijk, even kort 1,2,3,4 want als u het in dit tempo doet dan wordt het dus inderdaad twee uur vannacht, we lopen nu ongeveer op iets meer dan 50 seconden per amendement en dat betekent dat we het echt niet halen.

Dank u wel, ik zal het in een aantal zinnen afmaken. Onlogisch omdat de wetgeving thans wel degelijk spreekt over politiek, denk aan de nieuwe monumentenwet die in de maak is, en we onlangs nog een verdrag gesloten dat zit op monumenten en cultureel erfgoed. Denk ook even aan het laatste verkiezingsprogramma dat tot op de dag van vandaag geldt en daar hebben we echt wel veel gezegd over cultuur en nu willen we daar plotseling niets meer over zeggen want het is een kwestie van smaak.
Kortom, kort en goed, mijn voorstel is de zinsnede "cultuur is een kwestie van smaak en niet van politiek" te schrappen.
U ziet in het voorstel ook een zinsnede staan om een extra zin op te nemen, ik heb mij gerealiseerd ten eerste dat dat wellicht te detaillistisch is en ten tweede heb ik net hiervoor mij een spreker gehoord die al iets voor elkaar heeft gekregen dus het tweede deel het toevoegen van die zin dat laat ik vallen. Mijn amendement beperkt zich dus tot wat ik zojuist heb genoemd, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt, een korte reactie?

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, het is of de duvel ermee speelt maar weer zijn wij het eens met Zoetermeer. Het is inderdaad niet de bedoeling om de handen van de politiek van de cultuur af te trekken, integendeel. Kijkt u maar naar punt twee van ruimte voor cultuur, daar wordt een hele duidelijke rol gedefinieerd voor de overheid. Wat bedoeld is, en ik denk dat de meeste dat ook zo hebben gelezen, is dat de politiek niet voor ons gaat bepalen wat mooi en lelijk is, dat staat er niet meer en niet minder. Dat dat zo is blijkt uit de tweede passage onder dit hoofdstuk namelijk dat wij een hele duidelijke rol weggelegd zien voor de overheid op cultuurgebied dus het kan niet zo zijn dat wij het niet met elkaar eens zijn maar ik ben bang dat het zo langzamerhand een prestigeslag dreigt te worden.

De heer Bas Eenhoorn; dank, wenst Zoetermeer stemming? Ja, Zoetermeer wenst stemming al was het alleen maar voor de sport. Gaan we nu kijken hoe het afloopt, oh nee, het ging over cultuur neem me niet kwalijk. De stemming is gesloten. Nou kijk, gefeliciteerd, de volhouder wint.

521, 148, ja 148 wil nog een toelichting geven.

De heer Hardenberg, afdeling Groningen; ja voorzitter, even een korte toelichting. Juist het zinnetje "voor onorthodoxe projecten"dat is een ware toevoeging van eigenlijk niets, het is eigenlijk ook maar gewoon een kreet en het lijkt ons dan ook gewoon beter om het weg te halen uit de tekst, daar gaat het ons in hoofdzaak om want het is immers ook zo dus dat ook met klassieke voorstellingen, of wat dan ook, dat daar ook wel subsidiemiddelen bij moeten dus het voegt nauwelijks iets toe.

De heer Bas Eenhoorn; dus schrappen.

De heer Pieter Korteweg; ja, u moet doen wat u wilt. Je kunt ook zeggen als het nauwelijks iets toevoegt dan doet het ook geen kwaad dus dan kun je het ook laten staan.
De heer Bas Eenhoorn; ok, Groningen? Laat het zitten, bedankt.
531, 441, vanuit Leiden 748, Groningen 149, 534 verwerpen, 19 verwerpen, 19 een toelichting voor het amendement Driebergen Rijsenburg.

De heer Mart van der Donk, Rotterdam; ik zou er een pleidooi voor willen houden om dit amendement toch wel staande te houden. Het lijkt een tegenstelling te zijn van dat er staat dat het overheidsbeleid moet erop gericht zijn waar nodig te ondersteunen en dat je dan meteen toevoegt 'moet geen belemmeringen opwerpen'. Maar het is geen tegenstelling, je ziet dat er actief sportbeleid is op landelijk niveau, je ziet anderzijds ook dat er regels steeds strenger worden op verschillende terreinen waardoor allerlei vrijwilligers organisaties, onder andere sportorganisaties, in de problemen komen.
Met name bijvoorbeeld na Enschede en Volendam zien we dat de regels zijn aangescherpt maar je ziet het ook bijvoorbeeld rondom ARBO maatregelen, je ziet het ook bij allerlei verantwoordelijkheidszaken voor besturen en dat leidt er dus toe, op dit moment, dat er een heleboel vrijwilligers ook uit de sport zeggen bijvoorbeeld wij gaan niet meer met kinderen bijvoorbeeld op een kamp vanwege het feit dat zij de verantwoordelijkheid niet meer aan kunnen en in die zin een pleidooi om dit vooral toch toe te kennen.

De heer Pieter Korteweg; nou, we zitten nu in de sporttempel van Nederland dus laten we het maar accepteren voorzitter.

De heer Bas Eenhoorn; ok, de commissie neemt over. We gaan naar 664, 604, 795 Rotterdam.

De heer Kees Pille, afdeling Rotterdam; mijn voorstel is om dit amendement vooral te steunen. Het inzetten van topsporters voor de breedtesport heeft een enorm belangrijke voorbeeldfunctie voor de jeugd, voor de kinderen, en we zien in veel gemeenten een grote mate van bewegingsarmoede, kinderen gaan wat minder vaak sporten, het aantal leden van sportverenigingen neemt af en als die topsporters nu een voorbeeldfunctie hebben voor de breedtesport dan is het belangrijk om ze ook in te zetten en u geeft aan dat het ook belangrijk is, u vindt het alleen lokaal beleid, ik vind dat we het structureel moeten aanpakken en dat we structureel toch sporters moeten inzetten voor verenigingen en scholen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het is niet belangrijk genoeg om hier nou een principieel punt van mij van te maken maar ik wil u toch iets zeggen ik ben een relatieve buitenstaander en ik maak dit allemaal voor het eerst mee. Ik wil u niet beledigen maar dit vind ik nou weer zo'n typische bestuurlijke zin die u erbij wilt zetten, breedtesport, niemand weet wat dat nou betekent maar als het erbij komt te staan dan heeft u uw punt gemaakt.
Ik heb er niet op tegen ik vind het alleen zo bestuurlijk, zo weinig gericht op het stemmende publiek. Ik vind overigens ook dat u moet oppassen omdat je nu wel kunt zeggen dat topsporters zulke goede voorbeelden geven aan de jeugd maar volgens mij...

De heer Bas Eenhoorn; ok, er is genoeg gezegd. Wenst Rotterdam de stemming?

De heer Kees Pille, afdeling Rotterdam; Ja, wellicht kan een redactiecommissie daar een ander woord van maken, bijvoorbeeld het verenigingsleven, de sport in algemene zin.

De heer Bas Eenhoorn; nou ja, de commissie kijkt sowieso uiteindelijk maar u trekt uw amendement in, dank u wel. Oh, niet we gaan stemmen dan is het laatste niet van mij, we gaan stemmen.
De stemming sluiten graag, het is verworpen we gaan naar 700, 702, 327, 749, 21 verwerpen, 98 verwerpen Oss.

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; Oss heeft dit voorstel ingediend omdat ze graag een iets meer specificatie hebben van wat de migranten zoal moeten doen, niet alleen maar een kans krijgen om de taal te kennen maar ook iets meer van de Nederlandse gewoontes en gebruiken en wat als waarde en normen gelden.

De heer Bas Eenhoorn; dat is duidelijk, belangrijk punt. Iemand nog vanuit de commissie? Kunnen we dan stemming hierover hebben, voor of tegen het voorstel van Oss dat is nummer 98. De stemming kan worden gesloten, is verworpen.
407, Apeldoorn, 775, 527, we gaan naar hoofdstuk 2.

De heer Mark Harbers; hoofdstuk 2, we proberen even of we dit tempo erin te houden. Nummers 626 Brussel, 767 Ermelo, niemand? 217 van de bestuurdersvereniging, 372 Schouwen-Duiveland, 218 daar is het erratum van toepassing uit het uitgereikte stuk het advies is verwerpen iemand?
90 afdeling Oss.
De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; in principe hebben wij er geen bezwaar tegen als het bij 718 behandeld wordt maar kunnen we daar dan inderdaad op terugkomen als afdeling Oss want wij hebben dat onderwerp niet ingediend.

De heer Mark Harbers; dus u wilt het voorstel hier intrekken dat we het straks bij 718.

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; nou in zoverre intrekken het wordt geregeld bij 718 daar wilde ik graag mijn mening over zeggen dan.

De heer Mark Harbers; prima dat kan straks. 471, 634 van de afdeling Brussel, 59 Oosterwijk, 329 Haarlem niemand? 352 Hof van Twente, nummer 823, 355 afdeling Hof van Twente.

De heer Cohen, afdeling Eindhoven; ik heb toch bezwaren met dit voorstel van Twente. Het combineren van functies en het combineren van alles met alles leidt tot een ontzettende versnippering dus ik zou dit voorstel willen ontraden.

De heer Mark Harbers; ok, zijn er anderen in de zaal die hier iets over willen zeggen?

De heer Zuidgeest, Hof van Twente; alleen wil ik er nog van zeggen dat het volstrekt in lijn is met de rest van de voorstellen, het is een aanscherping van het grote belang wat ons betreft hier aan deze integratie moet worden gegeven.

De heer Mark Harbers; volgende spreker.

De heer Hans Broksen, partijcommissie Landbouw; ik zou u willen voorstellen om dit eraan toe te voegen.

De heer Mark Harbers; dan het woord aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; either way. We hebben gezegd dat we dit graag willen toevoegen dus de zaal moet beslissen.

De heer Mark Harbers; afdeling Eindhoven, vraagt u nog steeds om stemming? Dan gaan we stemmen over voorstel 355 van de Hof van Twente. Één is voor het voorstel en twee is ertegen. Kan de stemming gesloten worden? Dan sluiten we de stemming, amendement 355 is aangenomen met 92%.
Gaan we door naar voorstel 219, 222, 405 Apeldoorn, 777 Apeldoorn, 229 Oosterwijk, afdeling Oosterwijk.

De heer Hans Roos, afdelingsvoorzitter Oosterwijk; voorzitter, wij constateren dat het op het gebied van de sturing van de ruimtelijke ordening op rijksniveau niet loopt zoals het moet lopen, de 5e nota Ruimtelijke Ordening geeft dat ook zelf aan en afdeling Oosterwijk zou het graag zien dat die sturing juist meer gestalte krijgt. Het onderwerp is actueel omdat een herziening van de wet op de ruimtelijke ordening in d maak is. Ik begrijp dus ook de reactie van de commissie niet.

De heer Mark Harbers; ik kijk eerst of er nog andere sprekers in de zaal zijn voor of tegenstanders, nee? Gaan we naar de commissie.

De heer Goring; dank u wel voorzitter, we hebben er als commissie juist voor gekozen om niet te dirigistisch vanuit Den Haag zaken op te leggen. Wellicht was het soort wetgeving waar u het over heeft in 1950 opportuun echter heden ten dage achtten wij dat niet meer van deze tijd dus vandaar dat wij voor deze lijn hebben gekozen. Ik wijs in dit verband op toch tegenstellige geluiden die uit de zaal komen.
Aan de ene kant is het een heleboel vanuit Den Haag regelen en aan de andere kant wordt er toch heel veel gepleit voor lokale autonomie dus vandaar ons advies en ik zou de zaal willen adviseren om ons advies over te nemen.

De heer Hans Roos; maar we kunnen de ruimtelijke ordening van Nederland natuurlijk niet zonder blauwdruk regelen?

De heer Mark Harbers; ik denk dat u het van beide kanten voldoende toegelicht hebt, stelt u nog prijs op stemming? Ja, gaan we voorstel 229 in stemming brengen, u kunt de stemkastjes pakken. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. Het voorstel is verworpen zoals ik het zie.

Gaan we door naar voorstel 729 commissie Volkshuisvesting, dan is dat overgenomen.
289 afdeling Utrecht, 712 commissie Volkshuisvesting, 398 afdeling Eindhoven.
De heer Cohen; dank u voorzitter. In aansluiting bij mijn vorige opmerking en opmerkend dat wij in het verkiezingsprogramma ook willen investeren in natuur, pleit de afdeling Eindhoven ervoor om het Nederlandse landschap zoveel mogelijk te behouden en ook hier versnippering te vermijden en dat duidelijk te maken met de voorgestelde tekst.

De heer Damen, secretaris partijcommissie landbouw en natuurbeheer; wij zijn voorstander om het tekstvoorstel te verwerpen. Er vindt op dit ogenblik veel te veel dynamiek plaats in het landelijk gebied, we staan aan de vooravond van gigantische veranderingen juist door het voorstel van wat er nu is ingediend door de commissie kunnen we juist die vitaliteit van het landelijke gebied waarborgen dus wij zijn het niet eens met het voorstel van Eindhoven.

De heer Mark Harbers; dank u wel, daar hebben we een voor- en tegenstander gehad, de commissie.

De heer Goring; ja, wellicht een korte toevoeging. Ik hoop dat uit het program duidelijk is dat wij het eigenlijk eens zijn met de eerste spreker daar waar het zijn zorg betreft. Wij vinden dat de paragraaf zoals die hier geschreven is helemaal de sfeer en de intentie uitademt van grote, maar dan ook echt grote, terughoudendheid met betrekking tot het platteland en groen dus eigenlijk willen we gewoon hetzelfde. In dat verband wijs ik u tenslotte op bijvoorbeeld regel 20.05 waarin staat dat natuur en recreatie krijgen de aandacht die ze verdienen dus eigenlijk willen we hetzelfde.

De heer Mark Harbers; vraag aan de afdeling Eindhoven, wilt u nog in stemming brengen? Een korte opmerking dan en dan hoop ik dat de uitgestoken vinger geen hele hand wordt.

De heer Cohen, afdeling Eindhoven; als ik begrijp dat de commissie en wij het eigenlijk eens zijn zit de pijn misschien in de fase geen objectief aantoonbaar alternatief. Is het mogelijk om dat te wijzigen in met terughoudendheid, dat doet misschien recht aan wat de commissie voorstelt?

De heer Pieter Korteweg; het hele stuk van het programma zegt dat we terughoudend moeten zijn bij het invullen van het platteland vandaar dat de vorige spreker het daar zo mee eens was dus ik zou bepleiten om dit nou gewoon zo te laten staan, volgens mij heeft u dan gelijk en de andere spreker ook.

De heer Cohen, afdeling Eindhoven; als u mij gelijk geeft dan is er voor mij alle aanleiding om het amendement in te trekken.

De heer Mark Harbers; prima dan is het amendement ingetrokken. Gaan we naar 548 afdeling Wassenaar, 722 commissie Volkshuisvesting, 676 afdeling Tiel, 667 afdeling Tiel, 475 de afdeling Hof van Twente, de strekking wordt overgenomen, 515 de afdeling Zeist, 151 afdeling Groningen.

De heer Hardenberg, afdeling Groningen; dank u wel voorzitter. Het is een item met een hoge mate van actualiteit kun je zeggen op dit moment. In de oorspronkelijke tekst is het zo dat er staat commerciële projecten dienen

openbaar te worden aanbesteed, dat is kant en klare onzin en de praktijk is ook anders. Het enige wat wij zeggen dat is dat de overheid een beleid, een aanbestedingsbeleid, dient te gaan maken en daar gaat het om. Onderwijs dat stem je af op de kinderen, de manier van aanbesteden dien je ook af te stemmen op de projecten en daar gaat de discussie nu ook om dus ik wil ook wel echt onder uw aandacht brengen en echt aanzetten om uw advies gehoord deze woorden om die aan te passen. Het is immers ook zo dat de overheid met PPS projecten bezig is, innovatief aanbesteden dat soort zaken en laat je dat vernieuwingsproces nu ook gewoon ingaan zeker ook met oog op de enquête die er gaat komen.

De heer Mark Harbers; zijn er anderen in de zaal, ik zie niemand bij de microfoon komen? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; laten we het maar aannemen.

De heer Mark Harbers; voorstel is om het over te nemen. 152 van Groningen.

Mevrouw de Boer, afdeling Groningen; het feit dat het onder de gemeentelijke autonomie valt wil niet zeggen dat je daar niks van mag vinden als landelijke overheid. Bovendien is het zo dat gemeenten een grote achterstand hebben in het actualiseren van bestemmingsplannen en die achterstand dient te worden ingehaald. Ook in de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening krijgt de provincie en de landelijke overheid krijgen daarin meer bevoegdheden dus dat betekent in feite als een aantasting van die gemeentelijke autonomie die ze nu hebben op het gebied van bestemmingsplannen dus ik adviseer u dan ook die nieuwe tekst over te nemen.

De heer Mark Harbers; dank u wel, ik zie geen anderen in de zaal, de commissie.

De heer Goring; ja, voorzitter heel kort. Ik zou er toch graag op willen wijzen dat u er met z'n allen, want ik neem toch aan dat er heel veel lokale bestuurders hier aanwezig zijn, u bent er met z'n allen bij om uw colleges van B en W om die eraan te houden om bestemmingsplannen te actualiseren en vandaar dat wij zeggen dat het toch wel krom zou zijn om die verantwoordelijkheid om die bij het Rijk te leggen.

Ik sluit af met de opmerking dat wij juist gekozen hebben voor lokaal maatwerk en zo weinig mogelijk dirigistische maatregelen van bovenaf, u zit er zelf bij.

De heer Hardenberg, afdeling; vanuit de praktijk kan ik .. juist naar die gemeenten om daar tempo in te houden dus wel actualiseren maar dat betekent voor de gemeente, dat moeten ze ook realiseren, hoge kosten men moet al die bestemmingsplannen weer actualiseren.

De heer Mark Harbers; voordat het een heel verhaal wordt, wilt u uw amendement in stemming brengen? Ja, dan gaan we stemmen voor voorstel 152. volgens mij is iedereen klaar met de stemming? Dan sluiten we de stemming, het voorstel is verworpen zoals u ziet.
Door naar voorstel 91 van de afdeling Oss.

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; dat voorstel 91 kan dat ook weer bij 718 meegenomen worden?

De heer Mark Harbers; vanzelfsprekend. 449, 93, 718 commissie Volkshuisvesting?

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; Oss heeft diverse voorstellen ingediend over ruimtelijke ordening en er werd gezegd die vallen allemaal onder 718 en in principe zeg ik nou, dat ziet er goed uit.
Ik heb het ook overlegd met onze wethouder die Ruimtelijke Ordening in zijn portefeuille heeft en natuurlijk lijkt het prachtig dat gemeentes hun eigen woningprogramma's mogen bepalen samen met de marktpartijen echter zijn er een paar adders onder het gras die ik toch wel graag opgehelderd wil zien.

Op de eerste plaats hoe zit het dan met contingenten? Bijvoorbeeld Oss heeft een enorm gebrek aan bouwcontingent en voorlopig krijgen ze er niks bij. Verder zou ik willen weten hoe zit het dan met de contourlijnen die voorgesteld worden in de 5e nota van Ruimtelijke Ordening van meneer Pronk, krijgen de gemeenten daar vrijheid in om een grote rol in te spelen om die contourlijnen, waar binnen ze mogen en kunnen bouwen en indelen naar behoefte, kunnen ze daar hun gang gaan of zijn ze daar weer heel sterk afhankelijk van wat provincie en andere overheden te zeggen hebben?

Dus mocht het zo zijn dat dit inderdaad algehele vrijheid en verantwoording voor de gemeentes betekent, daar zijn we helemaal voor, zo niet dan wil ik toch wel graag iets meer verduidelijking, dank u wel.

De heer Mark Harbers; dank u wel.

De heer Koning vanuit Zoetermeer, vanuit de partijcommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening; deels in antwoord op de vraag dat zal misschien niet voor een deel door de commissie gebeuren maar ik kreeg net ook niet de gelegenheid om nog wat aan te vullen.
In de nieuwe 5e nota en de PKB die voor ligt wordt geregeld dat de gemeentes veel meer zeggenschap krijgen over wat u noemt de contour dat is zeg maar wat is dan je stedelijkheid en wat mag je bebouwen, het is ook een liberale wens om dat juist meer bij gemeentes te leggen in overleg met provincies als het gaat om bijvoorbeeld streekplannen.

De VVD is er altijd voor geweest dat plattelandsgemeentes als gemeentes tenminste voor hun eigen groei, een natuurlijke groei, zouden kunnen bouwen, dat is nu niet altijd het geval met de contingenten zoals u ze noemt want vaak zitten gemeentes op slot, nou dat is geen goede zaak voor de leefbaarheid van kernen en van gemeentes dus wij zijn ervoor dat tenminste voor de natuurlijke groei men kan bouwen en wij denken dat de overheid niet alles van bovenaf moet regelen als het gaat om woningbouw, contigenten en programma's en daarom hebben we ook deze amendementen zo ingediend om ook aan te geven dat je het meer moet overlaten aan de gemeentes dus daarom ook meer autonomie moet leggen.

De heer Mark Harbers; de heer de Beer zag ik?

De heer de Beer; nou de vraag die gesteld is kan bevestigend worden beantwoord, als dit amendement doorgaat kunnen Oss en alle andere stedelijke gemeenten hun eigen woningprogramma bepalen. Het is wel de provincie natuurlijk die beslist samen met de gemeenten waar het dan neergelegd moet worden maar de aantallen en de dichtheden en de soort woningen worden door de gemeenten bepaald. En op die manier hopen wij het schreeuwend tekort aan bouwgrond in Nederland op te heffen.

De heer Mark Harbers; dank u wel, ik weet niet of er vanuit de commissie nog een toelichting nodig is? De strekking van het amendement wordt

overgenomen en volgens mij bent u het allemaal ook ongeveer eens? Kan het op deze manier, ja?
Gaan we door naar 472, 571, 590.

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; voorzitter, dank u wel. Wij hebben een voorstel ingediend waarbij we zeggen we willen graag dat in een liberaal verkiezingsprogramma niet wordt gezwegen over de toekomst van het huurbeleid. U moet zich realiseren dat het huidige huurbeleid stamt uit een tijd van extreme woningnood in een land waar de lonen nog zeer laag waren en de prijs die we na meer dan 55 jaar van dat beleid betalen is een aan verloedering onderhevig woningbestand en met name van huurwoningen. We vinden dus dat huren op grond van marktwerking tot stand moeten komen. Wat zegt nu de commissie? Die zegt we verwerpen dit amendement en we verwijzen naar de tekst met een soortgelijke strekking.
Ik heb die tekst nog eens even goed nagelezen die gaat wel over marktwerking in de woningsector maar die gaat niet over huurbeleid, wij zouden dus graag dit voorstel in stemming hebben.

De heer Mark Harbers; dank u wel, zijn er anderen uit de zaal? Ik zie niemand, toelichting vanuit de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, wellicht een korte toelichting op datgene wat de spreker bedoeld dat we dat onder andere ook opvatten onder het begrip woningmarkt en zeg maar het bevorderen van concurrentie binnen die woningmarkt, het liberaliseren van die woningmarkt.
Één van de elementen die wij dus geregeld zouden willen hebben is precies datgene wat u opnoemde dus wij zijn het eigenlijk met elkaar eens.

De heer Mark Harbers; afdeling Noordwijkerhout, wenst u stemming?

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; voorzitter, het is ofwel stemming ofwel u voegt het woord huurbeleid toe aan de bestaande tekst, die keuze laat ik aan u, maar het is onbevredigend als het woord huurbeleid in en politiek programma van de VVD niet terugkomt.

De heer Pieter Korteweg; het is niet echt waar wat u zegt, kijk, het is een kwestie van wat je onder markt verstaat. Als wij pleiten voor marktwerking, ook op woongebied, een markt bestaat uit twee punten. Die bestaat uit de hoeveelheid, het aantal huizen, de soort van de huizen en die bestaat uit de

prijs, dus de huur en alle twee valt onder marktwerking dus u zegt nu met het pistool op de borst van als je het er niet zet dan komt het onder stemming nou dan heb ik het liever onder stemming.
Volgens mij is wat u bedoeld bedoelen wij ook zo en we willen er zo weinig woorden aan toevoegen maar u maakt het uit.

De heer Mark Harbers; wilt u stemming, dan gaan we over voorstel 590 stemmen. Het is hier vooraan gelukt dus dan sluiten wij de stemming. Het voorstel is verworpen.
We gaan door met 725, niemand, 546, 778, 223, 316, 374, 464 afdeling Sint Michiels-Gestel

Kamercentrale Den Bosch; u heeft op bladzijde 22 van het programma staan "de overheid maakt zich sterk voor kwetsbare groepen"en het voorstel was dan ook om de bouw van verpleeghuizen in die categorie te laten vallen want verpleeghuizen wordt nergens genoemd en het is nu eenmaal zo dat als je een verpleeghuis gaat bouwen dan krijg je ruimte ook in de ziekenhuizen waar mensen liggen die naar het verpleeghuis moeten en ik zou u willen voorstellen om dat op te nemen onder punt 5.

De heer Mark Harbers; zijn er andere sprekers? Dan de commissie voor een toelichting?

Mevrouw Korthuis; voorzitter, het is de bedoeling dat we natuurlijk voldoende verpleeghuiszorg hebben maar het is niet noodzakelijk dat dat altijd in verpleeghuizen gebeurt maar dat dat ook gebeurt op andere plekken bijvoorbeeld bij mensen thuis dat die zorg daar gegeven wordt.
Daarnaast is het zo dat door de AWBZ, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de verpleeghuiszorg wordt betaalt, we straks al gesproken ook over de financiering daarvan, daar zijn de zorgkantoren verantwoordelijk voor en inmiddels is er ook een rechtelijke uitspraak dat de zorgkantoren ook verplicht zijn ervoor te zorgen dat de noodzakelijke zorg geleverd kan worden en daarnaast is het ook zo dat natuurlijk samenspraak met gemeentes de locaties gevonden worden als het gaat om verpleeghuizen zelf te bouwen maar ook vooral wat we noemen de transmurale zorg, dus de zorg met verpleeghuis versterking buiten het verpleeghuis te realiseren en ik denk dat meneer gelijk heeft dat als hij zegt ik heb zorgen over de vraag of er straks voldoende zorg is maar met het stelsel wat wij voorstellenen denk ik dat we daar weinig problemen mee hebben.

De heer Mark Harbers; wat mij nu eigenlijk rest is de vraag of we dit voorstel in stemming moeten brengen.

Kamercentrale Den Bosch; ik zou het graag willen want ik vind namelijk dat de overheid ernaar moet streven om voldoende enzovoort enzovoort. En dan is alles wat u net heeft gezegd dat is prachtig en als dat georganiseerd wordt maar ik vind dat de overheid daar een toezichthoudende taak in heeft.

De heer Mark Harbers; misschien nog heel even ter herinnering want niet iedereen was er vanochtend, het is niet de bedoeling dat we weer uitgebreid stemverklaringen gaan geven maar in dit geval wordt er om stemming gevraagd voor voorstel 464, één is voor het voorstel en twee is daar tegen. Is iedereen klaar met de stemming? Ja, dan is de stemming gesloten.
Het voorstel is verworpen we gaan door met 220, 779 afdeling Gorsel.

De heer Talsma, afdeling Gorsel; meneer de voorzitter, er is zojuist bij de vorige amendering over het huurbeleid gezegd het is een kwestie of het wel of niet al in de verklaring van de commissie staat, ik zou het nu toch aan de orde willen stellen omdat het hier een typisch actueel politieke zaak is en dat is toch iets wat we niet helemaal kunnen verzwijgen als wij met een programma bezig zijn. De afdeling Gorsel heeft voorgesteld om toe te voegen een passage die al enkele malen in ons verkiezingsprogramma heeft gestaan, dus het is helemaal niks nieuws, alleen staat het er nou niet min.
Periodiek moet worden onderzocht tot welke gebieden en huurprijsklassen de huurliberalisering kan worde uitgebreid. Juist nu is het aan de orde.

De heer Duivestein, ik noem bij name omdat hij een zeer vervent actief lid is voor de Partij van de Arbeid, is steeds weer bezig en in december heeft hij nog weer een nieuw initiatief wetsvoorstel aangekondigd om her in te voeren het beleid uit het kabinet Den Uyl, lang geleden al, met de fameuze staatssecretarissen op dit gebied Marcel van Dam en Jan Schaeffer en dat beleid regelde alles tot in details en puntenstelsels voor de huurwaardering enfin, ik kan daar nu niet op in gaan, dat is toen hij zei geprezen, helaas overleden staatssecretaris Heerema van het CDA, heeft de liberalisatie ingevoerd in een lange nota, en dat wordt 10 20 keer in die nota genoemd, het is nu weer helemaal verdwenen en juist nu toch zich aftekent dat dat oude beleid weer langs allerlei achterdeurtjes dreigt terug te keren zou ik het van buitengewoon groot belang vinden dat we het hier ronduit zeggen, het is niks

nieuws we hebben het al enige malen eerder gezegd, en ik zou het buitengewoon betreuren uit politiek oogpunt als dit amendement niet zou worden aangenomen.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Ik zie in de zaal geen andere sprekers. De commissie voor een toelichting?

Mevrouw Luubjes, Rotterdam; Rotterdam wil dit amendement steunen.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, wij hebben net gepleit, en de zaal heeft daar ook mee ingestemd door het voorstel te verwerpen, namelijk voorstel 590, dat het niet nodig is om nog weer eens een keer te zeggen dat het huurbeleid nog weer eens een keer te zeggen dat het huurbeleid geliberaliseerd moet worden omdat dit hele verkiezingsprogramma nu eenmaal uitademt dat daar waar het kan we markten moeten liberaliseren. Ik geloof dus ook echt dat het genoeg is en dat het belang wat u beschrijft ook door dit programma wordt bevestigd. We kunnen alles erbij schrijven maar het wordt steeds langer en dat moeten we dus gewoon niet doen, volgens mij.

Het is ook niet nodig om altijd alles wat in vorige programma's staat over te nemen want dan zijn we nog een stuk verder dus ik heb het gevoel dat, tenzij u er anders over denkt, we voldoende beweert hebben dat liberalisatie ook van huren in algemene termen een belangrijk VVD standpunt is.

De heer Talsma, afdeling Gorsel; voorzitter ik wil geen discussie maar ik zou toch nog even een correctie willen toepassen. Het vorige punt ging over complete liberalisatie dus afschaffing van het sociale huurbeleid in tien jaar, dat is volstrekt onmogelijk.

De heer Mark Harbers; ik denk dat dit punt helder is maar ik heb eigenlijk, ook gelet op de orde van de vergadering, alleen de vraag of u dit voorstel handhaaft en in stemming wil brengen.

De heer Talsma, afdeling Gorsel; ik zou toch nog één opmerking willen maken. De commissie heeft tot twee keer toe tot mijn grote instemming op een andere plek gezegd wij vinden het totaal anders, wij achten dit een nuttige aanscherping respectievelijk een nuttige toevoeging. Ik ben buitengewoon teleurgesteld dat dit belangrijk politiek actuele punt door de

heer Korteweg niet zodanig van belang wordt geacht dat die dat ook als een aanbeveling en een nuttige aanscherping wil kwalificeren.

De heer Mark Harbers; uit die woorden maak ik op dat we gaan stemmen, voorstel 979 afdeling Gorsel. Volgens mij is iedereen daarmee gereed, we sluiten de stemming. Het voorstel is verworpen zoals u ziet met 60%.
Gaan we naar voorstel 61, afdeling Oosterwijk, 780 Borkulo, 332, 80, 110, 408, 781, 201, 690 de afdeling Meerse,

De heer Schellekens; ik wil alleen even toevoegen dat het een heel belangrijk punt is en om die reden denk ik dat het goed is om dat nog een keer te vermelden. Ik vind het absoluut niet detaillistisch, het is de 5^{e} modaliteit voor het vervoer en om die reden heb ik het voorgesteld.

De heer Mark Harbers; ik zie geen andere sprekers in de zaal, de commissie voor een toelichting.
De heer Pieter Korteweg; ja, er zijn veel mogelijkheden om vormen van vervoer op te schijven, nu komt er hier een bij, buisleidingen, u moet het zelf weten, ik vind het wel detaillistisch maar ik ga er niet over vechten.

De heer Mark Harbers; ik begrijp dat we het amendement handhaven, we gaan stemmen over nummer 690 van de afdeling Meerse. En ook in Meerse zijn de stemkastjes gevuld dan sluiten we de stemming. Het voorstel is verworpen.
Nummer 750 Leiden, 751 van Leiden, 20 Capelle a/d IJssel, 94 afdeling Oss, 231 afdeling Spijkenisse, 375 Schouwen-Duiveland, 603 de afdeling Maarn.

De heer Leetema, afdeling Maarn Maarsbergen; voorzitter, we hebben heel bewust dit amendement ingediend omdat dit feitelijk een tweetal lijnen raakt. Op de eerste plaats een lijn van politiek bestuurlijk fatsoen. De afgelopen zeven jaar is er in de provincie Gelderland en de provincie Utrecht meegedacht over de inpassing van de HSL oost en de A12 en eind 2000 heeft de minister gemeend de totale inspraak, de totale zeg maar politieke interactief bestuur, aan de kant te vegen en gewoon door te gaan zoals Den Haag altijd gewend was oftewel we gaan onze eigen weg. Dat is politiek onfatsoenlijk en ook naar de burgers en naar een hele grote laag van de bevolking in d provincie Gelderland en in de provincie Utrecht heeft meegedacht, heeft meegesproken, heeft oplossingen aangedragen voor deze nationale problematiek. Wij vinden dat je niet zo met de bevolking om kan

gaan, het is niet correct dat je zes jaar lang de bevolking hun mening vraagt en dan binnen een half jaar het aan de kant veegt en dan maar weer over gaat tot de orde van de dag, dat is het eerste punt.

Het andere punt is het inhoudelijke punt en ik wil alleen maar aangeven dat juist het gedachtegoed van alle mensen in de provincie Gelderland en de provincie Utrecht hebben gezorgd dat niemand blokkades heeft opgeworpen om tegen de HSL oost te zijn of tegen de verbreding of de uitbreiding van het wegennet richting Duitsland, de A12 problematiek, maar om juist mee te denken om een zeer goed leefbare inpassing te geven voor onze leefomgeving en niet alleen voor de mensen die er wonen maar ook voor zeg maar de recreatieomgeving als leefgebied en als recreatiegebied de Utrechtse Heuvelrug.
Ook zeg maar de ecologische hoogstructuur is in deze discussie opgepakt en meegenomen. Wij van de afdeling Maarn Maarsbergen pleiten om dit stuk amendement in ons verkiezingsprogramma op te nemen.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Ik zie geen andere sprekers in de zaal. Toelichting vanuit de commissie.

De heer Koning; ja voorzitter, ik beschouw de inbreng van de spreker als een cri deceur, een cri deceur met een zeg maar regionaal karakter, het lijkt mij dat het verkiezingsprogramma niet het podium moet zijn om regionale of lokale cri deceurs te uiten dus vanuit die overweging ontraden wij het voorstel van Maarn.

De heer Mark Harbers; het is niet de bedoeling om uitgebreid tot discussie te gaan, misschien kunt u het tot één zin beperken?

De heer Leetema, afdeling Maarn Maarsbergen; mag ik namens het provinciaal bestuur van Utrecht en Gelderland u van harte aanbevelen om het amendement van Maarn over te nemen.

De heer Mark Harbers; daarmee begrijp ik dat het amendement wordt gehandhaafd en gaan we stemmen over amendement 603 van de afdeling Maarn. Ik zie dat iedereen klaar is met stemmen, de stemming is gesloten. In de tussentijd wijs ik u er even op dat de vergadering gewoon doorgaat maar we naderen de klok van één uur dat betekent voor de mensen die een lunch hebben gereserveerd buiten in de foyer de lunch beschikbaar is dus u kunt

tussentijds even de zaal verlaten als u daar trek in hebt om de lunch te gebruiken.
Het amendement is verworpen zien we in de tussentijd.

691 de afdeling Meerse, 331 afdeling Haarlem, 446 Tienaarlo, 732 afdeling Waalre.

De heer Hintsen, afdeling Waalre; in het conceptprogramma staat dat de overheid maakt meer gebruik van technologie om modern grootschalige dynamisch verkeersmanagement te verwezenlijken bij het wegvervoer. Achtergrond staat bij de nota van toelichting en daar staat bij dat eerst een fijnmazig systeem daadwerkelijk leidt tot verkeersregulering en dan val je bijna van je stoel van verbazing dat er nog steeds over nagedacht wordt het verkeer te reguleren met geld, dat lukt gewoonweg niet.
Als het dan niet lukt binnen Nederland, en daarom heb ik dat punt naar voren gebracht, wij wonen uiteindelijk zo langzamerhand meer en meer in Europa en als wij problemen hebben met mobiliteit waarom gaan we dat dan niet in samenwerking doen in Europees verband of tenminste met Duitsland en met België. Ik wil het verder niet in stemming maar ik wou gewoon het geluid eens even laten horen dat dit toch een beetje lachwekkend begint te worden.

De heer Mark Harbers; bedankt voor het geluid daarmee begrijp ik dat we het verder niet in stemming brengen, gaan we door naar 752 afdeling Leiden.

Afdeling Leiden; dit amendement is eigenlijk redactioneel bedoeld en we willen ook verzoeken om het niet in stemming te brengen maar om dit tijdens de eindredactie mee te nemen.

De heer Mark Harbers; ik neem aan dat dat mogelijk is bij de commissie. 752 redactioneel. 272 Utrecht.

Afdeling Utrecht; als u met de tekst uit het programma hetzelfde beoogd als hier gevraagd wordt dan kunt u wat ons betreft het ook gewoon opnemen.

De heer Mark Harbers; u zegt als de tekst hetzelfde beoogd dan kunt u het ook opnemen, ik kijk even naar de commissie.

De heer Pieter Korteweg; het is een fantastische geste maar ik hou me toch even aan de procedure. Dit is ons voorstel en daar blijven we even bij.

De heer Mark Harbers; wil Utrecht hier stemming over?

Afdeling Utrecht; dan zullen we het wel in stemming brengen ja.

De heer Mark Harbers; dan gaan we het in stemming brengen, nummer 272 van de afdeling Utrecht. Ik kan me voorstellen dat er wat meer stemkastjes bediend moeten worden voor een aantal mensen die hier buiten zijn. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. Het voorstel is verworpen.

167, het advies is overnemen. 169, 170, 172, 403, 74 afdeling Nieuwerkerk a/d IJssel, 173, 366 van de afdeling Schouwen-Duiveland.
Misschien heel even tussendoor een punt van orde, straks is het ook al gevraagd, kunt u allerlei onderlinge discussies in de zaal zoveel mogelijk beperken en buiten in de foyer voortzetten. Ik begrijp in de tussentijd dat de afdeling Schouwen het amendement heeft ingetrokken.

528, 24 de afdeling Driebergen Rijsenburg.

De heer Nieof, afdeling Driebergen Rijsenburg; de toelichting is helderder bij het volgende nummer, dus 174, maar waar het hier juist om gaat is dat we hier juist raken aan de grens van de marktwerking en door dit punt zo makkelijk terzijde te schuiven denk ik dat we ons niet echt in een goede positie werken. Marktwerking is altijd een middel en nooit een doel op zich en daarom vind ik juist dat we op dit punt heel erg zorgvuldig moeten zijn juist ook op het gevoelige punt van het spoor, dus ik zou hier graag een ander bewoording willen.

De heer Nouwen; ja mag ik me hier namens de commissie verkeer en waterstaat hierbij aansluiten want het volgende wat we behandelen is 174, en daar verwijst u naar, maar ik vind dat toch op het punt van het spoor toch ontzettend gevaarlijk dat de kiezer bij de definitie om het spoor, dat er duidelijk dus twee definities zijn, bij verkeer en waterstaat is het ja, wie mag er nou op rijden? En terecht zegt Driebergen Rijsenburg dus zijn punt want u zegt om het spoor is dat de infrastructuur zelf de rails niet in handen mag komen van degene die de vervoersconcessie heeft, dat is dus ook europees beleid, maar als we over dat woord om de kiezer in de mist laten dan vind ik bij een punt waar de hele bevolking bij betrokken is pleit ik toch voor

helderheid dat de commissie kiest voor duidelijke woorden wat nou on betekent en dat kan geen andere zijn dan die van verkeer en waterstaat zelf.

De heer Mark Harbers; ik kijk naar de commissie voor een toelichting.

De heer Goring; ja, ik kan u zeggen dat wij in de commissie uitgebreid over dit onderwerp hebben gesproken, concurrentie om of op het spoor wat dat nou precies betekent. Misschien is het het handigste als ik uitleg wat wij bedoelen met concurrentie om het spoor en dan hoop ik dat het overeenstemt met datgene wat verkeer en waterstaat ook vindt.
Wat wij bedoelen te zeggen is dat wij het op dit moment niet zien zitten en niet reëel achtten dat zeg maar meerdere maatschappijen op eenzelfde traject rijden, dat de klant zeg maar de keuze heeft uit meerdere maatschappijen dat zien wij op dit moment niet gebeuren. Wij zien wel gebeuren dat één maatschappij gedurende een gelimiteerde tijd een concessie krijgt om op het spoor te rijden, dat is wat wij bedoelen en ik mag hopen dat u dat ook bedoeld.
Als de tekst zoals die hier staat aanleiding geeft tot verwarring dan zou ik het voorstel willen doen om in de uiteindelijke redactie dat helderder en duidelijker op te schrijven en dan kijk ik ook richting de voorzitter van de commissie en volgens mij moet dat wel te doen zijn.

De heer Mark Harbers; ik neem haast aan dat dat te doen is, ik zie ook Driebergen knikken, u kunt daarmee instemmen? Dan even voor de orde van de vergadering, 24 daar heeft Driebergen mee ingestemd dat daar in de eindredactie nog even naar wordt gekeken. Dan kijk ik naar 174 of de partijcommissie daar met het antwoord van zojuist ook kan leven? Ja, 382 Schouwen-Duivenland. Ik zie iemand bij de microfoon, u wilt over 382.
Over 382 niemand, 733 afdeling Waalre.

Afdeling Waalre; nee, ik wou over 733 spreken. Waalre is tegen concurrentie op het spoor. Een groot deel van de ellende die we op het ogenblik op het spoor hebben is veroorzaakt door de politiek. Men heeft dus heel lang de Nederlandse Spoorwegen laten bungelen het gevolg is dat er geen bestellingen zijn gedaan voor materieel en onderdelen en wat iets meer zij. Het gevolg is gewoon dat ze aan het naijlen zijn en ik denk dat er gewoon rust moet komen. Je moet de mensen van de spoorwegen de kans geven om orde op zaken te stellen en mogelijkerwijs, wij hebben gezegd nou het is een zaak van de overheid maar dat wou ik niet zo sterk zeggen, maar ik denk dat de

overheid wel een hele belangrijke partij is. De overheid zal ervoor moeten zorgen dat de spoorwegen goed functioneren en als dat niet gebeurt dan zullen ze maatregelen moeten treffen in zoverre is de overheid wel partij maar ik denk dat concurrentie zeer verstoord zou werken als we dat nu gaan doen want dan is het eind nog niet in zich van de ellende die we voor de boeg hebben.

De heer Mark Harbers; dank u wel, het punt is helder. Ik zie geen andere sprekers in de zaal, dan is het woord voor een toelichting aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; misschien kort het volgende voorzitter. De overheid is voor vele dingen verantwoordelijk, die is er voor verantwoordelijk dat het op het spoor goed gaat maar die is er ook verantwoordelijk voor dat het op de weg goed gaat maar overal staan we in de file, niet alleen op het spoor maar ook op de weg. Volgens mij moeten we hier nu echt voorzichtig zijn.

We hebben een heel voorzichtig woord gekozen namelijk concurrentie om het spoor en ik geloof dat het belangrijk is, na de uitleg die we net gegeven hebben wat we ermee bedoelen waar u het allemaal mee eens kon zijn, dat we dat nou laten staan want dit probleem is niet op te lossen door extra zinnen toe te voegen omdat de één of andere dan wel weer iets anders vindt. Dit is geloof ik de grootste gemene deler die we in de VVD kunnen bereiken en ik stel u voor dit zo te laten staan.

De heer Mark Harbers; ik kijk even naar de afdeling Waalre, handhaaft u het amendement of kunt u leven met het advies van de commissie?

Afdeling Waalre; ik denk dat op dit moment rust geboden is en geen concurrentie, nog om of op het spoor, ik zou dit toch graag in stemming willen brengen.

De heer Mark Harbers; dan gaan we stemmen over nummer 733 afdeling Waalre. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. De statistieken vliegen ons ondertussen om de oren. Anderhalf uur geleden was het geprognosticeerde eindtijdstip nog twaalf uur vanavond maar inmiddels zijn we zo goed als op schema dus we gaan kijken of we zometeen in ieder geval weer een paar amendementen kunnen door kunnen denderen. Het amendement is verworpen.
95 afdeling Oss.

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; we hebben het voorstel ingediend om de volgende redenen. Er staat in het conceptprogramma tot die tijd wordt via prestatiecontracten de kwaliteit verbeterd. Wij zien eerlijk gezegd geen verband tussen de kwaliteit en prestatiecontracten want de kwaliteit wordt vooral gemeten door op tijd aankomen, makkelijke bereikbaarheid enzovoort enzovoort. En daarom hebben we ook gezegd dat het van belang zou zijn om meer haltes te hebben maar we weten ook heel goed dat de capaciteit van het net momenteel al tot het maximum belast wordt waarmee dus iedere keer problemen ontstaan met op tijd komen enzovoort, enzovoort, meer haltes zou het alleen maar verergeren maar ik begrijp niet helemaal waarom u dat dan niet zegt maar dat u gaat zeggen dat het voorstel te gedetailleerd zou zijn, daar wilde ik graag een toelichting op hebben.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, het detail door bij spoorlijnen te zeggen en er moeten meer haltes komen of, dat trekt u nu terug, of er moeten meer parkeermogelijkheden komen dat is natuurlijk allemaal waar maar van veel dingen kun je het gaan invullen. Van een heleboel voorstellen die wij hebben gedaan, dat zijn voorstellen op hoofdlijnen, die kun je daarna gaan invullen, zo zou je dat moeten doen, zo zou je dat kunnen doen en dit is er nu één van. We hebben ervoor gekozen om dat niet te doen omdat als je dat bij elk voorstel moet doen dan wordt dat gewoon een mera boir, dat vergroot de duidelijkheid niet en ook de gerichtheid niet want we bedoelen hetzelfde dus ik vind het nou een beetje jammer om het hier wel te doen en al die anderen die het ook hebben voorgesteld op andere terreinen waarvan we gezegd hebben dat moeten we niet doen, dat is inmiddels ook geaccepteerd, dus ik stel voor, hoewel het natuurlijk een dierbaar amendement is en een sympathiek amendement is, om het toch onder de noemer te gedetailleerd maar wel goed van inhoud maar te gedetailleerd te verklaren.

De heer Mark Harbers; ik vraag alleen of u stemming wilt met deze toelichting?

De heer Halkes, voorzitter afdeling Oss; nee, ik wil alleen maar even vragen maar ik heb nog niets gehoord over de band tussen prestatiecontract en kwaliteit?

De heer Pieter Korteweg; we moeten geloof ik hier niet de termen van het prestatiecontract gaan invullen, dat bedoel ik dus met te gedetailleerd, want

dat is in wezen wat u wilt. Laten we het prestatiecontracten eens even op hoofdpunten invullen, laten we dat nou niet doen hier. Dat moeten ze maar doen in Den Haag of diegene die ervoor verantwoordelijk zijn.

De heer Mark Harbers; afdeling Oss, u kunt hiermee leven? Dan is het advies van het hoofdbestuur overgenomen.
Nummer 278 afdeling Utrecht.

Afdeling Utrecht; gezien de woorden van de voorzitter van de commissie net moet het haast wel zo zijn dat zij nu ons amendement zullen adviseren om over te nemen, er is weinig gedetailleerds aan.
Kort nadat de reactie van de commissie terugkwam op de amendementen is de directie van de NS naar huis gestuurd juist omdat de treinen niet op tijd rijden en het is helaas niet meer vanzelfsprekend in Nederland dat de treinen op tijd rijden.

Wat wij in ons verkiezingsprogramma opnemen aan randvoorwaarden om dat weer te realiseren dat is wel mooi maar onze kiezers, en niet alleen onze kiezers, maar de mensen in het land willen gewoon dat de treinen op tijd rijden en er is volgens mij niets mis mee omdat gewoon in ons verkiezingsprogramma te zetten.

De heer Mark Harbers; uw punt is helder, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; er is helemaal niets mis mee en de treinen moeten op tijd rijden, de klokken moeten op tijd lopen, de auto's moeten op tijd rijden, daar is dus helemaal niets mis mee maar als u het erin zet en over vier jaar blijkt dat ze nog steeds niet op tijd rijden dan heeft u een probleem.
Afdeling Utrecht; het programma moet appellerend, wervend en duidelijk zijn en als de treinen over vier jaar niet op tijd rijden hebben we inderdaad een probleem, we hebben het dan ook aan onszelf te wijten ook, ik wil dan ook stemming.

De heer Mark Harbers; we gaan stemmen over voorstel 278, afdeling Utrecht over treinen die op tijd rijden. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. Het voorstel is verworpen.
376, Schouwen-Duiveland.

Mevrouw de Baars; helaas zijn bij onze amendementen de toelichtingen inderdaad ook weggevallen zoals al eerder vandaag gememoreerd maar ik wil hem toch even geven en het is de volgende.
Het goederenvervoer ook als branche een belangrijke economische drager met een grote spin off verdient om de ruimte van de mobiliteit naast het persoonlijk vervoer een plaats te krijgen. Daarom voorgesteld de toevoeging.

De heer Mark Harbers; dank u wel, zijn er andere voor- of tegenstanders van het amendement in de zaal, nee? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; wat er staat is wat we bedoelen namelijk dat we ook in het verkiezingsprogramma niet op de vervoerstechnieken moeten ingaan. Wat u zegt is waar maar wij pleiten ervoor om dit detail niet te gedetailleerd in termen van vervoerstechnieken te gaan praten.
Dit is vervelend dat ik dat alsmaar moet zeggen maar ik heb het gelukkig al aangekondigd in mijn inleiding dat we die lijn hadden aangenomen en dat we zouden proberen om de hoofdpunten echt de politieke boodschappen echt te handhaven en niet in te gaan op allerlei uitvoeringsmanieren en dit is er dus één van dus ik blijf ven consistent.

De heer Mark Harbers; afdeling Schouwen-Duiveland u trekt het amendement in? U gaat mee met het antwoord van de voorzitter, dank daarvoor.
Nummer 37, 99, 410, 509, 508, 673, 153 afdeling Groningen.

De heer Hardenberg, afdeling Groningen; ja, voorzitter, aan de tekst heb ik verder niets aan toe te voegen, het lijkt mij volstrekt helder. Het is natuurlijk zo dat kilometerheffingen eigenlijk wel op zichzelf staat maar wat veel belangrijker is dus dat de overheid een sturingsmechanisme heeft. Het zal toch te gek zijn als de congestiegebieden blijven investeren en de mensen juist naar die gebieden gaan qua aanbod van woningen, hebben we dermate hoge kosten groot te maken en dat je dan het toch nog aandurft om met een platte heffing te komen, dat kan niet.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Zijn er andere voor of tegenstanders van dit amendement, nee dan de commissie?

De heer Goring; ja voorzitter, ook over dit onderwerp is uitgebreid gesproken. We hebben geconstateerd dat we af zijn van de spitsheffing daarvoor in de plaats komt kilometerheffing, differentiatie naar tijd en plaats ligt nog niet

besloten in het voorstel. Wij hebben ons laten overtuigen dat het handiger is om nu te beginnen met zeg maar een flat rate, dat wil zeggen geen differentiatie naar tijd en plaats, mocht dat in de toekomst mogelijk zijn en mocht het leidden tot zeg maar tot het enigszins opheffen van files dan zouden we die mogelijkheid niet moeten laten lopen dus vandaar dat het advies zoals het hier ligt, overigens wijs ik erop dat de kilometerheffing niet bedoeld is om zeg maar files op te heffen maar als compensatie, als evenknie, van de wegenbelasting en de BPM.

De heer Mark Harbers; dat is de toelichting uit de commissie. Mijn enige vraag aan Groningen is nog of u hierover stemming wilt?

De heer Hardenberg, afdeling Groningen; we willen wel handhaven, je kunt dat wel zeggen maar dan kun je het niet los zien van een ruimtelijk ordenings beleid, dat kun je niet los van elkaar zien.

De heer Pieter Korteweg; dat is ook zo, dat zien we ook niet los van het ruimtelijke ordenings beleid maar u heeft en specifiek nadeel voor de mensen in dun bevolkte gebieden genoemd bij deze vaste heffing en ik noem u een specifiek nadeel voor mensen in dichtbevolkte gebieden, lees de stedelijke agglomeraties. Als blijkt dat deze vaste kilometerheffing de files niet opheft dan kunt u zeggen wij betalen meer dan nodig is want wij zitten niet in files. Maar dan kunnen ze in de steden zeggen wij betalen nu meer aan heffing terwijl we nog steeds even lang in de file staan, dat zijn twee nadelen en daarvan moeten we eerst helderheid krijgen voordat we ingaan op het punt van variabilisering van deze vaste heffing.
Er zijn dus twee nadelen, niet alleen voor u aan uw kant maar ook voor degene die in de file staan en ik pleit er dus voor dit te laten zoals het is.

De heer Mark Harbers; Groningen handhaaft het amendement, we gaan dus stemmen over nummer 153, de stemming is geopend. Ik zie dat de tombola met de stempasjes zich heeft voltrokken, is iedereen klaar met stemmen? Sluiten we de stemming. Ik zie dat het voorstel verworpen is.
154, 669, 455, 460 Boxmeer, 204 Antwerpen, 250 de afdeling de Bilt

Afdeling de Bilt; waar het de afdeling de Bilt over te doen is is dat het feit dat kernenergie als zodanig een negatieve bijklank heeft en kernenergie bestaat eigenlijk uit twee delen kernsplitsing en kernfusie en vandaar dat wij in dit voorstel de kernfusie zeg maar eigenlijk de plasmafusie iets meer tot zijn

recht willen laten komen en daarmee aan willen geven dat ook de VVD over dit soort technieken na wil denken want dit zou voor de energie in de toekomst dé oplossing zijn en ik denk dat we veel meer moeten kijken naar die toekomst en vandaar dat het voorstel van de Bilt is om een dergelijke tekst op te nemen in dit voorstel om aan te geven dat de VVD verder vooruit denkt.

De heer Mark Harbers; andere sprekers over kernenergie? Nee, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; ik vind het vervelend om weer tegen u te moeten zeggen dat u gelijk heeft maar dat u te gedetailleerd bent. Lees dat stuk nou eens goed. Nou zegt u dat we er een aparte paragraaf bij moeten doen die nog even uitlegt wat kernenergie precies is. Dat moeten we dus gewoon niet doen. Wij openen nu de mogelijkheid in een land waarin de kernenergie onder zware discussie staat dat wij als VVD expliciet zeggen en wij houden de kernenergie optie open, punt uit.
Wilt u dat nou gaan versplinteren door daarna nog verder te gaan wat kernenergie dan precies is of wilt u dit standpunt in zijn volle kracht vooruit handhaven? Ik zou dan het laatste doen en zeggen van we houden het kort maar krachtig en we gaan niet uitleggen wat het allemaal is.

De heer Mark Harbers; pleidooi kort en krachtig. Wilt u het amendement handhaven of? Ja, dan brengen we het in stemming. Nummer 250 voorstel van afdeling de Bilt. Één is voor het voorstel, twee daartegen. Heeft iedereen gestemd dat is de stemming gesloten. Dat geeft mij zestien seconden de tijd voor een verzoeknummer in de categorie huishoudelijke mededelingen.
Alle kandidaten die op de conceptlijst tot en met plaats zestig staan die moeten vanmiddag op de foto en dat fotograferen dat gebeurt in de receptie en de oproep is aan al die kandidaten dus tot en met plek zestig op de conceptlijst of die zichzelf daar tussen half twee en vier uur daar willen melden. Ondertussen is het voorstel verworpen.

659 afdeling Reeuwijk, 556 Winsum, 557 eveneens uit Winsum, 161 afdeling Littenseradiel, 476 Hof van Twente, 41, 566, 163 afdeling Littenseradiel.

Afdeling Littenseradiel; inderdaad dat ligt in Friesland. In de tekst staat Nederland moet zich schikken naar het water, nou daar zijn we het niet mee eens. Nederland vecht al eeuwenlang tegen het water en op grond daarvan

hebben wij op het land droge voeten en het is aan de waterschappen om dat zo te houden en dat is een primaire taak en dat moeten we duidelijk stellen.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Ik zie geen andere sprekers bij de microfoon? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, er is denk begrip ik voor uw opvatting die ook in andere amendement bleek in uw enthousiasme voor het water, toch hebben wij hier nadrukkelijk overwogen dat het hier in deze passage, bladzijde 24 nummer 1, niet gaat over de uitoefening van de taak van waterschappen en dat is ons argument om te zeggen van dan kun je dat beter ook niet zo over nemen.

De heer Mark Harbers; wilt u het amendement in stemming? Ok, dan gaan we stemmen over 163. iedereen gereed? Dan is de stemming gesloten. Het amendement is verworpen.
478, 164 wederom afdeling Littenseradiel.

Afdeling Littenseradiel; ja, dat vasthouden daar gaat het toch niet om? We willen juist zo gauw mogelijk van dat water af dus het woord tijdelijk moet er naar ons idee wel degelijk tussen.

De heer Mark Harbers; geen andere sprekers? De commissie.
De heer Pieter Korteweg; mogen wij nog eens even in de redactionele commissie dat punt meenemen, ja?

De heer Mark Harbers; daarmee is dat in de redactie verwerkt. 176, 511, 226, 411, 166, 168, 188, 171, 339, 564, 28, 591 Maastricht.

De heer Schellekens; de argumentatie om te verwerpen is me niet duidelijk want er staat dat het te prematuur is voor Europese ontwikkelingen en het voorstel was juist om niet naar zo'n privaat verzekeringssysteem over te gaan dus ik begrijp eigenlijk niet wat u nu verwerpt. Er was een voorstel in het verkiezingsprogramma om tot zo'n verzekeringssysteem te komen, het voorstel is omdat te verwerpen en dan zegt u het is te prematuur.

De heer Mark Harbers; de commissie voor een toelichting.
De heer Pieter Korteweg; we hebben dit in de commissie overwogen en gezegd dat de zinsnede zoals die hier geïndiceerd wordt als een mogelijkheid

om te komen tot de vorming van een privaat verzekeringssysteem als mogelijkheid als zodanig dat voldoende indicatie geeft van de opvatting die leeft binnen de VVD. Dus eerst de mogelijkheid noemen.

De heer Schellekens; ja, ik vind het ook te prematuur dus ik vind dat we dat nog niet moeten onderschrijven en als u zegt het is iets wat iemand roept dan zeg ik dan lijkt met dat niet verstandig juist omdat het prematuur is.

De heer Pieter Korteweg; wij handhaven ons voorstel.

De heer Schellekens; u handhaaft ook het voorstel om dat dus niet op te nemen om eigenlijk dat idee te verwerpen?

De heer Mark Harbers; en dan is het aan de aanwezigen om het oordeel te vellen over nummer 591 van de afdeling Maastricht. Één is voor het voorstel en twee is tegen het voorstel van Maastricht. De stemming is gesloten. Het amendement is verworpen.
784, 843 de afdeling Epe.

De heer Lijten, afdeling Epe; mag ik een procedureel punt stellen?
Al u het amendement 843 neemt, u heeft er een hele serie van gelijke strekking, 576, 786, 561 en 845, het lijkt me aan te bevelen voorzitter om deze amendementen gezamenlijk te behandelen ook even dat we toch duidelijk voor ogen houden, het gaat hier om de kwestie van het korten bij de schadeloosstelling vanwege de ruimingen voor MKZ dat dit een zaak is die ontzettend leeft in de partij, mede gezien ook vanwege allerlei misverstanden, plus pijnlijke situaties en onrecht.
Er moet op dit terrein heel wat gebeuren en er worden een aantal zaken door elkaar geklopt, inhoudelijk gaat het zeker over drie kwesties.

De heer Mark Harbers; u noemt 784 die zag ik zo snel in het rijtje.

De heer Lijten, afdeling Epe; even kijken, 843 combineren met 576, 786, 561 en 845, dat is ongeveer inhoudelijk en zit het op dezelfde terreinen als het korten bij de schadeloosstelling voor het ruimen vanwege de mond- en klauwzeer bestrijding.

De heer Mark Harbers; ik begrijp dat u een aantal dingen wilt samenvoegen. Nu is alleen het probleem dat deze amendementen niet bij elkaar

gegroepeerd zijn en dat lijkt me dan een beetje onhandig vergaderen voor de hele vergadering dus ik wil toch maar voorstellen om het even amendement voor amendement te behandelen. 784 is in ieder geval zojuist de strekking van overgenomen en dan is dus nu 843 aan de orde.

De heer Andringa, afdeling Epe; voorzitter, ik steun uw voorstel volledig. We hebben heel bewust drie separate amendementen ingediend en ik denk dat we die ook separaat zouden moeten behandelen.
843 is achterhaald door het aannemen van 784.

De heer Mark Harbers; dank u wel, daarmee ingetrokken.
176, 565, 844, 479 de afdeling Hof van Twente.

Afdeling Hof van Twente; voorzitter, u stelt voor ons voorstel van Hof van Twente en dat gaat inderdaad over de vaccinatie om dat te verwerpen en daarbij verwijst u naar amendement 844, daar komen we straks over te praten.

De heer Mark Harbers; 844 die is zojuist overgenomen.

Neem me niet kwalijk. Mijns inziens is het van groot belang dat we toch gaan op de weg die Hof van Twente in het amendement voorstelt.
Qua volksgezondheid mag het geen enkel probleem zijn deze enting want vroeger aten de mensen ook geënt vlees en ook nu nog komt er volop Argentijns vlees op de Europese markt terwijl het enten daar gewoon is toegestaan. Bovendien, en ik wijs er met klem op, is er een goed vaccin, het zogenaamde Marken vaccin, dat het maken van onderscheid tussen geënt vlees en vlees besmet met het veldvirus mogelijk maakt.
De afdeling Hof van Twente blijft bij haar mening dat dat amendement de steun verdient van zulks om het massaal afslachten van dieren, zoals dat vorig jaar heeft plaatsgevonden te voorkomen.
Het is onze Europese vertegenwoordiger, althans de VVD fractie in het Europese parlement, die ook het gebruik van het Marken vaccin voorstaat.
Wij mogen niet nog een keer zo'n ruimingstragedie, het risico daarvan, lopen.

De heer Mark Harbers; ik denk dat uw punt duidelijk is.

De heer Cohen, afdeling Eindhoven; voorzitter, ik heb eigenlijk een vraag aan Hof van Twente. Nu wij 844 hebben aangenomen is het mij niet helemaal duidelijk wat 479 nog toevoegt?

De heer Mark Harbers; misschien kunt u in één zin dat nog toevoegen?

Afdeling Hof van Twente; 844 wijst op een noodzaak van categoriesering uitzondering voor schapen en hobbydieren en dergelijke en dat levert onzer inziens niet de totale oplossing van het grote probleem. Wij dienen dat in zij geheel op te lossen en we zijn zo bang dat de acceptatie van 844, ja je kon daar natuurlijk niet toen dat aan de orde was voor gaan liggen, maar die acceptatie zien als een soort excuus om dit amendement niet aan t nemen levert onzer inziens een groot risico op van herhaling van die tragedie.
Dit gaat verder en wij vrezen, dat wanneer wij dit verwerpen, we slechts een, mag ik het even zeggen met mijn woorden, een slap aftreksel van datgene wat we eigenlijk willen in heel het land hebben aangenomen met alle respect voor de waarde van dat amendement op zichzelf.

De heer Mark Harbers; dank u wel, de heer Lijten.

De heer Lijten, afdeling Epe; ja, voorzitter, ik zou toch nogmaals willen onderstrepen wat de voor vorig spreker gezegd heeft. 844 geeft duidelijk aan die differentiatie, want wat de spreker van het Hof van Twente bedoeld dat is we gaan piekeren naar een mogelijkheid en kun je komen tot een aanpak waarbij je het melkvee en tegen mond- en klauwzeer en dat niet meteen hoeft te ruimen. Met die differentiatie wordt duidelijk aangegeven dat je het anders doet voor hobbydieren, je doet het anders voor de varkenshouderij en voor de productie van vleeskalveren.

Tweede element is voorzitter dat het heel belangrijk is, het gaat niet alleen om de afspraken in europees verband,het gaat om afspraken in een mondiaal verband. Ik wil er even aan herinneren dat alle commotie hierover in het Brusselse de achtergrond is wanneer je melkvee gaat enten tegen mond- en klauwzeer dan kun je geen varkensvlees meer exporteren naar Japan en andere derde landen en dus vandaar zou ik het echt willen volstaan, voorzitter, laten we houden bij 844. de gedachte van het voorkomen van het drama meenemen maar dit niet het apart aan toevoegen want dan wekken we echt verwarring.

De heer Mark Harbers; dank u wel. De heer Boksum als laatste spreker bij dit onderwerp.

De heer Boksum; voorzitter, ik zou u willen adviseren namens de partijcommissie landbouw,natuur en visserij om de strekking van het amendement van Hof van Twente over te nemen en daar de formulering te kiezen zoals Jan Mulder dat onlangs in Brussel naar voren heeft gebracht.

De heer Mark Harbers; tot slot de commissie voor een toelichting.

De heer Pieter Korteweg; ik kan heel kort zijn. Wij hebben nadrukkelijk gekozen voor de zeer genuanceerde redenering die vastligt in nummer 844, die is zojuist aanvaard, en daar willen wij het als commissie graag bij laten.

De heer Mark Harbers; met dat antwoord is mijn enige vraag nog of er om stemming wordt gevraagd? Ja, het amendement 479 komt in stemming en de stemming is nu begonnen. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. Het amendement is verworpen.
512 de heer Vijzelaar.

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; Noordwijkerhout ligt in de bollenstreek zoals u weet en wij hebben met veel genoegen het amendement van Zeist bekeken. Bij ons worden de niet gesubsidieerde bollen boeren ernstig getroffen door het verbod van gewasbestrijdingsmiddelen die in andere landen wel zijn toegestaan en daarom zouden we graag de tekst van het amendement Zeist graag toch aangenomen willen hebben omdat het verder gaat dan het aangenomen amendement 844.

De heer Mark Harbers; dank u wel, ik zie geen andere sprekers. Wil de commissie een toelichting geven?

De heer Pieter Korteweg; de commissie heeft er geen bezwaar tegen om nog eens naar uw opmerking te kijken en kijken of we iets van de tekst van Zeist daarin kunnen meenemen, ook gelet op de aanname van 844.

De heer Mark Harbers; daarmee is de strekking overgenomen en wordt dat in de eindredactie verwerkt.
576 afdeling Scharsteland.

Afdeling Scharsteland; voorzitter, er staan achter elkaar een aantal amendementen die nu komen die in feite gedetailleerd van elkaar verschillend voor wat betreft de tekst. Ik zou willen voorstellen om 576, 786, 561 en 845 in één keer te behandelen en dan als het om redactionele zaken gaat de zaken aan de commissie over te laten.
De heer..; kijk ik even naar, ze hebben inderdaad allemaal betrekking op dezelfde zin maar volgens mij zitten er wel verschillen in.

De heer Zwierstra, afdeling Scharsteland; we hebben voorgesteld om een aparte actie daarop te nemen een nieuwe paragraaf in te voeren en met name juist die nieuwe paragraaf vinden wij dat van het grootste belang is om daarmee nog eens te accentueren de problematiek die hiervoor al is geschertst en die ook eigenlijk in 786 en de daaropvolgende amendementen worden aangegeven, ik denk dat het een goede signaalfunctie is naar de kiezers in de agrarische sector tegen de achtergrond van wat we in het verleden gehad hebben.
Het antwoord hierin aangegeven onderwerp van debat in de Kamer dat mag dan zo zijn maar ik denk dat het alleen maar versterkt kan worden dan dat we het opnemen in het verkiezingsprogramma.

De heer Mark Harbers; dat over 576, ik denk toch dat het handiger is als we punt voor punt de amendementen langslopen. Tenslotte is er ook al een ronde geweest om te kijken welke amendementen zo erg op elkaar leken dat ze uitgesloten konden worden van behandeling dus laten we ons maar even aan dat advies houden.

De heer Andriega, afdeling Epe; ik kan hier volkomen mee akkoord gaan en ik wil benadrukken dat het argument van het debat in de Kamer als reden om het af te wijzen volstrekt niet begrijp.

De heer Lijten, afdeling Epe; ja, voorzitter, inhoudelijk, afgezien van het gegeven ik blijf van mening hoor, dat de verschillende amendementen bij elkaar horen maar het gaat om drie zaken punt één: wat is er de afgelopen tijd gebeurt? Dat moet geëvalueerd worden, lering eruit trekken, zijn hier ten onrechte overtredingen op het terrein van de strafrechtsspraak hebben die niet geleid tot korten op de schadeloosstelling, is dat wel een correcte zaak, dat zit in de sfeer van justitie en daar dienen we toch in de partij nadrukkelijk aandacht voor te vragen.

Tweede element is, voorzitter, en dat dienen we toch ook goed voor ogen te houden, er gaat nogal wat in Brussel gebeuren, eurocommissaris Burn die heeft aangekondigd dat die komt met een heel pakket met voorstellen met maatregelen voor de mond- en klauwzeerbestrijding, we kunnen er zeker van zijn dat het de spelregels, er komen Europese spelregels op het terrein van het geven van schadevergoeding door de overheid bij het ruimen voor MKZ.

Het derde element is wat blijft er dan nog over van nationaal beleid. En wat er overblijft van nationaal beleid daarin speelt tevens bij die evaluatie.
Voorzitter, afgezien van de inhoud van het verkiezingsprogramma zullen we toch vandaag duidelijk een oproep moeten laten uitgaan dat organen in de partij, de fracties, Tweede Kamer en Eerste Kamer, partijcommissies, europees parlement heel terdege naar deze zaak kijken mede aan de hand van de evaluatierapporten want er terecht over deze zaal de afgelopen tijd met het drama van mond- en klauwzeer heel veel commotie en ontstemming geweest, dank u wel.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Als laatste spreker bij dit onderwerp zie ik de heer Boksum.

De heer Boksum; voorzitter, de problematiek van kortingen en boeten leeft bij heel veel afdelingen in Gelderland en Overijssel.
Als de verkiezingsprogrammacommissie dit onderwerp afdoet met alle voorstellen verwerpen dan is dat een zeer negatief signaal aan heel veel potentiële kiezers waarop we eigenlijk nog zouden moeten blijven rekenen.
Ik zou er een ernstig beroep op willen doen om met een simpele verwoording zoals dat in amendement 786, de wijze waarop het daar is verwoord, om dat in het verkiezingsprogramma op te nemen.

De heer Mark Harbers; daarmee zegt u dus eigenlijk van de voorkeur gevend aan 786 boven 576? Ok, dan kijk ik naar de commissie.

De heer Zwart; ja, voorzitter, er kan geen twijfel over bestaan, en daar mag ook geen twijfel over bestaan, dat de commissie de commissie het leed op dit terrein erkent en dat op de een of andere manier tot uitdrukking moet worden gebracht begrijpen wij ook wel. Ik geef ook onmiddellijk toe dat de manier waarop één van de amendementen verworpen wordt dat dat niet erg bijdraagt aan de discussie maar laten we toch even vasthouden waar het om gaat.

Twee van deze amendement zouden willen is namelijk dat wij gaan ingrijpen als partij in het opleggen van straffen door de rechter en dat is iets wat wij denk ik als politieke partij niet moeten doen.

We moeten eigenlijk gelet op de machtenscheiding en alles wat daarmee samenhangt proberen te voorkomen dat wij als politieke partij de rechter in Nederland gaan vertellen hoe hij zijn werk moet doen.
Dus om die twee redenen zijn er twee amendementen die wij sterk zouden willen ontraden.
Aan de andere kant begrijpen wij ook we heel goed dat de gevoelens, zoals die ook door verschillende leden hier aanwezig hier zijn weergegeven, uitdrukking verdienen als de ledenvergadering ervoor zou kiezen dat te doen zouden wij ervoor willen pleiten omdat te doen door steun te betuigen aan het amendement Borkulo, dat is 786, omdat daarin in ieder geval niet een ingrijpen wordt voorgesteld in het optreden van de rechter dus dat is een amendement die wat ons betreft de minste schade kan maken.

De heer Lijten; vandaar dat het ook zo verwoord is.

De heer Mark Harbers; ik kijk even achter de andere microfoon, nu moeten we even de amendementen langs gaan lopen wat we dan doen. De commissie adviseert als er iets gesteund moet worden doe dan 786, ik kijk even naar de indieners van nummer 576.

De heer Haaksman; ja, voorzitter, daar zou ik op willen reageren. Als het inderdaad zo is dat 786 in plaats komt van 576 dan kunnen wij daarmee instemmen maar dan zullen e in ieder geval 786 ondersteunen en dan trekken we 576 in.

De heer Mark Harbers; ok, dank u wel. Dan hebben we daartussen nog 586 staan maar die zal worden overgenomen en dan komen we bij 786 die dan met de woorden van de commissie net ook wordt overgenomen, kan iedereen me instemmen?
561, 845, 29, 797 de heer Lijten.

De heer Lijten; de reden dat u dit verwerpt, de argumentatie daarvoor, Nationale verschillen in aanpak. Wat we nu juist gezien hebben in het afgelopen kalender jaar dat is dat men in Frankrijk heeft men een nationale voedselautoriteit de ASFA, die zowel het europees beleid voor de voeten liep

als ook de nationale regering en dat is ook een duidelijke les, voorzitter, die getrokken dient te worden en ik kan mij indenken dat u zegt niet in het verkiezingsprogramma maar het vereist wel de aandacht, dank u.

De heer Mark Harbers; dat laatste is zonder meer duidelijk maar ik neem aan dat we het toch verder voor deze tekst kunnen verwerpen?

Nee, maar ik denk dat we een heel eind met u opvatting kunnen meegaan met uw opvatting en dat is ook de reden dat we in punt twee van deze paragraaf ruimte voor veilig voedsel, op bladzijde 25, heel expliciet de Europese voedselautoriteit hebben genoemd.

De heer Mark Harbers; ok, daarmee gaan we door en blijft het verwerpen staan maar met deze woorden in het achterhoofd.
459 de afdeling Schijndel.

Afdeling Schijndel; ja, voorzitter, wij zijn blij dat u het eerste deel van dat voorstel heeft aangenomen namelijk dat de ingrediënten en de verwerkte grondstoffen ook moeten worden vermeld in de etikettering alleen het probleem is men kan dat eigenlijk niet voordelig doen als we niet de geïmporteerde grondstoffen ook als zodanig scheidt.
Inmiddels, heb ik gelezen, dat het steeds beter en mogelijk wordt om de geïmporteerde grondstoffen ook te scheidden bij import en we zouden willen vragen om dat toch in het tweede deel ook mee te nemen.

De heer Mark Harbers; over het tweede deel van de zin, de commissie.

De heer Haaksman; mogen wij zo afspreken dat wij er welwillend naar zullen kijken. We vonden bij bediscussiërend in de commissie de zin een vrij technische en maar als u zegt van neem iets van de gedachte over dan kunnen we daar wel mee leven.

De heer Mark Harbers; de strekking wordt overgenomen. 572, 341 de heer Lijten.

De heer Lijten, afdeling Epe; ja, voorzitter, 341 ik zou toch nadrukkelijk willen bepleiten voorzitter om de zin zoals die nu staat in het programma om schijnzekerheid als gevolg van de internationale markten te voorkomen, een

onmogelijke zin, maakt u er van gewoon de oprichting van een Europese voedselautoriteit daarmee dekt u alles wat er in deze van belang is.
De aanpak van de regelgeving van de productie en verhandeling binnen de EU, de invoering in de EU alsmede het overleg met Codex allimentarius en andere flora dan heeft u een duidelijke zin korter en zonder dat die heruitleg mogelijk is voor meerderlij uitleg wat nu het geval is. Dus het nadrukkelijke verzoek neemt u dit amendement'over.

De heer Mark Harbers; dank u wel, de afdeling Haarlem.

Afdeling Haarlem; voorzitter, dank u wel. We ondersteunen uiteraard de vorige spreker, wat er staat is volstrekt onbegrijpelijk om schijnzekerheid van de internationale markt te voorkomen, wat is dat schijnzekerheid voor de internationale markt? En moeten we daar voor of tegen zijn? Kennelijk moeten we het voorkomen en we moeten het voorkomen door oprichting van Europese voedselautoriteiten steunen, is dat dan effectief? Deze zin is onbegrijpend vandaar het amendement van Haarlem maar we zijn bereid het in te trekken als u toezegt dat u de zin in begrijpelijk Nederlands zult herschrijven.

De heer Mark Harbers; een vraag aan de commissie.

De heer Haaksman; wij honoreren uw verzoek.

De heer Mark Harbers; prima, daarmee wordt de strekking overgenomen en wordt dat in de redactie van het programma verwerkt. We gaan door naar hoofdstuk 3. ik merk dat het drukker wordt in de zaal dat zal er ongetwijfeld mee te maken hebben dat de voorzitter in zijn opening heeft gezegd dat we tussen twee en vijf uur een aantal grote onderwerpen zullen behandelen zoals die zeg maar in de nota van toelichting en de nota van wijziging zijn doorgegeven maar hij heeft daar ook bijgezegd dat we dat bewust ook op die tijdstippen wilde doen omdat een aantal mensen die nu nog in Den Haag dat punt graag bij willen wonen.

We hebben zojuist bericht gekregen dat onze bewindslieden om half drie hier op Papendal zullen zijn en we stellen dan ook voor om tot half drie de behandeling van de C amendementen nog even te vervolgen en dan om half drie start het programmaonderdeel over de A en B onderwerpen en als dat

behandeld is eind van de middag en vanavond worden de C onderwerpen verder behandeld.

Komen we bij hoofdstuk drie, amendement 597, niemand, 550, 367, 473, 419, 480 de Hof van Twente.

Afdeling Hof van Twente; ik denk dat het toch goed is om de redactie die wij voorstellen nog eens in overweging te nemen. De arbeidsparticipatie wordt gestimuleerd en dus de specificering arbeidsparticipatie van vrouwen en vroeg gepensioneerden die toevoeging te schrappen en daarbij kunnen we heel goed denken aan datgene wat de heer Korteweg voortdurend en vaak zeer terecht zegt doe het niet te gedetailleerd, met andere woorden, ik denk dat hier de arbeidsparticipatie meer dan voldoende is.

De heer Mark Harbers; amendement 480, de heer Korteweg.

De heer Pieter Korteweg; ja, we wilden duidelijk zijn maar nu krijg ik het terug en u heeft gelijk.

De heer Mark Harbers; daarmee kunnen we de strekking overnemen? Ok, strekking overgenomen. 477 van de vrouwen in de VVD, 640 afdeling Zoetermeer, 420 uit Sittard, 368 Schouwen-Duiveland, 434, 435, 433, 436, 496, 798, 156, 642, 753, 85, 369, 799, 92, 438, 439, 481, 497, 552, 442, 553 de afdeling Wassenaar.

De heer Eric Do, afdeling Wassenaar; bij de keuze tussen private en publieke arrangementen staat de vraag centraal welke doelmatige productie en de belangen van de consument het meest gebaat zijn want privatiseren en handhaven van publieke taken of diensten is slechts een middel en het doel is om de beste resultaten voor onze samenleving te bereiken en consumenten zijn we namelijk allemaal dus voorgesteld wordt om toe te voegen privatiseren noch het handhaven het gaat namelijk niet daarom want het is maar een middel, ik vraag uw steun daarvoor.

De heer Mark Harbers; dank u wel. De commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het klinkt aantrekkelijk en het klinkt ook simpel niettemin is het zo dat we graag willen vasthouden aan wat er nu staat. Kijk als u het nog even leest dan staat er per geval kan dan worden

beoordeeld wat de beste oplossing is, oplossing is niet doel maar middel, het staat er dus al dus waarom nu nog een zin erbij die dat nog eens zegt?
Dus uit oogpunt van zuinigheid verwerpen.

De heer Mark Harbers; uit oogpunt van zuinigheid, afdeling Wassenaar wilt u het amendement handhaven? Dan gaan we stemmen over amendement 553 van de afdeling Wassenaar. Knop nummer één als u voor bent en twee tegen. Heeft iedereen gestemd? Dan is de stemming gesloten. Het amendement is verworpen.
Afdeling Coevorden diende amendement 839 in, 574 uit Roosendaal, 42, 291, 285, 205, 253, 458, 516, 671, 206, 207, 422, 700.

De heer Schellekens; ik ben niet de opsteller voorzitter maar ik wilde dat eigenlijk heel sterk benadrukken dit voorstel en dus graag aan u voorleggen van de vergadering om dat voorstel wel over te nemen.

De heer Mark Harbers; over biodiesel. Andere sprekers voor- of tegenstanders in de zaal? Dan is het woord aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, sympathiek en zo hebben we het ook een hele tijd gedaan. Laten wat we goed gedrag vinden belonen door een fiscale geste en laten we wat we slecht gedrag vinden belonen door een fiscale boete en wij vinden dus dat we van die politiek eens af moeten omdat je via de overheid en via de fiscaliteit al die dingen niet kan steunen zonder het belastingstelsel uit te kleden. En aan de marge geredeneerd, elke keer als er wil zo'n goed bedoeld iets voorkomt dan zeg je ja, nee, natuurlijk zo zou je dat moeten doen maar als je langzaam maar zeker het hele palet overziet dan stikken wij van de fiscale impulsjes en strafjes waardoor het hele normale belastingstelsel uitgekleed wordt. Zoiets speelt zich ook af, maar daar ga ik nu niet op in, op het sociale zekerheidsgebied we hebben een landelijk sociaal zekerheidsbeleid en wat zie je, per gemeente hebben we nog eens een intern beleid binnen dat stelsel, we moeten die weg af.
Ik doe een beroep op u om hier nu niet te beginnen met die weg nog verder te betreden.

De heer Mark Harbers; dat was de toelichting uit de commissie, handhaaft u het amendement? Dan gaan we stemmen over nummer 700 uit de afdeling Meersum. De zestien seconden voor het stemmen zijn voorbij, de stemming is

nu gesloten nog zestien seconden voor het antwoord. Zoals we zien is het amendement verworpen.
754, 238, 547, 539 afdeling Zeist.

Mevrouw de Graaf; voorzitter, ook hier van Zeist zijn alle toelichtingen weggevallen. Waar het hierom gaat is dat Nederland één van de laagste in het geneesmiddelengebruik is als percentage van het brutonationaalproduct en Nederland is helaas één van de duurste als percentage van het brutonationaalproduct. Toch worden veel patiënten volgens NHV standaarden onderbehandelt en bijvoorbeeld diabetes wordt ongeveer 50% onderbehandelt en astma ongeveer 30% onderbehandelt en dat op zich werkt natuurlijk kostenverhogend. Het werkt kostenverhogend op arbeidsverliesdagen en eigenlijk ook op onnodig verlies van kwaliteit van leven. De onderbehandeling wordt onder andere in de hand gewerkt door het huidige vergoedingssysteem voor de geneesmiddelen en de ruimte voor research naar en ontwikkeling van betere en effectievere geneesmiddelen is daardoor uiterst klein geworden.
Regelzucht en voorschrijven van merkloze middelen helpt dat ook in de hand dus wat wij pleiten is juist die ontschotting zodat er wat meer heldere verdeling van de middelen kan komen om die onderbehandeling tegen te gaan.

De heer Mark Harbers; dank u wel. Ik zie geen andere sprekers in de zaal, een korte toelichting door de commissie.

De heer Pieter Korteweg; u heeft gelijk mevrouw, dat zou moeten gebeuren. Wij zouden dat niet hier behandelen maar we zouden het moeten behandelen, en ik denk dat u dat met me eens bent, in het hoofdstuk over zorg en we denken dus dat het systeem wat wij bepleiten vanzelf voor die ontschotting zal zorgen en vandaar dat we niet nog een aparte zin zouden willen opnemen die zegt en er moet ook nog ontschot worden want als je dat systeem invoert heb je per definitie ontschot.

De heer Mark Harbers; ik zie de afdeling Zeist nog bedenkelijk kijken, handhaaft u het amendement of? Het amendement wordt ingetrokken.
714, 789, 721, 351, 535 de heer Vonhof.

De heer Vonhof; meneer de voorzitter, wij kunnen bewondering hebben voor zakelijkheid en de knappe wijze waarop financieel dit program wordt

aangepakt maar soms schiet het budgettaire potlood uit, dat is tragisch maar daarvoor zijn we hier bij elkaar om dat te voorkomen.
Wat hier wordt voorgesteld is het schrappen van één kwart van het budget voor de publieke omroep.
Als ik kijk naar het beleid, het bestendig beleid op omroepzaken dat in een verder verleden en in het nabije verleden is geschiedt dan is dat geweest een poging om de publieke omroep gestalte te geven en positie te geven maar, en daar spreekt het programma tegelijkertijd over en dat zijn ook de interventies geweest die in de Kamer hebben plaatsgehad, gerichter en op een eigen taak.

Het is heel goed als zo'n taakstelling begeleidt wordt door een kritisch bezien van de begroting maar het wordt ongeloofwaardig als een dergelijke zaak verbonden wordt met het schrappen van één kwart van de begroting. Dat is niet serieus te verdedigen voor diegenen die zich met het omroepbeleid nu al tientallen jaren hebben beziggehouden in de zin zoal we dat voorstaan.
En daarom denk ik dat die zaak op een andere manier benaderd moet worden en daarom denk ik dat dit amendement, op dit moment is er geen andere techniek denk ik, moet worden aangenomen en dat er gekeken moet worden of dat niet op een andere manier heel duidelijk tot uiting gebracht kan worden bijvoorbeeld door het verlagen van de begroting van de publieke omroep met één gulden, dat is namelijk duidelijk een politiek signaal dat het anders moet en ik voorspel de voorzitter dat die ene gulden hem een ongedacht rendement van vele tientallen miljoenen kan opleveren en dat heeft al eens in zijn verleden nog nooit kunnen realiseren.

De heer Stolk, afdeling Leiderdorp, zo mooi als de heer Vonhof kan ik het natuurlijk niet zeggen, ik wil er slechts aan toevoegen dat kwaliteit een beetje geld kost en dat wij niet te zuunig moeten zijn.

De heer Sinke; ik zou graag als aanvulling op de heer Vonhof de overwegingen van Amsterdam meegeven om ook te pleiten voor het aannemen van dit amendement. We vragen namelijk in het verkiezingsprogramma, of geven we eigenlijk de opdracht aan de publieke omroepen om te komen tot kwalitatief goede programma's en het verlies aan kijkcijfers calculeren we ook alvast voor hun in. Nu is het zo dat misschien die kijkcijfers voor kwaliteit kunnen wijken als het voor ons geldt maar we kennen allemaal de reclameboodschappen die kijken wel naar hoeveel kijkcijfers er zijn. Met andere woorden, we vragen een heleboel kwaliteit daardoor komt

een risico dat reclame inkomsten zullen teruglopen als kijkcijfers ook in dat geval volgens ons verkiezingsprogramma zullen teruglopen en gaan we dan nog eens 35o miljoen gulden, of 160 miljoen euro eraf halen. Amsterdam pleit dan ook voor het aannemen van dit amendement en ten aanzien van de argumentatie van de commissie die vinden we toch onvoldoende, dit is niet het regeerakkoord en hoewel het dan sluitend moet zijn hebben we ook aannames gedaan tot deze financiële afweging te omen en ik acht dan de commissie in staat om nog tot een andere berekening te komen.

De heer Burges van Boogaard, afdeling Den Haag; naar de vorige sprekers een onderstreping van het belang van het aannemen van dit amendement ook onder verwijzing naar het voorstel nummer 830 van Den Haag op pagina 43, steun voor dit amendement.

De heer Cohen, afdeling Eindhoven; voorzitter, de afdeling Eindhoven staat ook sympathiek tegenover dit voorstel maar toch hebben wij een vraag aan de heer Vonhof. Als we hier zo mee akkoord gaan dan missen we 160 miljoen euro en we willen toch wel een solide financieel programma, misschien dat meneer Vonhof kan aangeven waar die 160 miljoen vandaan moet komen.

De heer Mark Harbers; geen discussie maar één vraag aan de heer Vonhof.

De heer Vonhof; in de eerste plaats constateer ik dat 160 miljoen euro overigens heel wat vriendelijker klinkt dan 350 miljoen gulden maar dit is een Belgisch argument vrees ik. Ik heb die 160 miljoen euro ook niet moet ik zeggen maar ik denk dat wij natuurlijk zijn voor solide. om voorlopig te beginnen, en dat is ook een aardige geste, met de verlaging met één gulden en als u zich daar bezorgd overmaakt die kan ik leveren.

De heer Mark Harbers; kijken of de commissie nog 160 miljoen euro heeft?

De heer Pieter Korteweg; eerst de heer Visser maar daarna wil ik ook nog iets zeggen over de financiën.

De heer Visser; de heer Vonhof zegt terecht dat de publieke omroep niet doet wat wij zouden willen in het programma en iedereen die de willekeurige dag een programmagids openslaat ziet in die programmagids programma's gepresenteerd worden op de publieke omroep gefinancierd uit publieke middelen die makkelijk doorprivate zenders uitgezonden hadden kunnen

worden en makkelijk gefinancierd hadden kunnen worden vanuit de markt, vanuit de private partijen.

Veel van wat wij doen op die drie netten, publieke netten, is nog afkomstig uit de andere tijd, wij moeten in ons verkiezingsprogramma rekening houden met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en we moeten de bakens af en toe verzetten.
Tevens moeten we rekening houden met een aantal financiële ontwikkelingen en als wij een aantal nieuwe dingen willen op het gebied van onderwijs, zorg, kinderen en onderwijs en noem maar op moeten we keuzes maken en geen enkele categorie hebben wij daarvan uitgezonderd. We hebben gekeken naar het totale palet van overheidsuitgaven.

Meneer Vonhof had het net over één kwart van de uitgaven, in 2006 zouden de uitgaven als wij niets doen geweest zijn 1,9 miljard gulden aan publieke omroep, wij hebben gezegd haal daar nou 350 miljoen af en combineer dat met een beperktere taakopvatting van de publieke omroep en maak daarvan wat echt een publieke omroep is en wat de markt kan kan ook door de markt gefinancierd worden. We praten dan over 15% van het budget, 350 miljoen gulden daar koeten we andere dingen voor doen die andere keuzes hebben we gemaakt. We kunnen niet hier zomaar een gat van 350 miljoen zonder tegenvoorstel slaan in het programma.

Om je een beetje een idee te geven van wat je met zoveel geld doet dat is ongeveer gelijk aan het financieren van 3.500 agenten, wij moeten keuzes maken voor onderwijs, zorg en degelijke, wij mogen geen enkele categorie overheidsuitgave buiten schot laten. Dus het voorstel van de commissie is toch ernstig dit voorstel te ontraden want we komen echt met een probleem als we dit zo laten doorgaan.

De heer Pieter Korteweg; ik wilde toch kort nog iets zeggen dames en heren, ik wil natuurlijk niet dubbel doen wat de heer Visser net zo adequaat heeft beantwoord maar het is natuurlijk wel waar dat als u 300 miljoen gulden wegstreept dat u een duidelijk politiek feit neerlegt., dat is niet zomaar gratis dat moet u iets kosten. Wat wilt u nu dat het u kost? Zorg, onderwijs, belastingverlaging, staatsschuldaflossing, u moet eerlijk blijven en u moet dit zo zeggen. Want anders strepen wij het niet weg voor u want wij hebben het al ingevuld en uitgegeven om het zo maar eens te zeggen.

In de tweede plaats, en nu een praktisch argument en dat is een heel gevaarlijk argument wat ik nu ga gebruiken maar toch doe ik het omdat wij allemaal handelaars zijn in ons hart. Dit is een verkiezingsprogramma wat als één van de hoofdtaken heeft kiezers te overtuigen en daarna degene die de kabinetsonderhandelingen gaan doen een zekere limiet, een zekere basis, te geven. Stuur ze nou weg met een stringente boodschap, die halen ze toch niet helemaal want ze zullen water bij de wijn moeten doen en ik heb liever dat ze water bij de wijn doen vanuit dit niveau dan dat we het nu al gaan verlagen tot één gulden, nou die raak je dan dus ook nog kwijt want dat is dus in het proces en dan is dat rendement wat de heer Vonhof u voorspelt is helemaal weg want die gulden is weg dus trap niet in een valse profeet op beleggingsgebied.

De heer Mark Harbers; ik breng in herinnering dat we hebben afgesproken niet eindeloos in discussie te gaan als de argumenten gewisseld zijn.

De heer Vonhof; dat ben ik helemaal met u eens maar ik had toch niet de indruk dat ze gewisseld waren.

De heer Mark Harbers; misschien kunt u uw opmerking tot één zin beperken dan is er ook nog één zin ruimte voor de heer Sink en dan kijk ik even de zaal in of er dan gestemd moet worden of niet.

De heer Vonhof; wel, meneer de voorzitter, ik denk toch dat wij verstandig doen om in een enkel geval, en daar past nu juist zo'n symbolische handeling niet alleen prijsbewust maar ook waardebewust te zijn en dan zult u zien dat die gulden, of die halve euro dan, in onderhandelingen heel erg hard is.
Ik ben geen profeet op uw gebied, ik ben toch blij met de beperking want daardoor erkent u toch in enige mate de profetische waarde van mijn woorden.

De heer Mark Harbers; allerlaatste zin voor de heer Sinke.

De heer Sinke; wij kunnen niet de publieke omroep wegsturen met een opdracht zoals ik net al heb aangegeven en dan vervolgens het bezuinigen, ik wil wel aangeven aan de commissie dat, hoewel u nu stelt dat de keuzes gemaakt moeten worden, dit ook uitgaande is, ook ons financiële plaatje van een aantal dingen. Er zijn ook berekeningen geweest dat wij ons huiswerk opnieuw moesten doen omdat we 9 miljard kwijt waren dus in die zin het is

niet het regeerakkoord en denk ik dat we best kunnen komen tot andere afwegingen om die erbij te halen.

De heer Pieter Korteweg; ik heb dus gezegd wat ik te zeggen had en als u het wegstreept dan moet u met 300 miljoen komen en eerlijk blijven want dat hadden we mekaar altijd al beloofd en u moet zich eens afvragen hoe vaak u weet dat u naar de publieke omroepen kijkt als u kijkt.

De heer Mark Harbers; dank u wel, ik kijk de zaal in of er iemand stemming wil over dit amendement, ja dan gaan we stemmen over 535. Is iedereen gereed met stemmen? De stemming is gesloten. Het amendement is met 63 komma nog wat procent verworpen.
254, 500, we gaan nog even door met een stuk van hoofdstuk 4. Zoals ik straks al zei ieder moment kunnen ook de bewindslieden binnenkomen en op dat moment gaan we over naar het geplande middagprogramma met de onderdelen A en B, de amendementen en de nota van toelichting en de nota van wijziging. Tot die tijd doden we de tijd nog even met een rijtje amendementen voor hoofdstuk 4, kijken hoever we komen.
Nummer 347, 342, 599, 350, 554 afdeling Wassenaar.

De heer Eric Do, afdeling Wassenaar; het voorstel is om toe te voegen 'de overheid blijft echter actief toezicht houden op de bescherming van de consument'. Waarom dit voorstel? In het concept verkiezingsprogramma wordt sterk de nadruk gelegd op déregulering, daar is niks mee maar in regel 31 en 32 wordt vermeldt dat bij het uitbesteden of afstoten van publieke taken van geval tot geval bekeken kan worden wat de beste oplossing is, publiek of private arrangementen. We zijn allemaal voor de beste oplossing nietwaar? Maar voor wie dient de oplossing het beste te zijn? De markt of de consument.

Ook de veranderende rol van de overheid bij het van publieke in private handen gaan van taken diensten en sectoren, regel 31 en 33, maak deze keuze niet duidelijk. Eveneens het afstoten van diensten van de overheid wordt als doelstelling vermeldt: indien de consument meer keuze of kwaliteit krijgt, regel 39. 8 tot en met 10, teneinde de overheid slagvaardiger te maken maar het begrip consumentenbescherming komt daarbij niet voor.
Terwijl de negatieve aspecten van gezondheid, milieu, veiligheid aan het bezit of gebruik van producten door de consument niet zelf kan worden vastgesteld ook niet door de goed opgeleidde consument.

Nederlandse ervaring als wel buitenlandse ervaring heeft geleerd dat in dergelijke gevallen met een te beschermend publiek belang het overlaten aan de markt juist noodzaakt tot extra regelgeving en daarom pleit de Tweede Kamerfractie van de VVD ook voor het oprichten van de overheid van een kenniscentrum voor liberalisering en privatisering. Vrijmaking van merkten moet beter worden doordacht, zoals in het FD van 18 oktober stond.
En wel in het bijzonder van de bescherming van de burger tegen risico's waaraan men naar met maatschappelijke opvatting geacht wordt niet te worden blootgesteld.

Het argument van de commissie dat de consument onder de kwetsbare groepen valt is ons inziens dan ook niet correct, zoals we hier allen zitten zijn we consumenten maar wij stemmen over een gewenst nationaal beleid voor alle 16 miljoen Nederlanders, ik vraag de vergadering dan ook voor het voorstel van Wassenaar te stemmen als u en de kiezer niet wenst te worden bloot gesteld aan bijvoorbeeld BSE vlees of elektrisch onveilige apparaten, dank u.

De heer Mark Harbers; ik zie geen andere sprekers, het woord is aan de commissie.

De heer Zwart; ja voorzitter, dank. Dit is een warm pleidooi om een aparte categorie in het verkiezingsprogramma te noemen, we hebben een warm pleidooi gehad in het beging van deze dag door de voorzitter Pieter Korteweg omdat vooral niet te doen en dat zou de eerste reden zijn waarom ik u zou willen vragen om dat amendement niet te steunen maar er is nog een hele belangrijke andere reden die is dat weliswaar consumenten kwetsbaar zijn maar dat het programma een aantal maatregelen bevat om de positie van de consument te versterken al was het maar door het in het leven roepen van een aantal onafhankelijke toezichthouders, die zijn er vooral voor ons en daar hebben wij met z'n allen niet en vuist kunnen maken kunnen zij dat namens ons doen.

De derde reden die ik u mee zou willen geven is dat Nederland in één opzicht uniek is in de wereld we hebben in het Burgerlijk Wetboek sinds een aantal jaren een bepaling die het mogelijk maakt voor bepaalde groepen, verenigingen, algemeen belang acties te voeren, dat is uniek in de hele wereld en de consumentenorganisaties, consumentenbond ik noem er maar een maar er zijn er anderen, maken veelvuldig van die mogelijkheid gebruik

en met succes en ik denk dat we daar voorlopig met die twee vernieuwingen wel af kunnen dus dat consumenten in dat opzicht ruim bediend wordt.

De heer Mark Harbers; dank u wel, ik kijk even of het amendement wordt gehandhaafd? Ja, we gaan stemmen over nummer 554 van de afdeling Wassenaar, één als u voor bent en twee als u tegen bent. De graadmeter uit Limburg is gereed ik neem aan dat dat betekent dat iedereen gestemd heeft? De stemming is gesloten. Het voorstel is verworpen en we gaan door met 257 uit de Bilt.

Afdeling de Bilt; de VVD is ons inziens een partij voor het volk en dat betekent dat je alles en iedereen voor iedereen toegankelijk moet zijn en wat u nu zegt is dat overheidsdocumenten via het internet beschikbaar moeten zijn en het enige wat wij vragen is een kleine toevoeging namelijk het woordje ook, ook via het internet, want anders sluit we anders allerlei groepen uit.
Ik mag aannemen dat dit overgenomen kan worden? Misschien de microfoon aanzetten?

De heer Pieter Korteweg; ja, ik ben nog niet zo technisch, vanzelfsprekend.

De heer Mark Harbers; het is overgenomen. 279 afdeling Utrecht.

De heer van de Maarel, afdeling Utrecht; ja, er staat in het programma dat het regelbestand driftig moet worden gesnoeid, of woorden van gelijke strekking, en uiteraard ondersteund ook de afdeling Utrecht de strekking van die tekst in het conceptprogramma alleen met alleen snoeien zijn we er niet want juist is gebleken onder andere in Volendam dat vaak het niet eens zozeer de hoeveelheid regels is waar het probleem inzit maar de onderlinge afstemming en ik denk dat met een kleine tekstuele nuance dat probleem kan worden ondervangen en ik hoop dat het kan worden overgenomen.

De heer Mark Harbers; verzoek om een kleine tekstuele nuance.

De heer Pieter Korteweg; dat is de nuance die u hier weergeeft hé?

De heer van de Maarel; ja, omdat alleen snoeien vaak niet de oplossing van de problematiek in zich heeft.

De heer Zwart; ja, voorzitter, ik zou dat toch niet willen aanbevelen om een reden die ook al weer door de voorzitter van onze commissie vanochtend naar voren is gebracht. Wij hebben een heldere boodschap en laten we hem helder houden. Ik ben het volstrekt met u eens dat het niet alleen van belang is om regels af te schaffen maar dat ze ook op elkaar moeten worden afgestemd, overigens bevat ons programma daarover een passage in hoofdstuk 3 over MDW trajecten daar kan ik naar verwijzen, maar ik zou op deze plaats geen ruis in de boodschap willen.
Wij willen dat het aantal regels drastisch verminderd wordt dat staat er en die boodschap moet worden overgenomen en dan is het niet goed om daar nog allerlei andere dingen aan toe te voegen doe ook overigens al in een ander hoofdstuk van het verkiezingsprogramma aan de orde worden gesteld.

De heer Mark Harbers; u ziet de commissie is ook klip en klaar over nuances, wat wilt u doen met het amendement?

De heer van de Maarel; nou ik zou graag willen voorstellen om naast snoeien toe te voegen 'en afstemmen' en als dat niet kan dan zou ik het graag toch in stemming willen hebben.

De heer Mark Harbers; gaan we stemmen, nummer 279 afdeling Utrecht.

De heer Pieter Korteweg; mag ik u nog even een tussenvoorstel doen? Vindt u ook goed wanneer we saneren zeggen? Akkoord, dan doen we dat.

De heer Mark Harbers; ok, zijn we eruit, de kastjes kunnen weer even worden opgeborgen en we gaan naar 679 afdeling Tiel.

De heer Marco Blom, afdeling Tiel; in de toelichting geeft de commissie aan dat de afdeling wel een punt heeft waar de onnodige veiling betreft en ik wil de commissie dan ook vragen die zin wel op te nemen in het programma.

De heer Mark Harbers; kijk ik even naar de commissie en in de tussentijd mag ik mensen verzoeken discussies in de zaal zoveel mogelijk in de foyer te doen?

De heer Pieter Korteweg; helder, voorzitter, ik wil gewoon niet tot verdere verfijning overgaan en het houden wat er staat.

De heer Mark Harbers; de commissie adviseert de tekst te houden zoals die daar staat, wilt u het voorstel in stemming? Nee, dan wordt het voorstel ingetrokken.
292, 293, 96, 30.

De heer Rotier, afdeling Driebergen Rijsenburg; voorzitter, ik lees de zin nog even voor waarop het tekstvoorstel van de afdeling Driebergen Rijsenburg ziet. Alleen in incidentiele gevallen, het gaat dus over gedogen, een heet onderwerp de laatste tijd, alleen in incidentiele gevallen en op rationele gronden hoeft tegen afzonderlijke overtredingen niet te worden opgetreden. Dan is de vraag wanneer gaat een individuele politicus in een individueel geval praten van incidentiele gevallen. Naar ons idee is dit een verborgen verleider en de heer Korteweg zei zo-even al stuur nou onze politici met een heldere boodschap op pad. Het voorstel van Driebergen Rijsenburg is dus streep deze verhullende en verleidende zin, dank u.

De heer Mark Harbers; een zin om te deleten. Niemand meer in de zaal? De commissie.

De heer Zwart; ja, voorzitter, ik zou toch van harte willen aan bevelen dat niet te doen en ik zal uitleggen waarom dat niet verstandig zou zijn en ik doe dat voor diegene die niet op de partijraad zijn geweest want toe heeft Henk Vonhof daar al behartenswaardige woorden over gesproken maar uiteindelijk zijn we het eens geworden, ik hoop dat we dat nu ook weer kunnen doen. Wat de commissie voorstelt is een streep te halen door datgene wat wij gedogen noemen en gedogen is in de visie van de commissie het verschijnsel waarbij bestuurders zeggen er zijn door de democratisch gelegitimeerde organen regels gemaakt maar die passen we niet toe, met andere woorden die bestuurders die meten zich een bevoegdheid aan die in ons staatsbestel is toebedeeld aan de volksvertegenwoordiging. Dat verschijnsel willen wij voor eens en voor altijd uitgebannen zien en wij hebben gezien, je hoeft de voorbeelden hier niet te herhalen waar dat toe kan leidden.

Dus bestuurders mogen nooit zeggen het kan wel zo zijn dat de wetgever die regels heeft gemaakt maar wij zeggen nu al dat we die nooit zullen toepassen, daar nemen wij stelling tegen en er ligt een heldere tekst.
Dat wil niet zeggen, en ieder die ervaring heeft in een bestuurspraktijk weet dat, dat bestuursorganen nooit incidenteel zouden kunnen afwijken van een bepaald voorschrift, soms blijken voorschriften in de praktijk niet werkbaar of

komen er nieuwe voorschriften aan en in dat soort situaties moet er in harde gevallen de mogelijkheid bestaan voor het bestuur om een regel in een incidenteel geval niet toe te passen.

Dus wat wij in deze passage zeggen is nooit meer de stellingname van bestuurders dat ze democratisch tot stand gekomen regels niet zullen toe passen, dat mag niet meer voor de VVD, dat neemt niet weg dat bestuurders soms in incidentele gevallen in noodsituaties van een regel moeten kunnen afwijken.

De heer Mark Harbers; ik kijk even naar de afdeling Driebergen Rijsenburg, de heer Rotier.

De heer Rotier; ja, in het betoog vind ik dat u heel dicht komt bij wat wij bedoelen en toch wijs ik u er nog een keer op dat als u de zin streept u in ieder geval niet de indruk wekt dat u toch de deur weer openzet en het woord noodsituaties wat u gebruikt klinkt al veel uitzonderlijker dan incidentele gevallen en de sfeer die je dus toch oproept deze zin, in de ogen van Driebergen Rijsenburg, is dat u een deur openzet en waarom houden we die als VVD niet gewoon dicht. We zijn voor niet teveel wetten en regels maar dan wel handhaven, full stop punt. Geen deur daarachter open.

De heer Zwart; ik constateer dat wij het in grote mate eens zijn ik constateer overigens ook, en daarom ben ik blij met de interventie van Driebergen Rijsenburg, dat er wat misverstanden over die passage bestaan mag ik u vragen ons toestemming te geven om hen zo te formuleren als ik hem net heb verwoord zodat duidelijk is dat wij twee dingen willen, geen doorkruising van democratisch genomen besluiten maar in noodsituaties afwijken van regels, ja?

De heer Mark Harbers; de afdeling Driebergen Rijsenburg stemt daarmee in en daarmee is amendement nummer 30 behandeld.
Nummer 239, 294 de commissie Binnenlandse Zaken de heer Hoekzema.

De heer Hoekzema; voorzitter, de bestuurlijke werkelijkheid zegt dat decentrale overheden met name te maken hebben met Europese richtlijnen en Europese regels. De VVD realiteit zegt ook dat het ons aangaat maar we hebben verschillende sessies gehouden binnen onze partij waarin we gesproken hebben over de consequenties van de Europese Unie voor de

decentrale overheden en omgekeerde wat de decentrale overheden kunnen doen om invloed uit te oefenen op de Europese richtlijnen.
Het zou meer in overeenstemming zijn met die realiteit om dat kader van die Europese Unie hier te noemen vandaar die paar regeltjes extra, veel papier kost het niet, dus ik zou u uitnodigen om het over te nemen.

De heer Mark Harbers; de commissie de heer Zwart.

De heer Zwart; voorzitter, ik heb geconstateerd dat de commissie Binnenlandse Zaken bijna een score van 100% heeft bijzijn amendement maar het siert de voorzitter om hem echt 100% te willen maken. De Europese Unie, die passage die daar staat is bedoeld om duidelijk te maken hoe de VVD denkt over het binnenlands bestuur en u wijst er terecht op dat die binnenlandse bestuursdiscussie een Europese dimensie heeft gekregen.
Ik zou u willen voorstellen dat wij een zin opnemen om te laten zien dat de VVD zich heel goed bewust is van die Europese dimensie maar dan aan het slot van die passage.

De heer Hoekzema; perfect, als die relatie maar gelegd wordt, dank u.

De heer Mark Harbers; aldus besloten. 685 niemand? Daarmee zijn we aan ht eind gekomen van bladzijde 110 dat is een mooi rond getal en dat kunnen we mooi onthouden als we daar vanavond ergens weer de draad van alle C amendementen moet worden opgepakt en we gaan dus nu over tot het middaggedeelte met de A en B amendementen onder andere het woord is terug aan de partijvoorzitter Bas Eenhoorn.

De heer Bas Eenhoorn; we zijn op dit moment met de meerderheid van de partij aanwezig dus met andere woorden u met z'n allen vertegenwoordigd meer dan de helft van de stemgerechtigden stemmen die we mogen uitbrengen als VVD dus ik voel me eigenlijk op dit moment dan ook gerechtigd om even een bijzonder moment in het midden te brengen.
Ik zou willen vragen of Frits Korthals-Altes even naar boven wil komen want ik zou hem graag een cadeautje willen overhandigen.

We hebben Frits, ik zal zo even zeggen waarom, een mooi presentje voor je en ik wil je graag dat eerst geven zodat je direct weet dat je niet voor niets bent gekomen.

We hebben een hele serie DVD's met opera's erop en twee kaarten voor jullie beiden om een opera te bezoeken en we hopen, nee we weten zeker, dat je daar ontzettend veel plezier aan zult hebben want we hebben begrepen dat dit een bezigheid is die jou bijzonder boeit en waar je raag naar luistert en graag naar kijkt.

Dus we beginnen met jou een presentje te overhandigen en voor Hennie een bloem zodat jullie tenminste een basis hebben voor wat jullie allemaal nog gaat meemaken, alsjeblieft.
Je moet even boven blijven Frits want anders blijf je maar heen en weer lopen en je wilt vast straks ook nog iets zeggen maar het is ook makkelijker om zo even tegen je aan te spreken.
We hebben een feestje gehad, zoals iedereen wel weet, met Prinsjesdag achter ons nieuwe gebouw aan de Ian Copes van kattenburg achter het Thorbeckehuis en daar hebben we al een paar woorden aan je mogen wijden. Een paar woorden tegen je mogen zeggen. Jij was de vijfde voorzitter van de VVD dus een lustrumvoorzitter zou je kunnen zeggen en in de NRC, begreep ik, daar stond het zo heel fraai dat je als student reeds een vrolijke jongen was, staat er letterlijk een vrolijke jongen, en vanaf 1956 heb je dat in de VVD uitgestraald maar tegelijkertijd heb je twee bijzondere dingen gedaan.
Je hebt de VVD gemoderniseerd als voorzitter, je hebt daar zelf vanaf laten we zeggen die vrolijke tijd in Leiden heel hard aan gewerkt in allerlei posities in Rotterdam laten we zeggen met een groep jonge honden, Henk Vonhof heeft daar nog eens een paar woorden aan gewijd hoe die club langzamerhand de macht overnam via een assessorpositie naar het algemeen secretariaat en uiteindelijk naar de positie van president van onze vereniging van onze VVD.
Vanaf dat moment heb je ons niet losgelaten, je bent een meer dan fantastische minister van Justitie geweest en wat dat betreft hebben wij daar al een basis voor een traditie gelegd.

Tot slot je hebt ons in allerlei omstandigheden vertegenwoordigd en niet in de laatste plaats, hoewel het wel ongeveer het laatste was wat je hebt gedaan als voorzitter van de Eerste Kamer.
Wij zijn, dat heb ik ook al gezegd op Prinsjesdag, geweldig trots op mensen als jij want jij bent een voorbeeld, een voorbeeld in jouw enthousiasme, in jouw degelijkheid, in jouw moderniseren van de partij, zorgen dat het goed gaat en ik weet dat je bijvoorbeeld ook hier kritisch kijkt naar hoe wij dit met z'n allen doen.

Ik weet wel dat één van de eerste keren dat we even spraken over mijn voorzitterschap dat je tegen mij zei: pas op wij hebben geen ledenvergaderingen maar algemene vergaderingen. Nou wist ik dat toevallig wel omdat ik al wat langer bezig was maar het geeft even aan jij wilt wel de puntjes op de i en wel even aangeven waar het om gaat zodat er geen verwarring is en dat we met z'n allen weten waar we in onze vereniging in onze partij mee bezig zijn.

Ik zeg geen inhoudelijk politieke zaken maar ik zou jou willen zeggen dank zij jouw inbreng op tal van vlakken, in de organisatie en de modernisering van de VVD, in de politieke zaken die je uiteindelijk als minister van Justitie en later in de Eerste Kamer hebt gedaan zijn wij een partij zoals we willen zijn, mensen als jij zijn ons voorbeeld en daar zijn we ontzettend trots op.

In onze partij zijn vast nog wel een aantal spontane gedachten, wie zou? Hans Dijkstal gaat even wat zeggen.

De heer Hans Dijkstal; dames en heren ik beloof dat ik het kort zal houden ik heb al eerder de gelegenheid gehad een paar dingen te zeggen in de richting van Frits Korthals-Altes ook in het openbaar maar ik hecht er zeer aan nu ik het toch mag van Bas om ik zou zeggen, mag het namens de fractie? Namens de fracties en namens de bewindslieden een paar te zeggen die ook mij persoonlijk en die ik ook zeer zeer meen.

In de eerste plaats is dit een voorbeeld van een man die over een hele lange reeks van jaren de liberale zak gediend heeft op een meer dan uitmuntende wijze, dat is één.

In de tweede plaats allen die in Den Haag met hem te maken hebben gehad die zeggen dit is een politicus van de allereerste orde, zowel aan de politieke kant een feilloos gevoel van verhoudingen van macht en hoe daarmee om te gaan en aan de inhoudelijke kant altijd wetend waar het over gaat en altijd helder met het innemen van een standpunt en van een positie.
Dat is in de politiek razend belangrijk maar er zijn twee andere dingen die ikzelf eerlijk gezegd nog belangrijker vind en waar ik vind dat Frits voor ons voor mij een uitgesproken voorbeeld is en dat is in de eerste plaats integriteit en fatsoen, dit is een zeer integer en zeer fatsoenlijk mens en in de tweede plaats loyaliteit. Als je je bindt aan een zaak, als je je bindt aan een doel dan ben je loyaal aan die zaak en loyaal aan dat doel, Frits dank je wel.

De heer Frits Korthals- Altes; ja, beste partijgenoten, de meerderheid van de partij is hier aanwezig, dat kon Bas inderdaad zeggen omdat het de Algemene Vergadering is en daarom is de meerderheid van de partij in deze mensen hier aanwezig en daarmee zeg ik eigenlijk meteen, en geef ik een antwoord waar Bas mee begon, dat is het misverstand dat ik de partij gemoderniseerd zou hebben. Dank zij de Algemene Vergaderingen die in die tijd werden gehouden heeft de partij zich toen gemoderniseerd en is de partij in de loop van de jaren geworden wat zij vandaag is en wat is de partij vandaag? Die is vele malen groter dan ik in 1956 lid werd, vele malen groter dan op het moment van haar oprichting en wij hebben maandenlang toegeleefd naar het moment waarop wij nu vandaag ons verkiezingsprogramma vaststellen, morgen de kandidatenlijst vaststellen om dan de verkiezingscampagne in te gaan waarvan velen zolang denken, sommige zeggen gedacht hebben, dat de VVD nu wel eens de grootste partij zou kunnen worden.

Daarvoor heb je ook weer de inzet van alle leden nodig om dat belangrijke punt te bereiken. De strijd die een politieke partij moet voeren is, dat zei Oud al, die is nooit ten einde die moet bij voortduring worden voortgezet als je een ogenblik denkt nu zijn we er nog een kleine eindsprint dan komt er altijd wel weer iets in de weg waardoor het met een kleine eindsprint niet lukt maar wel met de inspanning van allen om die opgaande lijn van de partij ook dit jaar weer voort te zetten daarvoor hebben we moeten wachten totdat vanavond en morgen het programma en de kandidatenlijst er zijn daarmee kan de campagne gaan beginnen om te laten zien dat wij echt de grootste partij zullen zijn en de grootste partij dat brengt allerlei verantwoordelijkheden met zich mee.

Dat brengt een verantwoordelijkheid mee in de kabinetsformatie, het brengt een verantwoordelijkheid mee om bijvoorbeeld in de Tweede Kamer een voorzitter te leveren dat betekent dat de Eerste Kamer van die verantwoordelijkheid om daar ook weer de grootste te worden daar dan heel even af is, we zijn er nu te vroeg afgeraakt als het zou kunnen dat de Eerste Kamer afraakt omdat de Tweede Kamer de eer heeft opgeëist dan zou dat op zichzelf voor de Eerste Kamerfractie denk ik nog wel aanvaardbaar zijn.

Zoals het nu ook aanvaardbaar was dat Hans Dijkstal, en ik ben hem daar zeer dankbaar voor, sprak namens de VVD fractie in de Verenigde

Vergadering zonder dat aan de voorzitter van die vergadering gevraagd te hebben overigens.
Ik maak het kort, ik ben ontzettend blij met dit cadeau. Ik zeg erbij ik aanvaard cadeaus van de partij altijd met een zekere schroom omdat ik weet dat partijfinanciën bedoeld zijn om actie mee te voeren en niet om elkaar cadeaus te geven maar ik weet gelukkig nog het gironummer van de actiepot en ik zal dat evenals de vorige keer zal ik dat ook deze keer weer gedenken maar ik vraag wel geef me alsjeblieft niet teveel cadeaus want dat wordt zo'n aanslag op mijn persoonlijke budget om te zorgen dat de partij toch schadeloos wordt gesteld.

Heel hartelijk dank voor de vriendelijke woorden en denk eraan het is mooi om af en toe eens een oud partijlid op te hemelen maar het gaat erom dat wij allemaal het zelfvertrouwen uitstralen om van deze verkiezingscampagne die nu echt de belangrijkste in de geschiedenis gaat worden, dat hebben we iedere keer gehad maar deze keer is het echt zo, om deze verkiezingscampagne tot een goed eind te brengen zodat we na 15 mei alle vragen wie de liberale premier wordt, wie de liberale voorzitter van de Tweede Kamer wordt, wie de andere liberale ministers zullen worden dan kunnen beantwoorden onder leiding van, ik denk toch dat dat morgen zal zijn, Hans Dijkstal.

De heer Bas Eenhoorn; daarmee gaan we weer over tot de orde van de dag. Het is natuurlijk een vreselijk katterig gevoel maar het is heel belangrijk zoals Frits aangaf en dat betekent dat we ons even aangorden, vermannen en wij gaan naar deel A we gaan naar bladzijde 1 van 14 pagina's zal ik maar zeggen en dat betekent dat wij gaan starten met een aantal belangrijke punten die onder de rubrieken A en B aan de orde zijn in de nota van toelichting en de nota van wijziging.

Één van de belangrijke discussie daarbij was, en zal ook vandaag zijn, de voorstellen van de commissie overgenomen door het hoofdbestuur met betrekking tot de onroerend zakenbelasting.
We hebben, en dat is een initiatief geweest van de bestuurdersvereniging besloten om aan een commissie onder leiding van Louise Engering te vragen om met dat in gedachte, dat voorstel dus in gedachten, te kijken of het nu niet mogelijk is om daadwerkelijk een aantal voorstellen, suggesties, aanbevelingen te doen om te komen tot een versterking van de autonomie van de gemeenten.

We praten over decentralisatie maar het is een leeg begrip als je het niet daadwerkelijk invult en zeker toen die discussie over de OZB zo aan de orde was, en in de bestuurdersvereniging, en in de partijraad, leek het de meest aangewezen weg om daar eens even goed naar te kijken en ik moet zeggen het is werkelijk fantastisch ik moet zeggen ik vind het geweldig dat de commissie in staat is geweest in die zeer korte tijd tot een, ik heb het al mogen lezen, goed doortimmert stuk te komen waarvan ik nu zou willen vragen aan de voorzitter of zei dat aan u zou willen aanbieden, aan onze Bijzondere Algemene Vergadering, het resultaat van de commissie opdat we dat straks kunnen beschouwen als en deel van datgene waar wij over discussiëren en het voorstel zal zijn om straks te kijken of het niet als een addendum, dus niet zijnde een onderdeel maar een addendum, van het verkiezingsprogramma te beschouwen als een opdracht aan degene die voor ons in de politiek aan de slag zijn om daar zoveel mogelijk hun voordeel mee te doen.
Mag ik vragen aan mevrouw Louise Engering om een toelichting op haar rapport te geven en te kijken of ze het zou willen aanbieden aan de Bijzondere Algemene Vergadering, mevrouw Engering aan u het woord.

Mevrouw Louise Engering; dames en heren, ook wat mij betreft heel kort. De belangrijke achtergrond van het versterken van de autonomie van de gemeente is dat het niet moet gebeuren ten bate van de gemeente maar natuurlijk ten bate van de burger. Wij liberalen zijn er voorstander van om besturen zo dicht mogelijk bij de burger neer te leggen en waar dat kan moet je dat ook doen.
Onze commissie heeft over dit thema nog eens nagedacht en toen kwamen wij eigenlijk op het punt dat zo'n ruim vijftien jaar geleden er een belangrijke impuls is uitgegaan van het op zo'n laag mogelijk niveau leggen van taken en bevoegdheden van de grote dat heette toen, velen van u weten het waarschijnlijk nog, de D operatie.
De D operatie hield in dat op verzoek van het kabinet alle gemeenten en ook provincies konden aangeven waar zij knelpunten in beleefden in het uitvoeren van hun taken, tegen welke muren zij opliepen, waar het eenvoudiger kon, waar het directer kon, kortom echt dicht bij de burger de beste oplossing bedenken. Dat heeft een geweldige impuls gegeven destijds meer dan 1000 voorstellen zijn toen gedaan, het IPO en de VNG heeft daar een belangrijke rol bij gespeeld om al die voorstellen te bundelen en binnen de kortste keren is er veel gedereguleerd en veel gedecentraliseerd.

Inmiddels is de samenleving verandert maar wij denken dat het opnieuw tijd is voor zo'n grote operatie, daar zou ook de dejuridisering bij betrokken kunnen worden, dus ook daar zouden de gemeenten kunnen aangeven welke knelpunten dat in de praktijk ook oplevert om de beste oplossing in de praktijk voor de burger te vinden en we hebben nog andere voorstellen gedaan die vinden daar waarschijnlijk hun plek ook in maar als we nu eens zouden kunnen beginnen met zo'n grote nieuwe operatie voor de komende jaren dan denk ik dat we een heel eind opnieuw weer op weg zijn naar het vinden van de beste oplossing voor de burger in de praktijk.

Zo dicht mogelijk bij de burger en ik zou het zeer plezierig vinden als het juist onze eigen partij is, de VVD, die dit weer op gang weet te brengen. Belangrijkste onderdeel van dit rapport, ik zal het rapport verder natuurlijk niet helemaal toelichten en voorlezen hier dat voert te ver maar ik zal het graag aan u aanbieden en dat doe ik dan maar door de voorzitter van onze partij en de voorzitter van de programmacommissie beide nu officieel een rapport te overhandigen.

De heer Bas Eenhoorn; zoals ik al zei ben ik er heel trots op dat er op zo'n korte termijn dit rapport is gepresenteerd, het hoofdbestuur wil het graag zien als en addendum, zoals ik zonet zei, en ik wil ook graag een addendum aan jou teruggeven wat je aan ons hebt gegeven krijg je terug de VVD mascotte die vanaf vandaag € 7 kost, je hoeft niet direct die € 7 aan ons terug te storten maar die willen we graag aan jouw geven, deze mascotte en ik hoop dat je er plezier mee hebt en dat het een voorbeeld is voor allemaal in deze zaal om met deze mascotte naar huis te gaan, alsjeblieft.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, ik stel eigenlijk voor om het niet een D operatie te noemen maar een VVD operatie te noemen.

De heer Bas Eenhoorn; dan is aan de orde de nota van wijziging maar ik zie daar iemand die, u wou een punt van orde.

Nou eigenlijk een vraag van opheldering. Ik heb hier het nadeel dat ik geen gymnasiast ben en het woord addendum mij even vreemd voorkomt maar dat kunt u allicht duiden en met name ook we krijgen net iets aangeboden, waarvoor dank, ik ken alleen de inhoud niet daarvan en u zegt wel dat u het toevoegt als een intern stuk, zover begrijp ik het al, bij het partijprogramma en

dan vraag ik mij af van komt dat dan nog terug straks na de ledenvergadering als we het wel hebben gelezen? Is het echt een intern stuk, kortom in ben een beetje gepuzzeld.

De heer Bas Eenhoorn; nee, ik begrijp het. Soms moet je flexibel zijn en heel formeel gezien kan het natuurlijk niet dat er zoiets in het verkiezingsprogramma wordt opgenomen want u kent het niet, het zometeen beschikbaar en ik weet niet hoeveel exemplaren maar een groot aantal exemplaren is er beschikbaar en de meeste die kunnen het dus meenemen en inlezen maar om nou te voorkomen dat we in die formele discussie komen hebben we gezegd we maken er een bijlage van, dus het maakt geen deel uit van de tekst van het verkiezingsprogramma maar we voegen het toe als suggesties en aanbevelingen voor onze politici om straks mee aan de slag te gaan met een heldere aanbeveling van het hoofdbestuur en u hebt er recht op om te weten dat het er is en uiteraard zal het z'n vervolg en discussie nog ondervinden maar het is dus een stuk waarvan wij denken dat het kan helpen om te spreken over een inhoudelijke laten we zeggen versterking van die autonomie van gemeenten waar in de partijraad heel nadrukkelijk om gevraagd is dus het is ook een signaal naar de partij toe dat we dat serieus hebben genomen.

Ik stel voor dat we dat per voorstel dat gewoon langslopen tenzij van de zijde van de commissie nog behoefte is om er nog een toelichting op te geven op de nota van wijziging of op de nota van toelichting en anders zou ik zeggen lopen wij amendement voor amendement weer langs.

De heer Pieter Korteweg; ik heb geen toelichting dames en heren maar bij de nota van wijziging staat dus de nieuwe tekst verwoord onder de nummers A en ook in de amendementen, dat is waar.

De heer Bas Eenhoorn; dan gaan we starten en we beginnen met 794 Rotterdam, niemand daarover, ook niemand stemming? Dan is dat overgenomen.
We gaan naar 177, ja ik bedoel overgenomen het voorstel. Ja, kijk nu komen nieuwe mensen binnen en we zijn een hele dag al bezig, geweldig..
177 niemand daarover, niemand ook stemming? Dan is het Hoofdbestuur voorstel overgenomen.
108 uit weert, niemand daarover, niemand stemming? Aldus.

En de laatste in dit rubriekje 431, ook niemand? Dan is ook dat voorstel overgenomen van ons overgenomen.
Gaan we naar A2, water. Verkeer en Waterstaat 168 van de commissie. Niemand een toelichting, niemand stemming? Ja, daar zie ik..

Mevrouw de Blecour; voorzitter ik ben aanwezig geweest bij de commissie Verkeer en Waterstaat en ik denk dat het goed is dat er een nota van wijziging is gekomen maar ik mis daar nog een belangrijk aspect aan.
Ik mis namelijk hert aspect van de veiligheid. Veiligheid betekent namelijk als je dat niet meeneemt als prioriteit bij water dat je hoofd onder water komt te staan, hier staat wel als prioriteit het natte voetenverhaal, dus wateroverlast, wateroverlast is niet de enige prioriteit ik zou daar de veiligheid zeker in meenemen dat wou ik als advies meegeven aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; we zullen uw gedachte meenemen in het redactioneel afwerken van de nota van wijziging en het woord veiligheid invoeren.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, als dat zo is dan doen we dat met 178 op die manier en dan gaan we naar 181, iemand daarover? Niemand toelichting, niemand stemming? Het voorstel van het Hoofdbestuur overgenomen.
191, niemand van u, niemand stemming? Dan doen we dat op die manier zo als we dat voorstellen aan u. 193, voorstel om dat te verwerpen ook dat volgt u. 290, iemand daarover? Niemand, iemand stemming, niet het geval, ook daar het Hoofdbestuur te volgen en dan gaan we naar A3 lastenverlichting.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het is zo dat nogal wat amendementen, ze staan vermeld in de lijst, hebben aangedrongen om alvast iets te zeggen over wat we aan lastenverlichting gaan doen als het allemaal mee gaat vallen. Wij zijn daar natuurlijk zeer voorzichtig in omdat zodra je dat gaat zeggen je ook enige prioriteit moet aanbrengen, de druk was groot dus wij hebben in dit tekstvoorstel gezegd waaraan wij denken in een zekere volgorde van belangrijkheid.
Daarmee komt dat dan wel vast te liggen terwijl je misschien over een aantal jaren wanneer je weer met ruime begrotingsoverschotten zit daar anders over denkt dus wij waren er in eerste instantie niet mee gekomen met die suggestie maar nu u het zo graag wil zouden we dit voorstel willen doen waarbij je natuurlijk 1000 andere belastingen kunt bedenken die je goed zouden uitkomen om te verlagen, dit zijn degene, zo hebben we ze

gesorteerd die impact hebben en die voor grotere dan kleiner groepen van belang zijn.

Voorzitter, mag ik even reageren? Het gaat om A3 in de nota van wijziging en daarbij heeft de afdeling Mierlo een voorstel ingediend dat is verworpen maar dat gaat over accijns op brandstof en in A3 is het begrip accijns niet ingevoerd en ik zou u willen vragen om dat ook mee te nemen.

De heer Pieter Korteweg; dat is iets wat erbij zou kunnen maar dan moet ik u herinneren aan het feit dat we in het programma daarnet vanmorgen in hoofdstuk twee de ruimtelijke ordening hebben besproken en waaronder de variabilisatie van de autokosten vaste kosten tot variabele kosten maken door een vaste kilometerheffing en zodra je dat doet is dit niet meer nodig. Dus we hoeven dit niet meer te zeggen als we het eens zijn, en daar waren we het mee eens, met het voorstel over de vaste kilometerheffing.

De heer Bas Eenhoorn; met betrekking tot die Nota van Wijziging en een aantal punten bij B4 en bij 3 in de Nota van Toelichting zitten nog de punten van de OZB en die behandelen we daar en dan hoeven we nu 330 hier niet te behandelen dan komt dat later terug want anders zijn we dat dubbel aan het doen en dat is verwarrend, dus ik sla 330 even over.
De andere punten onder A, 551 akkoord? 461, 456,

Afdeling Rotterdam, meneer de voorzitter, ik ben een beetje in verwarring op dit moment want in de Nota van Wijziging staat een regel opgenomen en die kan ik niet rechtstreeks terugvinden bij de amendementen, tenzij ik verkeerd kijk? En daar staat in dat u wilt toevoegen 'indien een overschot van meer dan 3% wordt bereikt ontstaat financiële ruimte om te komen zoals net de voorzitter heeft vermeld' en ik vraag me af bij welk amendement dat dan precies behandeld zou moeten worden en ik wil hier bij deze aangeven dat Rotterdam niet erg gelukkig is met deze toevoeging. A, de vraag is of het realistisch is en of dat niet veel te veel vragen oproept en B, te vrij gedetailleerd, en dat gaf net de voorzitter ook al aan, en daarmee denken wij dat het ook een beetje in strijd is met de teneur van het programma en misschien moet het dan bij artikel 400 behandeld worden maar ik raak een beetje verward over de volgorde waar dit dan toegevoegd moet worden?

De heer Pieter Korteweg; wat we van plan zijn, mevrouw, is dit te gebruiken als een nadere uitwerking van de meevalformule, die staat al genoemd in

hoofdstuk 3 waar het gat over de financiën en de economie, en in die meevalformule hebben velen van u ons gevraagd zet erbij wat het perspectief is als die ooit optreedt, als die niet optreedt heeft niemand last of juist wel dat doet er nu even niet toe, maar als die wel optreedt dan weet u ongeveer waar de partij aan denkt bij het kiezen van de prioriteiten bij nadere lastenverlichting en dat is in wezen waarom het gaat.

De heer Bas Eenhoorn; dank, dat betekent dat we op die wijze dus in de nota deze amendementen worden verwerkt en we zitten dan ondertussen bij 400, naar 788.

De heer Talsma, afdeling Gorsel; ik heb ook een beetje twijfels op een procedureel punt, maar dat hoor ik dan wel van u. het amendement van Gorsel slaat op een wijziging in de bestaande tekst op bladzijde 29.
Het eerste wat ik daarover wil zeggen is dat volgens mij de commissie dit niet helemaal op de juiste manier heeft opgenomen, zij stellen voor het amendement te verwerpen ten gunste van de Nota van Wijziging en in die Nota van Wijziging daar worden genoemd een aantal mogelijke toekomstige wensen vennootschapbelasting, huurwaarde forfait, overdrachtsbelasting, kapitaalsbelasting en mobiliteitsbelasting, daar staat niet bij, naar mijn mening terecht, de successiebelasting?
Want A is die al genoemd in het programma, ik neem aan dat dat uiteraard blijft staan, het enige wat wij hebben willen doen is die passage actualiseren. De wijzigingen in de successiebelasting zijn namelijk niet wensdromen, zoals wat ik daarnet noemde vennootschapbelasting enzovoort, dat is gelukkig grote realiteit, ik moet daar nog even op ingaan voorzitter want anders zit het vol van misverstanden.

Al in 1997 is in de Eerste Kamer door de toenmalige staatssecretaris Vermeend gezegd, ik citeer letterlijk de handelingen, 'het successierecht staat op de lijst die betrokken wordt bij de herziening van het fiscale stelsel', dat was dus het belastingplan 2001. er is een commissie Ingesteld door de regering onder leiding van professor Moltsmaker die zegt de successiebelasting is op bepaalde punten excessief hoog, hoger dan in Duitsland, Frankrijk enzovoorts.
Daar is een kabinetsstandpunt over dat rapport van die Moltmaker gekomen, dat vind ik toch van reuze groot belang, het kabinet steunt in hoofdzaak voorstellen van Moltmaker en heeft voor het rapport grote waardering alleen

maakt dan nu staatssecretaris Bos voorbehoud echter budgettair is het niet neutraal, wat onze bedoeling was dat moeten we nog bestuderen.

We praten dus niet over een wensdroom we praten over iets wat in behandeling is. Het allereerste deel is nota bene al door Tweede Kamer en Eerste Kamer heen, dat is de lagere belasting van weduwen en nabestaanden, en daarmee is dus al een lopende wetswijziging aan de gang, de rest, aldus meneer Bos, komt bij het nieuwe kabinet op tafel.

Als ik het goed lees heeft de commissie hier al 450 miljoen voor uitgetrokken, of dat bedrag nu zo blijft dat moeten we maar afwachten naar de ontwikkelingen, maar het is dus niet een wensdroom die valt onder dat punt wart ik zo straks noemde.

De heer Pieter Korteweg; nee, maar we gaan uw wensdroom in vervulling brengen, misschien dat ik er kort wat op mag zeggen?

De heer Talsma; ik wou nog één zin toevoegen, als u het goed vindt. Er blijft dus staan, als dit amendement van ons verworpen wordt, wat er nu staat maar dat heeft nu juist speciaal betrekking op die weduwen en dat is inmiddels gebeurt en nou vraag ik dus aan handhaven wat u verder zegt voor de volgende groep,van excessieve belasting bij erfenissen van broers en zusters en van neven en nichten dus als u dit wilt handhaven ben ik uiteraard zeer tevreden.

De heer Pieter Korteweg; wat wij willen, maar ik geef daarover meneer Visser het woord, is uw probleem oplossen via amendement 401 wat daar direct onder staat en wij hadden gedacht dat we daaraan toe zouden komen om een antwoord te geven, maar daar lopen we dan nu maar op vooruit voorzitter als u het goed vindt, misschien Arno dat jij daar iets over wilt zeggen.

De heer Visser; bij het schrijven van het programma hebben we met twee dingen rekening willen houden. We hebben ten eerste geen jargon willen gebruiken, dus een duidelijke omschrijving voor iedereen begrijpbaar maken en daarom hebben we het woord commissie Moltmaker niet genoemd, want enkele deskundigen weten wel waar dat om gaat maar je moet het programma overal op de markt kunnen gebruiken, dus we hebben daar een omschrijving bij gevonden die wij vonden passen en ten tweede vonden we

dat het programma financieel degelijk moest zijn dus wat we bieden aan geld en wat we beschikbaar hebben aan geld moet ook passen bij de omschrijving.

We hebben bij amendement 401, en daarvan hebben we inmiddels begrepen dat de wijze waarop het is ingediend en wij het hebben gekregen niet overeenkwam met wat de commissie belastingen zelf wilde. Er staat een omschrijving: de successie schenken zich de overdrachtbelasting. De commissie belasting heeft ons inmiddels meegedeeld dat dat iets anders had moeten zijn maar we weten dat zodadelijk wat ze in hadden willen vullen. Dan komen we op uw punt van de neven en nichten en de hoogte van de tarieven etc. dus ik denk dat we er wel uitkomen en we moeten er uitkomen op een manier die het programma financieel niet ondergraaft.
We hoeven dat niet te doen in een meevallerformule maar we kunnen wel aan de zin toevoegen, als redactionele toevoeging, waarmee iedereen bediend is.

De heer Pieter Korteweg; meneer Talsma zou u kunnen wachten totdat degene van de commissie belastingen die dit amendement 401 opbrengt zegt wat die te zeggen heeft? Ik denk dat wat precies aansluit op dat wat u wilt, mocht dat niet zo zijn dan kunt u er altijd nog op terugkomen.

De heer Talsma; Als dus mijn punt zondermeer opnieuw aan de orde komt?

De heer Pieter Korteweg; absoluut.

De heer Bas Eenhoorn; ik kijk even naar de commissie belastingenvoor 401?

De heer Schonewille; dank u meneer de voorzitter, ik ben van de partijcommissie belastingen. Er is iets mis gegaan bij de communicatie van ons amendement nummer 401, wat we bedoelden te zeggen is het toptarief van successiebelasting, schenkingsbelasting en overgangsbelasting mag in principe dat van de inkomstenbelasting niet overschrijden.
Het argument daarvoor is dat indertijd het toptarief van de successiebelasting is gezegd 68%, dat was toen 4% lager dan het toptarief van de inkomstenbelasting dat was 72%, inmiddels is natuurlijk het toptarief van de inkomstenbelasting verlaagd tot 52% maar die successiebelasting die staat nog steeds op 68% daarbij komt nog we zeggen daarbij in het amendement in principe omdat we ons realiseren dat we op dit moment geen dekking aanwezig is voor een verlaging van de successiebelasting. Het doel is dat wanneer er in de komende jaren geld voor beschikbaar komt die verlaging

dan wordt uitgevoerd en we zouden u willen verzoeken om, als u deze gedachte deelt, dit gewijzigde amendement over te nemen, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; de commissie zegt dat toe, dat geldt dus voor de amendementen van Gorsel en de commissie belastingen omdat op die wijze te verwerken in de Nota van Wijziging, kunt u daarmee instemmen meneer Talsma?

De heer Talsma; tot mijn spijt niet voorzitter, ik wil dat toch iets toelichten. Om te beginnen ben ik het met alle waardering verder voor de commissie belastingen niet eens dat het toptarief van de inkomstenbelasting ook maar iets te maken heeft met de successiebelasting. Een tweede vraag is bijzonder onduidelijk is wat is het toptarief? Is dat de top van het toptarief of is dat het laagste? Maar nogmaals wat staat er nu op dit moment in het programma? Dat blijft dus staan en dat is het volgende: 'schenkingen en erfenissen worden minder belast, dat vergroot de vrije enzovoorts, tarieven worden verlaagd en vrijstellingen verhoogd met name gericht op echtgenoten, partners en kinderen'. Het enige wat wij voorstellen is om die laatste woorden, nu dat inmiddels al in december wet geworden is, te vervolgen maar verder met handhaving van die tekst met het tarief voor broers en zusters en dergelijke, dat heeft bijzonder weinig, of beter helemaal niks, te maken met het tarief voor de inkomstenbelasting. En toen deze bezwaren van het is nodig voor die belangrijke dingen van veiligheid en gezondheidszorg werden geuit door de voorzitter van de commissie in de partijraad is dat voor ons aanleiding geweest om hier in het amendement op te nemen zo spoedig mogelijk dus die binding aan één of ander bestaand budget is daarmee verdwenen, bovendien blijf ik opmerken dat de commissie zelf 450 miljoen in totaal heeft uitgetrokken die operatie waar ik het over heb in Tweede- en Eerste Kamer die zal waarschijnlijk niet meer dan 120 miljoen gaan kosten, het precieze bedrag wordt nog uitgerekend, kortom ik voel het argument van het budget totaal niet aan, ik probeer gewoon uw eigen tekst te actualiseren in die zin dat de reeds gerealiseerde vermindering voor echtgenoten en partners wordt vervangen door de volgende categorie zo spoedig mogelijk dus er kan volgens mij geen enkel financieel bezwaar tegen zijn.

De heer Pieter Korteweg; ik begrijp het meneer Talsma niettemin is het zo dat Door uw voorstel, als we dat zouden accepteren, de verlaging van de successiebelasting voor broers en zusters en nichten en neven vooraan zou komen te staan en wat wij nu juist gezegd hebben in de nieuwe tekst voor de

lastenverlichting, mocht daar ooit ruimte voor zijn , is dat wij na alle lastenverlichting die in dit programma staat en die echt, dames en heren, heel substantieel is en waar we 450 miljoen, 200 euro, voor successieverlaging hebben ingepland dat daarna andere belastingverlagingen aan de beurt zijn te weten: vennootschapsbelasting, het huurwaardeforfait, de overdrachtsbelasting, de kapitaalbelasting en de mobiliteitsbelasting en je moet nu een keer eenmaal kiezen en in dit geval is dit de keuze dus wij handhaven onze tekst en dan moet er maar gestemd worden.

De heer Bas Eenhoorn; dat betekent dat, even voor de goede orde, er wel overgenomen is de opmerking van de commissie belastingen, dat is dan dus weg, en dan is even de vraag aan de heer Talsma of hij met de toelichting die nu gegeven is het amendement Gorsel wordt gehandhaafd?

De heer Talsma; ik begrijp niet wat de voorzitter nou bedoelde, hij zij er zijn nog andere bestedingsmogelijkheden. Volgens mij is het enige wat er na de weduwen overblijft is de broers en zusters en kinderen, begrijp ik dan dat die 450 miljoen wordt teruggenomen.

De heer Pieter Korteweg; nee, als u dat bedoeld, als u bang bent dat die 450 miljoen niet weggegeven kan worden aan alleen de categorieën waar we het hier over hebben, successierechten en er blijft iets over dan gaat dat natuurlijk vanzelf naar de daarop volgende categorieën, dat gaan we niet terugnemen, dus die 450 miljoen blijft voor successierechten, daarom hebben wij ook niet gezegd voor wie precies omdat we dat niet kunnen overzien, als het overblijft gaat het naar uw categorieën.

De heer Bas Eenhoorn; we sluiten de discussie af, meneer Talsma, de vraag is nu of u het amendement handhaaft of dat u met de toelichting akkoord kan gaan?

De heer Talsma; voorzitter, ik heb nog één opmerking neem me niet kwalijk, ik kan het heel goed overzien. Er is in de successiebelastingwet een exacte aangeving van wat er is en nou is de eerste categorie bediend en dan komt per definitie de tweede aan de orde en daar heeft de commissie niets aan te zeggen en nou dat is wat ik hier noem. Ik wil de discussie ook niet voortzetten en ik handhaaf mijn wens tot een stemming.

De heer Bas Eenhoorn; prima, akkoord, we gaan stemmen. Over 788 Gorsel met dus in het achterhoofd de toezegging naar de commissie en naar u om die opmerking van de commissie belastingen over te nemen. De stemming is nu geopend voor of tegen het voorstel van de afdeling Gorsel.
De stemming is gesloten, het voorstel van de afdeling Gorsel is verworpen en dan gaan we naar afdeling Waalre 457.

De heer Beunk, afdeling Waalre; ja, voorzitter. De BTW over de zogenaamde heffing op producten en de heffingen zelf die hebben een stijging, er ontstaat een autonome stijging als de BTW verhoogd wordt en de heffingen die daarbij horen, de inflatiecorrectie enzovoort, ook worden toegepast en we hebben dus voorgesteld om de totale belastingdruk te fixeren zodat je niet een autonome belastinggroei krijgt via BTW en heffingen daarover, met andere woorden een limiet daaraan zoal die is.

De heer Bas Eenhoorn; iemand anders nog uit de zaal? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, dat kunnen we u niet toezeggen omdat we niet weten wat dat gaat kosten en doordat we niet weten wat dat gaat kosten moeten we ons niet verbinden aan dit amendement, het spijt me zeer maar we kunnen geen open einden toelaten.

De heer Beunk, afdeling Waalre; ik begrijp dat voorzitter, ik begrijp dat heel goed alleen als je zegt op dit moment heb je een BTW met heffingen is X, ik denk dat het naar de burger toe niet juist is dat je autonome groei krijgt van de belastingen waar de overheid en niemand iets aan doet maar het stijgt gewoon door inflatiecorrectie enzovoort. En dat zeg ik dat zijn belastingvormen waarbij je kan zeggen dan moet er fixatie komen tenzij het BTW verhoogd wordt.

De heer Bas Eenhoorn; de argumenten zijn gewisseld denk ik. Handhaaft u het voorstel? Dan gaan we het in stemming brengen, 457 voor het voorstel drukt u op de één en tegen het voorstel drukt u op de twee. De stemming is gesloten er wordt geteld, althans de computer doet dat, het is verworpen.
We gaan naar 551, iemand daarover? We volgen de Nota van Wijziging.
672 ook, 549 ook daar volgen we de Nota van Wijziging. We aan naar Binnenlands bestuur, A4 voorstel van Haarlem, niemand daarover? Ook daar de Nota van Wijziging te volgen.

Zoetermeer 743 het woord is aan de vertegenwoordiger van Zoetermeer. Het wordt haast een wedstrijd langzamerhand met Zoetermeer.

De heer Smit, afdeling Zoetermeer; we zijn erg sportief in Zoetermeer dat kunt u wel zeggen ja. Complimenten voor de commissie voor hetgeen in de Nota van Wijziging is opgenomen op meer punten maar met name op dit punt denk ik dat ze op die manier hebben aangegeven wat toch een beetje gevoelens zijn wat je links en rechts in de VVD hoort. De VVD komt voor een deel al terug toch is er één belangrijk element niet in A4 dat is namelijk het feit dat wanneer je taken en bevoegdheden bij de gemeentes legt, wat we allemaal willen zo laag mogelijk in de structuur zo dicht mogelijk bij de burger, dat je daar ook je middelen aan vastkoppelt.

De recente praktijk, en ik denk dat veel mensen die in het gemeentebestuur ook actief zijn dat ook weten, dat is toch wel dat je meer en meer taken en bevoegdheden naar je toe geschoven krijgt als lokale overheid maar dat daar dan niet de middelen bijhoren en dan een soort bezuinigingsoperatie voor het Rijk wordt.
Ik denk dat wil je dat op een goede manier kunnen invullen dat die middelen erbij horen en daarom stel ik voor om dit amendement zoal hier over te nemen want inmiddels ligt er een betere tekst zoals door de commissie is aangegeven maar om in de tekst van de commissie aan te geven dat de taken, met de daarbij behorende middelen, en dan de frase met de daarbij behorende middelen toe te voegen aan uw Nota van Wijziging.

De heer Bas Eenhoorn; verder iemand uit de zaal? Dan het wordt aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; wij kunnen uw suggestie overnemen.

De heer Bas Eenhoorn; heel mooi, en dat vindt Zoetermeer niet erg? Nee, ok. 517 Zeist, niemand daarover dan gaat dat ook naar de Nota van Wijziging.
De Privacy iemand daarover? 592 gaat naar de Nota van Wijziging.
Dan gaan we naar het asielbeleid het woord is aan de heer Touw.

De heer Touw, Rotterdam; wij hebben aantal amendementen aan u mogen zenden, dat zijn amendementen over 808 tot e met 815, en als u mij toestaat zou ik dat in één keer daar iets over te willen zeggen om te voorkomen dat ik iedere keer opnieuw moet opstaan en daar weer over moet beginnen?

De heer Bas Eenhoorn; dat is geen enkelprobleem maar uiteraard, ik neem aan dat u daar ook mee instemt, dat we het straks wel op de goede plek iedere keer in stemming brengen anders kunnen we dat niet volgen?

De heer Touw, afdeling Rotterdam; dat is geen bezwaar, als u mij niet kunt volgen dan kunt u het altijd opnieuw in stemming brengen. Ik zou eigenlijk willen aanhaken bij wat de heer Korteweg heeft gezegd en die zegt het moet helder zijn en het moet heel helder zijn voor iedereen in Nederland maar ook iedereen die in Nederland binnenkomt, het is erin of eruit en er moet een hele duidelijke procedure zijn die fair en eerlijk is maar het moet wel laten we zeggen een eenmalig besluit zijn erin of eruit.

Wat wij ook beoogd hebben met de amendementen die zijn ingezonden dat is om toch aansluiting te zoeken bij datgene wat in de fractie in de afgelopen jaren als beleid van de VVD naar voren is gebracht, dus wij willen niet iets nieuws maar wij willen toch meer vastleggen datgene wat door de heer Kamp en door zijn college in de fractie voortdurend onder woorden is gebracht en is geuit.

In de amendementen 809, 810 en 812 daarvan zijn wij dat in de Nota van Wijziging de vorstellen van Rotterdam zijn overgenomen. Daarentegen in 808, 811, 813 en 814 daar zien wij dat u wel op dezelfde manier als wij dat onder woorden hebben willen brengen maar dat u het misschien toch iets minder puntig of iets minder helder formuleert dan we ons voor ogen heeft gestaan. Dus wij zouden heel graag willen dat u in 808 onze suggestie zou volgen dat er opvang en asielaanvragen in de eigen regio kan plaatsvinden.
Wij zouden graag in 811, waar wij gezegd hebben er moet aandacht zijn voor de positie van alleenstaanden en minderjarige asielzoekers dat u dat dan ook overneemt en niet alleen zegt we nemen dat over en het dan niet in de tekst verwerken. Wij zien nu dat minderjarige asielzoekers over het algemeen een verblijfsvergunning krijgen zonder dat er sprake is van het feit dat ze überhaupt asielzoeker zouden zijn.

In 813 daar zegt u ja, er is een vreemdelingenwet en laten we niet op de zaken vooruitlopen, wij zien, en ik haak dan aan wat de VVD fractie zegt, zoals het nu gaat werkt het niet zoals het in de wet wordt beoogd.
Dus wat wij eigenlijk naar voren willen brengen is de wet zoals die nu luidt niet voldoende soelaas biedt voor de problemen die er zijn.

In 814 daarvan zouden wij iets krachtiger geformuleerd willen zien dat er een Europees asielbeleid is, net alleen een streven naar, maar dat er dus daadwerkelijk wordt beoogd dat er resultaten worden bereikt.

Met betrekking tot 815 kan ik u mededelen dat trekken wij in want dat is een duplicaat van 814 dat is kennelijk niet goed gegaan. Dus wij beogen niet iets anders maar wij beogen iets puntiger en helderder onder woorden te brengen wat u in uw programma al wil zeggen, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; zijn er anderen uit de zaal? Ja.

De heer Karsouw, afdeling Renkum; ik denk dat u de boot ingegaan bent door de layout van het ontwerp want 792, dat is het eerste amendement wat aan de orde zou zijn in de volgorde van de stukken.

De heer Bas Eenhoorn; mag ik even voor de goede orde? Ik heb niet aan de orde nu 792 maar in zijn algemeenheid een zevental amendementen waar een toelichting op gegeven is met het dringende verzoek van de heer Touw om die amendementen te verwerken in de Nota van Wijziging in de letterlijke zin van het woord en niet op de wijze waarop het nu in de Nota van Wijziging is gegeven. Hij zegt dat nu in zijn totaliteit voor die zeven en ik geef de gelegenheid om daarop nu te reageren en opmerkingen te maken ter ondersteuning of juist niet en straks worden ze punt voor punt afgetimmerd en we beginnen uiteraard zometeen met 792 dat is de eerste die we zometeen gewoon aan de orde stellen en dan kunt u hierop toelichten.
De heer Karsouw, afdeling Renkum; ja, ik begrijp het beeld. Ik kan daarop aansluiten door te zeggen dat wij de amendementen van Rotterdam zeker zullen steunen al was het alleen maar omdat we in 792 precies dezelfde benadering hebben gekozen namelijk dat we het tien puntenplan, zoals dat in de fractie is vastgesteld, graag in al zijn onderwerpen en in al zijn puntige formuleringen in het verkiezingsprogramma zouden willen overnemen.

Ik heb nog geconstateerd dat er tien puntenplan boven staat en dat er twee punten weg zijn gevallen en dat betreft eerder intrekken van verblijfsvergunning bij crimineel gedrag en dat betreft het punt illegalen maar ik neem aan dat velen in de zal het tien puntenplan wel kennen.

Dus ik sluit aan op Rotterdam en zeg als we het tien puntenplan in al zijn onderwerpen en al zijn puntige formuleringen overnemen in het verkiezingsprogramma dan zijn wij daar buitengewoon tevreden over.

De heer Bas Eenhoorn; dat betekent even voor de goede orde, indien de Algemene Vergadering dat zou besluiten, uw voorstel van het tien puntenplan en de andere amendementen komen aan de orde dat betekent dat dan de commissie moet zorgen dat dat op een goede manier verwerkt wordt in de Nota van Wijziging. Ja, dank u wel. Anderen nog? Niet meer uit de zaal, het woord is aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het is volstrekt helder wat Rotterdam en de overige willen, dat wil de commissie ook, en de heer Zwart zal dat toelichten.

De heer Zwart; voorzitter, divided by one language noemen de Australiërs dat, er is geen issue binnen de VVD waar zo'n grote consensus over bestaat dan het vreemdelingen- en asielbeleid dat is in niet geringe mate ook te danken aan het optreden van Henk Kamp die dat namens de Tweede Kamer altijd buitengewoon helder voor het voetlicht weet te brengen, dat bleek ook wel toen wij de amendementen bekeken.

Je kunt dit vraagstuk natuurlijk op verschillende manieren aanpakken.
De eerste gedachte die bij ons voorkwam, laat ik iets van een blik in de keuken gunnen, was wij schrijven gewoon op dat de vreemdelingenwet wat ons betreft loyaal moet worden uitgevoerd, dat is voor een verpletterende simpelheid en daar is iedereen van onder de indruk maar dat leek ons toch wat te mager. Wat ga je dan doen? Dan ga je de issues uitspecificeren waarvan je vindt dat voor een volgend kabinetsperiode de VVD zich daarmee moet positioneren, daar hebben wij een selectie uit gemaakt en die treft u in de Nota van Wijziging aan. Ik geef onmiddellijk toe dat als je uit Rotterdam komt of uit Renkum dat je dan vindt dat bepaalde elementen uit jouw tekst niet in die tekst terug te vinden zijn, dat geef ik toe, de bedoeling is ook niet om die afdelingen geheel te bedienen, de bedoeling is om onze kiezers te bedienen met een tekst die dynamisch is, die aanspreekt en die heldere boodschappen weergeeft en ik moet zeggen dat als ik alleen al kijk naar de lengte van de teksten die hier voorliggen zou ik zeggen dan raakt de kiezer bij het lezen al bij voorbaat de draad kwijt ook al is de inhoud daarvan van onbesproken reputatie.

Daarom zou ik u willen vragen als het gaat om kleine verschillen van inzicht en ik constateer dat dat het geval is, dat is door de vertegenwoordiger van Rotterdam toegegeven, gun ons dan het voordeel van de twijfel.
Het is misschien niet een tekst die in uw ogen de schoonheidsprijs verdient, want uw ideeën zitten er niet allemaal in, maar wij menen dat we op die manier de kiezers het best bedienen.

De heer Touw, afdeling Rotterdam; mag ik daar één woord op zeggen? Ik constateer dat de boodschap zoals u hem verwoord bij de lezer, bij de klant, dat zijn wij in dit geval, dan toch niet helemaal overkomt op de manier die u beoogd. Het houdt ons niet verdeeld dat wij beiden hetzelfde beogen maar als klant zeg ik nou kennelijk hebt u dan in de tekst iets niet laten we zeggen naar voren gebracht wat wij graag zouden willen lezen en dat ben ik niet alleen, ik denk dat anderen dat ook zeggen.
Ik geef u dan niet alleen in overweging om er nog opnieuw naar te kijken maar toch ook naar onze tekst te kijken omdat wij anderen dat laten lezen en ervaringen hebben dat men dat wel herkent.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, we passen de tekst aan in de geest zoals die hier nu net plet maar geef ons de ruimte om hem zo kort mogelijk te houden?

Afdeling Hof van Twente; ja, voorzitter, wij gaan akkoord met de opmerkingen van de afdeling Rotterdam die het ook heeft over de wenselijkheid om amendement 811 op te nemen in de Nota van Wijziging. Er zijn een paar amendementen die niet gedekt worden, waar de strekking inhoud, niet gedekt wordt door de Nota van Wijziging waarnaar u telkens verwijst.
Ook Hof van Twente beklemtoond de noodzaak om de paragraaf A maas op te nemen in uw Nota van Wijziging want dat is niet gebeurt en ik ondersteun dus van harte de wens van de afdeling Rotterdam om dat alsnog te doen.

De heer Pieter Korteweg; dat gaan we doen.

De heer Bas Eenhoorn; nu zitten we even met een punt dat er in feite met betrekking tot de heer Touw genoemde amendementen 808, 811, 813 en 814, zoals die verwerkt zijn in de Nota van Wijziging en de opmerking van de afdeling Renkum, dat de commissie zegt wij gaan de tekst aanpassen en aanscherpen overeenkomstig die amendementen. Nou is even de vraag, dat

is wat de commissie zegt, moeten we dan letterlijk die teksten overnemen dan komen we tot een heel eind zien die tien punten mogen we dat indikken maar wel op de manier zoal u dat wenst? Als dat het geval is dan gaan we met de Nota van Wijziging op die manier aan de gang.
Ik zie dat de heer Touw zich daarmee kan verenigen, ik kijk ook even naar de afdeling Renkum of Renkum zegt op die wijze neem die tien punten, dik het in maar zorg dat ze er wel in komen.

De heer Karsouw; voorzitter als alle inhoud aan de orde komt in een ingedikte vorm dan kunnen wij daar heel goed mee leven.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, mogen we dan daarmee de, uiteraard tikken we ze zo nog even af maar, als die aan de orde komen op die wijze met de toezegging de amendementen verwerken en dat begint dus met 792, Renkum, wordt overgenomen door het Hoofdbestuur en wordt met alle tien punten ingedikt in de Nota van Wijziging.

Dan op 210, daar nog over? Daar gaat het ook naar de Nota van Wijziging. Hof van Twente 485 idem dito, 808 is dus de eerste overeenkomstig de toezegging van de commissie. 809 die gaat naar een andere deel want die gaat naar oh ja, die gaat ook naar de Nota van Wijziging.

De heer Touw; ik zal even met u meelopen. 808 dat neemt u over, 809 staat in de Nota van Wijziging, 810 staat in Nota van Wijziging, 811 is dan weer conform de toezegging.

De heer Bas Eenhoorn; wacht even 812 is een ander onderwerp.

De heer Touw; ja, onze vergaderingen gaan veel sneller.

De heer Bas Eenhoorn; dat begrijp ik. Misschien moet ik verhuizen naar Rotterdam.

De heer Touw; 812 staat in de Nota van Wijziging, 813.

De heer Bas Eenhoorn; nee, wacht even we gaan nu naar 488, gaat dat overeenkomstig het voorstel, 34 overeenkomstig het voorstel, Driebergen Rijsenburg het woord is aan u.

Dan moet u me even helpen, meneer de voorzitter, als nou inderdaad in het tien puntenplan van Renkum waarbij punt negen en tien als ik het goed begrepen heb weggevallen zijn als daar inderdaad naar strekking staat dat asielzoekers die criminaliteit bedrijven een honorering van hun aanvraag verspelen dan kunnen we hier dit voorstel intrekken.

De heer Pieter Korteweg; dat staat er al in.

Dat is niet te lezen maar dat is toegevoegd kennelijk? Ok.

De heer Bas Eenhoorn; dat is een toevoeging en die komt in de indekking en die wordt in die punten opgenomen. Toezegging voor 34 om dat op dezelfde wijze te verwerken als de tien punten vanuit Renkum.
We gaan 260, 490, 498 allemaal naar de Nota van Wijziging, 523 ook op dezelfde wijze met dezelfde toon zoals door Rotterdam aangegeven verwerkt. Dan zijn we door A en dan gaan we naar B, deel B. financieel economische uitgangspunten het woord is aan de commissie om iets te vertellen.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, wij hebben helder opgeschreven wat onze zorgvuldige, voorzichtige, behoedzame financiële uitgangspunten waren en we willen die eigenlijk zo goed mogelijk handhaven. Wij hebben meegemaakt dat in de laatste maanden van het vorig jaar het economisch beeld natuurlijk behoorlijk is verslechterd, dat is zodanig verslechterd dat het kabinet, wat start midden van dit jaar naar we hopen, met een lager dan ingeschat financieringssurplus zal komen te zitten, een fors lager aan de en kant en aan de andere kant verwacht het planbureau toch een beetje hogere trendmatige groei, u moet dus even door dit jaar heen kijken maar naar de hele gemiddelde groei over de gehele kabinetsperiode kijken.

Dan zijn er twee beelden, één, de gemiddelde groei zal wat hoger zijn dan we dachten en nog steeds prudent ingeschat, aan de andere kant we starten met een lager financieringssurplus. Als wij alles willen doen wat wij voorstellen in dit programma, uitgaven, intensiveringen en lastenverlagingen en toch het begrotingssaldo op 1% van het nationale inkomen wensen te houden dan komen we 4 miljard guldens, ik heb het nog even in guldens maar laten we zeggen 1,8 miljard euro te kort.
Wat wij nou van u vragen, en dat ligt in een apart memo wat u heeft uitgereikt gekregen aan het begin vanmorgen, is om de commissie om de voorzitter van de commissie samen met de drie eersten van de lijst, de heer Dijkstal,

mevrouw Jorritsma en de heer Zalm, mandaad te geven om iets te doen aan het invullen van maatregelen om dat tekort van 1,8 miljard euro om dat op te lossen.
Ik zal u vertellen waarom we dat vandaag niet aan u kunnen vertellen. Het planbureau is nog steeds niet klaar, loopt op achterstand, wat betreft de uitrekening van wat nou precies de opgelopen schade in de economie betekent voor de uitgangspunten van de verkiezingsprogramma's, niet alleen van de VVD, maar van alle overige partijen ook.

Ze zijn daar een heel eind mee maar ze schatten dat de definitieve berekening pas ergens in maart klaar zal zijn, dat betekent dus dat wij u nu geen helderheid kunnen geven hoe graag we dat ook al hadden gewild en wij moeten u dus vragen om ons te vertrouwen en ons te mandateren om datgene te doen wat het programma, binnen wat we echt willen aan lastenverlaging en aan uitgavenintensivering toch prudent en toch financieel degelijk te houden, nou dat kunt u ons wel toevertrouwen volgens mij maar u moet het wel even hardop gezegd hebben. Applaus.

De heer Bas Eenhoorn; op gevaar af beschuldigd te worden van manipulatie, maar dit blijkt bij acclamatie te zijn ondersteund dus dan gaan we dat op deze wijze doen en uiteraard zal het Hoofdbestuur zoals gebruikelijk dan het goedkeurend stempeltje daaraan moeten geven uiteindelijk zijn wij degene die als Hoofdbestuur weer verantwoording aan u af leggen en dat zal op die wijze gebeuren, u hebt dat papiertje aangetroffen.
Dan gaan we naar de amendementen als zodanig en dat begint met de gedifferentieerde kilometerheffing 224 van de VVD bestuurdersvereniging, wil iemand daar het woord over? Niemand, geen stemming? Dan is het overeenkomstig het voorstel van het Hoofdbestuur dat verworpen.

Dan gaan we naar 816 niemand van u daarover? Niemand stemming?
125 West Zeeuws Vlaanderen, nee? 445 Tienaarloo niemand daarover, 287 van de afdeling Utrecht, niemand stemming ook? Dan weer naar de afdeling Tienaarlo ook en de afdeling Tienaarlo op 447 ook naar de Nota van Toelichting verwezen, dan gaan we naar de overdrachtbelasting en dan hebben we wel 330 die al een keer eerder was aangegeven. Dan is even de vraag of we dat punt niet zullen behandelen bij B4, dat is misschien handiger? Dan schuiven we die nog een keertje door, we maken het spannend.
We komen bij 132 Rijnwoude? Ook naar de Nota van Toelichting we stellen voor dat we verwerpen, niemand daarover? Niemand stemming? 275 Utrecht

idem dito, we gaan naar Schijndel 450 niemand daarover. 726 van de commissie Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening. De Wolden onder 672 en dat wordt ook verworpen zie de Nota van Toelichting.

We gaan nu naar de OZB bij 330 en dat is driemaal scheepsrecht want nou komt 330 echt niet meer terug dus nu zijn we aan 330 iemand daarover het woord? Niemand op dit punt dan gaat het naar de Nota van Toelichting en is het verworpen.
We gaan naar 545 Wassenaar, iemand uit Wassenaar? Niemand dan is dit verworpen. We gaan naar Noordwijkerhout 589 en daar zien we de vertegenwoordiger van Noordwijkerhout.

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; nog steeds voorzitter, dit voorstel behelst het schrappen van een paar regels maar dat betekent in feite een voorstel om het afschaffen van de OZB belasting te verwerpen. In de oorspronkelijke toelichting van de commissie was voornamelijk de argumentatie de armoedeval werd gebruikt, ik moet zeggen dat de commissie buitengewoon goed werk heeft gedaan in het aandragen van meerdere argumentatie in de Nota van Wijziging. Desalniettemin voorzitter moet ik constateren niet alleen dat dit voorstel verdeeld ligt, daar kan je gewoon verdeeld over denken en dat moet maar blijken uit de stemming, maar ik wil graag onder de aandacht brengen dat er ongelooflijk veel aspecten aan dit voorstel zitten.

Aspecten als laten we zeggen de invorderingskosten van de OZB, dat soort dingen kun je los zien van de vraag of de OZB blijft bestaan of niet. Het is een buitengewoon ingewikkeld voorstel het is in de tijd bevochten als een principiële kwestie waarbij het belasting regime voor de gemeenten tot stand werd gebracht en zoiets nou maar zonder uitgebreid debat of studie afschaffen dat gaat ons inderdaad van de bollenstreek veel, en veel te ver. Dus dit voorstel, ik hoop dat er ook nog andere sprekers over dit onderwerp komen, willen wij buitengewoon graag niet alleen in stemming maar ook in debat hebben.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt meneer Vijzelaar. Anderen nog over dit onderwerp? Meneer van Tilborg.

De heer van Tilborg; voorzitter, ... waarvan ik denk dat we toch zijn voor een sterk lokaal bestuur, kijkend ook naar wat er in Europa aan de hand is. Als je

kijkt naar het europees handvest voor het lokaal bestuur waarin als een duidelijke randvoorwaarde voor een goed lokaal bestuur een eigen overtuiging belastinggebied wordt aangegeven dat is niet zomaar een handvest maar dat is een handvest wat door Nederland is geratificeerd, dus ook als dit tot wetsvoorstel zou worden verheven kunt u nog de nodige complicaties verwachten, dat heeft dus ook iets te maken met een waarschuwing voor de partij als we met dit op zich goed scorende voorstel naar het kiezerspubliek gaan dan moet u niet denken dat dit een 'walkover' is hier komen heel veel praktische bezwaren tussen droom en werkelijkheid.

Als ik naar de praktische bezwaren kijk dan zie ik dat dit voostel heel veel consequenties heeft in de praktische uitvoering van een wet WOZ, de Waardering Onroerende Zaken, het functioneren van de belastingheffing bij de gemeente en dat heeft bij mij de overtuiging steeds verder versterkt dat er onvoldoende is nagedacht over de consequenties,

Het argument armoedeval is sympathiek maar kan ook door de tegenpartij of tegen partijen, vrij makkelijk worden doorgeprikt als je naar de werkelijkheid kijkt dan stelt dat niet zoveel voor en er kunnen zelfs argumenten worden gegeven waarom het waarschijnlijk voor die groep mensen uiteindelijk veel slechter uitpakt.

Dat alles, en dat geef ik u in overweging en dat geef ik de partij in overweging, zou moeten leidden tot wat meer elastiek in onze besluitvorming. Dus wel streven naar die belastingverlaging maar kijk nog even wat het beste vehikel is om dit bij de burger en het bedrijfsleven te brengen op een termijn die afzienbaar is, dank u wel.

De heer Helmer; je doet het me toch niet aan, voorzitter, om over me heen te kijken? Ik moet zeggen dat ik de samenstellers van het program toch wel diep dankbaar ben voor dit onderwerp want door mijn vele jaren lidmaatschap eigenlijk eens iets om je eens witheet over te maken althans ik vind dat elke gemeentebestuurder zich hier tot het uiterste over moet opwinden en dat vind ik een goede zaak bij dit soort bijeenkomsten.
Een klein beetje in herhaling op wat van Tilborg zei, het stelt in de strijd tegen de armoedeval niets voor, we praten over wellicht 100 gulden per jaar dat is echt het gemiddelde, als degene die wij zo graag aan het werk willen hebben een echtgenote heeft die ergens een hulp in de huishouding heeft dan heeft

ze dat in één dag zwart verdient. Maar met dit voorstel halen we wel een bouwsteen onder het gemeentelijke beleidsterrein weg.
Mevrouw Engering zei daarnet al bestuur dicht bij de burger, we hadden nou net een stukje bestuur waar die burger zeer bij betrokken is, en op zijn minst via de pers, dat halen we dus weg bij het gemeentebestuur, ik vind het eerlijk gezegd zeer ondoordacht, niet doen, leuk voor de discussie maar onmiddellijk afstemmen.

Mevrouw Jorritsma; voorzitter, toen het voorstel van de commissie kwam heb ik er wel eerst met verbazing naar zitten kijken maar hoe langer ik er over heb nagedacht hoe verstandiger ik het vind om dit voorstel te doen.
Allereerst is het een belasting die inderdaad als we hem afschaffen de enige eigenlijk is waar we wat fatsoenlijks kunnen doen aan de armoedeval want het is niet zo eenvoudig als velen denken, wij zijn allang bezig met dat onderwerp en we constateren elke keer dat het heel moeilijk is om iets adequaats te kunnen doen aan de armoedeval.

Het tweede is, en dat is voor mij dan heel simpel ik heb overigens natuurlijk jaren in een gemeenteraad gefunctioneerd, ik heb nog nooit een spreekbeurt meegemaakt ofwel als gemeenteraadslid ofwel als tweede kamerlid en zelfs als minister waar niet mensen in de zaal zich opwonden over de discussie over de OZB in de gemeente. Daar komt dan nog bij, dat voor zover ik mij kan herinneren en dat is al maar erger geworden sinds ik de gemeenteraad heb verlaten, de OZB helemaal niet zo vrij is in besluitvorming daarover als sommigen suggereren. Het Rijk, de wet, legt zeer veel beperkingen op aan schuifmogelijkheden die u kunt doen met de OZB en naar mijn gevoel houdt de gemeente nog wel degelijk beleidsvrijheid over want het is bepaald niet zo dat u verplicht bent alle retributies geheel kostendekkend te doen op het moment dat u dat ook goedkoper doet.
Als u overhoud aan uw inkomsten van het Rijk dan zijn er best mogelijkheden om op een andere manier de burger toch nog meer terug te geven.
Ik geloof niet dat dit een ernstige zaak ia dat het weggaat, het houdt ook op, eindelijk houdt het op met inkomensbeleid bij de lagere overheden, ik vind echt dat inkomensbeleid op één niveau hoort te gebeuren en daarom ben ik een zeer groot voorstander van het voorstel van de commissie.

De heer Gauwka; ik ben een eenvoudige gemeentebestuurder en wij zijn in ieder geval nooit tegen het afschaffen van de OZB waarom? Wij kunnen heffen tussen de nul en 18 miljoen gulden per jaar, we heffen er 6, dus we

hebben 12 miljoen gulden vrije ruimte. Dan is het argument wat men nu gebruikt over de armoedeval inderdaad strikt ontoereikend want dan moet het Rijk gewoon doen waar het Rijk voor is, de gemeente verbieden om te werken aan inkomensbeleid, aan alle toeslagen, dat geeft pas zoden aan de dijk.
Wij geven in Bussum 2.000 gulden per jaar aan gezinnen aan toeslagen, de OZB kwijtschelding is 100 gulden dus je moet het aanpakken bij de wortel, je moet gewoon weer Rijksinkomensbeleid gaan voeren en de gemeente gewoon de OZB laten om zelf eigenstandig beleid te kunnen uitvoeren en niet te laten bepalen door het Rijk.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, de heer Zalm.

De heer Zalm; meneer de voorzitter dit is volgens mij de parel uit ons verkiezingsprogramma. Het gaat in guldens om 5.5 miljard gulden, de gemeenten hebben overigens nog ruim 6 miljard aan andersoortige eigen heffingen. Waar het hierom gaat is dat de OZB wordt afgeschaft, dan schaffen we ook eindelijk eens een belasting af, het is de meest ergerniswekkende belasting bij de burger kan ik ook uit eigen ervaring vertellen. Wat we doen is we compenseren de gemeenten door een vergelijkbaar bedrag in het gemeentefonds te storten en u weet dat gemeentefonds dat groeit mee met de Rijksuitgaven dus dat betekent ook dat er gecompenseerd wordt en ook op een manier dat vanzelf die uitkering meegroeit.

Dat betekent dat de gemeente een zelfde uitgavenplafond krijgen als het Rijk en dat is een goed systeem, dat werkt bij het Rijk goed.
Wat we natuurlijk wel doen is dat we de gemeente een mogelijkheid ontnemen om zeker in linkse gemeenten die duimen moeten schroeven maar steeds verder aan te draaien en de lasten voor de burger steeds verder op te jagen, die mogelijkheid vervalt.

De heer Dolf Vink, Slochteren; bedankt meneer de voorzitter. Eigenlijk valt het OZB voorstel naar mijn mening in twee delen uiteen. A, moet de gemeente een eigen belastinggebied hebben en B mot dat belastinggebied de OZB zijn?
In het eerste geval zeg van in wezen moet de gemeente in beperkte schaal, zoals op dit moment ook gebeurt, een eigen belastinggebied hebben maar voor het tweede geval zeg ik dat hoeft niet perse de OZB te zijn zoals vorige sprekers ook al aangegeven hebben een zeer onaangename belasting.

Ik zou dus ook alle tegenstanders van de afschaffing van de OZB willen oproepen om na te denken of de OZB wel de geëigende belasting is om dat eigen belastinggebied neer te zetten?

Wij hebben een wel zeer gedetailleerd voorstel gedaan, daar ga ik nu niet op in, maar ik denk dat er op zich mogelijkheden te over zijn om dat belastinggebied op een andere manier dan de OZB in te vullen.

De heet Stapman; voorzitter. Er is zojuist gezegd dat er vele gemeenteraadsbestuurders tegen zouden zijn maar ik ken verschillende gemeentebestuurders die erg voor zijn en ik heb gisteren juist een zeer bekende socialistische burgemeester gesproken en die vertelde mij dat dit het beste idee was dat hij in jaren van de VVD had gehoord dus.

De heer Scheerstra uit Maassluis; ik ben voor het verlagen van de OZB want er is gesproken over het gaat om de gemeente, nee het gaat helemaal niet over de gemeente, het gaat over onze burgers en het gaat over onze bedrijven, die geven we een belastingverlichting, dat gebeurt er in feite.
Ik heb alleen één aanvulling. Als je gecompenseerd wordt via de algemene uitkering da zou ik wel graag willen dat daar objectieve criteria voor worden afgesproken. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat een gemeente als Maassluis die gedurende een lange reeks van jaren de OZB heel gematigd heeft gehouden het slachtoffer wordt van hun goede gedrag, goed gedrag moet worden beloond, slecht gedrag moet worden afgeschaft.

De heer Zuidgeest; diezelfde opmerking zou ik ook hebben willen maken dat is zeer terecht. Dan had ik nog één vraag en dat betreft een uitgangspunt dat ook de VVD zal hebben namelijk dat de sterkste schouders de sterkste lasten dragen. Op welke manier denkt het Rijk een afschaffing van de OZB zodanig te regelen dat mensen die, er is gesproken over het vermijden van de armoedeval, maar in wezen zou het kunnen zijn dat mensen, met zeg maar de mooiste en duurste huizen, er relatief en ook absoluut meer op vooruitgaan. Nou weet ik wel dat het gelijkheidsbeginsel is doorgeschoten, daarom ben ik ook lid van de VVD, maar ik zou toch wel graag willen dat de mogelijkheid van ongelijkheid via de regelgeving bij voorbaat is uitgesloten en ik zie niet in hoe dat kan.

En dan zie ik nog iets, dat is ook al een paar keer gezegd, de gemeentelijke autonomie is naar mijn idee als er geen verfijning van de maatregelen komt

toch nog het best gediend met de huidige regelgeving waarbij via OZB een verfijning van het gemeentelijk beleid kan plaatsvinden.
Ik ben er dus om sociale redenen, maar ook om autonomieredenen met betrekking tot de gemeenten, nog niet van overtuigd dat we deze weg op moeten. Graag zou ik veel meer informatie willen hebben over de gevolgen ervan.

Hoe gaat het bijvoorbeeld met de taxatie van de huizen in relatie tot de belastingaangifte die je moet doen? Blijven we die taxatie houden om welke reden dan ook en wie betaalt ze, kortom er zijn nog een aantal vragen die ik nog heb?

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, ik kijk nog of er meerdere zijn? Niet meer? Dan is het woord aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter. We staan nu dus voor een hele belangrijke beslissing, dit is dus één van de kernen van het verkiezingsprogram waarin zowel de filosofie van het programma namelijk ruimte bieden, ook bestedingsruimte, bieden aan de burger en stimuleren van de arbeidsmarkt en stimuleren van het eigen woningbezit en iets doen voor de huurder, samenkomen.
Gerrit Zalm heeft het net genoemd de parel uit onze verkiezingen waarom? In een parel komt alle glans bijeen, dat is hier ook, hier komt alle glans bijeen. Als je deze parel wegschiet dan betekent het dus dat je morgen met lege handen staat en volgens mij kunt u dat de partij niet aandoen.
Tussen droom en daad, dat zei van Tilborg, staan praktische bezwaren en nou gaat het erom of wij voor een droom gaan door en daad te stellen en volgens mij moeten we die daad nu stellen.

De heer Bas Eenhoorn; Noordwijkerhout handhaaft neem ik aan het amendement dan stel ik voor dat we in stemming brengen, dan is de stemming geopend, voor is voor het voorstel van Noordwijkerhout en tegen is tegen het voorstel van Noordwijkerhout. De stemming is gesloten en de computer gaat tellen. Het is geen Zoetermeerse uitslag maar heel duidelijk. Nu zijn er een paar punten waar de OZB ook in komt maar iedere keer gaat het over accenten en de wijze waarom ermee wordt omgegaan en er wordt dan verwezen naar de Nota van Toelichting, dat geldt dus ook voor Capelle a/d/ IJssel, kunnen we dat ook op die wijze naar de Nota van Toelichting verschuiven?

Gaat u mee akkoord aldus 668 idem? 276, 560, 165 allemaal overeenkomstig het voorstel van de commissie, 113, 670, 47 niemand daarover ook iemand stemming, 139 Rijnwoude, ook naar de Nota van Toelichting overeenkomstig de commissie.
412, 413 afdeling Apeldoorn.

De heer Jos van de Vorst, afdeling Apeldoorn; wij zouden toch graag stemming over dit voorstel hebben omdat, het is net ook al een aantal keren gezegd, het gemeentefonds heeft toch zeker ook uit de sturing landelijk vaak de neiging om gemeentes die zuinig zijn en gemeentes die wat minder zuinig zijn te bevoordelen of te benadelen, wij zouden nu nadrukkelijk willen pleiten voor een systematiek waarin de compensaties naar de gemeentes toegaat. We hebben de basis aangegeven die onroerend goed waarde.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Ik roep even naar achter in de zaal met het verzoek de gesprekken te voeren buiten de zaal want anders zouden we hier wel eens in verwarring kunnen raken en dat zouden we niet willen.
Zijn er nog anderen over dit voorstel? Dat is niet het geval, dan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, zowel 413 als het amendement wat daarna volgt 787, allemaal op diezelfde bladzijde, die kunnen en willen wij ook ondervangen door het amendement 466 daar staat precies wat u net formuleerde.

De heer Bas Eenhoorn; is Apeldoorn bereid om deze in te trekken voor 466? Ik ben even Apeldoorn kwijt, voor zo'n grote gemeente kan dat bijna niet. Ja? Bedankt dat gebeurt bij deze. Dan naar 466, we nemen dat op die manier over met de opmerking van de afdeling Apeldoorn.

De heer Dolf Vink, afdeling Slochteren ; voorzitter? 466 geeft een duidelijke weerslag van wat ik zonet al gezegd heb daarom trek ik 526 Slochteren ook terug.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Dat is dan straks even in de gaten houden Slochteren teruggetrokken. We gaan dan naar 787 niemand daarover, 75, 573, we nemen over de suggestie van Zoetermeer onder 641, Slochteren dat is nu net toegelicht dat wordt ingetrokken, 25 Capelle a/d IJssel, en verwerpen het voorstel van Capelle a/d IJssel onder 23.

En dan tot slot nog even aardig misschien die uitslag van de OZB er waren dus in totaal 679 stemmen dus zoals we al zeiden er is een zeer grote meerderheid van de stemmen in de partij aanwezig en daarvan waren er 593 voor en 86 tegen zoals we dat zo straks zagen dus 87% van u was voor de afschaffing van deze belasting.

We zijn nu door A en B. We hebben nog even voor vijf uur want vanaf vijf uur gaan we pauzeren, mag ik u het ordevoorstel doen dat we voortgaan met waar we zostraks bleven onder leiding van Mark Harbers en dat is op bladzijde 111 bij het voorstel 824, ik geef u even de kans om te recupereren.

.. In aanvaarden, met andere woorden: twee steden moeten volgens ons de vier grote setden worden.

De heer Bas Eenhoorn; anderen hier nog over? Gaat u gang.
Afdeling Eindhoven; mag ik voorstellen om Eindhoven daaraan toe te voegen?

De heer Bas Eenhoorn; wil de dubbelstad nog meedoen.

De heer van Beek; voorzitter, we moeten wel even uitkijken met wat we doen voorzitter. We hebben in de afgelopen periode gezegd dat voor de regio's Haaglanden en Utrecht niet zouden kiezen voor een stadsprovincie maar voor zouden kiezen voor een herindeling. Dat is een heel moeilijk proces geweest en dat weet ik aan den lijve. Ik heb beide wetsontwerpen mogen behandelen. Nu die processen zijn afgelopen zou het echt absurd zijn om nu te zeggen dat we vinden dat deze twee regio's weer opnieuw aan dit proces moeten worden toegevoegd. Dus consistentie ook ten opzichte van het gevoerde beleid is toch wel heel erg belangrijk in dit geval want je zal toch maar in een gebied wonen waar je eerst geen herindeling wil en als je hem gehad hebt dat dan het hele proces weer opnieuw begint met de regiovorming, dat kan toch niet waar zijn.

De heer Sinke; voorzitter, in feite is het voortzetten toch een proces wat gaande is ten aanzien van ook die vier grote stedenbeleid. Daarnaast is het zo dat we natuurlijk ook meer gaan naar de belangrijkheid van regio's in die gebieden dus om nou geen onrechte te doen aan andere steden, want inderdaad dan kunnen we het ook hebben over de autonomie van Friesland

dan straks en ga zo maar door, dat is niet de bedoeling maar het is natuurlijk wel zo dat we met die gebieden op zich al voor een belangrijk deel regio's vormen en dan denk ik dat op enig moment die realiteit toch komt en dan denk ik dat het in dit geval, ook in het kader van dat vier grote stedenbeleid wat al langer plaatsvindt, het terecht zou zijn als we zouden zeggen dat we voor die vier gebieden alvast gaan kijken naar die speciale positie.
Dus wat Amsterdam betreft graag Den Haag en Utrecht ook toevoegen.

Afdeling Utrecht; als oud voorzitter van de afdeling Vleuten de Meern wil ik toch graag de woorden van de voor vorige spreker ondersteunen. Het is een zeer pijnlijk proces gebleken, laten we de boel in Godsnaam niet opnieuw gaan oprakelen in de gebieden die er nu van zijn gevrijwaard, bedankt.

De heer Pieter Korteweg; ja voorzitter, er zijn dus nu een aantal stemmen voor en tegen dit amendement opgegaan laat mij u de ontstaansgeschiedenis vertellen van dit stuk. Het is dus paragraaf zeven van de ruimte voor modern bestuur bladzijde 39. Eerst stond er niet dat we de twee grote steden, die hier genoemd zijn, ik moet het eigenlijk anders zeggen Schiphol en de mainport Rotterdam bijzonder zouden gaan behandelen want het strijd eigenlijk wat we hier voortdurend bij elkaar aanroepen namelijk de principia van Thorbecke. Die roepen we te pas en te onpas aan totdat ze in de weg staan en dan zeggen we laten we maar even een paar uitzonderingen maken voor dit of voor dat. Nou dat is hier dus ook gebeurt. We hebben na lang aarzelen in dat jaar waaraan we aan dat program voor u gewerkt hebben we gezegd ok, het is niet te ontkennen dat mainport Schiphol en mainport Rotterdam en bijzondere positie innemen.
Het is ook niet te ontkennen dat de haven van Vlissingen en de haven van Scheveningen en de haven van zus en de haven van zo allemaal nationaal belangrijke ports zijn maar het zijn geen mainports. Ze zijn van nationaal belang en niet van super nationaal belang.

Nu heeft u gehoord wat Willebrord van Beek gezegd heeft daarnet, die heeft gezegd er is nou een lang proces achter de rug, dat is ook door u daar aan geroepen, waarin we een nieuw evenwicht hebben gevonden, laten we nou niet even snel allerlei grote steden, want u zult zien dat als we dat nu gaan doen dan staan er meer mensen in de zaal op die zeggen mijn stad is ook een grote stad en daar moet ook een bijzondere regeling voor getroffen worden, laten we dat nou niet doen.

Laten we ons dus, wat ik vanmorgen aan u vroeg, ons beperken tot deze twee grote steden.

De heer Bas Eenhoorn; handhaaft Den Haag het amendement?

Afdeling Den Haag; Den Haag wil het graag handhaven en als indiener zou ik twee woorden willen zeggen.

De heer Bas Eenhoorn; dat hebt u al gedaan.

Afdeling Den Haag; nog twee woorden willen toevoegen.

De heer Bas Eenhoorn; probeer eens twee woorden.

Afdeling Den Haag; ja, ik probeer dat. Willibrord van Beek, dat zijn al drie woorden, gaf zo even weer, ja twee zinnen worden het dan misschien, maar ok ik zal het heel kort houden, gaf zo-even aan dat er een proces is geweest in Haaglanden, dit gaat wel over een heel nader proces dan de Haagse regio met een grenscorrectie dat wou ik even onderstrepen want dat zijn twee verschillende processen.

De heer Bas Eenhoorn; we gaan in stemming. Voor of tegen het voorstel van Den Haag. We sluiten de stemming. Tegen het voorstel van Den Haag, het voorstel is verworpen we gaan naar 288 iemand daar nog over? Iemand stemming? Niemand. 295 commissie Binnenlandse Zaken niemand daarover, niemand een toelichting, geen stemming verder? 623 niemand, 227 ook niet het geval, 698 verwerpen, 296 overnemen, 639 vanuit Brussel verwerpen, 354 Haarlem verwerpen, 158 overnemen, 825 vanuit Den Haag verwerpen, 297 commissie Binnenlandse Zaken overnemen, 298 de strekking wordt overgenomen, 755 daar zie ik een poging een microfoon te bereiken 755 afdeling Leiden.

Afdeling Leiden; ja, ons voorstel staat hier niet helemaal correct. We bedoelden waartoe wordt de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking met de Nederlandse Antillen komende jaren geleidelijk afgebouwd. Dat hebben wij toegelicht en het zijn eigenlijk twee onderdelen. Ten eerste het woord ontwikkelingssamenwerking waar u gebruikt ontwikkelingshulp altijd in de tekst maar dat is eigenlijk iets redactioneels dus we zouden u willen vragen dat mee te nemen bij de redactie. Het tweede gaat over de afschaffing

daarvan zegt u dat het niet realistisch is maar wij willen u toch wijzen op de tekst van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Er staat met Aruba is een akkoord gesloten over een geleidelijke afbouw van ontwikkelingsrelatie over tien jaar moet Aruba officieel op eigen benen staan.

In dat licht is het misschien nog te heroverwegen om dat ook ten aanzien van de andere eilanden dat beleid te voeren. Misschien is het niet verstandig omdat in stemming te brengen maar om dat toch mee te geven aan de commissie om dat toch nog eens te bekijken.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, ik begrijp u suggereert aan de commissie nog even goed ernaar te kijken maar u heeft geen behoefte aan stemming. Ik kijk even naar de commissie? Akkoord, dus voorstel 755 van Leiden.
De commissie kijkt nog eventjes om het te verduidelijken.
299 iemand daarover? Niet het geval, niemand stemming dan nemen we dat gewoon over.
756 niemand van u, 240 niemand het woord, niemand stemming? Verworpen.
728 hetzelfde en 300 nemen we over. 281 verwerpen, ja gaat u gang.

Afdeling Utrecht; ja, ik zou toch graag het ter stemming willen voorleggen want we zijn het niet eens met het advies van de commissie. We vinden dat het wel erg hard gaat met het teruglopen van het ministeriele verantwoordelijkheid hier. We zien met name ook een risico op het moment dat er een opvolging komt in de opvolgers en dat zou dus betekenen dat iemand in aanmerking zou komen voor de troon die voorheen niet onder ministeriele verantwoordelijkheid zou vallen, het lijkt ons onwenselijk dus vandaar dat wij deze wijziging op het programma hebben ingediend.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, niemand verder uit de zaal? Het woord is aan de commissie.

De heer Zwart; voorzitter, ik hou niet van een autoriteitsargument en het gebruiken maar ik zou willen verwijzen naar een lezing die onze politiek leider enige tijd geleden in Groningen heeft gehouden maar laat ik de argumenten nog even herhalen.
Het is niet gezond in onze staatkundige structuur om mensen monddood te maken. Als je dat al doet moet je dat tot een minimum beperken, dat is het uitgangspunt van de verkiezingsprogrammacommissie. Wij vinden dat het zin heeft om ministeriele verantwoordelijkheid te handhaven voor het staatshoofd,

want die is ook lid van de regering. Maar daarbuiten moet het aantal leden van de Koninklijke familie, waarvoor je ministeriele verantwoordelijkheid geldt, tot een minimum worden beperkt. Waarom? Dat heeft u de laatste dagen weer kunnen zien, anders krijgen we allen maar discussies over de vraag of er wetenschappelijke conclusie een conclusie of een mening is of de priester die bij een huwelijkssluiting aanwezig is of die nou wel of niet deugd en we hebben dat soort scenario's in het verleden ook al eens de revue laten passeren of het nichtje van de Koningin een bijdrage mag schrijven aan de schoolkrant zonder dat de bewuste minister dat heeft gezien of niet.
Ons systeem is achterhaald, is onmenselijk en past niet in het systeem van de grondrechten en daarom zouden wij willen dat de VVD op dit punt eens een fris geluid zou willen laten horen.

Afdeling Utrecht; u noemt de uiterste en ik kan natuurlijk ook uiterste noemen, nogmaals het gaat ons erom dat het in uw voorstel mogelijk is dat er een troonopvolger komt die voorheen niet onder de ministeriele verantwoordelijkheid is gevallen met alle gevolgen van dien. Dat kan zeer beperkt zijn en dat kunnen discussies zijn zoals u ze net noemt maar dat kan ook wat verstrekkender zijn en dat was het voorstel om de ministeriele verantwoordelijkheid in ieder geval uit te breiden tot de eerste drie troonopvolgers.

De heer Bas Eenhoorn; ik stel voor dat we het voorstel in stemming brengen en de commissie stelt dus voor om het voorstel van Utrecht te verwerpen. Bent u voor of tegen het voorstel van Utrecht, de stemming is geopend. Even wat ruimte voor Zeeland, de stemming is gesloten. 87,5% is er tegen en dus wordt de commissie gevolgd en gaan we nar Den Haag algemeen 826.

De heer Jeremy van Laar, afdeling Den Haag; voorzitter, in de toelichting bij het advies verwerpen dat de commissie heeft opgeschreven houdt ze een adagium aan geen bevoegdheid zonder verantwoordelijkheid, geen verantwoordelijkheid zonder bevoegdheid en dat is nou naar onze mening ook juist het probleem met de zinsnede die wij voorstellen te schrappen.
Het is immers zo dat ministers geen enkele bevoegdheid hebben ten aanzien van de leden van het Koninklijk huis, die hebben geen bevoegdheden ten aanzien van ons staatshoofd.
Ook nu al is het zo dat ons staatshoofd en de andere leden van haar familie het volstrekte recht hebben om hun hele leven in te richten zoals ze dat zelf willen. Ik denk dat we ons alleen maar gelukkig mogen prijzen in dit land dat

Hare Majesteit en haar familie zich daarbij uitermate terughoudend opstellen en in goed overleg met de regering hun leven inrichten.
Maar de zinsnede zoals die er staat die suggereert veel meer dan dat er daadwerkelijk waar gemaakt kan worden en wij stellen dan ook voor om die zinsnede te schrappen.

De heer Zwart; ja, voorzitter, ik zou dat tot een minimum willen beperken. Als je goed geluisterd hebt naar het interview met Willen Alexander en Maxima dan heeft u begrepen dat voor dat hij een huwelijksaanzoek heeft gedaan aan haar hij de minister President heeft gevraagd of die bereid was omdat in procedure te brengen, ik weet niet of u gehuwd bent maar ik neem aan dat u geen toestemming aan wie dan ook heeft gevraagd voor dat u uw huwelijkspartner ten huwelijk heeft gevraagd.
Dat is het probleem met dit soort constructies, dat zou kunnen, de heer Dijkstal zegt om financiële redenen dat sluiten we niet uit, die nemen we terug.
Niettemin is het denk ik in lijn met dat wat ik net heb gezegd van het grootste belang dat leden van de Koninklijke familie niet zijnde de erfopvolger en zijn echtgenote en de Koning en zijn echtgenoot de groots mogelijke vrijheid hebben om hun leven naar eigen inzicht in te richten.
We hebben onlangs een huwelijk gehad in Noorwegen daar bleek de partner van de kroonprins, mag ik zeggen, een heel kleurrijk bestaan achter de rug te hebben daar heeft iedereen ook van harte mee kunnen instemmen en waarom kunnen wij dat soort dingen in Nederland niet?
Overigens er wordt verwezen naar de taalkundige formulering, de zin is ontleent aan de grondwet dus daar zouden we onze pijlen dan op meten richten.

De heer Bas Eenhoorn; de argumenten zijn gewisseld, de vraag is even of het amendement wordt gehandhaafd? Het wordt gehandhaafd, we brengen het in stemming. Dat geeft u de gelegenheid de elektronica te beproeven, ja, akkoord het is gelukt. Het voorstel is verworpen en we gaan naar 301 overnemen. We gaan naar 669 verwerpen niemand daarover, 302 overnemen, 241 Capelle a/d IJssel.

De heer van Houten, afdeling Capelle a/d IJssel; voorzitter, de onafhankelijkheid van de Algemene Rekenkamer is een groot goed. Het voorstel met name de regels 4108 en 4109 tasten die onafhankelijkheid aan. De Algemene Rekenkamer behoort haar eigen agenda te bepalen zonder dat

daar enige invloed van buitenaf op is. Onafhankelijkheid betekent per definitie dat de agenda van de Algemene Rekenkamer geen politiek sturingsinstrument mag zijn. Het advies tot verwerping bevat op zichzelf een juiste constatering maar tegelijkertijd kan die constatering geen basis zijn om de onafhankelijkheid van de Algemene Rekenkamer, althans haar agenda aan te tasten, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; hartelijk dank, even kijken of er nog anderen zijn? Ja, Den Haag.

De heer Alexander, afdeling Den Haag; heel kort en snel ter ondersteuning van het amendement Capelle a/d/ IJssel over onafhankelijkheid van de bepaling van de agenda achtten wij een hoog goed zodat wij het voorstel van Capelle nadrukkelijk ondersteunen en in de aandacht aanbevelen.

De heer Bas Eenhoorn; ik kijk of er nog andere argumenten gewisseld kunnen worden, niet het geval? De commissie.

De heer Zwart; voorzitter, we hebben ons gerealiseerd nadat wij deze tekst in de openbaarheid hebben gebracht dat we dat misschien wat onverhoeds hebben gedaan want wij hebben erg veel reacties gekregen op deze tekst. Zowel ter ondersteuning van wat daar staat maar ook, zoals we net hebben gemerkt ter bestrijding daarvan. Vast staat dat de Algemene Rekenkamer in zijn functioneren wat betreft rechtmatigheidstoetsing van de overheidsuitgaven volstrekt onafhankelijk moet zijn, daar is geen twijfel mogelijk en met die zin openen we ook.
Wat anders is is de doelmatigheidstoetsing, er is geen rekenkamer ter wereld, dat hebben we uitgezocht, die ook de bevoegdheid heeft de doelmatigheid van rijksuitgaven te controleren. Dat is een politiek getinte, zal ik maar zeggen, functie, dat staat in de comptabiliteitswet, daar hebben we nooit moeilijk over gedaan maar waar wel de problemen rijzen is als de rekenkamer die in beginsel op dat punt natuurlijk wel dienstbaar moet zijn aan de organen die de primaat van de politiek vertegenwoordigen op dit punt zijn eigen houtje gaat. We hebben een aantal malen gezien in de comptabiliteitswet staat de Tweede Kamer en de Eerste Kamer verzoeken kunnen richten aan de Algemene Rekenkamer om een doelmatigheidsonderzoek te verrichten of een bepaald doelmatigheidsonderzoek niet te verrichten maar de rekenkamer vermeld daar altijd fijntjes bij dat die verzoeken natuurlijk niet te worden gehonoreerd en dat worden ze ook niet altijd.

Gerrit Zalm heeft niet zolang geleden gezegd daardoor krijg je ook wel eens de indruk dat de rekenkamer denkt dat er tussen de rekenkamer en God niet zoveel staat. Er moet dus iets gebeuren, wellicht is het nu te vroeg of gaat het veel te ver om te zeggen dat de rekenkamer zijn sturing van het doelmatigheidsonderzoek moet gaan onderwerpen aan parlementaire goedkeuring, dat is misschien wat onverhoeds.
Daarom zouden wij, maar ook gesteund door een groot aantal mensen die vinden dat dit een verfrissend geluid is, willen voorstellen om een compromis te formuleren dat inhoudt dat de rekenkamer op de één of andere manier bij het initiëren van het doelmatigheidsonderzoeken de Tweede Kamer consulteert en dat de Tweede Kamer de Algemene Rekenkamer daar ook over kan consulteren, minder vrijblijvend dan verzoeken maar zeg maar een plicht, morele plicht of een juridische plicht of hoe je dat formuleren wil om met elkaar in overleg te treden.

Dat is goed voor de Kamers en dat is ook goed voor de rekenkamer want het is niet alleen in VVD kring dat we op het functioneren van de rekenkamer wel eens wat kritiek hebben, ik citeerde net Gerrit Zalm al.
We hebben een kabinet gehad onder leiding van Lubbers en een kabinet onder leiding van Kok, Kok één, waar ook al af en toe flinke kritiek is geleverd op het feit dat de rekenkamer op dit punt niet altijd de juiste politieke gevoeligheid aan de dag legt.

Daarom stellen wij voor om een soort liaison aan te brengen tussen de rekenkamer en het parlement, hoe we dat nou precies in het vat gieten daar moeten we nog even over buigen daar zou ik u ook machtiging toe willen vragen, een mooi voorbeeld is de Cour de Cont in Frankrijk die een verbindingsofficier heeft tussen zeg maar tussen de instelling en het parlement.

De heer van der Laag, afdeling Wijk bij Duurstede; voorzitter, de discussie over het amendement leidt er nu toe dat er een compromisvoorstel wordt geformuleerd. Ik moet heel eerlijk zeggen met het compromisvoorstel.
Het lijkt mij goed om de functie van de Algemene Rekenkamer zo zuiver mogelijk te houden en ik denk dat als het gaat om de toetsing van doelmatigheid van beleid, als het gaat om Rijksbeleid, ervan uitga het uiteindelijk een rol zal zijn van de Tweede Kamer om te beoordelen hoe doelmatig het beleid is geweest dat er talloze mogelijkheden ter beschikking

staan, inschakelen van alle mogelijke vormen van onderzoek, de Kamer kan het zelf doen of het uit besteden aan anderen, en het ligt wat mij betreft niet bepaald voor de hand om al te vlot daar de rekenkamer voor in te schakelen dus in die zin zou ik eigenlijk het oorspronkelijke voorstel van de commissie om het amendement te verwerpen willen ondersteunen.

De heer Bas Eenhoorn; ik kijk nog even rond of er nog anderen zin? Ja, gaat u gang.

Voorzitter, beluister ik vanachter de bestuurstafel dat met name die laatste zin 4108 heroverwogen zou kunnen gaan worden en dat dat uw compromisvoorstel inhoudt?

De heer Bas Eenhoorn; wil de heer Zwart inderdaad proberen het compromis heel precies en kort te omschrijven.

De heer Zwart; ja, wij zouden daar wat woorden aan willen toevoegen, niet tot uiting brengen dat er overleg zou moeten plaatsvinden tussen rekenkamer op de één of andere manier gestructureerd bijvoorbeeld via een liaison functionaris, wij zouden daar even de Franse tekst voor willen raadplegen om te laten zien dat het zinvol is en belangrijk is dat rekenkamer en parlement met elkaar over die doelmatigheidsonderzoeken in kontact treden, dat is de strekking van ons voorstel.

Dat voorstel kan ik ondersteunen en dan trek ik het in.

De heer Hoekzema; ik wil ook nog even vanuit de commissie Binnenlandse Zaken dit compromisvoorstel hartelijk ondersteunen, het lijkt mij zeer goed, daarmee is de score 100% voor mij.

De heer Bas Eenhoorn; dat betekent dus dat het voorstel Capelle a/d IJssel teruggenomen is, dat er nog ligt het compromis maar tegelijkertijd is er een voorstel gedaan om toch het voorstel van de commissie in stand te houden en nou is maar even wat dus verregaande is.

De heer van der Laar; voorzitter, gehoord de discussie en ook gehoord nog de toevoeging in tweede instantie trek ik mijn verzoek om het in stemming te brengen in.

De heer Bas Eenhoorn; dan kijk ik even of er bezwaar is tegen het compromis van de commissie? Niet het geval dan is dat bij deze overgenomen.
Dan gaan we naar 303 overnemen van de commissie Binnenlandse Zaken, hebben jullie inderdaad een score van 100%?

357, 757 verwerpen, 358 verwerpen, 529 voorstel is verwerpen, 730 voorstel om de commissie te volgen niemand daarover? Over 800 uit Rotterdam niemand daarover? Ja, Rotterdam.

Mevrouw Luubjes, afdeling Rotterdam; ja, er wordt voorgesteld om het voorstel van Rotterdam te verwerpen. Ik denk dat het niet verstandig is want het is nogal een grote stap om over te gaan naar constitutionele toetsing en die stap moet je volgens Rotterdam niet nemen omdat heel Europa het al doet maar omdat je daar principieel voor bent.
Daarnaast geven we ook aan dat de zinsnede over primaat van de politiek en juridisering geschrapt moet worden omdat je juist voor een deel wel in primaat van de politiek stapt want je gaat die scheiding tussen wetgevende- en rechtsprekende macht voor een deel vervagen. Laatste punt juridisering dat onderdeel schrappen daar begrepen we gewoon niet wat de verkiezingsprogrammacommissie me wilde.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel? Anderen nog? De commissie.

De heer Zwart; voorzitter, de verkiezingsprogrammacommissie is con amore voor invoering van constitutionele toetsing maar u zegt zelf al het is een stap die je zet als je dat wilt en in deze partij wordt daar al jaren verschillend over gedacht en één van de argumenten die de aarzelaars, als ik ze zo onvriendelijk mag noemen, over de streep helpt is de volgende schets.
In de Verenigde Staten is een staat Hawai en die heeft het homohuwelijk ingevoerd, dat heeft ertoe geleid dat andere deelstaten van de Verenigde Staten, Missouri en Mississippi, hebben gezegd wij zijn normaal gesproken verplicht om alle juridische uitspraken en regels uit die stat in onze staten toe te passen maar dat doen we niet meer. Dat doen we niet meer, dat vinden we vervelend want ze hebben een instituut ingevoerd dat ons onwelgevallig is.
De commissie meent dat het gevaar niet ondenkbeeldig is dat staten die ons om andere redenen wel eens op de vingers zouden willen tikken, vanwege ons drugsbeleid bijvoorbeeld of ons prostitutiebeleid, daarin een voorwendsel zouden kunnen zien de afwezigheid van constitutionele toetsing om ons op die manier aan te pakken.

Een groot aantal mensen die in deze partij met groot respect wat reserves had bij constitutionele toetsing is door dit argument overtuigd en daarom vinden we het ook eerlijk om dat in het verkiezingsprogramma op te nemen al was het maar dat ook de kiezer kan zien wat de overwegingen zijn geweest om dat te doen, dat is één.

Tweede punt, u stelt vraagtekens bij de toevoeging dat niet het primaat van de politiek ter discussie mag komen en dat niet juridisering bevordert mag worden, nou dat zijn toevallig wel twee hele belangrijk eisen die wij in de VVD altijd aan staatkundige vernieuwing stellen, hoe meer politiek primaat hoe beter, hoe meer juridisering hoe beter. Dat gevaar is natuurlijk niet helemaal denkbeeldig.
Als wij van vandaag op morgen zouden beslissen om de kantonrechter van Zevenbergen, want die wordt ten tonele gevoerd in dit soort discussies, op te dragen om allerlei wetten uit de vaart te nemen wegens in strijd met de grondwet dan lopen wij misschien wel risico's daarom zeggen wij denk is na over een modaliteit die het mogelijk maakt om enerzijds het primaat van de politiek op dit punt zoveel mogelijk te handhaven door te voorkomen dat we een situatie krijgen waarin de rechter om het minste of geringste om redenen die alleen aan hem duidelijk zijn de grondwet van stal gaat halen om wetgeving om zeep te helpen, daarom die twee eisen en die lijken ons buitengewoon zinvol.

De heer Bas Eenhoorn; handhaaft Rotterdam het amendement na deze toelichting? Ja, het wordt gehandhaafd dus we brengen het in stemming. Rotterdam 800 voor is één en tegen is twee. Het is verworpen.
We gaan naar 26 iemand daarover? Niemand. 304 wordt overgenomen. 159 strekking wordt overgenomen, 827 verwerpen niemand daarover dan doen we dat. 801 Rotterdam overnemen, Rotterdam geen bezwaar tegen? Dan gaan we dat ook doen. 233 Spijkenisse niemand dan is dat verworpen, 519 Zeist mevrouw de Graaf wij verwerpen uw voorstel, 596 Noordwijkerhout de heer Vijzelaar.

De heer Vijzelaar, afdeling Noordwijkerhout; voorzitter, ik neem aan dat de commissie de toelichting van Noordwijkerhout wel heeft kunnen lezen. De afwijzing omdat we ons niet met de organisatiestructuur moeten bemoeien die slaat echt nergens op, dit voorstel heeft niet te maken met de organisatiestructuur maar dit voorstel heeft te maken met macht want waar

gaat het om? De politie is een eilandenrijk van 26 korpsen en er ontbreekt centrale sturing, wat wij wilde voorstellen is om die centrale sturing te verbeteren dus op een aantal terreinen standaardisatie nodig, op het gebied van automatisering en inkoopbeleid, arrestantenzorg, klachtenregelingen en er zijn dus meer bevoegdheden nodig voor de minister van Binnenlandse Zaken, daar gaat dit voorstel om. Ik ben na deze toelichting benieuwd wat de commissie daarop te zeggen heeft, dank u wel.

De heer de Zwart; voorzitter, wij hebben heel goed begrepen waar het u om te doen is en uw amendement heeft wel degelijk betrekking op de organisatiestructuur, u heeft een structuurdiscussie geëntameerd en dat is uw goed recht wat u zegt is helder en ik denk dat er in deze vergadering misschien voor de gedachte wel steun is maar daar gaat het wat ons betreft niet om en ik zal in het kort proberen uit te leggen, maar dat alweer in navolging van de woorden die Piet Korteweg aan het begin van de vergadering heeft uitgesproken waarom wij er toch niet voor zijn om dit amendement op te nemen.

Waar het ons om gaat is een heldere paragraaf over het functioneren van de politie. Over het functioneren van de politie zijn verschillende visies denkbaar maar wij denken dat het beter kan dat kun je ook weer langs verschillende lijnen bereiken. Gepoogd is door de invoering van de politieregio's op dat punt een aanzienlijke verbetering te bewerkstelligen, dat was ook de inzet van de voor vorige verkiezingscampagne, wij zouden zeggen dat idee, de organisatiestructuur, heeft nu even wat minder prioriteit.
Wat wij zouden willen doen is optisch uitvergroten. Wij hebben het gevoel dat met name waar het gaat om de cultuur bij de politie nog heel veel te winnen is en ik heb begrepen dat met name in de sfeer van arbeidsvoorwaarden CAO's en dergelijke nog wel wat te winnen valt. Het zal u ook niet ontgaan als ooit eens een keer uw auto vernield is, zoals mij onlangs is overkomen, dat het buitengewoon lastig is om aangifte te doen omdat de politiemensen niet op het politiebureau zijn dat dat uren duurt enzovoorts enzovoorts, dat leidt tot grote frustratie.

Wat wij dus in dit verkiezingsprogramma hebben gedaan is gezegd het wordt nu eens tijd om de aandacht te richten op de cultuur die bij de politie heerst, en nogmaals dat is geen kritiek op individuele dienders want die zijn toch maar bereid hun eigen veiligheid en leven voor ons in de waagschaal te stellen maar het heeft wel iets van doen met de wijze waarop zij worden

ingezet, daar zouden wij in dit programma en in deze verkiezingscampagne met neme de nadruk op willen leggen.

Daarmee doe ik niets af aan de stelling die u poneert maar we zouden niet alle dingen die in het verleden al ook met heel veel wijsheid naar voren zijn gebracht nu weer in dat verkiezingsprogramma willen zetten, laten we ons Nu eens even op de cultuur bij de politie concentreren en dan komen wij met voorstellen om daar politiemensen in te zetten waar ze nodig zijn en om korpsen die het goed doen om die te belonen en korpsen die het slecht doen om die zonodig onder toezicht te stellen.

De heer Bas Eenhoorn; het gaat dus niet over de wat vraag, want we willen allemaal effectievere politie, meer doeltreffendheid maar de vraag is hoe bereiken we dat en de heer Vijzelaar zegt vanuit een centrale sturing meten er een paar dingen gebeuren en de commissie vanuit een cultuurverandering moet het gebeuren.

De heer Vijzelaar; die cultuurverandering, meneer de voorzitter, komt niet tot stand zonder meer centrale bevoegdheden dat is de stelling, ik zou hem graag in stemming hebben.

De heer Bas Eenhoorn; ik begrijp het gaan we doen, de stemming is over 596 voorstel van de afdeling Noordwijkerhout. De stemming is gesloten. En het voorstel van de heer Vijzelaar is verworpen.
We gaan naar 555 Wassenaar, strekking overnemen, 692 verwerpen, ja de geachte afgevaardigde uit Meersen.

De heer Schellekens; voorzitter, de reden waarop het verworpen wordt daar is geen misverstand over, alles moet in overleg uiteraard met bonden gedaan worden, maar het sluit een beetje aan eigenlijk op de cultuur wat ook in het vorige voorstel aan de orde is geweest dat wij spreken over dat de cultuur ook eigenlijk zodanig moet zijn dat de politie efficiënt kan worden ingezet en dat men zich niet op voorhand beroept op allerlei voorwaarden in het arbeidsrechtelijke geheel.
Misschien een beetje vergelijkbaar met het rondje om de kerk waar dat soort geluiden ook wel eens aan de orde zijn geweest.
Erg voor goed overleg met de bonden maar daarnaast iets meer en daar was het voorstel voor bedoeld.

De heer de Zwart; voorzitter, de heer Schellekens en ik zijn het eigenlijk altijd eens, dat is het mooie van dit soort discussies. We willen beide de cultuur een impuls geven maar wij zijn gevallen op een woord in de tekst die hij namens Meersen voorstelt dat dat dwingend zou koeten worden opgelegd en zo werkt dat niet in het polderland, er zal dus toch tussen de bonden en de verantwoordelijke ministers over moeten worden onderhandeld.

De heer Schellekens; als we het in de strekking eens zijn dan zou ik vragen pas dat tekstueel dan als we het eens zijn zodanig, want dwingend hebben wij ook niet bedoeld te zeggen met de knoet erover je hebt niks te vertellen dan heb je geen overleg meer.

De heer Zwart; dat kunnen wij toezeggen voorzitter.

De heer Bas Eenhoorn; ja, toezeggen? Dan wordt het bij deze ingetrokken. Akkoord. Dan gaan we naar 710 Waalre, 258 verwerpen.

Afdeling de Bilt; het voorstel van de Bilt is om een kleine toevoeging te doen en we hopen dat de commissie dit overneemt, zoals al eerder zijn ze het wel vaak eens met de Bilt dus we hopen dat ze dat in dit geval ook doen.
De toevoeging die wij zouden willen plaatsen is wat de commissie ook al zegt van dat de VVD voorstander is van een identificatieplicht nou zeg dat dan gewoon in het programma en wat we daarna willen doen is de politie, de justitie, wat meer armslag willen geven door ook bij onrechtmatig verkregen bewijs toch toegelaten kan worden.
Dat zijn twee dingen waarmee we de justitie wat meer mogelijkheden kunnen geven, identificatieplicht en het onrechtmatig verkregen bewijs dat zouden we graag hieraan toegevoegd willen hebben.

De heer Zwart; ja voorzitter, de identificatieplicht is wat we in het jargon noemen een steady seller, die komt hier iedere keer terug. We hebben hem tot nu toe geloof ik iedere keer in het verkiezingsprogramma opgenomen en wij vonden het een reden om dat nou eens anders te doen maar al u daaraan hecht dan schrijven we hem er zo weer in maar dat geeft mij meteen de gelegenheid dat doen we dan dus wel zonder overname van die laatste zin want daar zegt u nog wel wat hé, dat onrechtmatig verkregen bewijs zomaar zou moeten worden toegelaten? Nou, het kan of het kan niet en in Nederland kan het nu niet en u wilt het kennelijk wel invoeren dat zou dus kunnen betekenen dat de positie van de verdachte op deze manier op een

buitengewoon zware manier zou worden beperkt en daar zouden wij dus niet voor zijn om nu tussen neus en lippen door een fenomeen wat in de ons omringende buitenland ook niet wordt geaccepteerd om dat hier maar in te voeren.
Als je dat al zou willen, als je de grenzen van de toelaatbaarheid van onrechtmatig verkregen bewijs zou willen verruimen dan zou je dat moeten doen door daar eerst eens een keer bijvoorbeeld in het verband van onze partij een discussie over te voeren daar ga ik niet over maar misschien kunnen we richting de voorzitter kijken maar dat niet onverhoeds tussen neus en lippen door hier in het verkiezingsprogramma zetten.

Afdeling de Bilt; laten we er in ieder geval over nadenken, laten we dat dan meegeven en als u dan in ieder geval dat eerste deel van die identificatieplicht zou willen overnemen dan ben ik blij en dan hou ik het hierbij.

De heer Marco Swart; het eerste deel wordt redactioneel verwerkt en u trekt het amendement in. Dan komen wij bij 31 afdeling Driebergen Rijsenburg, amendement 97 Oss.

De heer Halkes, afdeling Oss; wij hebben voorgesteld dat het opleiden van 5000 mensen zeer moeilijk is in verband met onvoldoende capaciteit, dit is mij verzekerd door iemand die uit de inside wereld van de politie vandaan komt dat de echte capaciteit, maar 250 personen, per jaar zou zijn.
Ik wil verder niet specificeren of dat zo is, u zegt dat u dus eigenlijk 5000 mensen wilt klaarmaken voor politietaken en zoals het hier staat lijkt het meer alsof u 500 agenten op straat wilt hebben zo in de kreet van meer blauw op straat. Ik zou het toch wel erg fijn vinden al u de tekst een beetje aanpast waarin staat dat er dus totaal 5000 mensen beschikbaar gemaakt moeten worden voor alle taken die met politie en recherche enzovoort en bijzondere opsporingsdiensten te maken hebben.

De heer Zwart; voorzitter, wij staan niet onsympathiek tegenover dit amendement maar het leidt er weer toe dat je een ruis brengt in de tekst die er zo helder staat. Wat wij willen dat staat er maar je kunt er natuurlijk allerlei mitsen en maren omheen gaan zetten maar dat neemt weer weg van de boodschap. U heeft gelijk, je moet wel nadenken als je extra mensen wil en dat betekent dat je de opleidingscapaciteit daaraan moet aanpassen maar het lijkt ons zo logisch dat je dat niet nog eens expliciet in een

verkiezingsprogramma hoeft te zetten hoezeer wij het ook met elkaar eens zijn.

De heer Halkes, afdeling Oss; dat ben ik ook wel met u eens maar het gaat erom dat die mensen dus niet moeten komen, laten we zeggen dat totale aantal niet genoemd wordt, voor veel meer taken dan alleen maar politieagenten op straat.

De heer Marco Swart; de toelichting is denk ik, we proberen het simpel te houden, kunt u dat accepteren of wilt u daar stemming over? Nee, dan is het amendement ingetrokken. Amendement 282 van de afdeling Utrecht, dat is conform advies. Dan amendement 693 van de afdeling Meersen, conform advies. amendement 283 van de afdeling Utrecht, conform advies. amendement 489 van de vrouwen in de VVD.

De heer van Tilborg, namens de commissie Binnenlandse Zaken voorzitter; voorzitter wij vinden het advies verwerpen toch wel wat hard eigenlijk en niet verstandig en bovendien vinden wij dat ook dat de programmacommissie niet helemaal consequent is als het argument is bepaalt type delict hoort niet in de opsomming thuis want u doet dat zelf ook maar dan zitten we een beetje in de semantiek als u bijvoorbeeld praat over maatregelen jeugdcriminaliteit.
Wij denken dat het de moeite waard is dit toch wel grote maatschappelijke probleem een plaats te geven in ons verkiezingsprogramma.

De heer Marco Swart; de commissie Binnenlandse Zaken vraagt erom. De commissie wil het overnemen, kan iedereen dat aanvaarden? Dan is aldus besloten.

Voorzitter, mag ik dan namens de vrouwen in de VVD hiervoor mijn dank uiten aan de steun en aan de zaal voor de steun van ons amendement, dak u wel.

De heer Marco Swart; dan komen we bij voorstel 802 van de afdeling Rotterdam, conform advies besloten. Amendement 611 van de commissie politie, niemand? Conform het advies. amendement 520 van de afdeling Zeist, conform advies.
amendement 790 van de afdeling Ermelo. Amendement 598 van de afdeling Noordwijkerhout, conform advies. Amendement 317 van de afdeling

Heemstede, conform advies. Amendement 259 van de afdeling de Bilt, zoals geadviseerd. amendement 391 va de commissie justitie, conform advies. amendement 803 van de afdeling Rotterdam.

De afdeling Rotterdam wil graag dit amendement laten staan met de volgende redenatie namelijk dat de oorspronkelijke tekst zoals die nu in het programma staat wat ons betreft te ruim is. Ten eerste het slachtoffer zou zelf de keuze moeten maken of zij informatie krijgt en ten tweede is het ook nog maar even de vraag wanneer zij die informatie moeten krijgen en tijden het hele proces kan op een geven moment ook de vervolging in gevaar doen komen dus wij zouden graag dit amendement willen laten staan en in stemming brengen.

De heer Marco Swart; dan zullen we ook even vragen wat de commissie daarvan denkt.

De heer Zwart; nou voorzitter, de commissie is daar weinig enthousiast over kan ik u zeggen en ik zal u uitleggen waarom. Het idee.

De heer Marco Swart; als u dat gaat doen is het misschien goed dat wij ook proberen dat we naar de heer Zwart luisteren en als u zegt wij hebben andere gesprekken is hiernaast een foyer waar dat prima kan.

De heer Zwart; de gedachte is, en dat is een punt wat door de VVD al een aantal malen naar voren is gebracht, dat de positie van het slachtoffer in het Nederlands rechtsplegingbestel versterking behoeft. We hebben gesproken met mensen in het veld, we hadden toen een voorstel omdat bij wet te regelen en dan zeggen mensen mij dat is niet nodig we doen het al maar als jullie dat nou zo graag willen dan gaan we dat nog beter doen en daarom hebben we gezegd wij maken daarvan het woord instrueren, dat maakt duidelijk dat we het heel belangrijk vinden maar dat we het niet zo belangrijk vinden dat we dat in een wet moeten vastleggen.

Wat we nu krijgen is dat er gezegd wordt ja, dat instrueren gaat misschien ook weer wat ver laten we dat nou maar gewoon aan de goede bedoelingen van het OM overlaten, zo werkt het niet. Ik weet niet of u wel eens uitzendingen van Peter R. de Vries hebt gezien maar die zijn in dat opzicht zeer illustratief, we hebben een aantal malen gezien dat slachtoffers van misdrijven, of familieleden van slachtoffers van misdrijven, in het geheel niet worden geïnformeerd over de voortgang of dan er grote moeite is gedaan,

Otto Vos de justitie specialist in de Tweede Kamer heeft daar een aantal malen zeer terecht vragen over gesteld en daar komt alsmaar geen schot in.

Als ik nou kijk naar de toelichting die wordt gegeven daar wordt een suggestie gewekt wij zouden willen dat slachtoffers zouden worden geïnformeerd over telefoontaps en dergelijke, dat is natuurlijk te gek voor woorden en dat zouden wij niet willen en dan zou van de officier ook niet mogen want dan schenden ze hun ambtsplicht maar ik wijs u er op dat wat wij hier hebben gezegd en dat onder de vorm van instructie hebben gebracht nu al in de richtlijnen van de Procureurs-generaal staat en die zouden ook niet willen dat telefoontaps worden prijsgegeven.
Wil de VVD op dit punt een duidelijk signaal afgeven, wij willen de positie van het slachtoffer in het strafproces versterken, dan moet die tekst daar wat ons betreft daar blijven staan zoal die er staat en moet daar niet een mits of een maar aan worden toegevoegd want dat trekt de aandacht er alleen maar vanaf.

De heer Marco Swart; de afdeling Rotterdam kan daar wel of niet mee akkoord gaan?

Afdeling Rotterdam; na deze uitleg in ieder geval ook over de telefoontaps die wij in onze toelichting hadden en dergelijke, daar kan ik zeer goed mee leven. Ik zou nog wel in overweging willen geven om dan redactioneel nog een keer goed naar de tekst te kijken want dit was onze analyse na het lezen van uw tekst.

De heer Marco Swart; nou, als we de commissie vragen er nog eens goed naar te kijken en het zo te zeggen dat het wel helder blijft maat ieder misverstand kan worden vermeden.

De heer Zwart; we zullen het zo formuleren als ik het net heb geformuleerd.

De heer Marco Swart; goed dan is het amendement begrijp ik ingetrokken en dan kom ik bij amendement 101 van de afdeling Oss.

De heer Halkes, afdeling Oss; kan ik er uit opmaken dat uw verwerping dit soort taken inbegrepen zijn in de bedoelingen bij dat artikel over de 5000 mensen?

De heer Zwart; dat kunt u, ja.

De heer Marco Swart; dan is het amendement ingetrokken en dan komen we bij amendement 463 van de afdeling Sint Michielsgestel, dan is conform advies besloten.
Amendement 660 van de afdeling Reeuwijk, conform advies besloten.
Voorstel 804 van de afdeling Rotterdam.

Afdeling Rotterdam; allereerst een opmerking dat dit amendement ietwat vreemd in de boeken is gekomen, u mag de telefoonnummers en de mails gebruiken maar dat heeft hier verder niks mee te maken.
Ten tweede willen wij graag dit amendement staande houden, of in ieder geval een verklaring hebben voor de afwijzing. Wij denken namelijk vanaf dit moment is het zo dat als er op hoger wordt gestraft dan is die plicht er wel en bij lager niet en dat vinden wij eigenlijk een vreemde zaak en waarom kan dat niet altijd.

De heer Zwart; ja voorzitter, dat zal ons op een hellend vlak begeven, laat ik een voorbeeld geven. In Canada is een nieuw systeem dat vonnissen van rechters, de straffen die ze uitdelen, worden in de computer gezet en gepubliceerd dus je kunt nu de strenge rechters en de slappe rechters eruit halen, natuurlijk maar met één bedoeling dat de slappe rechters strenger worden want daar is het systeem voor ingericht.
Als we dit soort maatregelen zouden aannemen zouden we op dat pad terechtkomen is de gedachte van de verkiezingsprogrammacommissie.
Het is natuurlijk op zichzelf goed dat rechters hun vonnissen motiveren maar die plicht hebben ze al op basis van het Wetboek van Strafvordering en het zou wat te ver voeren wat ons betreft om te gaan uitleggen waarom er een verschil is met de eis van de officier. Dat is ook een belangrijk liberaal beginsel namelijk dat van de scheiding der machten onder druk zetten want in Nederland is het de officier die eist en de rechter die uiteindelijk het oordeel velt.

De heer Marco Swart; kan de afdeling Rotterdam deze verklaring aanvaarden? De afdeling Rotterdam vraagt stemming over het amendement, ik neem aan dat de commissie het amendement blijft ontraden? Dan gaan we stemmen over voorstel 804. De stemming is gesloten en het amendement is verworpen met 88% van de stemmen. Dan komen wij bij amendement 805 van de afdeling Rotterdam, ik heb er hier in de lijst nog twee tussen zitten.

385 daar gaan we eerst naartoe. Daar begrijp ik, vraag niet wat het wordt over dat is conform het advies besloten en 393 komt er ook nog tussen en dat wordt overgenomen dus ook daar denk ik dat niemand het woord over wil.
En dan zijn we bij 805 van de afdeling Rotterdam, die gaat akkoord met het advies. Dan komen we bij amendement 394 van de commissie justitie, dat is al overgenomen conform advies. Amendement 791 van de afdeling Borkulo daar vraagt niemand het woord over? Dus dat is verworpen.
Amendement 384 van de commissie Politie wordt overgenomen, 396 van Purmerend, niemand? Dan is conform het advies besloten.
662 van de afdeling Reeuwijk is conform advies besloten, 828 van de afdeling Den Haag is conform advies besloten, amendement 806 van de afdeling Rotterdam is conform advies besloten, amendement 862 van de afdeling Oosterwijk is conform advies besloten, amendement 386 van de commissie politie.

Commissie politie; ik sprak straks even namen de afdeling Rotterdam maar nu namens de commissie politie. Wat de commissie politie opviel was dat er in het verkiezingsprogramma erg weinig aandacht gericht is voor de lokale politiek en hun verantwoordelijkheden op het veiligheidsterrein, het gaat voornamelijk over de verantwoordelijkheden van de politie dus daaraan wilde we graag een toevoeging doen.
Het tweede punt is als dan die verantwoordelijkheid niet goed wordt genomen op de één of andere manier, denk dan ook aan de rampenplannen die we nu hebben waar ook vanuit het Rijk op gekeken wordt zal daar toch achteraan gegaan moeten worden.

De heer Zwart; ja, voorzitter wij zijn het er van harte mee eens maar het voegt helemaal niets toe want wat u wilt staat al in de gemeentewet, de openbare ordetaken van de gemeente, de veiligheidsaspecten daarvan, en dat de centrale overheid het Rijk de gemeente kan aanspreken op disfunctioneren, tekort schieten, dat staat ook in die wet dat is de mogelijkheid om allerlei regeringscommissarissen te sturen en dergelijke, taakverwaarlozings-regelingen toe te passen dus het voegt eigenlijk helemaal niets toe en dat is de reden waarom wij er niets voor voelen.

Commissie politie; nou,misschien één toelichting. U gaat nu inderdaad heel ver met taakverwaarlozing maar ik heb het echt op aanspreken tussen Rijk en decentrale overheden over veiligheidsplannen bijvoorbeeld, dat is ietsje minder ver.

De heer Marco Swart; maar ik begrijp dat de commissie er een voorkeur voor heeft om toch de wat kortere tekst van het programma aan te houden omdat toch uiteindelijk het programma voor een algemeen publiek bedoeld is. Wilt u het amendement toch handhaven? Nee, u ziet af van het amendement, ook de volgende amendementen zijn van de commissie politie en ik kan mij voorstellen dat wij in vergelijkbare discussies belanden, misschien kunt u zelf ook even kijken waar wat u betreft ook de politieke kernpunten zitten?

Commissie politie; 387 die komt van de andere kant van de zaal. Gezien de eerdere beantwoording zou ik, van tevoren ook wetend hoe de stemming af loopt, er ook mee kunnen leven ik doe dan maar een voorstel aan de commissie om de laatste zin over te nemen, die lijkt mij van belang. Het gaat enerzijds om het uitnodigen tot een discussie, het zou wel eens kunnen zijn dat gemeenten, of liever gezegd dat weten we allemaal, als een zo hier genoemde discretionaire bevoegdheden toepassem lopen ze continue tegen muren op en het gaat er eigenlijk meer om dat we eens een discussie loskrijgen over hoe we daar wat meer ruimte kunnen scheppen.

De heer Zwart; ja, voorzitter, we vinden eigenlijk dat de gemeenten best in staat zijn om zelf te bepalen welke middelen ze willen inzetten en we vinden ook dat we hen die vrijheid maar moeten laten dat is de bedoeling van de wetgeving op dat punt en we zouden hen op dat punt ook de wet niet willen voorschrijven.

VV; dat is een heel duidelijk nee, stelt u het desondanks prijs op stemming over het voorstel?

Commiissie politie; nou hoe vervelend ik het op dit tijdstip ook vind, eigenlijk wel. Ik vind mijn tussenvoorstel heel redelijk, die laatste zin die vind ik vrij duidelijk.

VV; maar de commissie wil deze weg echt niet op, als ik het goed begrijp. Dan gaan we stemmen over 387. u kunt nu stemmen, één is voor en twee is tegen. De stemming is gesloten. Het voorstel is verworpen met 90%.
Ik kijk ook even in de richting van de twee woordvoerders vanuit de politiecommissie?

Commissie politie; het amendement gaat over inzet van particuliere beveiliging en de verkiezingsprogrammacommissie geeft aan dat rechtshandhaving en bescherming primaire overheidstaken zijn, dat is ook het geval, maar net zoals ook overigens de VVD fractie in de Tweede Kamer verschillende malen heeft gezegd kunnen wel particuliere beveiligers ingezet worden, weliswaar aangestuurd vanuit de gemeente en dat zouden we graag toegevoegd zien.

De heer Zwart; nee, voorzitter, daar zijn wij geen voorstander van en daarom trekken wij ook in het verkiezingsprogramma middelen uit om extra politiepersoneel aan te stellenen investeren wij ook in de cultuur. Als wij de capaciteit die we hebben uitbreiden en beter inzetten hebben we geen particulieren nodig en er zitten natuurlijk ook grote risico's aan.
Het is een klassieke VVD opvatting om in te zetten op ordehandhaving en het opsporen van strafbare feiten door mensen in overheidsdienst.

VV; kunt u zich daarin vinden dat we? U schudt van nee, u wilt ook hier stemming over? Dan gaan we stemmen over amendement 388. Wie is daar voor of tegen, ik zie de kastjes overal geladen en bedrukt worden. Langzaam maar zeker lijken alle stemmen uitgebracht, de stemming is beëindigd. Het amendement is verworpen met 70% tegen. Ik kijk opnieuw even in de richting van de politiecommissie, u heeft nog een drietal amendementen liggen.

Commissie politie; ja, 389 trekken we in, daar hebben we het daarstraks al over gehad en 392 is hetzelfde amendement als 390 dus ééntje daarvan kan worden ingetrokken. Een korte toelichting op 390. wat we met dit amendement willen aangeven is dat de politie geen hulpinstantie is dat zich vooral moet richten op de openbare orde- en veiligheidstaken en dat de hulpverlening bij zorginstanties gedaan moet worden, dat vonden we nog niet duidelijk terug in het verkiezingsprogramma.

De heer Zwart; wij vinden het voorstel van de commissie politie sympathiek mar daarin zou een claim kunnen worden gelezen en daarom zouden we het iets willen herformuleren zodat blijkt dat wij vinden, als verkiezingsprogrammacommissie en als algemene vergadering, dat de politie niet de sluitpost van de begroting in dat opzicht moet worden, als we het daarover eens kunnen worden dat als anderen bezuinigen dat de politie niet het kind van de rekening moet worden dan kunnen we het daar denk ik met elkaar over eens worden.

De heer Swart; kan met die aanvulling van het programma? Mevrouw van der Stoel.

Mevrouw van der Stoel; voorzitter, volgens mij moet het mogelijk zijn als de commissie toch van plan is om de tekst wat aan te passen om wel de strekking van de commissie politiezaken over te nemen want wat u nu in stand laat, met de formulering die de commissie zo-even geeft, is dat de politie nog steeds die zorgtaken krijgt opgedregd en waarom hebben we nou zorginstellingen dat die nou eindelijk is aan het werk gaan en gewoon hun werk doen en ik snap niet waarom dat geld zou moeten kosten, noch voor de politie, noch voor de zorginstellingen, je lost juist een probleem voor de politie op, geef ze geen taak waar ze niet voor bedoeld zijn. Als u nou in die zin de strekking van de commissie politie, want dat is ook wat de commissie politiezaken wil bereiken dan lost u heel wat lokale problemen op.

De heer Zwart; ja, voorzitter, de opmerking van mevrouw van der Stoel zouden wij wel kunnen verwelkomen ware het niet dat het natuurlijk niet alleen de zorginstellingen zijn die op dit punt het vuile werk aan de politie overlaten, er zijn meer instellingen.
Als je spreekt met mensen uit het veld blijkt dat er velen zijn die taken laten liggen die dan maar door de politie moeten worden opgeknapt, het lijkt ons verstandiger om dan maar in één hele duidelijke zin te laten merken en tot uitdrukking te brengen dat we dat verschijnsel verwerpen zonder nu per dienstonderdeel te gaan voorschrijven hoe die wel hun werk moeten doen zodat de politie niet belast wordt.

De heer Swart; ik kan me ook voorstellen van van der Stoel die detaillering ook weer niet van ons zal vragen. Nou zie ik steeds meer mensen die het woord willen voeren.

Commissie politie; die detaillering ben ik graag met de commissie eens, daar zitten we niet op te wachten. Maar laten we dan ook duidelijk stelling nemen dat de VVD daartegen in het geweer komt als die politie al vuilnisvat wordt gebruikt, dan hebben we de strekking over het voetlicht en dan weet iedereen zonder de detaillering wat die geacht wordt te doen en kan die daar dus ook op aangesproken worden.

De heer Swart; ik zie langzamerhand, we doen een tussenvoorstel om eruit te komen, als de tussenvoorstellen meer discussies opleveren dan is mijn nijging om te zeggen we brengen het voorstel gewoon in stemming. Zijn er eruit?als we eruit zijn dan kunnen we denk ik ook met elkaar constateren dat we eruit zijn en dat heeft voor u een bijzondere bonus dat betekent namelijk dat ik een dilemma aan u kan voorleggen dat is dat we dan nu zouden kunnen gaan schorsen want inmiddels zou het avondmaal klaar zijn.

Commissie Binnenlandse Zaken; dus we gaan na het avondmaal hiermee verder? Want volgens ons als commissie Binnenlandse Zaken zijn we er zo niet helder uit.

De heer Swart; nou misschien kunnen we dan het eten gebruiken om te kijken of daar volstrekte helderheid over kan komen. Dan wordt door de commissies het eten smakelijk gewenst. Dan wil ik nog even een paar mededelingen aan u kwijt. Aan een selecte groep onder u, namelijk diegene die kandidaat kamerlid zijn het uitdrukkelijke verzoek om het programma voor morgen, want dat is anders dan voor u allen, nog op te halen zodat u weet wat u morgen moet gaan doen. Een tweede verzoek aan u allen om even na te denken wat u wil want u kunt behalve eten in de schorsing ook hiernaast in de foyer op de foto met de populairste politicus die u daarvoor uit kunt kiezen, er zijn natuurlijk alleen maar populaire politici, maar die mogelijkheid is in de foyer aanwezig en deze grote kans is éénmalig.
Het is wel hel belangrijk voor het verdere verloop van deze vergadering dat de stemkastjes die u heeft deze zaal niet verlaten dus steekt u die stemkastjes niet bij u, die stemkastjes moeten in deze zaal blijven.
Dan de laatste mededeling om zeven uur hervatten wij hier de vergadering, tot dan.

De heer Bas Eenhoorn; .. voor de amendementen voor het verkiezingsprogramma, daarvoor zou ik nog een paar woorden tot u willen richten en allereerst beginnen we iets te zeggen over onze internetsite.
U weet dat wij koploper waren en wat wel eens vaker gebeurt dat koplopers, zoals dat heet, doodlopers zijn en dat is ons een beetje overkomen maar gelukkig Wirt Groen binnen ons HB heeft dat met verve opgepakt en ik wou hem vragen om te vertellen hoe het ervoor staat met onze nieuwe internetsite die we nu zometeen van start zullen laten gaan.

De heer Wirt Groen; dank je wel Bas. Ik sta hier een beetje ongemakkelijk want bij dit soort technische presentaties moet ik altijd denken aan Bill Gates die de wereld even heel trots een nieuw besturingsysteem zou laten zien waarna de computer crashte. We weten allemaal wat er afgelopen weekend gebeurt is met ons bruidspaar, we gaan nu ook de digitale snelweg op zometeen dus ik hoop en ik hou mijn hart vast dat het allemaal goed gaat. Bas heeft net aangegeven wat er aan de hand was met onze internetsite, we hebben aardig wat kritiek gehad en daarvan hebben we gezegd dat kan niet zo, zeker niet wij als partij van vooruitgangsoptimisten, wij gaan dat aanpakken en we gaan iets totaal nieuws neerzetten met dezelfde functionaliteiten maar met een goede uitstraling. Dat hebben we samen opgepakt met de drie fracties, de Eurofractie, de Eerste Kamer en de Tweede Kamer en natuurlijk de partij en ik ben echt trots in wat wij gepresteerd hebben in toch vrij korte tijd en het is de basis voor de toekomst waarop wij zometeen met onze leden, met ons kader maar ook met onze kiezers en belangstellenden kunnen communiceren. Dit is de basis en we zullen dat steeds verder gaan uitbreiden en ik denk dat we hiermee een hele goede start gemaakt hebben.

De heer Bas Eenhoorn; dan hebben we hier een 'wireless mouse' en ik zou graag een aantal deskundigen willen vragen om onze internetsite officieel te openen en die deskundigen die zijn achtereenvolgens de aanvoerders van onze delegatie in het Europees Parlement, Juul Maten, onze aanvoerder in de Eerste Kamerfractie Nicolien van de Broek en onze aanvoerder in de Tweede Kamerfractie Hans Dijkstal, zouden jullie met z'n drieën naar voren willen komen en een buitengewoon ingewikkelde technische handeling willen verrichten? Op het moment dat ik klik zeg gaat het hierachter gebeuren.

En dat zou nog een hele poos zo verder zo kunnen gaan dat begrijpt u maar dat gaan we nu niet doen want we moeten nog aan het werk. Zoals u weet is het zo dat met de voorzitters van de VVD, ik mag dan de 10e zijn, die bemoeien zich niet met de politiek die hebben een heel andere taak.
Die tellen leden, houden het budget bij, zorgen dat alles op een goede manier wordt gefacilliteerd en die taak die proberen we allemaal in het HB met verve te verrichten en ik mag daar dan een beetje leiding aangeven dus laten we zeggen ik ben hoofd teller.
Ik kan vertellen dat wij er zo'n 4000 nieuwe leden bij hebben gekregen het afgelopen jaar, dat we ietsje meer hebben verloren en per saldo op ongeveer 600, dus niet wat in de kranten heeft gestaan 1.500, maar 600 zijn verloren

en er staat tegenover dat sommige afdelingen het meer dan fantastisch hebben gedaan. Hier in de zaal is ook aanwezig een delegatie van de afdeling Lichtenvoorde en dat is ook fantastisch gegaan daar, een enorme groei van 30 naar 130 leden en hun target, ik spreek maar even in commerciële termen, hun target is om te komen op tenminste 200 dit jaar en de uitdaging is ook dat anderen dat ook gaan doen en dat is heel belangrijk.

Een tweede punt is dat budget, ook daar tel ik zal ik maar zeggen, en waar we druk mee bezig zijn is te zorgen dat we natuurlijk een behoorlijk budget hebben. Nu was daar een merkwaardige opmerking over het budget bijvoorbeeld voor onze campagne en hoe wij aan ons geld komen, in één van de dagbladen stond dat dat allemaal een beetje mistige boel was, dus we hebben onmiddellijk actie ondernomen, zoals jullie weten heeft Henk Koning voor ons alle stichtingen onderzocht, accountantsverklaringen bekeken en niet alleen weten wij wat er uit die stichtingen komt maar wij weten nu ook precies hoe het geld in die stichtingen is gekomen en we hebben dat gisteren, toen wij begrepen dat de pers daar zeer nieuwsgierig naar was omdat er kennelijk in één van de bladen een idee was dat dat nogal mistig was, hebben We dat onmiddellijk op de fax gezet en iedereen kan zien waar ons geld vandaan komt en hoe we het besteden. Er is niets geheimzinnigs en we waren de eerste politieke partij die met een code kwam wij zijn de eerste politieke partij die het volledig openbaar heeft gemaakt en dat betekent dus dat er bij ons geen verkrampte toestanden zijn zoals het wegzenden van sponsors of andere merkwaardige dichte stichtingen waar niemand in kan kijken, wij zijn een open, eerlijke, volstrekt betrouwbare partij.

U bent met z'n allen een groep mensen die op één lijn zit en die vanuit diep gewortelde liberale beginselen bezig is om in dit congres twee zaken op een goede manier voor elkaar te krijgen, een goed programma dat klinkt als een klok en een lijst van mensen die voor ons zullen laten zien wat we waard zijn. En dat betekent dat er eigenlijk geen enkele reden is om niet een beetje trots op onszelf te zijn.
Er zijn wat dat betreft een aantal vragen die iedere keer op mij afkomen waarvan ik denk laat ik dat nou eens even met u behandelen, ik heb er vier, vier vragen waarvan ik denk dat het nuttig is om eens even hier in het midden te leggen. Gewoon simpele vragen van jullie allemaal misschien wel, van mensen uit het land.

Vraag 1: waarom krijgen we de laatste tijd zo op ons donder?

Hoe komt het eigenlijk dat kleine partijen en nieuwe partijen met hun simpele uitgangspunten zo kunnen scoren. Er wordt over die versimpeling nogal verwarrend gesproken. Ik zou eigenlijk willen zeggen wij als liberalen willen alles zo eenvoudig mogelijk maar niet nog eenvoudiger, we gaan de waarheid geen geweld aandoen 'make everything as simple as possible but not simpler' zou een uitgangspunt kunnen zijn. Wij staan voor ht geheel, voor de volle breedte van een helder en duidelijk beleid en daar draagt soms wel eens het risico van het vaagheid, soms het risico van het hoog abstractieniveau en dat het soms mensen wat minder aanspreekt maar ik weet zeker dat we met de amendementen die we vandaag hebben aangenomen, met het verkiezingsprogramma zoals het er nu bijna ligt dat we daar onze keuzes heel duidelijk aan de mensen voor kunnen leggen en dat het dus wat dat betreft afgelopen is met dat op ons donder krijgen.

Vraag 2: hoe zit dat nu eigenlijk met dat gedoe over een linker en een rechter vleugel? Kijk dat is wel handig in Nederland om te spreken over links en rechts want al eeuwen houden we ervan om mensen in een hokje te plaatsen, je hoort in een hokje. We realiseren ons niet dat mensen helemaal niet meer in hokjes zitten, we realiseren ons niet dat dat allemaal niet meer ze lekker overzichtelijk is. Ik denk dat het belangrijker is dat juist de manier waarop wij als liberalen in het leven staan zorgt voor een open discussie die niks met links en rechts te maken heeft. Wij hebben ook, vandaag is dat weer gebleken, een discussie gevoerd die gaat over inhoudelijke punten die een politieke betekenis hebben maar die ingaan op de vragen van de mensen in het land en ik denk dat er, om dat goed te kunnen doen, er een team nodig is met vleugelspelers die de bal slim naar voren spelen, dat kan langs de ene lijn en langs de andere lijn zijn, die de bal op een leuke manier voor zetten zodat onze spits hem in het doel ka zetten en het hele elftal, de hele VVD, is daar trots op en zo zullen wij scoren.

Vraag 3: waarom maken wij ons eigenlijk zo druk over principes?
Mensen, wordt gezegd, maken zich toch helemaal niet meer druk over principes? Ze kiezen op basis van eigenbelang en misschien zelfs wel weloverwogen eigenbelang. Zoals iemand eens zei: 'principes moet je zo hoog mogelijk houden en dan kun je er, als dat zo uitkomt, mooi onderdoor lopen'. Dat is niet onze stijl, wij als VVD'ers gaan dat niet op deze manier benaderen. Wij gaan een klinkend resultaat boeken omdat wij een liberale visie hebben, een visie op hoe onze maatschappij er zou moeten uitzien, daar willen we hard aan werken. Wij gaan niet alleen uit van 'what's in it for me'

maar wij gaan uit van een aansprekend en overtuigend antwoord geven op de vragen die de mensen in het land bezighouden.

Onze principes, onze beginselen, onze keuzes staan daarbij absoluut niet in de weg, integendeel, ze wijzen de weg naar een samenleving waarin liberale kernwaarden hoekstenen vormen, als ik die term zo eens even mag lenen. Voor ons gaat het om vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid.

Wat ons betreft gaat het erom om mensen ruimte te geven zoals we dat in het verkiezingsprogramma heel duidelijk hebben weergegeven, ruimte voor mensen om eigen keuzes te maken, respect en dat geloven in vooruitgang zoals Wirt Groen dat zonet nog even aangaf.
Het zijn misschien zware termen en tegelijkertijd zal geen mens ontkennen dat ze belangrijk zijn maar we moeten ze wel invullen. We moeten onze principes een gezicht geven, herkenbaar in het land, in de stad,in het dorp, in de straat en bij ons thuis.

Ik denk dat we dan kunnen gaan naar een vierde vraag die zo vaak wordt gehoord.
De vraag die ik ook vandaag weer hoorde. Waarom gaan we straks zo'n prima verkiezingsresultaat neer zetten? Ik denk dat dat een hele ingewikkelde vraag is maar ik zal proberen het duidelijk te beantwoorden.
Wij bieden wat nodig is, wij bieden wat mensen willen, wij zeggen waar het op staat en wij geloven er volledig in dat bij gebieden onze liberale beginselen en de punten, zoals we die vandaag weer hebben vastgelegd, dat dat goed is voor Nederland, dat het goed is voor de Nederlanders van hoog tot laag. Iedereen van de ene naar de andere kant. Iedereen is uniek maar iedereen heeft ook een basis nodig een set van heldere afspraken waarbinnen je als individu kunt ontplooien met respect voor elkaar, ik gaf dat eerder aan, en die basis komt van ons uit vanuit die liberale beginselen en als we dat doen dan komt er een prima verkiezingsresultaat omdat wij die visie hebben.
Maar naast visie zit altijd een ander begrip en dat is leiderschap. Leiderschap heeft de VVD altijd getoond, bij moeilijke issues, bij mensen die met problemen zaten zijn wij gekomen altijd voor de andere aan met oplossingen.

.. ook allemaal op, dat weten jullie allemaal, we weten hoe het staatsrecht in elkaar zit maar we weten tegelijkertijd dat er leiderschap gevraagd wordt en dat wij dat leiderschap in huis hebben. Daar valt altijd een nuance bij en die

nuance is dat als je een team hebt en in dat team is één aanvoerder dat, als ik het zo mag zeggen, voorrang verleent wordt en niet genomen, ik zou zeggen wij verlenen die voorrang aan Hans Dijkstal.

Ik heb er alle vertrouwen in, met jullie, dat wij dus een fantastisch resultaat zullen neerzetten. We hebben eventjes de prikkel gehad en dat is ook goed. Er zijn altijd mensen die vertrouwen verwarren met zelfgenoegzaamheid en die het idee hebben dat een ander het wel voor je oplost, er zijn al teveel mensen die vrijheid verwarren met vrijblijvendheid.
Volgens mij is het duidelijk, er is een tijd om heel hard aan de slag te gaan en hard te werken en die inspanningen zullen dubbel en dwars waard zijn. Iedereen hier in de zaal, alle VVD'ers zullen er hard aan werken met een zinvolle, een inspirerende en een motiverende voortzetting van dit congres op naar de overwinning.

De commissie neemt weer plaats, we gaan weer aan het werk.
Om even weer bij de les te komen zeg ik even een paar spelregels die we vanochtend hebben afgesproken nog even opnieuw. Allereerst vraag ik bij elk amendement of iemand een toelichting wil geven, is dat niet het geval dan vraag ik of iemand stemming wil is dat niet het geval dan volgen we steeds het voorstel van het HB. Als iemand wel een toelichting geeft en daarna wenst men nog het woord over te voeren komen er maximaal nog twee voor of twee tegenstanders nog aan het woord en daarna is het einde van de discussie en reageert de commissie, daarna is er stemming en ik kijk of u de stemdoosjes goed gebruikt en daar is altijd een momentje van rust om te kijken of de elektronica nog werkt. Ik denk dat dat de spelregels zijn die we opnieuw nog even kunnen bevestigen.
We zijn gebleven bij amendement 390 van de commissie politie op bladzijde 132 en de voorzitter heeft zostraks gevraagd of het niet mogelijk is om te kijken of we daar tot een tekst kunnen komen die voor iedereen aanvaardbaar is en uiteraard lukt zoiets en Ton Zwart zal een compromisvoorstel voorleggen en dan wil ik graag uw opinie over horen, Ton.

De heer Zwart; ja, dank je wel Bas. We hebben inderdaad een tekst gevonden die aansluit bij de wensen van de commissie politie en de commissie Binnenlandse Zaken die naar ons oordeel ook het gevoelen van de verkiezingsprogrammacommissie weergeeft en die luidt als volgt: er dient een einde te worden gemaakt aan het verschijnsel dat de politie oneigenlijke

taken opknapt die anderen wegens bezuinigingen op hun budgetten laten liggen.

De heer Bas Eenhoorn; iedereen kan ermee instemmen dat we dat zo doen, ja? Graag, heel plezierig dan is daarmee 390 met deze nieuwe tekst vastgesteld bedankt. Dan gaan we naar 392 oh ja, die is ingetrokken dus we gaan naar 421, iemand daarover, iemand stemming? Niemand dan gaan we naar 694 Meersum iemand daarover? Iemand stemming, niemand dan volgen we ook dat commissievoorstel en het HB. Dan gaan we naar 697 iemand daarover? Iemand stemming niemand, verwerpen dus en dan 703 daar iemand over, iemand stemming? Dan verwerpen wij dat voorstel en gaan we naar 759 van de afdeling Leiden, iemand daarover, niemand stemming? Dan gaan we met verwerping van dat voorstel naar 829 iemand daarover vanuit Den Haag, niemand, niemand stemming? Dan gaan we door naar 536, daar iemand over? Niemand we volgen het HB. 537 idem, 280 overeenkomstig dezelfde lijn Utrecht.

De heer ten Haaf, afdeling Utrecht; ik wil u alleen maar zeggen dat we ons kunnen vinden in de toelichting van de commissie.

De heer Bas Eenhoorn; dan nemen we dat op die manier over, bedankt. 483 Hof van Twente iemand daarover, niemand? Dan gaan we naar 513 is daar iemand die het woord wenst te voeren? Ook niet het geval, niemand stemming dan gaan we naar 538 daar nemen we de strekking van over en daar bent u blij mee. Dan gaan we naar 830 Den Haag, niemand die het woord wil voeren dan verwerpen wij dat voorstel. 831 ja.

De heer Ruud Rijn, afdeling Den Haag; ja, het argument wat de commissie aangeeft waarom het amendement verworpen is dat mist eigenlijk een beetje de doelstelling van het amendement. De toevoeging van lokale en regionale zenders die hebben een publieke taakopdracht, daar lenen ze hun bestaansrecht uiteindelijk uit, en er staat in het verkiezingsprogram op regel 10 van bladzijde 43 dat de overheid draagt financieel bij aan programma's met een duidelijk publiek belang. De mening van dit amendement is dat dat ook kan voor lokale en regionale omroepen.
Een voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld het taalonderwijs. Lokale en regionale omroepen kunnen een rol spelen bij het aanleren van de Nederlandse taal, een taakopdracht in die richting aan de lokale en regionale omroepen zal de

integratie van de allochtone burgers kunne versterken dus we willen dit amendement toch wel aanhouden.

De heer Bas Eenhoorn; ik begrijp het. Is er iemand die er nog iets over wil zeggen? Niemand, de commissie.

De heer Arno Visser; ja, voorzitter, wij hebben gemeend omwille van de duidelijkheid ons te richten op de discussie die gaat op nationaal niveau dat is de discussie over de drie publieke zenders op de televisie en over de radiozenders. Dat was de overweging waarom wij niet ingegaan zijn op de regionale en lokale zenders. Natuurlijk kunnen ze bepaalde taken vervullen maar laten we omwille van de duidelijkheid van de boodschap de discussie zoals we die willen hier zo laten.

De heer Bas Eenhoorn; is Den Haag Overtuigd, ik denk niet dat we zo'n verschil van inzicht hebben maar, kunt u akkoord gaan? Enige aarzeling in Haagse kringen dat zie je wel vaker.

De heer Ruud Rijn; laat ik de commissie dan in overweging geven om redactioneel er nog naar te kijken zodat dir aspect dan toch nog wat beter uit de verf kan komen.

De heer Bas Eenhoorn; prima idee, de commissie doet dat. 208 Antwerpen niemand, dan ligt het ook wel voor de hand en dat is de strekking overnemen. 644 Zoetermeer, niemand, ook niemand toelichting daarop? Niemand stemming? Verworpen. 761 uit Leiden iemand daarover, geen toelichting, geen opmerkingen verder dan wordt het verworpen. 832 Den Haag niemand daarover, niemand verder, niemand stemming? Dan is dat verworpen met verwijzing naar amendement 761 we gaan naar 209 iemand daarover, niemand ook niemand stemming? Dan is het verworpen we gaan naar 211 ook niemand, niemand stemming. We gaan naar 577 voorstel is verwerpen, niemand daarover? Schouwen-Duiveland 364 ook verworpen. 462 iemand van u daarover, geen toelichting, geen vragen, geen stemming verworpen. commissie Binnenlandse Zaken nemen wij over dat is een afspraak. 487 Hof van Twente, iemand daarover, niemand, niemand stemming? Aldus besloten om het te verwerpen. 731 Waalre niemand daarover, niemand stemming? Aldus besloten. 103 uit Oss, geen toelichting geen stemming? 212 het voorstel is om te verwerpen met commentaar zoals dat ook geleverd is op

amendement 462, niemand daarover dan doen we het zo. 370 Schouwen-Duiveland ja, gaat uw gang.

Afdeling Schouwen-Duiveland; het amendement is verworpen omdat het amendement niet duidelijk zou zijn, dat klopt omdat de toelichting er niet bij staat. De toelichting is als volgt: 'het gebruik van videocamera's vult niet alleen een aanvulling op de opsporingstaken van de politie doch ook van andere opsporingsdiensten. De bedoeling was om niet alleen de videocamera's voor de politie te reserveren.

De heer Zwart; op zich is uw toevoeging wel zinvol maar het wijkt een beetje af van de hoofdboodschap. Wij begrijpen eigenlijk niet zo goed waar u het amendement op wil aanbrengen? 43 33 ziet helemaal niet op politiecamera's.

De heer Bas Eenhoorn; hebben jullie een idee om de gedachte van Schouwen-Duiveland op één of andere manier vorm te geven?

De heer Arno Visser; mogen we die meenemen?

De heer Bas Eenhoorn; ja, ok, we pakken de gedachte op uit Schouwen-Duiveland alleen niet op deze plek, akkoord? Bedankt. 833 iemand daarover, iemand stemming? Niemand? Verworpen. Leiden 762 wij verwerpen dat. 486 is het voorstel verwerpen iemand daarover? Niemand. 813 daar hebben we eerder over gesproken en dat hebben we allemaal overgenomen, daar is over gesproken dus dat hoeven we nu niet meer te behandelen het advies is niet verwerpen maar het advies is, of we hebben al besloten het is eigenlijk geen advies meer, om dat allemaal mee te nemen. Dan 214 Antwerpen niemand daarover, niemand stemming? 522 voorstel is om dat te verwerpen, niemand daarover? Iedereen akkoord. 814 behoort tot het lijstje van Rotterdam dat we over hebben genomen samen met de tien punten en dat wordt dus verwerkt en ik neem aan dat er verder dan ook niet meer over hoeft te worden gesproken. 815 dat is een duplicaat van 814 en dat vervalt, bedankt meneer Touw ik zie het nu ook. Dus 815 vervallen. 646 van Zoetermeer, niemand daarover? Dan nemen we dat met zijn allen over en niemand heeft daar bezwaar tegen? 695 van Meersum iemand daarover? Niemand? Dan gaan we naar 582 ook daar niemand over.
Dan gaan we naar hoofdstuk 5 en we vragen even aan de voorzitter van de commissie om ons in te leidden op het onderwerp Ruimte voor internationale samenwerking.

De heer Pieter Korteweg; dat zal ik kort doen, niet zozeer om u enige sturing te geven maar om u het volgende te vertellen. Dit is in de VVD en moeilijk onderwerp omdat daar op uiteenlopend over gedacht wordt, en werd. Indertijd, nog niet zo lang geleden, heeft u de commissie de opdracht gegeven om tot een soort van grootste gemene EU deler te komen en dat is de commissie die onder leiding heeft gestaan van Michiel Pattijn, Wim van Eekeren en Jan Kees Wiebinga.
Die hebben toen een rapport geschreven wat heet 'de VVD en de EU' en daar is eigenlijk een soort van zorgvuldige afweging gemaakt van wat nu zou kunnen worden opgeschreven als standpunt van de VVD over de EU. Dat rapport hebben wij gebruikt, en daar zijn we ook niet vanaf geweken, het enige wat we gedaan hebben is het wat samengevat omdat het een vrij lang rapport is en u ziet dus de weerslag van dat rapport in het laatste hoofdstuk van het verkiezingsprogramma en met andere woorden het betekent dat als u er in gaat hakken dat dan zorgvuldig opgebouwde evenwichten onder spanning komen te staan, ik ben maar heel eerlijk tegen u.

De heer Bas Eenhoorn; nou, dat is een leuke diplomatieke inzet. Een vraag vooraf.

Ja, misschien kunt u mij ophelderen want meneer Korteweg zegt dat dit boekwerk door meneer van Ekelen, Pattijn en Wiebinga op verzoek van de VVD is geschreven, dat zei het daarnet, vooral omdat er in de inleiding staat dat het gewoon drie persoonlijke meningen bij elkaar zijn opgeteld en wij ook niet op die Europadag dit boekwerk in enigerlei mate hebben aangenomen, van een stempel hebben voorzien of anderszins. Ik zie dat u heel veel verwijst inderdaad naar dit stukje dus kunt u hierover even duidelijkheid geven alstublieft.

De heer Bas Eenhoorn; ik denk dat u in formele zin gelijk heeft. Verwijzing is natuurlijk prima maar het is niet een formeel VVD stuk, het is op eigen initiatief van de drie geconcipieerd, het is een basis geweest voor de discussie maar we hebben het nooit vastgesteld als partij. Het is wel een leidraad voor de discussie en het is enthousiast ontvangen en in die zin denk ik dat wij op dezelfde lijn zitten dus als we in het hoofdstuk 5 ruimte voor internationale samenwerking daarnaar verwijzen bedoelen we dat in die sfeer. Ik denk dat de klokken gelijk staan en dat we kunnen beginnen op 737.

De heer van Schijndel, namens de Buitenland commissie; wij zijn het hartgrondig eens met de nadruk in de inleidende passage van hoofdstuk 5 op het centraal stellen van belangen van Nederland. Het past bij de VVD, haar handelsmerk eigenlijk, dat dat op een realistische manier geschiet. Wat dat betreft hebben wij toch enige moeite met de tikkeltje leerstellige passages in de inleiding waar een wel zeer zwaar accent wordt gelegd op dat die belangen van Nederland neerkomen op het behartigen van economische belangen, handelsbevorderingen, goede consulaire dienstverlening en ondersteuning door ambassades, dat is natuurlijk vreselijk belangrijk, dat moet gebeuren en dat moet op een goede manier gebeuren maar het is realistisch te erkennen dat in de internationale verhoudingen vrede en veiligheid domineren dat dat de centrale thema's zijn en we hebben daarom de zinnen van de betreffende passage wat ge-herschikt en wat daar uit is gerold denk ik doet recht aan de realiteit aan het op een goede manier behartigen van de belangen van Nederland.
Du ik zou de commissie sterk in overweging willen geven zich er nog eens over te buigen en daar wil ik het bij laten.

De heer Bas Eenhoorn; verder niemand over dit punt? De commissie heeft een overweging voorgelegd gekregen.

De heer Piter Korteweg; ja, we snappen de overweging heel goed, meneer van Schijndel, we proberen te ontkomen aan de lange tekst die u heeft aangeleverd, het doel is volstrekt duidelijk. Wat u vindt is dat het Nederlandse belang net zo goed is bedrijven in het buitenland dienen als vrede en veiligheid bevorderen en we zullen pogen een tekst te vinden die in de zin 4605 dat beoogd en bevorderd.

De heer Bas Eenhoorn; kan de heer van Schijndel en de vergadering daarmee instemmen? Ja, we volgen de suggestie van de voorzitter van de commissie om het op die manier het amendement van de commissie Buitenlandse Zaken te verwerken. Bedankt, dan doen we dat daarmee gaan we naar 318 iemand daar nog over? Ja, graag.

De heer Dirksen, tweede woordvoerder partijcommissie Buitenlandse Zaken; de commissie heeft gezien dat Heemstede een amendement heeft ingediend wat ook de mening van de commissie Buitenlandse Zaken wel weergeeft. Het is de commissie opgevallen dat het begrip mensenrechten, wat toch een wezenlijk onderdeel van buitenlands beleid is, in ons programma eigenlijk

helemaal niet verwoord wordt, het woord staat er één keer in, schending van mensenrechten heeft duidelijk invloed op inzet van Nederlandse militairen in het buitenland. Wij stellen u de vraag is het eruit halen en verwerpen een bewust dat u zegt wij willen geen aandacht aan mensenrechten geven of is ook dit iets wat nog nadere overweging van de commissie verdiend?

De heer Arno Visser; dan vraag ik toch te kijken naar regel 4607 waar staat respect voor mensenrechten, dat is één van die doelen dus het woord komt wel degelijk voor en er komt ook wel degelijk aandacht in die korte compacte tekst die we hebben. De discussie die we net voerden was laten we het zo compact mogelijk houden en rekening houden met de voorstellen van de commissie Buitenland dus dat lijkt mij duidelijk genoeg.

De heer Dirksen; nee het element van de commissie Buitenlandse Zaken is het schenden van mensenrechten wat dus duidelijk een rol speelt bij ons buitenland beleid en daar wordt verder helemaal niet over gesproken.

De heer Pieter Korteweg; nee, maar het is staand beleid, dat weet u ook, dat we mensenrechten respecteren dat die internationale organisatie waarvoor wij daar in zitten dat die dat ook doen en dat hebben we dus altijd gesteund, dat kunnen we wel alsmaar opnieuw zeggen maar ik heb u vanmorgen geprobeerd te vertellen dat we ons willen beperken tot dat we uit willen lichten van dingen die nieuw zijn en iet alsmaar willen terugkomen op dingen waar we het sowieso mee eens zijn en die sowieso standaard Nederlands beleid zijn waar niemand het over oneens is.

De heer Bas Eenhoorn; handhaaft Heemstede? Nee? Ok.

Mevrouw van der Stoel; voorzitter, het advies van de commissie verbaast mij in hoge mate. U heeft zelf een inleiding gehouden waar u nog eens refereert aan onze vijf uitgangspunten, sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid en er zou doordat de commissie het amendement niet wil overnemen over het punt van schending van mensenrechten daar gaat de VVD voor op pad en die zal dat te allen tijde bestrijden wekt u de indruk dat u dat eigenlijk, ja je hoeft er niet bij stil te staan maar impliciet is dat onderwerp dan van tafel, heel onverstandig dat de commissie dat adviseert dus neemt u nou de passage dat de VVD altijd ten strijde zal trekken tegen schending van mensenrechten maar gewoon over.

De heer Naween, afdeling Heemstede; nou twee mensen zijn mij voorgegaan. Ik wil u erop wijzen naar de mening van de afdeling Heemstede absoluut geen overbodige zaak is temeer omdat dat ook expliciet in het verkiezingsprogramma van 1998 heeft gestaan. Dus ik begrijp niet, en ik onderschrijf de woorden van mevrouw van der Stoel, dat het absoluut nodig is dat nog eens aan te scherpen en als VVD duidelijk te laten blijken waarvoor wij staan als het gaat om mensenrechten.

De heer Pieter Korteweg; akkoord voorzitter.

De heer Bas Eenhoorn; we nemen dat over. Akkoord, bedankt. 705 iemand van u? niemand. 834 meneer Weisenbeek.

De heer Weisenbeek, afdeling Den Haag; er staat in het commentaar advies verwerpen overbodig, citaat, het is niet overbodig want zoals wij reeds vanmorgen hebben vastgesteld wij wensen geen blauwdruk maar wij hebben 6 oktober bovendien in het stuk van de drie wijzen, zal ik ze nou maar noemen, vastgesteld dat wij als VVD voor de communotaire methode zijn. Juist die communotaire methode, en dat is denk ik een belangrijk punt als we dat nu als VVD vastleggen en niet zeggen wij gaan voor wat bijvoorbeeld minister van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek wil maar een beperkt Europa of weer een ander die zegt wij gaan naar en vel verder Europa wij wensen vast te houden datgene wat in het verdrag staat en dat willen we ook uitdrukkelijk een keer zo in ons verkiezingsprogramma stellen waarmee we duidelijk maken dat wat in het verdrag staat is de communotaire methode en dus voor ons leidinggevend en dat is het doel van de Europese integratie.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, zijn er anderen die hierover nog het woord willen voeren voor of tegen? Niet het geval, de commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, ik heb net gezegd laten we iets wat overbodig is omdat het vanzelfsprekend is er toch maar inzetten op verzoek van mevrouw van der Stoel, nu hebben we weer een verzoek om iets wat volstrekt staand beleid is om dat weer toe te voegen, dan hadden we daar vanaf vanmorgen mee moeten beginnen dat iedereen die zei het is wel overbodig maar ik wil het er toch in hebben dat we dat dan hadden gedaan. Als we nu verdergaan op deze weg, voorzitter, dan krijgen we alsnog in hoofdstuk 5 een dubbel hoofdstuk.

Ik pleit ervoor om nou te proberen de zelfbeperking die we ons om goede redenen vanmorgen en vanmiddag hebben opgelegd om die nu ook nog vanavond even vol te houden en te zorgen dat dit stuk niet uitmeandert en dat we tot een beperkte maar krachtige visie op de EU komen.

De heer Bas Eenhoorn; wenst Den Haag het te handhaven? Ja, dan in stemming, nee, we gaan niet een tweede ronde dat hebben we vanochtend uitdrukkelijk afspraken over gemaakt nee, meneer Weisenbeek geen tweede ronde afspraak is afspraak dus daar houden we ons aan, één vinger en de hele hand. Wilt u stemming? Dan gaan we nu stemmen 834 voor of tegen. Voor het voorstel van Den Haag of tegen het voorstel van Den Haag.
We sluiten de stemming, tegen het voorstel is verworpen. We gaan naar 648 iemand daarover, ook niemand stemming? Dan is aldus ook het voorstel van het HB gevolgd. 649 niemand daarover, niemand een toelichting? Niemand stemming, wij verwerpen dat voorste. 383 commissie Europese Zaken? Ja, meneer Mulder.

De heer Mulder; dank u voorzitter, ik ben blij dat de commissie zegt dat wat er in het amendement staat niet onjuist is maar dat het te gedetailleerd is. Zou ik dan mogen suggereren dat er op één of andere manier in de tekst komt de Nationale cofinanciering mits de regels op Europees niveau worden vast gesteld? Dat is namelijk essentieel voor de oplossing van de toekomstige financiële problemen in Europa.

De heer Bas Eenhoorn; anderen nog hierover? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja we hebben hier, dat weet u ook meneer Mulder, over gesproken, dit is de opvatting die we naar lang en zorgvuldig beraad verwoord hebben en ik stel de vergadering voor het hierbij te laten.

De heer Bas Eenhoorn; wenst de commissie Europese Zaken het voorstel te handhaven? Nee, niet het geval? Iemand die stemming wenst, laat ik het dan maar anders vragen anders krijgen we misschien verwarring, niemand die stemming wenst? Dan is het verworpen.
650 Brussel, voorstel is om het te verwerpen. Niemand daarover verder dan gaan we dat zo doen. 763 iemand daarover? Niemand? Dan gaan we naar de heer Sinke op 817 Amsterdam

De heer Sinke, afdeling Amsterdam; als Amsterdam wilde wij het signaal afgeven dat ook bij de uitbreiding van Europa de netto contributiepositie van Nederland niet zou verslechteren. Het advies van de commissie, er zit zeker een heleboel zinnigheid in want inderdaad als je uitbreid met een heleboel arme landen is het nog maar de vraag of dat lukt. Toch zoeken wij naar een mogelijkheid om het signaal in ieder geval te geven dat Nederland zijn concurrentiepositie niet zou verslechteren omdat je namelijk ook geld kunt genereren door de positie van andere landen dan laten we zeggen hun positie wat te verslechteren in het voordeel van de uitbreiding van de Europese Unie.

Er zijn dus vandaag even een aantal wijze mensen wat rond gegaan en die zijn gekomen met dan een voorstel wat ik wil voorleggen aan de commissie aan de vergadering om dan niet te spreken zoals de tekst van Amsterdam is maar het te hebben over de relatieve netto positie van Nederland per hoofd van de bevolking mag niet verslechteren, dat zou beteken in dat geval dat Nederland netto wel wat meer zou betalen in absolute getallen maar zeker in het kader van draagvlak in de Nederlandse maatschappij er meer wordt gevraagd van andere landen dan Nederland. Dus dat is het voorstel als een soort compromis of de commissie en de vergadering daarmee kan leven.

De heer Bas Eenhoorn; een heldere verwoording van een wat compromisie achtig voorstel, ja meneer van der Haar.

De heer van der Haar; ja dan kom ik eigenlijk direct op het volgende amendement ook terecht.

De heer Bas Eenhoorn; vindt u het goed dat we dan deze eerst afhandelen met dit compromis en dan komen we bij u?

De heer van der Haar; dat ligt dan aan de uitslag of we de discussie nog een keer moeten doen.

De heer Bas Eenhoorn; ok, gaan we doen. Even kijken hoe dat afloopt. commissie kan ermee leven? Ja, de commissie neemt het over, akkoord de Algemene Vergadering doet dat? Dan is dat dus overgenomen het voorstel van denheer Sinke op 817 en dan kijk ik even naar Den Haag met betrekking tot 835.

De heer van der Haar, afdeling Den Haag; dan ga ik daar natuurlijk een stemming over aanvragen. Wij waren net het tegengestelde van mening omdat zoals ook al de heer Bolkestein heeft aangegeven op de themadag van Europa het weinig realistisch is om te verwachten dat, zoals de tekst in het verkiezingsprogramma suggereert, het een soort van budgetneutrale operatie zou kunnen worden. Los daarvan hebben wij ook, denk ik, het idee mits het allemaal in evenredigheid gebeurt, die extra kosten van de uitbreiding, wij daar ook nou ja dat is een nuttige bijdrage aan die internationale veiligheid en die stabiliteit in Europa dus in die zin hebben wij een ander uitgangspunt.
Ik wil daar nog bij zeggen dat, ik zal er nog wel een paar keer op terugkomen, maar de motivering van de commissie is wel heel magertjes als u steeds naar die nota dus verwijst want daar stat namelijk in dat het inderdaad wel eens zo zou kunnen zijn dan Nederland zich als relatief welvarend land langdurig bindt om via de EU begroting bij te dragen aan de financiering van de noodzakelijke herstructurering van de economie en bestuur van nieuwe leden die een beduidend lager welvaartsniveau hebben.

Dus ik kan me voorstellen dat u die zin er niet in opneemt maar een samenvatting daarvan was wel op zijn plaats geweest want u maakt zich er wel heel makkelijk vanaf om dit zomaar naar die nota te verwijzen die dus, zoals we net al hadden geconstateerd, verder geen status heeft.

De heer Bas Eenhoorn; anderen op dit punt, verder geen sprekers hierover? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter we hebben net een amendement aangenomen wat dit eigenlijk uitsluit en we kunnen van onszelf alleen maar eisen dat we consistent zijn dus, dit kan niet.

De heer Bas Eenhoorn; ok, wensen jullie stemming? Ja, we gaan stemmen. De stemming is geopend, voor het voorstel één tegen het voorstel twee. Als Limburg in de knoei zit je kan altijd een kastje aan de commissaris van Gelderland geven hoor, oh die gaat er vandoor, oh nee. De stemming is gesloten. Dat loopt voor De Haag niet goed af maar hopelijk voor Europa wel. We gaan naar de commissie Europese Zaken op nummer 15, iemand daarover, iemand toelichting? Niemand? Dan is dat overgenomen. 16 ja, Floris Weisenbeek.

De heer Weisenbeek; dank u wel voorzitter, ik kan me toch voorstellen dat de voorzitter van de programmacommissie als voormalig groot belegger zich enige zorgen maakt over de demografische ontwikkelingen in Europa. De vergrijzing en het ontbreken van een dekking van die pensioengelden voor die vergrijzende bevolking is een tijdbom onder de stabiliteit van de Europese munteenheid en daarom willen wij dit toch graag vermeldt zien in het programma opdat niet enkele lidstaten door het inflatoir financieren van uw pensioenen die stabiliteit in gevaar brengt.

De heer Bas Eenhoorn; anderen over dit onderwerp? Niemand, dan aan de commissie een reactie.

De heer Pieter Korteweg; ik wil u natuurlijk niet voortdurend teleurstellen meneer Weisenbeek maar, en het probleem is ons niet ontgaan dat Europa ontgroend en vergrijst. Persoonlijk heb ik geprobeerd die trend te keren maar bij nader inzien zie ik er toch geen kans voor op mijn eentje. U heeft helemaal gelijk dat het een tijdbom zou kunnen worden wanneer de lidstaten daar geen maatregelen voor nemen maar ik geloof niet dat wij als Nederland nou als gidsland weer op moeten gaan treden en zeggen anderen moeten maatregelen nemen anders loopt het verkeerd af. Tot nu toe is het niet zo dat er in enig lidstaat in Europa monetair, inflatoir zoals u het noemt, gefinancierd wordt, ik stel dus voor dit niet te aanvaarden omdat het weer langer en gedetailleerder wordt.

De heer Bas Eenhoorn; wordt er stemming gewenst? Ja, dan gaan we dat doen. De stemming is nu open, ja het is helemaal gelukt, de stemming is nu gesloten. Het is verworpen daarmee gaan we naar 402, iemand daarover, iemand en toelichting, iemand stemming? Niet het geval, we nemen dat gewoon over. 818 nemen we ook over. We nemen ook nummer 8 over van de commissie Europese Zaken. 361 verwerpen we als u daar geen bezwaar tegen hebt, niemand daar verder over? Geen toelichting, geen vragen? 586 dat nemen we over, 393 ja, graag aan u het woord.

De heer Cohen; voorzitter nu u van harte amendement 8 heeft overgenomen wordt het amendement 8 wat leeg als u ook niet amendement 399 overneemt want binnen afzienbare tijd zitten wij in Europa met 28 landen en 24 talen, dan wordt het uitvoeren van amendement 8 wel heel erg moeilijk.

Ik wat sympathie voor het argument voor de positie van het Nederlands in Europa te handhaven maar dat geldt natuurlijk ook voor het Limburgs, het Nedersaxisch, het Fries, het Catalaans en het Keltisch.
Er zijn andere manieren om de positie van het Nederlands als cultuurtaal te verstevigen bijvoorbeeld door het steunen van buitenlandse universiteiten waar het Nederlands gedoseerd wordt en anderen, ik denk niet dat we het met het Nederlands moeten hebben van het Nederlands zijn als officiële taal als officiële werktaal binnen de EU.

De heer Bas Eenhoorn; iemand anders over dit onderwerp? Niemand, d commissie.

De heer Pieter Korteweg; wat zich hier doet gelden is het Nederlandse minderwaardigheidscomplex. Het kan best zijn dat we dadelijk 24 talen hebben maar waarvoor zou het Nederlands daar voor moeten wijken.
Als dat al het geval is, zou ik zeggen, zou daar ook iets tegenover moeten staan. De Fransen, de Engelsen en de Duitsers vinden altijd per definitie dat hun taal een officiële werktaal zou moeten zijn, daar hebben ze vast gelijk in als ze dat zouden vinden maar wij zouden niet willen inzien dat het Nederlands dan per definitie moet wijken. We hebben daar echt een minderwaardigheidcomplex mee. Ik heb een tijdje in Europa mogen werken, in Brussel, en daar was het zo dat mijn Waalse collega namens de Belgen ging protesteren als er geen Nederlandse vertaling beschikbaar was terwijl mijn minister vond dat ik me daar maar niet te druk over moest maken.

Kortom als er al een taal moet worden ingeleverd, en wij zien het probleem wat u schetst heel helder voor ogen dan betekent dat niet per definitie.

De heer Bas Eenhoorn; wenst u te handhaven? Ja, toch, u wenst ook stemming begrijp ik, dan gaan we stemmen over het amendement Eindhoven 399 voor het voorstel en tegen het voorstel, de stemming is gesloten. Daar is groot enthousiasme over het Nederlands, dat is weer een hele goede zaak. 837 Den Haag. U bent te lang voor de microfoon dat is het probleem.

De heer van der Haar, afdeling Den Haag; of de microfoons zijn te klein. Ik heb wel begrip, als kamercentrale Den Haag, hebben we natuurlijk veel begrip voor het feit dat u uw programma een beetje kort wil houden dat is inderdaad aan te raden in het algemeen maar het moet natuurlijk niet zo zijn dat daardoor dingen wel heel erg vervlakken e wij hadden het idee dat het in

deze tekstpassage aan de hand is vooral omdat u dus niet specificeert hoe wij de EP zouden moeten uitbreiden en zeker het landbouwbeleid dat natuurlijk nog altijd een substantieel deel van de begroting uitmaakt is dan iets waar je wel explicieter mag zijn dan dat u nu bent.
U zegt ook dat dat op zichzelf niet onjuist is. Wij zijn het dus niet eens dat u vindt dat het te gedetailleerd is en u verwijst alweer naar die rottige nota zou ik haast zeggen dus gaarne dit niet verwerpen maar gewoon overnemen.

Afgevaardigde van Brussel; de afdeling Brussel zou het amendement van Den Haag van harte willen ondersteunen om met namen er op te wijzen dat het Europees Parlement hier haar invloed moet invullen om toch het democratisch tekort wat terug te dringen.

De heer Bas Eenhoorn; zijn er anderen, sorry dat ik even niet de gelegenheid gaf, geen sprekers verder? Dan is het woord aan de commissie.

De heer Pieter Korteweg; dit amendement en ook de tekst gaan niet over het Europees Parlement die gaan over regulering en mondiale concurrentiepositie en wat wij nou doen is in plaats van de vijf voorgestelde zinnen die u wilt toevoegen onder het motto wat we vanmorgen hebben afgesproken, we beperken ons, om daar de cruciale zinnen uit over te nemen en dat is de zin, dat zult u toch zelf ook toegeven, ik lees die van u nu voor, verdere deregulering moet worden nagestreefd, dat nemen we over en volgens mij moet u tevreden zijn.

De heer van der Haar, afdeling Den Haag; volgens mij hebben we het over iets anders, ik heb het over amendement 837

De heer Pieter Korteweg; dat heb ik niet.

De heer van der Haar, afdeling Den Haag; maar die hebben wij wel ingediend.

De heer Pieter Korteweg; dan trek ik even mijn lelijke woorden terug en dan moet ik even zoeken. Daar is dan niks aan te doen ok.

De heer van der Haar, afdeling Den Haag; ik neem aan dat u hem overneemt.

De heer Bas Eenhoorn; 838, meneer Weisenbeek.

De heer Weisenbeek; ja, omdat de heer Korteweg nu weliswaar sportief 837 heeft aangenomen om enkele woorden toe te voegen heeft afgewezen trekken wij ons voorstel om het programma te verkorten toch maar weer terug.

De heer Bas Eenhoorn; 838 wordt ingetrokken, dank. 64 iemand van u, niemand toelichting, niemand het woord? Verwerpen. Dan nummer 11 nemen wij over. Nummer 819 de strekking nemen we over, we gaan het iets beknopter formuleren iedereen akkoord? 701, stellen wij voor om te verwerpen en het woord is aan de geachte afgevaardigde van Maastricht en omstreken.

Afdeling Maastricht; ik heb de indruk dat de commissie helaas de strekking van dit amendement niet helemaal heeft begrepen. Het gaat er hier om, niet om die met betrekking tot euregionale samenwerking heeft de commissie gelijk maar wat wij bij ons in de regio graag zouden willen bereiken is een begin met een stuk integratie en dan stoot je bij de meest simpele dingen een fusie van twee kamers van Koophandel grensoverschrijdend stoot je aan nationale wetgeving.
Mocht er bijvoorbeeld een wijziging nodig zijn van het verdrag van Arnhout, dan heb je dus de nationale overheid nodig dus dit bedoelen wij dat wij hier zeer utopisch eigenlijk, een accent zetten, dat de VVD ook hier het voortouw wil nemen om tenminste op beperkte schaal grensverleggend in wettelijke zin te gaan werken, dank u.

De heer Bas Eenhoorn; anderen die hier nog iets willen toevoegen of afdoen? Niet het geval? De commissie.

Nu u het op deze manier toelicht en u praat over een belemmering op nationaal niveau in wetgeving die die samenwerking belemmeren kunnen we u misschien op een redactionele wijziging dat kort en bondig op die manier over te nemen. Ik vraag u wel dat niet op de manier over te nemen zoals hier staat maar in de geest van zoals ik net zie, belemmeringen, wetgeving,nationaal niveau die euregio's belemmeren om die samenwerking te zoeken. Als u op die manier akkoord wilt gaan dan.

De heer Bas Eenhoorn; ja, akkoord? Dus de strekking op die wijze nemen wij over, niemand daar verder over dan doen we dat als volgt en dan komen we

bij 13, iemand daarover, niemand? Dan wordt het verworpen. Dan 39 meneer Weisennbeek.

De heer Weisenbeek; ja, voorzitter, ik geloof dat zowel de commissie als de commissie Europese Zake hier hetzelfde bedoelen. Ik geef toe dat er één woord teveel in ons tekstvoorstel staat maar misschien wil de commissie daar redactioneel dan nog eens naar kijken?

De heer Bas Eenhoorn; anderen? Niet meer? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; ja, voorzitter, we willen er best natuurlijk nog een keer naar kijken maar we hebben er al uitvoerig naar gekeken. Wat er staat, op bladzijde 47 in de zin waar dit amendement betrekking op heeft, dat is ook precies wat we bedoelen namelijk dat we moeten voorkomen dat er naast een NAVO ook nog een aparte EU militaire macht ontstaat die die NAVO doubleert en die zou ontstaan wanneer wij dit amendement volgen waarin u zegt dat die Europese militaire infrastructuur moet worden opgebouwd indien de NAVO afzijdig blijft ja, dan heb je dus dag in dag uit een dubbele macht en wij willen dat voorkomen en ik raad u dus ook aan omdat te voorkomen als een Algemene Vergadering.

De heer Weisenbeek; we bedoelen dus nog steeds hetzelfde en ik vraag dus nog steeds om het redactioneel nog en keer te bekijken.

De heer Bas Eenhoorn; het gevoel bij de heer Weisenbeek is dat we toch hetzelfde bedoelen en de voorzitter van de commissie...

Afdeling Oss; meneer de voorzitter, op regel 4733 staat er ruimte voor Atlantische samenwerking, daar hebben wij ook op aangesloten om dus ook de NAVO te noemen, dat volgens mij aardig bij de Atlantische samenwerking hoort, en dan zegt u onderaan deze paragraaf handelt juist over de relatie met de Verenigde Staten, dat is volgens mij in tegenspraak met de titel van deze paragraaf dan. Het geldt overigens niet alleen voor 104 maar ook voor 105 die je rustig samen kunt bekijken.

De heer Bas Eenhoorn; bedankt, anderen? Niet? De commissie.

De heer Pieter Korteweg; mogen we dat even meenemen voorzitter om te zien hoe we dat kunnen oplossen?

De heer Bas Eenhoorn; ja, de gedachte van de afdeling Oss wordt meegenomen en we kijken daar nog even precies naar. Dan 105, daarover niemand? Dan verwerpen we dat punt en gaan we naar 696 de afdeling Meerse, iemand daar nog over, niemand? Dan is dat verworpen. 766 vanuit Leiden ook dat wordt voorgesteld te verwerpen, niemand, ja mevrouw van der Stoel.

Mevrouw van der Stoel; voorzitter, de commissie reageert in haar beantwoording slechts op één onderdeel uit het amendement en de commissie bepleit om het Nederlands bedrijfsleven en NGO, is Niet Gouvermentele Organisaties, te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking omdat dat dat het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking versterkt.
Juist dat standpunt is een correct standpunt maar de overige onderdelen uit dat amendement daar zegt de commissie niks over terwijl daar ook weer zeer juiste tandpunten staan namelijk dat ontwikkelingssamenwerking voor liberalen erop gericht is om hen zo snel mogelijk zelfstandig te maken, door nu dat gehele amendement in de prullenbak te gooien zegt de commissie iets wat ze als liberale commissie nooit kan bedoelen dat ontwikkelingslanden zolang mogelijk afhankelijk van ons moeten blijven dus het lijkt me verstandig als de commissie nog even de tijd neemt om bij de samenvatting van deze discussie nog eens goed naar de formulering van dit amendement te kijken en de goede punten uit dit amendement over te halen en datgene wat de commissie voorstelt om te verwerpen dat te verwerpen.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, goed zo.

Mevrouw van der Stoel; voorzitter, mag ik dan constateren dat bij de passage regel 18, regel 21 de commissie de international afspraak van 0,7% respecteert en dus ook vindt dat die 0,7% gehaald moet worden ook door Nederland maar zeker ook door andere landen?
En dat de commissie impliciet ook heeft geaccepteerd dat de afspraak die tussen 1989 en 1994 kamerbreed is gemaakt, als gevolg van de discussie over internationaal milieubeleid, dat er 0,1% voor internationaal milieubeleid beschikbaar is? De commissie dat ook vindt waarbij je dus op een totaal uitkomt op 0,8% voor internationaal beleid?

De heer Bas Eenhoorn; ik vraag me af, mevrouw van der Stoel, hebben we een gesprek over een amendement of is het een discussie die op wordt geworpen?

Mevrouw van der stoel; nee, het is een constatering die ik doe omdat anders de commissie met 0,1% aan de wandel gaat en dat verdwenen zou zijn terwijl dat nooit de bedoeling kan zijn als je een internationale afspraak wil nakomen waar ook de VVD mee heeft ingestemd.

De heer Bas Eenhoorn; er ligt niet een voorstel voor en als u denkt dat er iets mis is in de tekst dan stel ik voor dat de commissie en u even kijken of hier een misverstand moet worden opgelost.

De heer Pieter Korteweg; er zijn geen misverstanden, u vraagt of wij een interpretatie delen en die interpretatie die staat niet in de tekst, tot nu toe kan ik alleen maar zeggen dat de commissie vindt wat ze geschreven heeft.
Dat wat u zegt staat niet in de tekst als het daar wel onder valt dan hebben we geen probleem, als het er niet onder valt dan vinden we het niet.

De heer Bas Eenhoorn; dat is in ieder geval heel duidelijk, daar zal u het mee moeten doen mevrouw van der Stoel. We gaan naar 365 dat wordt verworpen. 107 niemand daarover? Ja, graag.

Afdeling Oss; ik geloof dat hier en klein misverstand is wat de bedoeling is van ons voorstel. U schrijft op de eerste regel bij punt 3, de aansluiting kan worden versneld en dan stellen wij dus voor om daarbij een bijdrage aan te leveren door dus een deel van de ontwikkelingshulp daaraan te besteden want anders wordt het dus nou ja ze zou het kunnen doen maar voor de rest doen wij er verder niks aan omdat te versnellen.
Ik geloof dat dit amendement juist ten voordele van ontwikkelingslanden is als je daarop aandringt dat ze zich beter opstellen op het gebied van de gezondheidseisen enzovoort enzovoort, dat is de achtergrond van het voorstel geweest.

De heer Bas Eenhoorn; goed, iemand anders na deze toelichting nog vanuit Oss? Dan de commissie.

De heer Arno Visser; ik begrijp uw bedoeling heel goed maar als wij de formulering overnemen zoals u hem zegt en wij vullen het woordje 'moet' in

dan gaan wij vanuit Nederland bepalen wat andere landen moeten doen en dat kunnen we niet vandaar dat wij motiveerden met praktisch onuitvoerbaar dwingend voorschrift. Dat wij moeten stimuleren in die richting, daar zijn we het natuurlijk wel mee eens en daarom hebben wij zorgvuldig het woordje 'kan' ingevuld, het is een richting waar we in moeten gaan maar door het woordje moet krijg je iets wat eigenlijk onmogelijk haalbaar is, dus ik stel toch voor om de tekst van het programma te volgen.

De heer Bas Eenhoorn; ok, persisteert Oss? Nee, dan laten we dat even lopen naar de toelichting. 267 iemand daarover, iemand stemming.

Partijcommissie defensie ; ja, voorzitter, ik constateer dat geen van de leden van de partijcommissie defensie op dit moment in de zal aanwezig is ik wou graag als adviseren lid van deze commissie toch een korte toelichting geven op het ingediende amendement.
Sinds 11 september is de wereld verandert, de strijd tegen het internationaal terrorisme is topprioriteit, de krijgsmacht heeft twee taken een interne en een externe taak, wat hier bedoeld is is met name de externe taak en ik begrijp uit het advies van de commissie eigenlijk dat er wellicht een misverstand is en dat ze met name denken dat het hier gaat om de interne taak.
Waar het hierom gaat is de externe taak van de krijgsmacht, we hebben zo'n 1.200 militairen heeft Nederland uitgestuurd om deel te nemen aan de bestrijding van het internationaal terrorisme, de minister van Defensie heeft afgelopen week een brief naar de Kamer gestuurd van 26 pagina's die gaat over de externe taak van de krijgsmacht in het kader van de bestrijding van het internationaal terrorisme, met andere woorden ik denk dat het een verrijking zou zijn en een goede aanvulling gezien de gewijzigde omstandigheden van het afgelopen half jaar om deze kleine bijzin toe te voegen aan het programma.

De heer Arno Visser; voorzitter, voor verschillende vormen van bedreiging en verschillende vormen van geweld past misschien een verschillende vorm van antwoorden van de overheid met de verschillende overheidsdiensten.
Op pagina 4 in de inleiding hebben wij het over dreiging terrorisme en noemen we dat we ons moeten verdedigen, politioneel, militair en via inlichtingendiensten, daar noemen we drie diensten daar zit die militaire component in. in de inleiding op bladzijde 46 bij dit hoofdstuk noemen we ook de krijgsmacht dus het is niet zo dat als wij dit amendement afwijzen dat wij digitaal zeggen dat daarmee defensie geen taak heeft, we noemen het een

aantal keren in de tekst dus de conclusie die u hier uit trekt van defensie heeft geen taak dat is natuurlijk niet juist.
Wij noemen het op verschillende plaatsen in de tekst, dat er verschillende vormen van bedreigingen zijn er verschillende vormen van antwoorden moeten zijn, we kunnen dat niet in detail oplossen in dit verkiezingsprogramma. Het afwijzen van dit amendement heeft niet de digitale conclusie dat daarmee defensie uitgeschakeld is.

Partijcommissie defensie; uw toelichting is duidelijk maar waar het hierom gaat is dat in de bewuste paragraaf een opsomming wordt gegeven van de taken van de krijgsmacht en de bestrijding van het internationaal terrorisme is eigenlijk na 11 september een expliciete taak ook geworden van die krijgsmacht die in feite voor die tijd sluimerend was en ik denk als we een helder programma willen maken en ook helder neer willen zetten als VVD, die veiligheid hoog in het vaandel heeft, waar die krijgsmacht voor staat dan denk ik dat dat ene korte bijzinnetje eigenlijk die zaak alleen maar helderder kan maken en precies aan kan geven waar wij staan.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, het is duidelijk van beide kanten of wil de commissie nog wat aardigs doen?

De heer Pieter Korteweg; nou, liever niet voorzitter. Het is zo dat we nu net een contingent hebben uitgestuurd voor het eerst om terrorisme te bestrijden, voor zover ik weet maar ik ben geen specialist op dit gebied, en nou ineens wordt er gezegd en dat betekent dat het inmiddels een officiële taak is van de krijgsmacht en volgens mij is het land nog niet zover en is de VVD ook nog niet zover en moet er maar overgestemd worden.

De heer Bas Eenhoorn; nou, dat gaan we doen. Wij gaan stemmen. 267 voor of tegen het voorstel van de commissie Defensie. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Ja, net verworpen, ok. Dan gaan we naar 706 niemand daarover dan is dat verworpen, 707 ook niemand, 617 uit de bollenstreek.

Afdeling Lisse; dank u wel voorzitter. De ondercentrale de Bollenstreek die heeft met dit amendement een heel duidelijk signaal willen afgeven, zij vindt het in tegenstelling tot uw commissie bepaalt geen detail, het gaat hier immers ook om een zaak waarover de Tweede Kamer zich al heeft gebogen en gaat buigen, en het is ook een zaak, de geruchten zijn heel sterk, juist zijn

dat zelfs Hare majesteit de Koningin daar een oordeel over gegeven heeft over het openhouden van het vliegveld Valkenburg.
En na 11 september is de noodzaak om dat vliegveld open te houden om veiligheidsredenen alleen maar toegenomen.
U ziet ook een aantal andere argumenten staan, die hoef ik hier niet nogmaals voor te lezen, maar u wijst af het is te gedetailleerd het is "en van de laatste amendementen u weet dat het meegevallen is denk ik met de hoeveelheid aangenomen amendementen dus als het u er om ging om het boekje kort te houden dan gun ons dat ene zinnetje.

De heer Bas Eenhoorn; ok, anderen nog over dit onderwerp? Afdeling Wassenaar niet dan 617 naar de commissie.

De heer Pieter Korteweg; voorzitter, het is natuurlijk waar dat de Bollenstreek het vliegveld kennelijk graag open houdt, en heeft er een heleboel interessante argumenten bij verzonnen en toch is het een regionaal belang, toch is het een groepsbelang, en u weet u zou het niet moeten willen. U mag het wel vinden en u moet het ook zeker in uw streek proberen te belobyen maar als nationaal program voor een nationale VVD is dit gewoon een brug te ver, niet doen ik zou het afraden.

De heer Bas Eenhoorn; dus wel sterkte, maar niet hier. Wil de afdeling Lisse stemming? Gaan we doen, voor of tegen het voorstel van de afdeling Lisse. De stemming is gesloten. Het is verworpen.

De heer Pieter Korteweg; ik druk hierbij mijn spijt uit tegenover de beoogd lijsttrekker.

De heer Bas Eenhoorn; goed, dan gaan we naar 65, niemand daarover? Dan hebben we een bijlage over ons financiële motorblok, nummer 27 stellen we voor te verwerpen en nummer 545 hebben we gehad en daarmee zijn we aan het eind van de besprekingen.
Dan wordt het tijd voor de bloemen voor de commissie maar allereerst geweldig dank aan u voor de fantastische wijze waarop u hebt gediscussieerd, gedebatteerd en besluiten hebt genomen, dat is een prima zaak. Ook bedankt voor al die mensen die de moeite hebben genomen om al die amendementen in te dienen, het voorwerk in de afdelingen in het hele land en uiteraard dank aan de commissieleden anderhalf jaar heel hard gewerkt, het beste verkiezingsprogramma ooit en het beste van het hele land.

De heer Pieter Korteweg; hartelijk dank dames en heren namens de hele commissie. Even iets over die bloemen, het is voor het eerst dat ik iets mee naar huis krijg na anderhalf jaar hard werken. Elke keer vroeg mijn vrouw wanneer neem je nou eens iets mee en dat gebeurde dus nooit maar morgen ben ik dus de man en dan kan ik zeggen dat ik en de hele commissie bedankt ben voor het werk.

U heeft ons een groot privilege uitgedeeld door ons, Hans Dijkstal heeft dat gedaan, door ons te vragen A de commissie te vormen en B voor dit verkiezingsprogramma het vele werk te leveren, dat was een groot privilege en dat hebben we ook zo ondergaan want wij hebben het gevoel gehad dat we van u een hele belangrijke taak hebben gekregen namelijk om in de nieuwe eeuw, voor een nieuw kabinet, een nieuw programma te schrijven.

Wat we meekregen was wel interessant, Bas hiernaast mij, die zei tegen ons je neemt gewoon het oude program en je date dat een beetje op, dat is gemixed Europees niet helemaal Nederlands maar ook niet helemaal Engels. Toen gingen wij zitten en toen dachten wij ja hé, zijn we nou een commissie die zichzelf wat waard vindt of gaan we dit programma gewoon een beetje overschrijven in 21e eeuws Nederlands, dat laatste deden we dus niet, hopelijk een helder programma volgens ons heeft u het vandaag gedurende de hele dag gedeeld, ik weet dat ik heel streng ben geweest maar ik weet ook dat u kennelijk dat over uw hart heeft gestreken en dat u gevolgd bent en u houdt er een heel gefocust, heel helder, heel doordringend programma aan over iets wat zeker tot de winning mood zal bijdragen.
Ik dank u zeer namens de hele commissie.

Er was eens een Engelse lord, een geboren Engels lord want als dat geworden bent dan heb je dat nog niet helemaal te pakken hé, en die werd een keer gevraagd, dat ging over een man maar ik pas het toe op de commissie, die werd een keer gevraagd: 'what did this fellow do'? en toen zei die Engelse lord tegen de vraagsteller die zei: 'he did nothing in particular but he did it verywell' en dat eerste vinden wij, we hebben niets bijzonders gedaan, en dat laatste vindt kennelijk u en daar stuurt u ons toch met een geweldig gevoel mee naar huis, dank u zeer.

De heer Bas Eenhoorn; geweldig Piet, onze kampioen, hartstikke fijn commissie geweldig. En dan tot slot morgen bent u ook weer van de partij,

dat kan niet missen. Morgen is een hele belangrijke dag want we hebben fantastische mensen nodig om dat fantastische geweldige programma ook uit te voeren en daarmee de boer op te gaan en aan de mensen in het land te laten zien waarvoor wij er zijn dat wij als VVD willen en hoe wij onze toekomst zien en morgen zullen wij die fantastische lijst met z'n allen vaststellen.
De beste manier om de toekomst te voorspellen is haar zelf te bedenken en dat hebben wij vandaag gedaan, met visie en wij zullen dat morgen laten zien in leiderschap, dank een prettige avond, ik geloof dat de bar tot diep in de nacht open is.

Opening door de voorzitter, Bas Eenhoorn.

Hartelijk welkom, fijn dat u er allemaal bent, een geweldige stimulans voor elkaar dat we er zijn en praten, gisteren en vandaag over ons verkiezingsprogramma en over de lijst, over onze kampioenen, die ervoor zullen zorgen dat we de liberale boodschap en overtuiging brengen overal waar dat nodig en nuttig is.
Fijn dat u er allemaal bent en dat u eraan zult meewerken dat dat gaat gebeuren. Er zijn uiteraard altijd een paar technische dingen voordat we gaan spreken over de lijst. Allereerst zou ik willen zeggen, het zijn maar een paar formaliteiten, willen zeggen dat er een rondvraag is en als er iemand is die daarvan gebruik wil maken dan moet die dat nu zeggen, dat is niet het geval daarmee is de rondvraag afgehandeld.
Dan hebben we een stemcommissie, net zoals gisteren, en daarvoor hebben zich bereid verklaard, je zou bijna het woord beschikbaar gebruiken, de leden Verkleij, Ditewig en van Velsen, er is een notulen-commissie, de leden De Koning, Stortelers en Voittiez en die zijn daar in benoemd, als u het goed vindt en die zullen wat dat betreft hun taak vervullen.

Dan zou ik voordat ik kom aan, nee laat ik de volgende stap doen. Er is bij deze vergadering altijd de gelegenheid om een toelichting te geven van de kant van de kandidaten. De kandidaten hebben gezegd, daar geen gebruik van te maken. Zij zitten dus nu in de bus op weg naar de dierentuin, dat wil zeggen de bus staat hier nog want er is ook nog een tweede mogelijkheid dat u een toelichting zou willen vragen met andere woorden is er iemand van u die aan de kandidaten, of één der kandidaten, een toelichting zou willen vragen? Dat is niet het geval dan zou ik willen zeggen in de richting van de chauffeurs zij kunnen gaan rijden en we wensen de kandidaten een buitengewoon plezierige dag in het dierenpark en wat het iets meer zij.
U weet waarschijnlijk dat de mobieltjes constant aan staan tussen daar en hier en zo gaat dat nu eenmaal op zo'n dag en dat is de moderne telematica en daar gaan we gewoon gebruik van maken.

Dan de kwestie van het technisch advies, dat horen we formeel vast te stellen, dat is uitvoerig natuurlijk in alle kringen doorgesproken, is er iemand van u die daar het woord over zou willen voeren, agendapunt 3? Niet het geval dan neem ik aan dat niemand ook stemming daarover wenst en daarmee is het technisch advies vastgesteld en weten we allemaal hoe de lijst wordt ingekaderd en op welke wijze we dat dus vorm gaan geven.

Dan voordat we komen tot agendapunt 4, de vaststelling van de kandidatenlijst, zou ik nog even één punt onder uw aandacht willen brengen, Hans Dijkstal heeft dat gisteren ook al gedaan en vanochtend in een aantal ochtendbladen, in ieder geval in de Telegraaf, stond ook al uitvoering de vraagtekens bij de peilingen.
Kijk, natuurlijk zijn peilingen iets om goed naar te kijken en ze geven een trend aan, dat is ontegenzeggelijk een signaal. Tegelijkertijd als je ziet welke enorme verschillen er zitten tussen de uitkomsten van de ene peiling en de andere dan moet je je afvragen wat betekent dat precies?
We hebben nog eens even gekeken wat de techniek van de verschillende peilingen is en hoe dat werkt, laten we zeggen grosso mode komt dat er op volgt op neer. Indertijd, misschien is het wel aardig om te zeggen, was het een initiatief van een aantal jonge VVD'ers in Amsterdam om met deze gedachte te beginnen, peilingen te houden, kijken hoe je ervoor staat, ik begreep zonet van Henk Vonhoff vlak voor deze vergadering, dat men indertijd daar al die gedachte heeft ontwikkeld dat het goed is, in de gaten te houden, hoe ligt het in het land, wat zijn de opinies over de waardering van de verschillende politieke partijen, maar toen al was het duidelijk dat je een groot blok van zwevende kiezers hebt en hoe ga je daarmee om? Deel je die toe op basis van bijvoorbeeld de uitslag van de vorige verkiezing? Deel je toe pond, pondsgewijs naar aanleiding van de uitkomst van de enquête na de degene die wel weet wat ze zullen gaan stemmen, of tel je ze überhaupt niet mee, met andere woorden als 30% zegt nog niet te weten waarop te stemmen, ok dan tellen we niet mee en dat maakt natuurlijk enorme veel uit als 30% van de geënquêteerden zegt nou wij weten nog niet wat we stemmen en je gebruikt één van die drie technieken dan kom je tot enorme verschillen in de uitslag.

Daarmee heb ik alleen maar verklaard dat die verschillen er zijn maar niet dat we de peilingen moeten veronachtzamen, integendeel, gisteren hebben we ook met z'n allen gezegd wij gaan ervoor en wij gaan hard werken aan die overwinning en wat er nu in de peilingen is gebeurd is alleen maar een extra stimulans om dat met zijn allen te doen.
Nou dat wou ik even van tevoren kwijt omdat we anders misschien weer in de gedachte zijn dat we zenuwachtig zijn en dat zijn we dus helemaal niet.

Ik stel voor dat we dan beginnen met agendapunt 4 en dan ga ik daar maar even zitten want dan kunnen we het allemaal netjes stap voor stap volgen. Dan gaan we natuurlijk even goed praten over hoe we stemmen, hoe dat allemaal werkt. Er zijn heel veel nieuwe mensen in de zaal in de zin dat zij de proefstemmingen niet hebben kunnen meemaken dus dat gaan we eerst doen

en dat werkt buitengewoon eenvoudig, niks om je druk over te maken maar we doen het ook allemaal gewoon heel rustig.
We gaan eerst eens een proefstemming doen en u hebt allemaal een stemkastje en op dat stemkastje ziet u 1 tot en met 10, dat staat op dat stemkastje. Alle kandidaten die krijgen op het grote scherm een aanduiding, om even te laten zien hoe dat eruit ziet u ziet bijvoorbeeld zoiets van 1 tot en met 4 en dan ziet u een aantal namen, dat zijn de kandidaten voor die plek zullen we maar zeggen, en in dit geval hebben we gedacht we zullen maar eens een vraag stellen overtuigd dat u het allemaal weet, wordt u nu gevraagd om aan te geven wat volgens u het goede antwoord is. Wie is er nooit voorzitter geweest van de Tweede Kamerfractie, u kunt kiezen uit de vier die daar staan. Als u nu gaat stemmen, u ziet dan een groen lichtje, dat groene lichtje is dan niet meer aan het knipperen maar staat gewoon aan, ik zeg dan de stemming is geopend en dan kijk ik altijd in de richting van de kamercentrale Limburg want dat is een groep die heel veel van die stemdoosjes heeft en als die klaar zijn denk ik dat u allemaal klaar bent en dan zeg ik de stemming is gesloten, er zijn nog steeds mensen aan het stemmen begrijp ik.
We kijken even want we weten precies natuurlijk hoeveel kastjes zijn uitgedeeld en omdat we precies weten weten we ook of iedereen wel gestemd heeft ja of nee, en het blijkt dus dat een aantal nog niet gestemd heeft maar daar is de uitslag en u ziet u weet het allemaal precies.

We doen het nog een keer en we gaan nog een vraag stellen, het is misschien een beetje kinderachtig maar we moeten het echt even in de vingers hebben. De volgende vraag laten we zien, we maken het wat ingewikkelder, ja dat kan voorkomen in de loop van de dag dat we meerdere kandidaten hebben op één plek dan moet het wel even duidelijk zijn hoe het zit en het moet ook zo zijn dat degene die het wordt meer dan de helft van de stemmen heeft, dat begrijpt u, dus als je bijvoorbeeld zeven kandidaten op één plek hebt dan moet er één zijn met meer dan 50% van de stemmen.
Ik begrijp dat dit een hele moeilijke vraag is?

Dan gaan we nu de stemming openen, u moet wel allemaal meedoen anders gaat het niet. En de uitslag. Nou kijk eens aan, Daan Zwart heeft nog nooit zoveel stemmen gehad. Je moet de vragen duidelijk stellen dat is altijd belangrijk. Misschien is het goed om nog even te zeggen dat dat kaartje echt goed in dat kastje moet, daar moet geen vergissing over zijn, alle kastje zijn geactiveerd. Die kastjes blijven in de zaal dus als u op een gegeven moment zegt ik moet even mijn handen wassen of ik wil een appeltaartje eten dan dat

kastje in de zaal laten, u verstoort het systeem als u met dat kastje naar buiten loopt of naar binnen loopt of het misschien in de auto meeneemt. Dat is niet de bedoeling, ik hoop dat alles goed gaat.
Dan zijn er nog een paar dingen die ik nog zou willen zeggen. Ik vind het heel belangrijk omdat we er allemaal even goed bij moeten zijn dat als u zegt ik wil even wat kletsen dan doen we dat niet achter in de zaal of in de wandelgangen maar dan gaat u naar buiten en dan doet u dat niet in de zaal want dat is toch afleidend en dan komen we in de verwarring zal ik maar zeggen.
Ik denk dat we nog een paar dingen moeten afspreken. U kent natuurlijk allemaal de procedure maar misschien is het goed nog een paar dingen nog even te zeggen, niet alles maar een paar dingen nog even te zeggen. Als er een kandidaat van het Hoofdbestuur niet het haalt op de plek dan is dat de kandidaat voor de volgende plek en zo verder en niet de kandidaat die daar staat dus laten we zeggen iemand staat op 15 haalt het niet op 15 omdat er een medekandidaat is dan wordt nummer 15 op 16 door het Hoofdbestuur ingezet en is kandidaat 16 daar niet kandidaat tenzij er tenminste drie afdelingen zeggen maar ja dat is de kandidaat van Hoofdbestuur die willen wij toch op die plek kandidaat stellen, ik help u even herinneren dat dat in de vorige Bijzondere Algemene Vergadering toen wij de kandidatenlijst vaststelden nogal een discussiepunt is geweest in hoeverre een kandidaat op een bepaalde plaats daar ook zou kunnen blijven, nou de reglementen zijn aangepast, dus indien voor een kandidaat op een bepaalde plek er een kandidaat van het Hoofdbestuur in de plaats treedt dan kunt u, mits tenminste drie afdelingen dat vragen, ook de kandidaat die daar al staat weer op die plek neerzetten.

Een kandidaat die door één van de afdelingen is gesteld en die het niet heeft gehaald op de plaats waar die medekandidaat gesteld is is niet automatisch weer kandidaat voor de volgende plek, tenzij u dat zegt. Met andere woorden ik ga het ook niet iedere keer vragen, ik ga ook niet iedere keer vragen mevrouw of meneer x of y wordt die weer opnieuw kandidaat gesteld, als u het zegt dan gebeurt het en dan toetsen we weer de naam in. Dus u moet er wat dat betreft even alert bij zijn.

Met betrekking tot het stellen van de kandidaten zou ik u willen voorstellen akkoord te gaan met het volgende: er is een kandidaat, die wordt gesteld en er kan en toelichting op worden gegeven, een toelichting van meer dan 30 seconden kan ik u zeggen werkt averechts dus ik zou u willen aanraden vooral kort en helder te zijn als u een kandidaat zou willen aanbevelen.

Dan geef ik de gelegenheid aan een aantal liefst, net zoals gisteren, niet meer dan twee voor en twee tegenstanders van die kandidaat cq. verdedigers van de kandidaat van de plek die daar gesteld is om er ook nog iets van te zeggen.
U doet dat natuurlijk niet in negatieve termen in de zin van mevrouw of meneer vind ik een waardeloze figuur maar u zegt het vooral in de zin dat uw kandidaat goed is. Zo gaan we uiteraard met elkaar om dus dat zal ook best lukken maar het liefst dus niet meer, dat wil zeggen ik ga het niet allemaal zo strak doen, maar in principe niet meer dan twee voor- en twee tegenstanders met een korte heldere statement waarom u zegt die kandidaat zou ik graag op deze plek gekozen zien.

Nou ik denk dat dat even voor de goede orde zou kunnen worden vastgesteld, als u daar geen bezwaar tegen heeft, dat doen we dan met alle flexibiliteit uiteraard die in ons is.
Dan heb ik nog één formele mededeling, de heer van Rijt uit Emmen die op de lijst staat, hij stond op plaats 73 die heeft zich teruggetrokken en besloten is dat die plaats door opschuiving wordt opgevuld, dat meldt ik maar even zodat we op dat moment als dat aan de orde komt dat u weet dat op 73 dus de kandidaat 74 staat en zo verder.
Dan denk ik dat we het een beetje hebben gehad en dan kunnen we aan het werk.
De heer Kamminga die het werk van de commissie Kamminga van de commissie die de kandidaten heeft gezocht en het voorstel en de aanbeveling aan het Hoofdbestuur heeft gedaan kan van zijn kant uiteraard steeds toelichting geven, eventueel uit eigen initiatief maar ook op vraag van uw kant, dus dat kunnen we ook wat dat betreft heel open spelen en ik denk dat het verstandig is dat na al deze inleidende op- en aanmerkingen dat we starten met de procedure als er tenminste geen vragen, opmerkingen, suggesties of aanbevelingen meer zijn. Niet het geval? Dan gaan we aan de slag.

Op plaats 1 is gesteld de kandidaat H.F. Dijkstal te Wassenaar, ik constateer dat u bij acclamatie Hans op die plek heeft gezegd en wij vragen of Hans binnenkomt om de rest van de vergadering bij te wonen.
Hans gefeliciteerd en je bent aanwezig om waar nuttig en nodig toelichting te geven en vragen te beantwoorden. Plek nummer 2 kandidaat gesteld door het Hoofdbestuur mevrouw Jorritsma medekandidaat door een aantal afdelingen de heer Zalm, wie mag ik daarover het woord geven?

De heer Piet van der Linden, Capelle a/d IJssel; amendement Cappelle a/d IJssel plaats 2 trekken we in.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, dan vraag ik of iemand nog stemming wenst over mevrouw Jorritsma? Ja, iedereen akkoord? Dat is waar, het is heel goed dat...goed dat er mensen om me heen zitten, als er één kandidaat is stemmen we niet maar dan bent u onmiddellijk akkoord. Daarmee is nummer 2 vastgesteld. We gaan naar nummer 3 kandidaat gesteld de heer Zalm, Gerrit Zalm is benoemd verklaart, we gaan naar kandidaat nummer 4, mevrouw Terpstra, dit wordt een hele oefening. Op plek nummer 5 de heer Hermans, plek nummer 6 de heer Korthals, nummer 7 ook geen tegenkandidaat, nummer 8 van Aartsen, nummer 9 mevrouw Voûte, nummer 1o Johan Remkes, nummer 11 Clemens Cornielje, Hans Hoogervorst op 12, Henk Kamp op nummer 13, dit is verkeerd zegt Jan de partij als applausmachine, op nummer 14 Van Hoof, op 15 mevrouw Van Blerck, 16 de heer De Vries, 17 Van Beek, 18 mevrouw De Vries, 19 Hofstra, 20 Weisglas.

Voorzitter, ik heb begrepen dat ik alle afdelingen moet opnoemen die het amendement heeft ingediend? De afdeling Lisse, Voorhout, Noordwijkerhout, Noordwijk, Katwijk, Valkenburg, Rijsenburg en Warmond houden het amendement op de heer Aptroot aan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel? Geen stemming, de heer Weisglas benoemd op 20. Rijpstra op 21, mevrouw Bibi de Vries op 22, 23 Jan te Veldhuis, 24 Atzo Nicolai, Petronella Verbugt op 25, de heer Luchtenveld op 26, niemand het woord daarover? Dan moeten we, ja er zijn wijzigingsvoorstellen dus ik kijk even of er iemand is die een toelichting wil geven op de wijzigingsvoorstellen? Is dat niet het geval? Het Hoofdbestuur stelt de heer Luchtenveld voor wat gaan we nu doen? Als er niemand is die toelichting geeft dan gaan we stemmen. 26 we gaan stemmen, kandidaat zijn gesteld de heer Luchtenveld, de heer van der Doel en de heer Udo. U ziet zometeen op het schermpje drie namen allemaal genummerd. U ziet als u drukt zometeen, de stemming is nog niet geopend, op 1 is dat voor Luchtenveld, als u drukt op het knopje 2 is dat voor van der Doel en 3 is dat voor de heer Udo, u kunt nu stemmen. De stemming is gesloten, dat duurt ongeveer zestien seconden hebben we gisteren gemerkt, de heer Luchtenveld benoemd.
De heer Oplaat op 27, de heer Klein Molekamp op 28, op 29 de heer Blaauw gesteld als kandidaat en drie medekandidaten.
Iemand die een toelichting wil geven? Ja, mevrouw.

Mevrouw Agate Doelscha, afdeling Antwerpen; het gaat over het voorstel van de heer Niederer en wij houden dat voorstel aan.

De heer Bas Eenhoorn; u houdt het voorstel aan, dan zijn er nog twee medekandidaten.

De heer van Brenk, afdeling Alkmaar; wij houden het voorstel ook aan dus wij willen de heer Baat ook nog later in kunnen brengen.

De heer Bas Eenhoorn; ja, dat begrijp ik, anderen nog? Niet dan hebben we een stemming tussen de heer Blaauw en mevrouw Grivis.

Mevrouw Els de Graaf uit Zeist; meneer de voorzitter, ik wou graag nog even de gelegenheid om te onderstrepen dat de heer Blaauw door het Hoofdbestuur naar ons inziens terecht op nummer 29 is gezet behalve dat hij eerste woordvoerder in verkeer en waterstaat in de Tweede Kamer is wat natuurlijk tegenover minister Netelenbos een buitengewoon interessante positie is is hij ook woordvoerder in de hele defensieproblematiek en internationaal is straks een hele belangrijke situatie aangezien het Europees parlement geen zeggenschap over de defensie heeft en vanuit het Nederlandse parlement dus nog erg veel aandacht aan besteed moet worden. De heer Blaauw doet dat voortreffelijk en we zijn dus erg blij met hem op 29.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel mevrouw de Graaf, we gaan stemmen. U pakt de kastje, het dingetje zit erin en u ziet als u op één drukt is het kandidaat Blaauw, op twee is het kandidaat Grifis. De stemming is geopend. De stemming is gesloten en de heer Blaauw is benoemd verklaard. Nummer 30 Wilders, er zijn medekandidaten gesteld. Ja, gaat u gang.

De afdeling Driebergen Rijsenburg had op plaats 30 het wijzigingsvoorstel ten figure van de heer Balemans ingediend en we willen dat voostel aanhouden.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, daarmee is de heer Wilders benoemd verklaard. 31 Blok, 32 de heer van de Doel en medekandidaat Örgü.

De heer Stelman, afdeling Sintmichels Gestel; dank u wel voorzitter, wij trekken ons voorstel voor beide 32 en 33 in.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Dan is voor 32 benoemd verklaard de heer van den Doel. Nummer 33 de heer Geluk uit Schuddebeurs. 34 mevrouw Snijder, daar is een medekandidaat gesteld.

De heer ten Wolde, afdeling Drechterland; wij houden de kandidatuur van mevrouw de Bont houden wij aan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, daarmee is mevrouw Snijder benoemd verklaard. De heer Weekers uit Weert medekandidaat Aptroot.

De heer Bruin, afdeling Wassenaar; voorzitter, wij houden het amendement voor Aptroot aan.

Afdeling Zoetermeer; voorzitter, dames en heren goedemorgen, de argumenten zijn duidelijk ook wij houden het voorstel aan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, daarmee is de heer Weekers benoemd verklaard op 35. 36 Visser te Den Haag benoemd verklaart. We gaan naar 37 Örgü, dank u wel. We gaan naar 38 en daar zijn een aantal medekandidaten gesteld.

De heer Bas ten Have, voorzitter van de afdeling Utrecht; wij houden het voorstel Erik Balemans op plaats 38 te plaatsen aan.

De heer Bierlage, afdeling Gorkum; we houden het voorstel voor de heer Aptroot aan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Anderen die nog het woord wensen te voeren? Niet het geval dan gaan we naar een stemming over 38, mevrouw Grifis en de heer Hooijmaijers. U pakt uw kastje en de stemming is geopend. één mevrouw Grifis en twee meneer Hooijmaijers. De stemming is gesloten, mevrouw Grifis is benoemd verklaard. We gaan naar nummer 39 de heer Niederer, Bergen op Zoom. Tegenkandidaat, of medekandidaat, Balemans.

De heer Bas ten Have, voorzitter Utrecht; ik wil graag een toelichting geven op het amendement om de heer Balemans op deze plek te zetten. Ik zal het kort en helder houden. Eric Balemans heeft zich gedurende de afgelopen vier jaar laten kennen als een zeer deskundig en toegewijd liberaal volksvertegenwoordiger, hij is toonaangevend geweest bij de gemeentelijke herindelingsprocessen. Binnen die betreffende gemeente heeft Eric veel waardering gekregen, zowel bij bestuurders als bij de betreffende burgers, voor zijn inspanning en zijn persoonlijke betrokkenheid.
Eric wordt gekarakteriseerd als zeer betrouwbaar, als zeer benaderbaar, en als volksvertegenwoordiger pur sang. Eric heeft in feite de kans gegrepen de afgelopen vier jaar om zijn kwaliteit te tonen, de plaats van Eric op 45 doet

daar naar onze mening geen recht aan. De afdeling Utrecht is om die reden, ook mede gelet op zijn eigen ervaring met Eric van mening dat Eric op plaats 39 moet komen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Anderen die nog het woord wensten te voeren over deze plaats? Ja, gaat u gang.

Voorzitter, na dit lange betoog volg ik graag uw advies om kort te zeggen dat de Brabantse kandidaat Niederer naar mijn idee zou moeten blijven staan waar die staat. Gezien ook zijn bijdrage eergisteren nog in het kamerdebat, vraag ik de vergadering met klem om de heer Niederer te steunen.

Voorzitter, de Zeeuwse afdelingen steunen de plaats van de heer Niederer van harte.

Den Haag heeft van Baalen gesteld en die houden we aan.

De heer Bas Eenhoorn; daarmee komen we tot een stemming en de stemming is tussen de heer Niederer en Balemans, want van Baalen is aangehouden. Één is Niederer en twee is Balemans en de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten, gaat steeds sneller, gaat heel goed maar de elektronica moet nog even zijn werk doen. 55 voor de heer Balemans daarmee is de heer Balemans op 39 benoemd verklaard.
Dat betekent dat wij inzetten op 40 de heer Niederer overeenkomstig de procedure zoals u aangegeven. Op 40 is dus Niederer kandidaat.

Voorzitter, de afdeling Wassenaar brengt nu graag het amendement voor de heer Aptroot in. De heer Aptroot is alom bekend als succesvol ondernemer, bestuurder van brancheverenigingen, CAO onderhandelaar, jarenlang wethouder van Financiën, VVD statenfractie Zuid-Holland fractievoorzitter, tweemaal lijsttrekker, heeft de leiding gehad in de Ceteco affaire kortom een briljant politicus.

Voorzitter, ook de afdeling Hillegom, Lisse, Sassenheim, Voorhout, Noorwijkerhout, Noordwijk, Katwijk, Valkenburg, Rijnsburg, Warmond, brengen nu het, een hele lijst, amendement voor de heer Aptroot in, de motivering die mijn voorganger gaf is heel duidelijk en die ondersteunen wij.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Hiervoor, linksvoor.

Ja, voorzitter, de afdeling Zoetermeer heeft inderdaad ook al de heer Aptroot genoemd wij zetten hem nu in.
Ja, voorzitter, Haling van Zet. Natuurlijk teleurgesteld over de nog op het bord zijnde uitslag wou ik toch de vergadering nu met klem verzoeken en denkend aan het asielbeleid wat de heer Niederer met verve verdedigd heeft in de Kamer, de heer Niederer met deze plaats toch nu zeker te steunen.

Ingrid Kloosterman, kamercentrale Den Bosch; alle afdelingen van onze kamercentrales sluiten zich van harte bij het betoog van de kamercentralevoorzitter aan.

Afdeling Gorkum, Jan Piera; wij willen het amendement Aptroot inbrengen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Dan gaan we over tot stemming. U krijgt de namen weer op het scherm en de namen zijn dus Niederer en Aptroot. Nummer een Niederer en nummer twee Aptroot en u kunt nu stemmen.
De stemming is gesloten. Er wordt nu geteld, de heer Aptroot is benoemd verklaard.
Dan zijn we op plaats 41 en daar is de kandidaat van het Hoofdbestuur de heer Niederer. Er zijn medekandidaten gesteld.

De heer Burgers van den Bogaert; Den Haag had aangehouden; Van Baalen, Van Baalen stond oorspronkelijk op 41 en Den Haag wilde op deze plaats Van Baalen verdedigen als de Europa specialist die in de afgelopen bijna vier jaar heeft bewezen een, nou ik zou zeggen, bijzonder netwerk te hebben in Europa en buiten Europa, een specialisme wat niet gemist kan worden, dus graag steun voor 41 van Baalen.

De afdeling Haarlem en Velsen hebben een amendement ingediend voor de heer Vos en willen dit graag aanhouden. En hetzelfde geldt voor Amstelveen en Uithoorn.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel.

De heer Vonhoff; meneer de voorzitter ik wil het voorstel om hier de heer van Baalen te steunen van harte ondersteunen. Ik denk dat dat belangrijk is ook vanwege de geschiedenis rondom de aanvankelijke intrede van Van Baalen in de politiek. Ik heb er, denk ik, zou het onverstandig zijn van de vergadering dat begint te vergeten en daardoor een uiterst karaktermoordachtige discussie die er indertijd is geweest weer te heropenen. Vandaar, ik begrijp heel goed, ik begrijp ook dat men moet uitkijken dat de heer Niederer niet in een val komt

die hem niet toekomt en die hem niet verdiend, ook dat is een aspect dat ik zou ter berde willen brengen. Ik denk daarom dat de combinatie van Baalen-Niederer op deze plaatsen een uitermate gewenste zou zijn en ik beveel dat daarom ook van harte aan ook om te zorgen dat het team in de komende periode goed functioneert.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Ik zie nog drie sprekers en dan de fractievoorzitter, heel kort graag meneer van Eekelen.

De heer van Eekelen; ik zou een opmerking willen maken over de coherentie van de lijst in zijn geheel. Als ik kijk naar de plaats van Hans van Baalen, als Europa deskundige dan vind ik die sowieso al erg laag want de deskundigheid die hij ontwikkeld heeft, bovendien internationale activiteiten als vice-president van de liberale internationale, lid van de Raad van de Europese liberalen en nu voorzitter van de programmacommissie van die partij gemeenschappelijke liberale partij in Europa dan vind ik dat wij hem ook een solide basis binnen de Nederlandse politiek moeten geven.
Die deskundigheid Europa betreffende zie ik niet in dezelfde mate bij de eerste 40 en dan vind ik dat op plaats 41 al mager maar wel essentieel.

Voorzitter, nu velen zeer gerespecteerde leden hier het woord gaan voeren denk ik dat het op zijn plaats is nog één keer voor de heer Niederer te Pleiten met name ook wat de heer Vonhoff zegt, dat die niet in een vrije val komt en in dat verband ben ik ook erg benieuwd naar de mening van onze fractievoorzitter.

Meneer de voorzitter, de afdeling Roosendaal vraagt de vergadering met klem het voorstel van meneer Niederer te steunen omdat de afdeling Roosendaal vindt dat het van het grootste belang is voor de regio Bergen op Zoom-Roosendaal.

De heer Hans Dijkstal; voorzitter, dit zijn voor mij ook geen vreugdevolle momenten omdat we wat mij betreft praten over een aantal collega's van mij in de fractie die ik laat ik zeggen even zwaar waardeer. Ze hebben allen hun eigen kwaliteiten, de één op het ene terrein en de ander op een ander terrein, en in deze fase van de lijst zou ik het zeer onterecht vinden maar ook voor de fractie een duidelijke verzwakking als, precies zoals Vonhoff dat net zei wat begrijpelijk zou zijn, Niederer telkens geplaatst tegenover nieuwe namen het telkens verliest, dat verdient hij niet maar daar zouden we de fractie ook aanzienlijk mee te kort doen, hij is jurist en die hebben we toch al niet al teveel in de fractie.

Ik ben niet in staat om u nou te zeggen of u nou van Baalen of Niederer moet nemen want dat zit voor mij in dezelfde range maar ik doe echt een klemmend beroep op u om te zorgen dat we niet aan het eind van de dag een zeer goed fractielid Jaques Niederer opeens kwijt zijn.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Dan gaan we stemmen, de kastjes kunt u pakken en de kandidaten zijn gesteld dus Niederer en van Baalen en Niederer is voor knopje één en van Baalen voor het knopje twee en de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten, dat is voor van Baalen en van Baalen is benoemd verklaard.
Dan komen we op en daar stelt het Hoofdbestuur de heer Niederer kandidaat, anderen die het woord willen voeren?

De heer Schultse, Krimpen a/d IJssel; ja voorzitter, als het goed is hebben we Manusama op deze plaats kandidaat gesteld, wij willen zijn kandidatuur aanhouden tot nader order.

De Hof van Twente; ja voorzitter, de afdeling Hof van Twente heeft de heer Gerritsen kandidaat gesteld en die willen wij aanhouden.

De heer Touw, kamercentrale Rotterdam; voorzitter, ik wil graag gebruik maken van de mogelijkheid om de Krom te stellen, terugkomend op uw inleiding, dat als er geen bevestigings...hoe heet dat ding ingediend is dat dat nu nog kan.

De heer Bas Eenhoorn; mag ik even vragen voor de goede orde, u heeft drie afdelingen nodig hadden we in de reglementen en ik neem even aan dat u dat...

De heer Touw, afdeling Rotterdam; dat zullen we zien als ik gesproken heb.

De heer Bas Eenhoorn; ok, nee ik dacht dat u daarmee even zou aankondigen dat de kandidaat is gebaseerd op het feit dat u meer dan drie afdelingen...

De heer Touw, afdeling Rotterdam; ik denk het wel. De heer de Krom is nieuw, dat wil zeggen hij komt niet uit de gevestigde kringen zoals wij hier ook heel veel voortreffelijke mensen hebben, hij is een voortreffelijk medewerker van Shell in Londen, zal zichzelf in Rotterdam gaan vestigen en is al aan het uitkijken naar en huis aannemende van de verkiezingsoverwinning van de VVD en verkiesbare plekken en dergelijke.

De heer de Krom is niet zonder reden op deze plaats gezet. Er is een selectie geweest die heel zorgvuldig is onder leiding van de heer Kamminga en ik neem ook aan dat bij de afweging die het Hoofdbestuur heeft gemaakt heel nadrukkelijk is gekeken naar plaats nummer 42 voor de heer de Krom.
Dus ik wil heel graag voorstellen dat de heer Krom in stemming wordt gebracht.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Ik kijk nog even of inderdaad de kandidaat wordt gesteld met de steun van drie afdelingen. Want nogmaals dat moet dus gebeuren. Ik begrijp meneer Touw heeft dat niet gezegd. U zegt wel dat u de kandidaat stelt maar ik heb nog niet van u gehoord, ik denk toch dat het verstandiger is, ja, voor de goede orde.
Als een kandidaat wordt gesteld, volgens het reglement, dan is het plezierigste dat u eerst even zegt dat u het doet namens ten minste drie afdelingen want anders gaat u hele verhalen houden en dan blijkt dat die steun er niet is dus ik zou even willen weten is het zo, omdat we het gewoon formeel netjes moeten doen, is het zo dat tenminste drie afdelingen de heer de Krom steunen op deze plek kandidaat stellen. Dat is juist, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag, Oke, even voor de goede orde dat we het van elkaar weten en daarmee is het dus duidelijk.
Twee kandidaten zijn gesteld op 42, de heer Niederer en de heer de Krom en het woord is aan de voorzitter van de commissie Kamminga dat is de heer Kamminga zelf.

De heer Kamminga; dank je wel. Ja, we hebben bij het overwegen hoe de lijst samen te stellen heel bewust ervoor gekozen om tot een zorgvuldige mix te komen vanaf een bepaalde plaats.

...plekken in beslag nemen maar dat er uitzicht is op een mogelijkheid om lid te worden van de Tweede Kamer, daarnaast hebben we gemeend als commissie dat het belangrijk is om bijzonder talent van buiten ook de gelegenheid te geven met een op een relatief verkiesbare plaats terecht te komen. De Krom is zo'n voorbeeld, een bijzondere man die overigens wel enige ervaring heeft opgedaan in het begin en wij hebben dus echt gemeend, weloverwogen, dat voor deze systematiek te kiezen en voor dit type kandidaat op deze plaats.

De heer Bas Eenhoorn; dan gaan we over naar de stemming, twee kandidaten dus gesteld, de heer Niederer en de heer de Krom. Als u op één drukt is dat voor de heer Niederer en twee voor de heer de Krom en de stemming is geopend en u kunt nu op het goede knopje drukken.

De stemming is gesloten dus de machine gaat weer zij werk doen, het is misschien wel even aardig om even mee te delen dat op dit moment van de stemgerechtigde er 85,7% in de zaal aanwezig is dus dat betekent dat er een geweldig goede fantastische opkomst is, goed georganiseerd dus hartstikke mooi. En de uitslag, de heer de Krom 51,4% daarmee is de heer de Krom benoemd verklaard en zetten we op nummer 43 de kandidatuur van de heer Niederer. Medekandidaten op die plek Veenendaal en Hooijmaijers, het woord is aan de heer Sinke.

De heer Sinke; voorzitter, Amsterdam wil graag de heer Hooijmaijers inbrengen. De heer Hooijmaijers die heeft al een lange ervaring als politicus in de gemeenteraad van Amsterdam waar hij bekend staat als en politicus die een visie heeft, hij kijkt ver vooruit, ziet dingen aankomen die net als in de traditie van VVD'ers in onze partij vervolgens ook op een gegeven moment door andere partijen wordt overgenomen. Hij doet dat in Amsterdam op een zeer welsprekende manier.

(Interruptie) Ze spreken niet namens mij!

De heer Bas Eenhoorn; even wachten tot die uitgesproken is mevrouw.

De heer Sinke; vorig jaar... dat is mevrouw Visser die kennen we uit Amsterdam, misschien moet u maar even aandacht daaraan besteden.

Mevrouw Visser; Dat kan niet, dat kan niet.

De heer Bas Eenhoorn; mevrouw.... Akkoord, dank u wel meneer Sinke.

De heer Sinke; dan maak ik me verhaal kortaf. Vorig jaar heeft de heer Hooijmaijers de niet gemakkelijke taak gekregen om de zeer succesvolle wethouder Krikke op te volgen en hij heeft dat met ontzettend veel verve gedaan. Zijn ambitie ligt in de Tweede Kamer en wij zijn dan ook zeer blij om hem daarvoor onder uw aandacht aan te bevelen en vraag de steun van de vergadering voor de heer Hooijmaijers op deze plaats, dank u wel.

(Mevrouw Visser met een niet te verstaan commentaar).

De heer Bas Eenhoorn; het is duidelijk mevrouw, uw opinie is ook gehoord.

De heer Talsma, uit Torsel; ik wil er nu toch de vergadering op wijzen dat de heer Niederer inderdaad in die glijvlucht omlaag is geraakt wat die volstrekt

niet verdient. Het is een bijzonder goed jurist in de Kamer en omdat er anderen zijn, en daar wil ik op zichzelf geen kritiek op hebben, die de steun hebben zou hij nou buiten zijn persoon om nu al vier plaatsen zijn gezakt dus ik geloof dat de vergadering nu duidelijk verstandig moet zijn en los van de verdiensten van andere tegenkandidaten nu de heer Niederer in de eerste plaats moet kiezen.

De heer Bas Eenhoorn; verder iemand het woord nog? Ja, de heer Vonhoff en dan sluiten we.

De heer Vonhoff; het zou mij niet verbazen dat ik dit schitterend betoog van mijn oude vriend Talsma, wij waren tenslotte allebei in '48 in Bellevue, dat ik het schitterende betoog van mijn vriend Talsma graag van harte ondersteun.

De heer Bas Eenhoorn; op plaats 43 zijn dus kandidaat gesteld Niederer, Hooijmaijers en Veenendaal. Twee medekandidaten Veenendaal en Hooijmaijers en namens het Hoofdbestuur Niederer. U ziet zometeen hoe het eruit ziet, één Niederer, twee Hooijmaijers en drie mevrouw Veenendaal.
De stemming is nu geopend. Ja even voor de goede orde u stemt maar gewoon door maar als een kandidaat niet wordt teruggetrokken is die gewoon kandidaat en dat is allemaal keurig volgens de regels. De stemming is gesloten en we wachten de zo langzamerhand wel hele lange zestien seconden af voordat de machine heeft geteld en de heer Hooijmaijers is op die plek gekozen.
We zijn op plaats 44 en op plaats 44 stelt het Hoofdbestuur de heer Niederer en er zijn drie medekandidaten gesteld.

Mevrouw July Vormeler, afdeling Leidschendam Voorburg; wij willen graag het amendement van de heer Hurter aanhouden en is aan de orde.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, andere die nog? Meneer Touw.

De heer touw; voorzitter wij willen graag de heer Faber stellen voor plaats 44. er is steun van twee andere afdelingen, in ieder geval de afdeling Rotterdam en ik neem aan andere afdelingen zullen dit steunen.
De heer Faber is ook iemand die nieuw op de lijst staat en ik begrijp wat er gebeurt en ik begrijp ook wat de gevolgen zijn van het wisselen boven plaats 44. Ik zou aan de andere kant een klemmend beroep willen doen om nu niet te laten schieten de kans om ook nieuwe kamerleden op een goede plek te krijgen zodat ook de nodige vernieuwing van mensen met een grote maatschappelijke ervaring mogelijk wordt.

De heer Bas Eenhoorn; ik wil graag eerst even weten zijn er inderdaad drie afdelingen?

Afdeling Haarlem; de afdeling Haarlem steunt dit.

De heer Bas Eenhoorn; en de afdeling Amsterdam en Den Haag we tellen voldoende, dank u wel meneer Touw. Ik zie nog een volgende.

De heer Wm Jacobs, Purmerend, wij houden mevrouw Veenendaal nog even aan.

De heer Bouman; het amendement Zwart wordt aangehouden.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, daarmee zijn er twee kandidaten gesteld voor plaats 44, de heer Niederer en de heer Faber. We gaan het laten zien, knop één Niederer knop twee Faber en de stemming is nu geopend.
De stemming is gesloten en de machine gaat tellen. En daarmee is de heer Faber benoemd verklaard. Wij zijn bij plaats 45 en het Hoofdbestuur stelt kandidaat op plaats 45 Niederer.

Meneer de voorzitter, ik zou namens de afdelingen Haarlem en Velsen het aangehouden amendement voor de heer Vos op dit ogenblik willen inbrengen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Op plaats 45 anderen nog, ja, mevrouw.

Mevrouw Alines Wierstra, afdeling Eindhoven; wij ondersteunen het amendement van de afdeling Haarlem. de heer Vos heeft zich de afgelopen jaren in het algemeen een zeer betrokken politicus getoond en in het bijzonder is dit tot uitdrukking gekomen in zijn betrokkenheid bij de ontwikkeling van Woenzel-West, een zogenoemde achterstandswijk in Eindhoven een project dat hij indertijd heeft overgenomen van Kamerlid Broos van Erp.

Afdeling Antwerpen; nog een keer afdeling Antwerpen. U weet wij hebben dat teruggetrokken op plaats 30 maar nu is het zo langzamerhand 45 en ik zou heel dringend een beroep willen doen. De heer Niederer is een uitstekend Kamerlid gebleken, is natuurlijk betrekkelijk jong ook, het is een jurist zoals dat de eerste keer opgemerkt is, de Kamer heeft dat heel hard nodig.
Over het asielzoekersprobleem, wat natuurlijk een belangrijk onderwerp is, heeft de heer Niederer zich zeer ingezet en ik zou een dringend beroep willen doen want anders blijft meneer Niederer glijden dat u nu op dit ogenblik toch

gaat stemmen voor meneer Niederer op plaats 45 terwijl het voorstel van de verkiezingscommissie plaats 39 geweest en ik acht de commissie zeer hoog en u ook denk ik.

Afdelingen van Limburg ondersteunen volledig de kandidatuur van de heer Niederer. Politiek is emotie, kiezen is emotie maar menselijkheid is een integriteit en daar hebben we mee te maken.

Mevrouw Ingrid Kloosterman, kamercentrale Den Bosch; ook wij willen met klem de vergadering verzoeken om Jaques Niederer te steunen.

De heer Schout; voorzitter, menselijkheid staat ook hoog in het vaandel van de VVD en inderdaad wij zijn een politieke partij en we lopen met kandidaten inderdaad het risico dat ze in een vrije val komen maar de Zeeuwse afdelingen, onze buurman aan de oostelijke kant willen wij nu toch wel een zeer dringend beroep doen op de vergadering om op plaats 45 nu de heer Niederer te kiezen.

Het ingetrokken amendement van Amstelveen dat willen we graag weer indienen gezien het feit dat de heer Vos een uitstekende juridische bijdrage levert aan onze Tweede Kamer fractie, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, dan is voor plaats 45 kandidaat gesteld de heer Niederer en de heer Vos. Knopje één Niederer, knopje twee de heer Vos. We sluiten de stemming, de zestien seconden zijn nu voorbij allee weet die machine dat niet. De uitslag, dat zijn het aantal stemmen dat u nu ziet! R zijn totaal 1003 stemmen in de zaal en 502 voor de heer Vos en 501 voor de heer Niederer en wat nou van belang is of 502 één meer is dan de helft en dat is inderdaad het geval en daarmee is de heer Vos gekozen en benoemd op plaats 45.

Op plaats 46 stelt het Hoofdbestuur kandidaat de heer Niederer, iemand nog het woord op dit punt? Medekandidaat op 46 is gesteld Hessing.

Hallo, wij wilden graag meneer Lenards inbrengen.

De heer Bas Eenhoorn; en hebt u daarvoor drie?

De afdeling Haarlem.

Nee, ik zou dat graag willen ondersteunen vanuit Flevoland mede namens Almere, Lelystad en de Noord-Oostpolder, Jan Mark Lenards. Gepopt en gemazeld binnen de polder, binnen de Noord-Oostpolder en ook binnen de kamercentrale, echt een man met pit. Die moet wat ons betreft op 46 blijven.

De heer Touw, afdeling Rotterdam; Rotterdam steunt de kandidatuur van meneer Lenards.

Datzelfde geldt voor de Zeeuwse afdelingen meneer de voorzitter.

De heer Bas Eenhoorn; verder geen sprekers meer op deze plek? Ja, ik zie nog meneer Pranger.

De heer Pranger; kamercentrale Groningen en de kamercentrale Drenthe steunen Lenards.

De kamercentrale Overijssel steunt ook de heer Lenards.

De heer Bas Eenhoorn; u hoeft het wat mij betreft niet allemaal te zeggen wat uw steun is want we gaan namelijk stemmen dus dat laat het wel zien. Ik zie nog één laatste spreker, gaat uw gang.

De heer van den Bos, afdeling Heusden; wij zijn hier allemaal tezamen, we zijn allemaal liberalen, we hebben allemaal onze grondbeginselen, daar hebben we voor getekend en ik vraag iedereen er nog eens een keer goed bij stil te staan. Ik wil op twee grondbeginselen terugkomen, dat is verantwoordelijkheid nemen, ik denk dat het tijd is dat we dat gaan doen. Een ander aspect op dit moment is de ruimte, we geven elkaar de ruimte totdat het de ander schaadt. Ik denk dat we daar op dit moment heel nadrukkelijk bij stil moeten staan en de bewegingen die we op dit moment zien Randstad ten opzichte van de andere kant van het land, dat we daar eens over na moeten denken en even de hand in eigen boezem moeten steken en nu de plaats die het Hoofdbestuur voorstelt moet accepteren, stem Jaques Niederer.

De heer Bas Eenhoorn; wil jij nog even? Het woord is aan de fractievoorzitter, Hans Dijkstal.

De heer Hans Dijkstal; ja, dames en heren ik zit hier nu ook geweldig mee en misschien zit iedereen er een beetje mee. Fatsoenlijke mensen vinden nu dat Niederer erin moet en de argumenten om daar andere tegenover te stellen snijden natuurlijk ook goed hout, Lenards is een goede vent en die zou er ook

in moeten en zo zitten we natuurlijk telkens die afweging te maken maar ik vind zowel voor de werving van nieuwe mensen, voor de manier zoals we met bestaande mensen omgaan, dat je ook een beetje vooruit moet denken en als het lidmaatschap van de Tweede Kamer betekent dat je gewaardeerd wordt, dat je hoog op een lijst wordt geplaatst, en dat je dan terechtkomt in een mechaniek, in een systematiek, in regels, wanneer de uitkomst daarvan zal zijn is dat ja, eigenlijk zonder dat iemand dat als zodanig zo wil, je de Kamer uitgaat, want dat is een consequentie hiervan, dan is dat niet goed.

Dan moet u zich goed realiseren dat als wij de volgende keer weer eens aan iemand vragen wil je meedoen in die Tweede Kamer dat die zegt ja, maar wat staat me dan allemaal te wachten? Is dat dan de manier waarop je met je wordt omgegaan en daar zit het duivelse dilemma.
Ik heb geen enkel bezwaar tegen die nieuwe kandidaten die eraan komen, daar zitten fantastische mensen tussen, maar je kunt niet met iemand die op deze manier vier jaar gefunctioneerd heeft zo omgaan. Deze uitslag, iedereen begrijpt het pijnlijke van deze uitslag. Ik vind het fijn voor Otto, het is ondraagelijk voor Jaques en dus moet Niederer er nu in komen.

De heer Bas Eenhoorn; we gaan de stemming openen, althans dat wil zeggen, er zijn volgens mij drie kandidaten. Nog even wachten want er is nog geen stemming want dit lijstje is niet compleet want ook meneer Hessing is als medekandidaat gesteld.

Voorzitter, afdeling Rijnwoude houdt amendement 58 aan en voor Zoetermeer spreken dito dat is 59. Het klopt voorzitter, die staat op één lijst niet genoemd maar op andere is wel officieel ingediend. Er is daar administratief een fout gemaakt.

De heer Bas Eenhoorn; oh, we hebben een administratieve fout gemaakt? Nou goed, ik ging er vanuit dat Hessing ook medekandidaat is op 46 maar u houdt aan, akkoord. Nou dan is die goed? Dan zijn er twee kandidaten één Niederer en twee Lenards, en de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten. De uitslag is Lenards benoemd verklaart op deze plaats en dat betekent op 47 wordt Jaques Niederer ingezet door het Hoofdbestuur nummer 47.

Er zijn, voor de goede orde, vier medekandidaten gesteld voor 47, Hessing, Schippers, Veenendaal envan Spluner.

De heer Schout; voorzitter, ik sprak zo-even over menselijkheid. We staan nu weer met de kandidaat Jaques Niederer en ik vind nu dat de grens van menselijkheid is gepasseerd.
Dit wordt een glijbaan en dat doet me denken aan ditzelfde huis Papendal voor de verkiezingen van de Eerste Kamer toen we heel lang een procedure hebben gevolgd met een zeer gewaardeerd lid wat uiteindelijk van de lijst verdwijnt. Ik wil toch graag eens even navragen of het mogelijk is om de heer Niederer ook voor zichzelf te beschermen en ook voor de toekomst zodat u nu strakjes hier in dit huis moet verschijnen dat we eigenlijk stoppen op de een of andere wijze, ik weet niet of het procedureel en volgens de reglementen toepasbaar is, om te stoppen met de kandidaat Niederer want ik vind dit langzamerhand niet meer waardig voor een mens.

Voorzitter, Zoetermeer houdt de heer Hessing aan.

De heer Bas Eenhoorn; de heer Hessing wordt door Zoetermeer aangehouden, ik kijk even daar, ja.

Voorzitter, Wassenaar houdt aan mevrouw Schippers.

De heer Bas Eenhoorn; mevrouw Schippers wordt aangehouden.

De heer Ferdinand Ketel, afdeling Rijnwoude; wij houden het amendement Hessing aan.

Den Haag heeft op 47 de kandidatuur gezet van van Splunter en in de situatie waarin we nu inzitten meen ik niettemin deze kandidatuur toch met klem te moeten herhalen en ik licht hem graag toe op grond van de volgende gegevens. Het gaat hier om een kandidaat die een korte tijd in de Kamer zit, één jaar, iemand die breed inzetbaar is, iemand die ook van belang is als het gaat om hoe werf je nieuwe mensen hoe krijg je mensen binnen of wordt je gebruikt via de systematiek last in first out? Een klemmend beroep op deze plaats voor van Splunter.

De heer Wim Jacobs, Purmerend; wij houden mevrouw Veenendaal even aan.

De heer Vonhoff; meneer de voorzitter, kandidaatstellingsperiodes zijn altijd demonstraties van opgewekt familieleven binnen een partij en in elke familie gebeurt wel eens wat. En nou kan het gebeuren dat in die familie een aantal neven en nichten en magen tezamen zweren om hun verlangen in die familie kracht bij te zetten. De uitslag van een aantal stemmingen op dit moment

geeft mij de indruk dat een aantal afgevaardigden meent niet meer vrij te zijn in de beoordeling en daardoor vast te zitten in hun schema.
Dat kan gebeuren, en dat is heel eigen aan kandidaatstellingsprocedures, maar er is een grens waaraan je dat kan doen en die grens wordt bereikt als je op een gegeven moment daardoor een tegenstelling tussen sectoren in het land oproept en die grens wordt bereikt als je ten aanzien van een verdienstelijk zittend Kamerlid dan door personeel onrechtvaardigd wordt en die grens wordt ook bereikt als je een klemmend betoog, van degene die je als lijstaanvoerder hebt gekozen en alle vertrouwen geeft, in de wind slaat.

En nu kan men dus doorgaan op deze weg met zijn onderlinge afspraken maar dan zeg ik u dan bent u bezig de zaak redelijk te verknallen.
Dus hou daar nu maar mee op en doe nu datgene wat passend is tot een eerdere spreker zeg ik gegeven de wisseling Vos - Niederer is 47 nog een acceptabele plaats ik denk dus dat dat nog niet het moment is waarop je dat moet onderbreken. Ik denk wel dat als men dit nu weer niet doet we dan in een andere situatie terechtgekomen zijn.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Ik denk dat het duidelijk is dat namens het Hoofdbestuur de woorden van de heer Vonhoff ten volle worden ondersteund, we hebben besloten als Hoofdbestuur om terughoudend te zijn en iedere keer de aandacht te vragen voor ons voorstel, we willen een open en democratisch systeem, we hebben dat ook met de kamercentralevoorzitters afgesproken, we gaan het op een hele open goede manier met elkaar doen en vandaar het Hoofdbestuur in die zin niet iedere keer gaat roepen pas op onze lijst en blijf daar af maar ik denk dat het nu tijd wordt om ten volle aan u te vragen om het voorstel van het Hoofdbestuur te volgen en de heer Niederer op deze plaats te benoemen.

De stemming wordt nu geopend één voor de heer Niederer en twee voor van Splunter, de stemming is gesloten. Daarmee is de heer Niederer benoemd verklaard op plaats 47 en we komen bij plaats 48 en voor 48 wordt gekandideerd mevrouw Remak. Even voor de goede orde, u volgt het natuurlijk allemaal nauwgezet en zoals afgesproken de kandidaten komen in volgorde waarin ze gesteld zijn iedere keer weer aan de beurt en dat betekent mevrouw Remak op 48.
Er zijn een aantal van u die het woord voeren?

De voorzitter van de afdeling Wassenaar; voorzitter, de afdeling Wassenaar wil nu graag amendement 60 executeren dat is mevrouw Schipper. Mevrouw Schipper kennen wij inhoudelijk en organisatorisch als een dame van

topklasse. Zowel binnen als buiten de partij heeft zij haar steentje bijgedragen, een zeer doeltreffend onderhandelaarster, jarenlange ervaring met het werk in de Tweede Kamer een zorgvuldig opgebouwd netwerk, kortom wij ondersteunen mevrouw Schipper en brengen haar graag in stemming voor deze plaats.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel; ik kijk even of er anderen woordvoerders zijn, ja graag.

amendement Rene Leegte houden we aan.

De heer Bas Eenhoorn; amendement Leegte wordt aangehouden.

Meneer de voorzitter, de afdeling Zwarte waterland heeft ingediend het amendement voor de heer Gerritsen en dat houden we aan.

Den Haag; zo-even hebben wij Van Splunter ingediend, ik wilde hier op deze plaats met de kandidatuur van Van Splunter komen.

De heer Bas Eenhoorn; er zijn drie kandidaten voor deze plaats, plaats 48 kandidaat gesteld mevrouw Remak, mevrouw Schippers en de heer van Ssplunter, we krijgen dat op het scherm te zien, één Remak, twee Schippers en drie van Splunter. Graag de aandacht bij het machientje, de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten ja meneer Van Splunter benoemd verklaard op plaats 48 en dat betekent dat op plaats 49 aan de orde is kandidaat mevrouw Remak. Ik kijk even hoe de stand van zaken is op 49 voor de goede orde zijn dus vier medekandidaten gesteld.

De heer Rob Noorduin, afdeling Haarlemmermeer; wij houden de kandidatuur voor Pluckel aan.

Afdeling Maastricht, wij trekken het amendement ten gunste van meneer de Ridder in.

Meneer Udo die laten we gaan en die zetten we in.

De heer Bas Eenhoorn; Udo wordt gehandhaafd, ja dank u wel.

Meneer de voorzitter, namens de afdeling Wassenaat Côte de Azur, Hillegom, Lisse, Sassenheim, Voorhout, Noordwijkerhout, Noordwijk, Katwijk,

Valkenburg, Rijnsburg en Warmond vraag ik graag uw kandidatuur voor een excellente kandidaat en dat is mevrouw Schippers.

De heer Wim Jacobs, Purmerend; Veenendaal houden wij aan.

Voorzitter, namens de afdeling Amstelveen, Bennebroek en Uithoorn wordt het amendement Pluckel aangehouden.

Voorzitter, dan moeten wij met die hele riedel verder, Wassenaar, Lisse enzovoort die trekken dan het voorstel voor de heer Udo in op 49.

De heer Bas Eenhoorn; U zegt Udo intrekken?

Nee, onze steun voor de heer Udo, er stond oorspronkelijk nog een punt.

De heer Bas Eenhoorn; oh, nee dan begrijp ik dat, dank u wel.

De heer Nieukerk; ik wil nog even namens de hele kamercentrale Gelderland Frits Udo ondersteunen, we weten wat die gepresteerd heeft. Als de laatste vier jaar en met name (voorzitter: Hans Udo...) nee,nee, Thijs Udo.
Dat is de vrolijkheid die hij ook brengt in de Tweede Kamer dus vraag ik de vergadering dit vooral te ondersteunen.

De heer Bas Eenhoorn; er zijn kandidaat gesteld nu op deze plek dat is dus 49, Remak, Udo, Schippers, we krijgen het nu op het schermpje; plaats 49 Remak, Udo en Schippers, één, twee of drie, de stemming is nu geopend.
De stemming is gesloten, dank u wel. Mevrouw Schippers is benoemd op plaats 49.
Dat betekent dat op plaats 50 door het Hoofdbestuur kandidaat wordt gesteld mevrouw Remak en als medekandidaten Bonnewits, Veenendaal en Veltmeijer, wie wil het woord voeren?

De heer Hendriks, afdeling West Voorne; al gemachtigde van Spijkenisse trek ik het amendement voor mevrouw Bonnewits in.

July Vollummmer, afdeling Leidschendam Voorburg; we hadden een amendement koud gezet zal ik maar zeggen voor de heer Hurts, we wilden dat amendement nu weer indienen als plaatsbevestiging op zijn eigen plek nummer 50. dit is een excellent kandidaat, we hebben veel zorgen over de zorg en de heer Hurts is een nieuwe kandidaat, heeft veel ervaringen

deskundigheid met name in de zorgsector en ik hoop dat de vergadering hem wil ondersteunen als kandidaat, dank u.

De afdeling Buren, Tiel en Culemborg zetten Thijs Udo weer in. Ik wilde toch even een klein pleidooi houden voor Thijs Udo. Zit al enkele jaren in de Tweede Kamer en is een expert op het gebied van de biotechnologie, dat is echt wel een heel belangrijk onderwerp waar we een vakman voor nodig hebben en ik doe een stevig pleidooi voor hem om hem te steunen voor deze plaats, dank u wel.

Voorzitter, het op plaats 44 aangehouden amendement voor Ton de Swart willen wij graag nu weer inzetten en ik heb ook de steun van meer dan drie afdelingen om het oorspronkelijke voorstel van het Hoofdbestuur op plaats 49 voor Ton de Swart nu in te brengen. Ton de Swart is de afgelopen periode tussentijds in de Kamer gekomen en hij heeft zich daar laten kennen als een uitstekend kamerlid en ik wil graag een beroep doen op de hele vergadering, hen deze plaats te continueren en te stemmen voor Ton de Swart.

De heer Wim Jacobs, Purmerend; we houden mevrouw Veenendaal weer aan.

July Volmuller, afdeling Leidschendam Voorburg; voorzitter, mijn excuses ik was te vroeg met nummer 50 kandidaat Hessing dus ik trek wat ik zei net terug en daar kom ik straks weer op terug.

De heer Bas Eenhoorn; even opnieuw, rustig aan, wat gaat u doen?

July Volmuller, afdeling Leidschendam Voorburg; Hurts nummer 50, daar heb ik daarnet een betoog over gehouden en dat laat ik even zitten voor wat het is en daar kom ik straks weer op terug, ik was een punt, een nummertje, te vroeg zal ik maar zeggen.

De heer Bas Eenhoorn; dus Hurts is geen kandidaat, ok, dank u wel.
Als ik het nu allemaal goed heb dan zijn de volgende kandidaten Remak, Udo, Swart en Veltmeijer. Dan krijgen we dat te zien. Remak, Udo, Swart en Veltmeijer. Één Remak, twee Udo, drie de Swart junior en vier Veltmeijer en de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten dan mag u even weer kletsen. En daarmee is de heer de Swart benoemd verklaard op plaats 50. We gaan over naar plaats 51 en het Hoofdbestuur stelt kandidaat mevrouw Remak op plaats 51, medekandidaten Veenendaal en de Baat en ik kijk even

of iemand het woord wil voeren, mevrouw Volmer namens de afdeling Voorburg Leidschendam.
Leidschendam Voorburg, ik kan het toch niet laten. Voorzitter, sorry voor de vorige keer dat ik heb gesproken, dat was niet helemaal correct, ik wil dat nu weer opnieuw inbrengen een amendement voor de heer Hurts hebben wij aangehouden ik wil nu dat amendement inbrengen dus dat de heer Hurts weer kandidaat wordt voor deze plek. Iemand zeer deskundig in de zorgsector, een goede teambuilder en ik hoop nogmaals dat de vergadering hem ondersteund als kandidaat, dank u.

Namens het Rivierengebied zet ik nogmaals Udo in.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel.

De heer Wim Jacobs, Purmerend; Veenendaal houden wij aan.

De heer Bas Eenhoorn; ik kijk even verder, geen sprekers? Dan gaan we kijken, oh, pardon ja.

De heer Hans Dijkstal; voor wie dit proces nog nauwlettend volgt die zal toch eerlijk tot de conclusie moeten komen dat nou mevrouw Remak hetzelfde dreigt te gebeuren als met Niederer gebeurd is, zij het dat we hem nog net op tijd hebben gered.
En dan doet zich denk ik bij mevrouw Remak de vraag voor, wie komt eigenlijk nog voor haar op? Ik dacht dat het een kandidaat van Amsterdam was, ook in de vorige periode met veel kracht naar voren gebracht, ik vind het teleurstellend dat we Amsterdam niet meer horen over mevrouw Remak en ik zou het toch graag voor haar op willen nemen.
Zoals vaak in een volksvertegenwoordiging zijn er vele facetten waarom iemand in die Kamer zou moeten zitten en soms zijn die facetten liggen bijna in een kandidaat verrassend op een andere kant dan je misschien zou verwachten. Ik vind dat de vergadering zich nu goed de vraag moet stellen dat dit niet het moment is dat we wel nog kijken of we mevrouw Remak in het bereik van de Tweede Kamer willen houden en dan moet u gewoon op haar stemmen.

De heer Ed Sinke; uiteraard al onze zeer gewaardeerde lijsttrekker met die verhalen komt dan moet ik daar natuurlijk uiteraard op reageren met alle respect naar hem. Wij hebben hiervoor al in de kandidatuur van de heer Niederer al een heleboel verhalen gehoord die in ieder geval mij al niet

welgevallig zijn, maar wie ben ik natuurlijk, omdat daarmee suggesties werden gewekt, ook een samenzwering en dergelijke.
Volgens mij vindt er gewoon hier een proces plaats waarin iedereen zijn eigen belangen verdedigt en iedereen binnen zijn delegatie ook afwegingen heeft gemaakt over wie je wel of niet geschikte kandidaten vinden. Ik kan het nu niet over mevrouw Remak gaan hebben omdat, zoals u zelf al heeft aangegeven, wij een partij zijn die in ieder geval positief over mensen praat daar waar we belangen van kandidaten verdedigen en ik vind het buitengewoon betreurenswaardig dat ik eigenlijk me gedwongen voel om dat signaal dan af te geven.
Ik zou in ieder geval iedereen oproepen om niet steeds als dingen niet gaan, of als mensen worden aangehouden of gaan glijden, niet het in de suggestie te willen wekken dat er andere dingen bezig zijn dan afweging van wat kwaliteit van kandidaten zijn, dank u wel.

De Baat willen we aanhouden.

De heer Bas Eenhoorn; de Baat aanhouden, dan zijn er op plaats 51 drie kandidaten. Mevrouw Remak namens het Hoofdbestuur, Hurts en Udo, drie kandidaten op, plaats 51 en u ziet op welk knopje u kunt drukken en de stemming is nu geopend. De stemming is geopend. Het gaat prima, de stemming kan worden gesloten, althans in technische zin. De heer Hurts is benoemd geplaatst op plaats 51. wij komen tot 52 en namens het Hoofdbestuur wordt ingezet mevrouw Remak en daar zijn een aantal medekandidaten. U hebt gezien Schippers, Veenendaal, Verhoeven, Botteneft, van Schijndel en Udo. Oh ja, natuurlijk Schippers niet stom is dat ik moet wel mijn eigen gedachte erbij houden, dank je wel Willem.

Jan verhoeven is ingebracht op plaats 52 we willen u dat gaarne aanbevelen. Jan Verhoeven is een fantastische kandidaat is gebleken de afgelopen periode en verder hoef ik denk ik over een Brabantse kandidaat niets meer toe te voegen.

De heer Wim Jacobs, Purmerend; we houden Veenendaal aan.

De heer Ed Sinke; meneer de voorzitter, Amsterdam brengt hier meneer van Schijndel in, we hebben een amendement...

Ik wilde graag aandacht vragen voor deze plaats voor de heer Gerritsen, hij staat op plaats 63 en ik zou heel graag aan de vergadering willen vragen wilt u

de heer Gerritsen op deze plaats laten staan. Het is een jonge talentvolle jongeman die alle steun van onze partij verdient.

De heer Bas Eenhoorn; u spreekt ook namens meer dan...

Ik spreek namens Enschede, Hengelo, Zwolle en ik wil nog wel even doorgaan.

De heer Bas Eenhoorn; nee, nee, het is heel goed maar we leggen dat vast zodat niemand later kan zeggen dat het niet zo was.

De heer Jan Pira; ik wilde graag het amendement voor de heer Paans aanhouden.

De heer Bas Eenhoorn; ok, dank u wel.

amendement van de heer Verhoeven wordt aangehouden ten gunste van mevrouw de Beer.

De heer Bas Eenhoorn; heb ik nou het gevoel dat mijn microfoon minder duidelijk is? Nee ok, dan ligt het aan mij. Voor 63 zijn de kandidaten de Beer, Taselaar en Gerritsen, dat zijn we met z'n allen eens? De Beer, Taselaar en Gerritsen komen nu op het scherm. En de stemming wordt nu geopend. Het gaat wat langzamer met het stemmen, echt iedereen heeft gestemd hoop ik of zijn er nog mensen bezig? Kunnen we sluiten? Ja we sluiten de stemming. Taselaar is benoemd op plaats 63.
We gaan naar 64 en kandidaat van het Hoofdbestuur is mevrouw de Beer op 64 en er zijn twee medekandidaten, niemand daar verder het woord over? Dan gaat Berg-Eijk oh. Berg-Eijk nog.

Afdeling Berg-Eijk; voorzitter, wij wilden hier graag Jan Verhoeven uit Berg-Eijk inzette. Hij is, ik heb dat al gezegd, agrarisch ondernemer en ik denk een belangrijke bijdrage voor de VVD dus ik zou erg graag een ondersteuning willen vinden voor Jan Verhoeven op deze plaats.

Meneer de voorzitter, wij hebben bij deze plaats een amendement ingediend ten gunste van de heer Kerremans en wij willen dat tot nader orde aanhouden.

De heer Hendriks, voorzitter afdeling West Voorne; namens de afdelingen West Voorne, Hellevoetsluis, Brielle, Bernisse, Rozenburg en Spijkenisse hebben wij op dit punt de kandidatuur gesteld van mevrouw Bonnewits. Dat hebben wij gedaan omdat zij op buitengewoon jonge leeftijd door de kandidaatstellingscommissie goed genoeg is bevonden om op de kandidatenlijst te komen staan. Dat bewijst iets, denk ik, van haar kwaliteiten. Een ander punt is dat zij, ook op dit moment nog steeds de jongste van de lijst is met haar 28 jaar, een potentieel, in onze optiek althans, een potentieel krachtige stemmentrekker is voor die generatie kiezers die sowieso al relatief lauw staan ten opzichte van de politiek en zich niet of nauwelijks vertegenwoordigd voelen in zittende organen, ik denk dat dat één van de grote voordelen is van mevrouw Bonnewits op de lijst op deze leeftijd en ik wil daarom graag de steun van de vergadering vragen.

Mevrouw Mieke Peters, afdeling 's Hertogenbosch maar daarvoor negen jaar PR voor de kamercentrale; in die negen jaar heb ik altijd geknokt om Brabant op de kaart te krijgen en te houden en het blijft heel moeilijk, ten opzichte van het Westen, om Brabant in beeld te houden en ik zou met aandacht toch willen vragen de aandacht voor Jan Verhoeven die toch heel veel in het Nederlandse al gedaan heeft als zelfstandige ondernemer en daarnaast politiek toch ook een heleboel neer heeft gezegd.

Kamercentrale Den Helder; uit het Westen, wij zijn voor meneer Gerritsen uit het Oosten.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Vier kandidaten op plaats 64 namelijk mevrouw de Beer, de heer Verhoeven, mevrouw Bonnewits en Gerritsen. Één voor mevrouw de Beer, knopje twee voor Verhoeven, knopje drie voor Bonnewits en vier Gerritsen, de stemming is geopend. De stemming wordt gesloten, de tuin zit erin zal ik maar zeggen.
De heer Gerritsen benoemd verklaard op plaats 64 we zijn bij 65 en mevrouw de Beer is kandidaat op 65, geen medekandidaten en daarmee is.

Voorzitter ik wilde alleen melden dat ik het amendement voor Verhoeven aanhoudt.

De heer Bas Eenhoorn; precies en dan zijn er dus geen medekandidaten en daarmee is mevrouw de Beer benoemd op 65. dan gaan we naar 66 en dat is Verhoeven, de kandidaat van het Hoofdbestuur, of maak ik een foutje? Nee, ik denk we het nog op een rij hebben Verhoeven is de kandidaat op plaats 66 er zijn geen medekandidaten, niemand van? Dan is aldus besloten.

67 is Bonnewits de kandidaat van het Hoofdbestuur, er zijn op deze plek geen medekandidaten, iemand van u daarover? Ja, ik zie een aantal mensen rennen, ga uw gang.

De heer van Kastele, afdeling Gouda; voorzitter, ik zou graag het amendement ten gunste van de heer Kerremans hier weer willen indienen de plaats bevestiging.

De heer Bas Eenhoorn; anderen nog? Ja, doe maar rustig aan, bent u eruit.

Ik ben eruit en ik hoop de zaal met mij. We hebben gezien dat een aantal Brabantse kandidaten enorm gezakt zijn op de lijst dat betekent straks dat één van de grootste kamercentrales uit ons land slechts met één volksvertegenwoordiger vertegenwoordigd is. Economisch gezien neemt Brabant een steeds sterkere plaats in in ons land en het kan en het mag niet zo zijn dat we dat met z'n allen vergeten. We hebben nog een amendement aangehouden indertijd voor Rene Leegte en ik wil u dat toch met klem aanbevelen.

De heer Hendriks, West Voorne; voorzitter, ik wil nogmaals de naam van mevrouw Bonnewits noemen namelijk de kwaliteit waar zij op dit moment duidelijk mee naar voren komt, namelijk haar jeugd, is de volgende keer een stuk minder dus daarom nogmaals laat ons de jeugd een kans geven en stem mevrouw Bonnewits.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, dan de heer Roel Pranger uit Tienaarlo.

De heer Roel Pranger; kamercentrale Drenthe wil graag onder de aandacht brengen en u ook met klem vragen om meneer Leegte hier te benoemen een jonge dynamische kandidaat die zijn sporen in de VVD, op deze jonge leeftijd eigenlijk al, heeft verdiend. Van ganser harte aanbevolen.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel. Dan hebben we op dit moment drie kandidaten op 67 en als ik het allemaal goed zie dan zijn dat mevrouw Bonnewits, de heer Kerremans en de heer Leegte. We gaan dat op het scherm tonen en u ziet de knopjes die erbij horen en de stemming is nu geopend. Ja, u hebt gestemd, we gaan tellen.
Ja, dit is een herstemming, daar zaten we toch even op te wachten, dat hebben we tot nu toe niet gehad en een herstemming is volgens de regels tussen de twee hoogst geplaatsten en dat betekent dus dat we een herstemming krijgen tussen Kerremans en Bonnewits. De stemming gaat nu

open op plaats 67 de eerste herstemming. De stemming is aan de slag en iedereen heeft gedrukt. Ja, u hebt allemaal gestemd, we gaan tellen. Mevrouw Bonnewits is benoemd verklaard op plaats 67 en dan gaan we naar plaats 68 en plaats 68 is de kandidaat van het Hoofdbestuur Kerremans. Niemand?

Hallo, de heer Peter de Baat willen we inbrengen, een ontzettend goede kandidaat, dat weet iedereen.

De heer Bas Eenhoorn; ok, bon, duidelijk we gaan laten zien twee kandidaten op plaats 68 Kerremans en de Baat. Één voor Kerremans en twee voor de Baat de stemming wordt nu geopend. U hebt allemaal gestemd? We gaan tellen. Daar hebben we de uitslag en Kerremans benoemd verklaard op 68. We gaan nu naar plaats 69 en voor 69, moet ik even kijken wie dan, dan is de Baat voor 69 en even kijken Blom medekandidaat ik kijk even?

Ik wilde graag ons aangehouden amendement voor de heer Paans inbrengen en ik ga uw advies opvolgen om het kort te houden. Waarschijnlijk hebben alle afgevaardigden de CV's gelezen en begrijpen dus waarom ik nu met Paans komt.

De heer Bas Eenhoorn; ja, ga uw gang.

Ik hoop dat, Peter is er net bijna in gekomen dus ik verwacht dat ze nu voor deze plaats wel voor Peter de Baat gaan.

Afdeling Alphen a/d/ Rijn houdt amendement 136 voor meneer Blom aan.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel en we kijken naar Groningen.

Dank u wel voorzitter. In het lastige circuit in Groningen, in die moeilijke maar toch mooie stad, is Remco Kouwenhoven er in geslaagd een bepalende volksvertegenwoordiger te worden. Voorzitter als ik u nu rendement uit uw tellend management wilt hebben dan zou de ledenvergadering de kandidatuur van de heer Kouwenhoven op deze plek moeten ondersteunen, dank voor het vertrouwen.

De heer Bas Eenhoorn; wij hebben drie kandidaten voor plaats 69, de Baat Paans en Kouwenhoven. De Baat op één, Paans twee en Kouwenhoven drie. De stemming is geopend de kastjes kunt u gebruiken. We sluiten de stemming. En daarmee is de heer de Baat benoemd verklaart en we gaan

naar plaats 70 en 70 is Kouwenhoven de kandidaat van het Hoofdbestuur en op plaats 70 zijn twee medekandidaten namelijk van de Bend en Spermon, ik kijk even.ja ga uw gang.
Van Bekkum, afdeling Berkel & Rodenrijs; we houden het amendement van de Bend aan.

Voorzitter, het is al eerder gezegd Brabant heeft weinig vertegenwoordigers op deze lijst inmiddels, helaas. Namens de kamercentrale willen we Spermon toch in ieder geval een plaats op deze lijst bezorgen. Het is een vrouw die zeer goede ervaringen heeft in de Provinciale Staten, ze is actief binnen het VNG en ze is hoofdbestuurslid van de Vereniging van psysiotherapeuten en heeft al jarenlang in de politiek en we willen haar graag op deze plaats behouden.

De heer Bas Eenhoorn; dank u wel, niet meer verder? Ja, toch Haarlemmermeer.

De heer Rob Noorduin, Haarlemmermeer; wij zetten toch weer op plaats 70 de heer Pluckel in.

De heer Bas Eenhoorn; we hebben drie plaatsen, Kouwenhoven, Spermon en Plukkel, we gaan het eventjes programmeren opdat u ziet aan welk knopje hangt. Kouwenhoven op één, Spermon op twee en Pluckel op drie, de stemming is nu geopend. De stemming is gesloten. Kouwenhoven van stad naar Den Haag. 71 daar is mevrouw Spermon kandidaat namens het hoofdbestuur op 71 geen medekandidaten? Ja, gaat uw gang.

De heer van Bekkum, afdeling Berkel & Rodenrijs; we willen het amendement van mevrouw van de Bend nummer 137 indienen.

De heer Bas Eenhoorn; mevrouw van de Bend.

Wij willen nogmaals aanhouden voor het amendement voor meneer Paans indienen. Iedereen heeft nu de tijd gehad om het CV te lezen dus het mag duidelijk zijn.

De heer Bas Eenhoorn; akkoord, we hebben drie kandidaten op 71, mevrouw Spermon, van de Bend en Paans.

Voorzitter, de laatste kans voor mevrouw Spermon. De kamercentrale Den Bosch graag voor mevrouw Spermon op deze plaats, dank u.

De heer Roel Pranger; Drenthe vraagt namens meerdere afdelingen, meer dan drie, uw aandacht nogmaals voor de heer Leegte. Deze jonge kandidaat, zeer talentvol moet op de nationale lijst want over vier jaar, dames en heren, moeten we weer verder en dan moeten we er jonge kandidaten erbij hebben. Van harte aanbevolen.

De heer Pluckel, afdeling Haarlemmermeer; Pluckel, uitstekend meneer de voorzitter.

De heer Bas Eenhoorn; we hebben vijf kandidaten. Spermon, van de Bend, Paans, Leegte en Pluckel. Ja, de stemming is gesloten. Ja, we gaan herstemmen en we gaan herstemmen tussen mevrouw Spermon en Paans. We krijgen dus nu even te zien wie van de twee welk nummer heeft waarop u straks kunt drukken. Mevrouw Spermon krijgt nummer één en de heer Paans knopje twee, de stemming is geopend. We sluiten de stemming en gaan tellen. Mevrouw Spermon op plaats 71.
Nu zou ik u het volgende willen vragen. We hebben nu een viertal combinaties in de regio's er zijn op dit moment nog over uit de lijst mevrouw van de Bend die naar de regio verhuist, als ik het zo mag zeggen, en er zijn twee mensen zoals u hebt gestemd die vanuit de regio's naar de lijst zijn verhuist. Ik zou u willen vragen of u wilt instemmen dat wij zorgvuldig, in overleg met de kamercentrales als Hoofdbestuur, zorgen dat die plekken in de combinatieregio's goed worden ingevuld, lege plekken worden ingevuld en de plaats van degene die nar de regio's gegaan zijn weer netjes daar worden ingevuld. Mag ik u vragen om mandaad om dat te regelen? Dank u wel

Dan zou ik allereerst buitengewoon willen bedanken Jan Kamminga met zijn commissie die een fantastisch, heel serieus, heel goede manier, ons heeft geadviseerd, Jan voor jouw bloemen.
Want zoals ik dat gisteren zei ten aanzien van de commissie van Pieter Korteweg die ook zich fantastisch de anderhalf jaar heeft laten zien dat geldt ook voor de wijze waarop Jan Kamminga met zijn commissie heel serieus gesprekken heeft gevoerd, overleg heeft gevoerd en ik ben ontzettend blij dat u op een zo open, democratische wijze met voorstellen bent omgegaan, daar het gesprek over hebt gevoerd.

Ik ben er ook van overtuigd dat hier en daar natuurlijk wat gedachten zijn van het had misschien anders gemoeten maar tegelijkertijd hebben wij geconstateerd dat het nog zelden is voorgekomen dat u zo in eenheid, zo belangrijke mate, we verreweg het grootste deel van de voorstellen heb

gevolgd. We zijn daar blij mee, we zijn trots, maar vooral trots op u dat u dat op deze wijze heb gedaan, dank voor uw geweldige inzet.

Dan zijn er nu wat acties en wel in die zin dat wij een uurtje pauzeren, er is een lunch en om twee uur komt u weer binnen en dan hebben we de apretuoze van ons congres. Er zijn nog lunchbonnen.

Vriendinnen en vrienden, allemaal; het woord is aan onze kampioen, onze eerste man, onze teamleider Hans Dijkstal.

De heer Dijkstal; dames en heren het is vanzelfsprekend voor mij en een zeer bijzondere eer dat ik lijsttrekker ben geworden van de VVD en die eer is des te groter als je nog eens nagaat wie mijn voorgangers daarin geweest zijn. Het heeft mij zeer goed gedaan dat gisteren Frits Bolkestein hier was en ik vind het zelf fantastisch dat een man van grote faam in onze partij hier ook is, Hans dank je wel.
U zult begrijpen dat dit allemaal mij niet geheel onberoerd laat. Ooit in 1974 begonnen als raadslid en als ik dan even terugkijk zijn er zoveel van die mooie momenten geweest, je wordt wethouder, er zijn mensen hier in de zaal die dat met mij mee hebben mogen maken, je gaat in de Kamer. Ik werd vice fractievoorzitter bij Frits in een periode dat het ons allemaal niet zo erg goed ging, om het maar neutraal uit te drukken, en toen daarna heb ik de ongelooflijke eer gehad om in het kabinet mocht zitten en nou sta ik hier en dat is een mooi moment.

Ik ben overigens van mening dat aanvaarding van een plaats op de kandidatenlijst van de VVD moet betekenen dat iedereen die op die lijst staat ook de bereidheid heeft andere functies, waartoe hij of zij geroepen kan worden, dan ook te vervullen en dat geldt vanzelfsprekend ook voor mijzelf. Wat ik altijd als en bijzonder kenmerk van de VVD heb gevonden, en dan praat ik van Oud via Hans Wiegel naar Frits Bolkestein, is dat er op de één of andere vreemde manier we een balans hebben gevonden tussen traditie, tussen continuïteit en vernieuwing.
Je kunt best in zo'n partij staan en soms het gevoel hebben van het mag wel weer een tikje van dat of meer een tikje van dat zijn maar per saldo, terugkijkend over al die jaren, is dat toch wel een zeer bijzonder kenmerk en ik voel mijzelf ook verplicht in die continuïteitsgedachte te trachten voort te werken.

Ik neem de vrijheid om namens alle kandidaten die u hier hebt zien staan u allemaal zeer hartelijk te bedanken voor het vertrouwen wat u kennelijk aan

ons gegeven hebt en wij zijn ons zeer goed bewust dat in dat vertrouwen ook een opdracht verscholen ligt.
Voorzover dat iemand zou zijn ontgaan zijn we ook in de wandelgangen daar door velen van u op aangesproken. Het kan niet anders zijn dat wij ons werk doen, u eigenlijk ook, maar wij in ieder geval als kandidaten straks voor de vertegenwoordigende lichamen en andere functies vanuit het liberale erfgoed. Ik ga daar nu niet al te diep op in.
Gisteren heeft Bas Eenhoorn in zijn toespraak nog even verwezen naar vier van die voor ons cruciale beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid en telkens als ik die woorden uitspreek denk ik bij mezelf misschien zijn er wensen die zeggen ja, dat zijn maar woorden.
Ik geef u de absolute verzekering dat voor ons in ons dagelijkse werk dat niet zomaar woorden zijn, dat we daar heel actief mee bezig zijn en ik hoop daar zometeen in mijn verhaal nog wat dieper op in te kunnen gaan.
Maar er is misschien nog wat anders wat bij uitstek kenmerkend is voor liberalen. Dat is dat dat liberalisme gebaseerd is op een positief mensbeeld. Wij zijn ervan overtuigd dat elk mens uniek is.
Wij zijn ervan overtuigd dat in elk mens een schat aan potentie is, aan creativiteit, aan intelligentie, aan fysiek vermogen zit en dat het er ons omgaat hoe een samenleving ruimte kan geven voor al die krachten die individuele mensen hebben en dat in die gedachte de overheid er alleen maar is als dat echt nodig is.
En als er misschien een algemeen belang gediend moet worden, wat niet meer de optelsom van veelbelangen kan zijn, maar wat gevonden moet worden in de afweging van belangen dan ligt er een taak voor de overheid.
En in die gedachte van de vrije mens die zelf zijn keuze moet kunnen maken, en die dat ook zelf wil, daar past nadrukkelijk ook een sociale component bij.
Want dan gaan we ervan uit dat we proberen voor alle mensen dezelfde mogelijkheden te creëren en de zelfde kansen te kunnen bieden.
En als mensen hulp nodig hebben dat w hen natuurlijk helpen maar altijd vanuit de gedachte dat we helpen om weer op eigen benen te staan, dat heet in het jargon zelfredzaamheid of zelfstandigheid of welke woorden u ook wil gebruiken, dat blijft inherent verbonden met dat liberalisme.

Vanzelfsprekend is deze Buitengewone Algemene ledenvergadering de opstap naar twee verkiezingen en voor elke rechtgeaarde democraat, en dus voor elke liberaal, is dat een absoluut hoogtepunt in een democratie.
Ik vind zelf, heb ik altijd gevonden, campagne voeren heerlijk, het werkt ook een beetje bevrijdend, je kan er als het ware weer tegenaan gaan en dat gaan

we dus doen. Wij hier wij zijn daar klaar voor, onze handen gaan uit de mouwen maar misschien mag ik nu al aan u vragen doet u met mij mee? Dank u wel.
Die is binnen, ik vraag aan de secretaris van de ploeg, Gerit Zalm om dit te noteren.
Dames en heren, verkiezingen betekenen een paar dingen tegelijk. Ze betekenen natuurlijk verantwoording afleggen voor wat je, ik betrek het even op mijzelf, voor wat je als Tweede Kamerfractie hebt gedaan maar dat geldt natuurlijk ook voor die raadsacties die ook straks campagne moeten gaan voeren. Dat geeft een bijzondere dimensie als je als Tweede Kamerfractie je gebonden hebt aan een regeringscoalitie in termen van de meerderheid die nodig is om een kabinet tot stand te brengen, en naar analogie geldt dat voor gemeenten die zich vertegenwoordigd weten in een college.
Daar zit een extra dimensie bij want je legt niet alleen verantwoording af over je eigen, gedrag zal ik maar zeggen, maar je blijft ook die eigen dimensie houden, waarom heb je dat kabinet gesteund en wat vindt je er achteraf van en vanzelfsprekend is de andere dimensie van verkiezingen voeren aan de kiezers voorleggen hoe je verder naar de toekomst kijkt.
Het liefst een doorkijkje op langere termijn en in ieder geval een doorkijkje voor de komende periode waar je voor gaat.

Met dat in het achterhoofd ben ik er zeer van overtuigd dat voor ons, voor liberalen, slechts op basis van twee dingen kan gebeuren, slechts op basis van ons eigen programma, onze eigen overtuiging, de inhoud waar we voor staan en met de mensen waar we het mee doen.
Bepalend voor onze campagne is niet wie andere partijen zijn en wie daar leiding geven, bepalend is wat wij zelf willen waar wij naartoe willen en welke koers wij voor het land uit zouden willen zetten.

En als je dat doet moet je natuurlijk geen aarzelingen hebben, en daar zit mijn leermeester, om dan open en duidelijk te zeggen wat je van een bepaald maatschappelijk vraagstuk vindt. Open, eerlijk en duidelijk maar ook zonder onnodige aanscherping, altijd op basis van respect voor iemand die daar anders over denkt en zonder grove persoonlijke aanvallen op anderen want dat laatste is niet de stijl van de VVD.
En daarbij hoort, en dat is niet zo gemakkelijk altijd, dat we ons bewust moeten zijn van de voorbeeldfunctie die je nou eenmaal in het openbaar bestuur in de politiek hebt. Wij behoren integer te zijn, wij behoren fatsoenlijk te zijn voordat we aan een ander vragen gedraagt u zich fatsoenlijker of wees eens wat meer integer, het begint bij onszelf.

En de verkiezingsstrijd die wij nu ingaan, waarin we proberen de gunst van de kiezer te winnen, is een strijd die wij leveren niet met één partij, die leveren wij in principe met alle andere partijen.
Wij menen een aanbod te hebben aan de achterban, en kiezers, en nog niet weters in heel Nederland dat het goed is om op ons programma te stemmen en op onze mensen. Ja, u moet met erica oppassen want die klapt heel vaak, dat gaat nog heel lang duren. Je moet wel de goede dingen zeggen daar heeft ze wel gelijk in. ok, laat ik het proberen.

Ik vraag u ook maar nog eens te herbevestigen bij uzelf, en dat zeg ik ook in de navolging van de grote leermeester, Hans, ik zie daar Henk Vonhoff zitten, Jan Kamminga, is niet in een representatief stelsel wat wij hebben, de kernvraag in een verkiezing is vertrouwen. Wat je uiteindelijk doet, je vraagt niet aan de kiezer kunt u het eens zijn met die 38 bladzijden programmapunten die we hebben? Dat is die natuurlijk nooit helemaal, er zijn wel punten waar je het niet mee eens kan zijn.
En het kan altijd wel zijn dat op een lijst er mensen zijn waarin een kiezer zegt ja, die vind ik minder interessant, ik vertrouw meer die, maar per saldo gaat het om de vraag of men of men het vertrouwen wil geven aan ons straks in die verkiezingen en dat betekent dat de partij moet laten zien dat we dat vertrouwen waard zijn, wij de kandidaten in de persoon zoals we dat zijn en wij als kandidaten ook wetende dat we op u kunnen vertrouwen dat wij in die komende vier jaar, als wij allemaal weer ons werk gaan doen in die gemeenteraden en in de Tweede Kamer dat we dat werk doen gesteund door u en daar hoort ook de kritiek bij die we af en toe nodig hebben.

Maar die vertrouwenvraag die wij aan de burger voorleggen dat is de vraag waarvan ik het gevoel heb dat dat als je er goed over nadenkt voor elk van ons de zwaarste verantwoordelijkheid is is dat wij dus claimen, dat wij dus menen, dat wij dat vertrouwen waard zijn.
Ik weet dat, wij willen dat ook en wij zullen ons tot het uiterste inspannen om dat vertrouwen waard te zijn. Maar denkend over dat begrip vertrouwen heb ik me afgevraagd of het uiteindelijk in een samenleving, in de relatie overheid burger, niet om wat anders gaat. Niet zozeer bij verkiezingen geef ons het vertrouwen maar we zouden ons de vraag eens moeten stellen vertrouwen wij de mensen wel? Hebben wij vertrouwen in wat mensen kunnen? Ik heb u net heel kort dat mensbeeld geschetst, hebben wij er vertrouwen in dat als je die mensen meer ruimte geeft dat het dan goed gaat voor hen en voor de samenleving. Vertrouwen in hun capaciteiten, creativiteit, goede wil noemt u maar op en als je dat hebt, als je dat wenst te hebben, dan is het dus een zaak om ruimte te scheppen waarin die individuele mensen en hun instituties,

al die clubs en stichtingen verenigingen en organisaties waar ze ook toe behoren, dat die de ruimte krijgen om zelf verantwoordelijkheid te dragen en zelf keuzes te doen.
En dat is een dynamisch proces waar wij voor kiezen, dat is niet een overheid die processen stuurt, dat zijn geen planeconomieën, dat zijn geen blauwdrukken, dat zijn geen dogma's, dat is ruimte creëren omdat je gelooft dat de mensen dat kunnen.
Mij dunkt dat dat voor ons het meest interessante punt is, minder overheid, centraal, ook ten opzichte van alle andere partijen, wil de VVD ruimte scheppen voor individuele burgers.
En hoewel ik moet toegeven dat ook bij andere partijen in dat hele proces van liberalisering, in de afgelopen jaren hebben we natuurlijk best momenten hebben gezien dat ook andere partijen beseffen dat je weer wat moet teruggeven, het hele project van privatisering is toch zo eind jaren '80 ook in de Haagse politiek opgekomen, blijf ik voortdurend argwanend of men het uiteindelijk durft.

De Partij van de Arbeid gaat nu aan de gang met een nieuwe generatie sociaal democraten onder leiding van Ad Melkert, ik heb altijd de hoop gehad dat dat ook een verdere stap in die richting geeft die ik u net schetste.
Ik weet niet of u van de week toevallig een artikel gelezen heeft in de NRC van Duivestein en de staatssecretaris Bos? Daar schrik ik van, dan zie ik twee, op zichzelf vind ik toch te waarderen, sociaal democraten waarvan ik het gevoel dat die absoluut niet hebben begrepen waar het ons om gaat.
Kijk dat artikel gaat over de vraag of de VVD niet teveel aan die burgers overlaat en die kunnen dat helemaal niet en dan zijn natuurlijk de zwakken daar het slachtoffer van en dat is een soort asociale benadering van hoe je met de samenleving omgaat, nee dames en heren, daar gaat het ons natuurlijk niet om, het is juist een zeer positief beeld van wat burgers kunnen, wat heel veel mensen in het land kunnen, dus ik begrijp eigenlijk totaal niet dat die twee schrijvers Duivesteijn en Bos in dit geval, dat ze dat op kunnen schrijven.
Wat speelt er in hun hoofd als het gaat om het denken tussen de verhouding overheid en individuele burgers?

In ons politieke jargon in Den Haag heet dit proces, en dat staat geloof ik ook in ons stuk, hoe wij van aanbod gestuurde voorzieningen naar vraag gestuurde voorzieningen kunnen gaan, dat is een prachtig terminologie.
Of we gebruiken hier ook wel vaak liberaliseren en privatiseren of anders soort woorden.

Mag ik eens poging doen om eens een paar sectoren te noemen waar ik in gewone mensentaal u wil uitleggen waar ik denk dat het om gaat?
Neem het onderwijs niet over de vraag of ouders een echte keuze hebben om hun kind naar de ene school te sturen of naar de ander, begrijp me goed ik weet dat ze een vrijheid hebben hé, ze kunnen dat nu doen. Alleen wat maakt het uit als al die scholen één grijze worst zijn? Als we niet weten wat de ene school goed doet en de andere school goed doet, als dat hele beeld over kwaliteit niet helder is, wat heb je dan aan zo'n keuze?
Mogen ouders alstublieft in dit land zelf bepalen of ze zich iets meer met die school bemoeien inclusief misschien wat geld nog voor die school beschikbaar stellen, mag dat alstublieft?
Mogen alstublieft de leerkrachten in dit land, en de schoolleiding, eens een beetje zelf bepalen hoe ze die school verder inrichten, vanzelfsprekend onder kwaliteitsrandvoorwaarden die in de wet liggen. En heb ik het fan niet over een frontale aanval op de regelgeving vanuit Den Haag en heb ik het dan niet over een proces naar meer autonomie voor de scholen en de ouders die daarbij horen?

Ik wil hier vandaag gezegd hebben dat naar op zichzelf veel waardering die ik heb voor Deetman en Ritsen, de twee ministers die daar lange tijd op die departementen hebben gezeten, het Loek Hermans is geweest die deze verandering tot stand gebracht heeft.
Als het Dagblad Trouw, ik geloof dat Trouw het geschreven heeft, schrijft over de stille revolutie dan is dat een pluim op de hoed van Loek omdat hij die koers in heeft durven zetten, dank je wel Loek.

Een andere sector, de volksgezondheid. Moge in dit land oudere mensen, gehandicapten, zieken.... In een stelsel waar dat allemaal mag heel snel verdwenen zijn.
Ikzelf vind dat er op dit terrein er in de afgelopen jaren veel te weinig voortgang is geboekt, er is één lichtpunt, het persoonsgebonden budget is de uitdrukking van een politieke wens om die burger die keuzevrijheid te geven. Dat is een moeizame start geweest en Erica is één van de mensen die daar zeer hard aan getrokken heeft. We zijn er nog lang niet.
Ik ben ongelooflijk gelukkig geweest met het rapport wat de partij gemaakt heeft, Kiezen voor Keuze, ik praat nu denk ik over twee jaar geleden ongeveer dat we het uit hebben gebracht, dat rapport heeft een zeer verstrekkend gevolg gehad, niet alleen heeft de commissie Korteweg en u gisteren dat rapport onverkort in zijn essentie opgenomen in het verkiezingsprogramma maar wat natuurlijk nog veel belangrijker is is dat de Sociaal Economische

Raad precies, wat wij hebben voorgesteld op die hoofdpunten, heeft overgenomen.
De cruciale vraag voor de komende periode is of de politieke partijen in Nederland het lef hebben de keuze te maken die gemaakt moet worden in een modernisering van een stelsel en te kiezen, laat ik nou maar zeggen, voor dat SER advies. Ik ben daar wel optimistischer over geworden omdat in de Kamer, ook door een samenwerking op het terrein van een motie, CDA, D'66 en de VVD inmiddels toch belangrijke uitspraken in die richting hebben gedaan, het wachten is een beetje op de Partij van de Arbeid en dit spitst zich met name toe op de premie hiervan, de nominale premie of de inkomensafhankelijke premie dit overigens cruciaal is in zo'n nieuw systeem. Maar wij kiezen in ieder geval die positie dat we, die vrijheden die ik u zonet heel kort beschreef, dat wij die graag weer aan de mensen zouden willen geven.

Dan kom ik op een derde punt wat ook niet altijd in sociaal democratische kring goed begrepen wordt en dat zijn de financiële aspect vrijheid en ruimte. Als wij praten over de burger, de mensen die zelf meer moeten kunnen kiezen, hun eigen afwegingen weer moeten maken, dan past daar natuurlijk niet bij dat als je hard werkt en veel geld verdient dat je heel veel van dat geld in de richting van Zalm stuurt, hoe plezierig hij dat op zichzelf ook vindt, dat wringt met elkaar. Dus wie kiest voor meer eigen afwegingsmogelijkheden voor burgers die kiest principieel, niet om materiele redenen, die kiest principieel voor lastenverlaging. Ik heb gezegd dat ik eerlijk zou zijn.
Die lastenverlaging is misschien financieel helemaal niet voordelig voor die burger want bij die lastenverlaging en die eigen afweging hoort ook het profijtbeginsel. Wie de keuze maakt voor de ene voorziening, of de ene activiteit, die moet daar wel meer zelf voor betalen, wie dat niet dan kan het niet doen of een keuze maken voor een andere activiteit.
Als je het dus zuiver financieel benaderd komt het erop neer dat de burger niet zijn geld naar de overheid brengt die dat herverdeelt, hij krijgt het wel terug maar hij moet het nog wel uitgeven om die voorzieningen te krijgen.

Ik zeg dat omdat ons veel te vaak wordt verweten is dat de VVD is voor lastenverlichting om de rijken nog wat rijker te laten worden, geen sprake van. Er ligt voor ons een hele diepe reden aan ten grondslag.
En bij die vrijheid geen twijfel over volledig je eigen verantwoordelijkheid dragen. Het is natuurlijk voor ons, ik denk even aan diegene die nog voor '94 ook in de kamerfracties hebben gezeten, ongelofelijk bevredigend dat we in de afgelopen jaren zowel door de gunstige omstandigheden maar ook door het gevoerde beleid in staat zijn geweest juist op dit terrein zo'n substantiële

lastenverlichting tot stand te brengen, ik geloof in deze kabinetsperiode alleen in de orde van 5 miljard euro.
En u heeft gisteren een verkiezingsprogramma vast gesteld, wat zich op dit punt ook weer onderscheidt van andere programma's wat globaal gesproken spreekt over 4 miljard euro lastenverlichting ion de komende periode, dat zijn substantiële bedragen en ik ben daar zelf heel gelukkig mee.
Evenzeer stel ik mij de vraag als het gaat om de infrastructuur en de mobiliteit of dat ook niet op de keper beschouwd een heel principieel punt is.
Namelijk de beslissing van mensen zelf hoe ze zich verplaatsen, waarheen ze dit doen, hoe vaak ze dat doen. En dat het probleem van ons beleid en de infrastructuur en alles wat we doen op dit terrein is dat dat voor die burger zo moeilijk wordt gemaakt.
Wij waren wel blij, ik spreek nu Pieter Hofstra na, dat van de sociaal democraten die op dit terrein weinig hebben laten horen mevrouw Netelenbos het lef heeft gehad, inderdaad mobiliteit is voor mensen van groot belang, dat hebben we niet vaak eerder uit die kring gehoord en dat geeft al hoop dat we in de toekomst inderdaad dat kunnen doen en of dat nou het openbaar vervoer is of de wegeninfrastructuur of noemt u maar op, om dat te doen wat nodig is om burgers die vrijheid te geven om zich te verplaatsen.
Weer onder datzelfde profijtbeginsel, ook daar ben ik eerlijk in, ik ken de discussie over rekening rijden, ik begrijp de problemen met kilometerheffing maar wie ruimte claimt om zelf te kiezen moet dan ook bereid zijn voor zijn keuze zelf te betalen.

Ik kom op een ander punt in dit kader voor ruimte voor de burger, er zijn natuurlijk veel meer onderwerpen zou je kunnen behandelen maar dat punt dat benader ik vanuit een andere kant, dat is het vraagstuk van de criminaliteit en de veiligheid.
Het is ook niet zo moeilijk om principiële redenen, of om financieel economische redenen, te beschrijven hoe zwaar de gesel van de criminaliteit is in onze moderne samenleving, het zal u niet tot veel troost zijn maar de omvang van de criminaliteit en de aard verschilt bij ons niet anders van alle moderne westerse landen in Europa, in Canada, in de Verenigde Staten, we zitten allemaal met datzelfde probleem.
Het is dus niet moeilijk de grote schade daarvan te beschrijven maar voor ons staat er natuurlijk veel meer op het spel. Omdat een onveilig land betekent dat heel veel mensen zich niet meer vrij voelen, precies datzelfde woord, zich niet meer vrij voelen om te doen wat ze graag zouden wille doen en dat varieert dan van ouderen die 's avonds niet meer over de straat durven omdat ze bang zijn dat het tasje geroofd wordt, of wat dan ook, tot nog allerlei andere voorbeelden van diepgaande inbreuken in onze persoonlijke levenssfeer,

diepgaande aantastingen van onze persoonlijke vrijheden.
Dat maakt het voor de VVD telkens weer opnieuw noodzaak om criminaliteitsbestrijding, veiligheidsbevordering om het iets breder te formuleren, altijd hoog op de agenda te krijgen.
Ik heb in de afgelopen dagen, en ook hier nog, van journalisten de vraag gekregen of ik het nou niet vervelend vind dat wij als VVD zo'n profileringpunt kwijtraken want inmiddels is natuurlijk, Partij van de Arbeid vindt die criminaliteit ondraaglijk en het CDA vindt dat natuurlijk ook en andere partijen nieuwe en oude vinden dat ook allemaal, vinden wij dat vervelend? Ja, natuurlijk niet, het is natuurlijk voor ons, waar het om de zaak zelf gaat, van het allergrootste belang dat wij, onder andere wij, anderen kunnen overtuigen hoe belangrijk het is dat wij iets doen en dan ook de noodzakelijke maatregelen treffen omdat effectief te bestrijden dus hoe meer steun wij krijgen, op de dossiers waar wij ons sterk voor maken, hoe beter.

We moeten wel proberen, vind ik, ook hier eerlijk de zaak te benaderen. In de ontwikkeling van de criminaliteit die met name in de jaren '80 een geweldige impuls gehad heeft zien we toch, globaal gesproken, stabilisering en er zijn bepaalde delicten waarvan we duidelijke afname zien, dat is zeer goed en daar moeten we aan blijven werken. Het is natuurlijk wel voor elk van ons nog steeds een doorn in het oog dat je daar andere dingen weer voor in de plaats ziet komen, ik denk aan de toenamen van geweld.
Ikzelf beschouw dat als een van de ernstigste aspecten van de samenleving waar we in leven is niet dat die crimineler is geworden, want dat is die niet, maar dat we wel ons menen te kunnen te permitteren in dit land, vele mensen, veel meer geweld te gebruiken en dat is natuurlijk wel een regelrechtere bedreiging voor vrijheid van mensen.

En misschien mag ik een oud punt van mij nog eens in uw midden brengen. Ik heb zeer veel zorgen over de jeugdproblematiek, begrijp me goed, met 85% van de jeugd in Nederland gaat het echt goed, die maken overigens al die rare fases voor die wij ook hebben doorgemaakt toen we jong ware, de heer Wiegel niet dat weet ik maar, natuurlijk dat hoort allemaal bij het leven, dat komt allemaal op zijn pootjes terecht maar het gaat over toch die 15%, onbegrijpelijk hoog die 15%, jonge mensen die toch minstens één keer per jaar in aanraking komen met dat jeugdhulpverleningsinstituut zoniet erger dan dat en waarvan ik maar niet kan begrijpen hoe wij als beschaafde samenleving dat toelaten en daar geen oplossing voor kunnen vinden, dus ik vraag u warme aandacht, ik vraag de aandacht van al deze kandidaten hier met name voor die jeugdproblematiek.

Natuurlijk is de vraag die nu direct aan ons gesteld mag worden, goed dat is mooie taal, duidelijk wat de VVD wil maar wat doe je daar dan aan? En ik denk dan toch dat wij niet anders kunnen doen dan weer opnieuw inzetten op wat je zou kunnen noemen versterking van de hele keten. Dat is versterking van de preventie, dat is verbetering van de opsporing, dat is verbetering van de vervolging en verbetering van de straf ten uitvoer legging, dat is de keten waar we het over hebben aan de kant van de overheid.
Dat moeten we doen met grotere vastberadenheid en met meer consequentheid. Dat is een taak die ligt op het ministerie van Justitie, ministerie van Binnenlandse Zaken, ministerie van Onderwijs, ministerie van VWS, vele departementen behoren daar hun rol in te spelen en als ik naar de andere overheden kijk spelen hier natuurlijk de gemeentes een cruciale rol in. Dit dient dan ook een hoofdthema te zijn in de gemeenteprogramma's, ik denk overigens wel dat dat zo is.
Wat ons betreft in ons programma hebben wij weer die prioriteit gelegd, zijn wij weer bereid geweest extra middelen uit te trekken.
Als ik misschien dit onderdeel mag afronden zou ik het volgende willen zeggen.

Een hele actuele vraag, dat hoor je heel veel van burgers naar de politiek toe, wilt u ons alstublieft wat serieuzer nemen, dat zeggen ze tegen het openbaar bestuur, dat zeggen ze tegen de politieke partijen,, burgers hebben het gevoel dat we niet voldoende naar ze luisteren. Ik denk dat dat waar is. Ik denk dat we beter nog onze best moeten doen telkens weer in communicatie met de samenleving, te kijken wat men wil, kijken of we dat kunnen doen en als we dat niet kunnen doen ook eerlijk uit te leggen waarom we dat niet kunnen doen.
Maar is nou niet een echt antwoord naar die burgers toe ze gewoon meer vrijheid te geven? Ze gewoon meer die vrijheid geven waar ik daarnet over sprak. Ik was gisteren uitermate verheugd, het conceptprogramma kende ik natuurlijk maar, uitermate verheugd dat op dit cruciale punt van ons programma, het hart van ons programma, u allen bij de vaststelling van het programma, dat erkend heeft. Dat woord ruimte wat u ziet dat woord ruimte geeft volledig weer wat ik heb bedoeld te zeggen met vrijheden, verantwoordelijkheden van individuele burgers.

Dames en heren, de vraag moet wel gesteld worden, en die stel ik ook met grote nadruk, of dit pleidooi voor ruimte voor burgers of daar niet een aantal randvoorwaarden bijhoren en die horen er wat mij betreft nadrukkelijk bij, ik wou u er een paar kort noemen.

In de eerste plaats een thema wat ik al een paar jaar lang geprobeerd heb aan de orde te stellen, ook bij de Algemene Beschouwingen, is dat voor de VVD het begrip vrijheid niet bestaat als daar niet in dezelfde mate het begrip verantwoordelijkheid bij is en ook inhoud krijgt.
Ik ken natuurlijk genoeg burgers die zeggen ja prima ik wil die vrijheden wel en ik draag die verantwoordelijkheid ook wel ja totdat het tegenzit en er schade is, of er is een ramp gebeurd, en dan zijn er natuurlijk toch teveel mensen die zeggen ja maar nu moet ik weer even naar de overheid.
Ik had die vrijheid wel, het zat wat tegen, ik heb een tegenvaller, misschien kan ik me verhaal krijgen bij de overheid, dat kan natuurlijk niet, dan dragen we dat in de volle verantwoordelijkheid als individuele burger, dat is punt één.

De tweede randvoorwaarde waar ik zeer aan hecht is dat wie vrijheden claimt, en die claim ik, ik claim vrijheden, voor mijzelf, voor u allemaal, wie vrijheden claimt zal dan ook een ander, die vrijheden claimt, die vrijheden ruimte moeten geven en als je dan doordenkt dan kun je je afvragen of dat begrip ruimte, wat in ons programma zit, of daar niet onverbrekelijk aan verbonden is dat tweede woord wat erachter staat, dat is het respect waarmee je omgaat met andersdenkenden. En wat wij claimen willen we dus een ander ook gunnen.

Het spreekt vanzelf, ik heb daar al iets over gezegd, dat daar ook die sociale context bij zit want in dit verhaal van die vrijheden als iemand dat niet alleen kan dan moet je hem ook bereid zijn hem een beetje te helpen.
Maar en ander punt wat hier voor mij indirect aan verbonden is, ook in die relatie burger overheid in altijd elke verhouding burger overheid, dat is de financiële basis van dat geheel het is heel leuk te praten over de noden in de samenleving, het is heel leuk te praten over wat we allemaal zouden moeten doen maar als we niet eerst gezorgd hebben dat onze economie op orde is, als we niet eerst gezorgd hebben dat onze financiën op orde zijn dan is het gevaarlijke loze praat om over die behoeftes en al die mooie plannen te praten. En dat is precies de reden waarin in een hele lange traditie van de VVD altijd centraal staat dat economisch financieel beleid niet als doel maar als middel naar wat je wilt.
Dat vereist nu eenmaal, dat weten we thuis in het eigen gezin en dat weten we in Den Haag, dat vereist discipline, dat vereist regels, dat vereist toezien dat we ons aan de afspraken houden en ik ga het allemaal niet te ingewikkeld voor u maken maar onder leiding van Frits Bolkestein hebben wij in 1994 in Paars één een zeer zwaar accent gelegd op die financiële discipline.

Wij hebben ons toe zeer gelukkig geprezen dat Gerrit Zalm, voor sommige van ons toch een betrekkelijke nieuwe toen, dat Gerrit Zalm ons geholpen heeft in het verder ontwikkelen op spelregels op dit terrein. En ik ben er absoluut zeker van dat alleen dankzij die spelregels wij nu acht jaar verder gekomen zijn, de overheid haar bijdrage heeft kunnen leveren aan de welvaart die we hebben en dat de overheid met die spelregels in staat is geweest extra geld, veel extra geld, vrij te spelen en met diezelfde spelregels in de hand ook in staat is als het zometeen een beetje tegenvalt omdat op een goede manier op te vangen.
En het zal volstrekt duidelijk zijn in politieke zin, als ik naar andere partijen kijk, dat het niet denkbaar is dat wij met welke partij dan ook ooit in een coalitie zouden werken als daar niet gezonde financiële spelregels mee kunnen worden afgesproken.

In dit kader overigens, want dat heeft er rechtstreeks mee te maken, en dat heeft ook rechtstreeks te maken met vrijheid en zelfstandigheid van mensen, is natuurlijk het werkgelegenheidsbeleid geweest. Toen wij in '94 begonnen, wij Partij van de Arbeid met D'66 en VVD, waren we geconfronteerd met nog steeds een ondraaglijk hoge werkloosheid, met ondraaglijk hoge jeugdwerkloosheid, met een ondraaglijk hoge langdurige werkloosheid, en dat is ons natuurlijk al die jaren daarvoor een doorn in het oog geweest en dat vindt ik ook voor onszelf zeer bevredigend dat datzelfde economische, financiële, sociale beleid ertoe geleid heeft dat er 1,2 miljoen banen in Nederland bij zijn gekomen de laatste periode, heel belangrijk.

Ik geloof dat het nou wel even voldoende lof voor Gerrit en Annemarie en zo is, het wordt tijd om wel even met elkaar eerlijk te praten wat er niet gelukt is. Er is natuurlijk op één zeer zeer belangrijk terrein is er niets tot stand gekomen en dat is de WAO. In deze kabinetsperiode is er geen oplossing gevonden en we zitten nog steeds met een onaanvaardbaar hoog aantal mensen daarin, zeg maar even over de duim heen 950.000 mensen.
En ik zeg, en ik mag dat zeggen, ondanks vier jaar lang voorstellen van allerlei aard van de VVD, Geert Wilders heeft daar heel veel aan gedaan, overigens niet alleen van ons. Wij hebben op een aantal momenten zeer constructief samen kunnen werken met het CDA in de Kamer in het ontwikkelen van voorstellen om iets te doen aan die WAO.
Al die voorstellen zijn stelselmatig door de linkse meerderheid in de Kamer afgewezen. Geen enkel bruikbaar idee van de Partij van de Arbeid hebben we in die periode gezien. Er staat geen woord over in het programma van de Partij van de Arbeid.

Ik vrees dat we moeten constateren dat de interne crisis over de WAO, pak hem weg tien jaar geleden binnen de Partij van de Arbeid, zo verlammend heeft gewerkt dat we tot op de dag van vandaag nog niet een echte oplossing hebben kunnen vinden, dat is zeer te betreuren.
In de tussentijd, dat is de actualiteit van vandaag, ligt er een SER voorstel op tafel, zeg maar even een globaal akkoord tussen werkgevers, werknemers en de kroonleden. Wij willen best erkennen dat daar enkele goede aspecten inzitten, natuurlijk willen we dat want wij zijn zo verlangend naar een oplossing van die problematiek. Maar dames en heren, na alle maatstaven die wij zelf in de afgelopen jaren hebben aangelegd ten aanzien van de WAO kan ik niet anders zeggen dat het op dit moment boterzacht is.
Dat kunnen wij dus niet accepteren en het is dus noodzakelijk dat er dusdanige concretiseringen komen en hier dusdanige aanscherpingen komen dat echt in alle redelijkheid mag worden verwacht dat het een substantieel resultaat gaat opleveren want daar gaat het ons natuurlijk om, om een substantieel resultaat.

Jan Hendrik is in de fractie ook altijd de man die het eerste klapt als Geert gesproken heeft over de WAO dus dat klopt ook wel.
Ik moet u ook eerlijk zeggen dat ik het nogal absurd vind om deze discussie over hoe we dat veranderen dan te beginnen met het punt zullen we de uitkeringen niet verhogen. Hetgeen in dat SER voorstel zit, dat is toch een hele absurde gedachte, er valt met ons over van alles te praten hoor maar zullen we eerst eens even echt dat systeem wijzigen.
In de tussentijd, ik kijk naar Pieter Korteweg, hebben wij een bruikbaar alternatief in ons programma opgenomen, wij hebben een concreet voorstel om er iets aan te doen en dat concrete voorstel van de VVD doorberekend door het Centraal Plan Bureau levert ook het gewenste resultaat op dus wij steken onze nek uit, nu de anderen nog.

Ik zou u nu nog een paar dingen willen zeggen over de overheid want ik heb toch erg gesproken over de mensen zelf maar er ligt natuurlijk aan de kant van de overheid zelfs nog wel wat te doen. Laat ik in ieder geval dit in het kort zeggen, want u weet er ook allemaal veel van, de VVD blijft streven naar een kleinere betere overheid en dan hebben we het over de doelmatigheid en de effectiviteit, meer oog voor de uitvoering en al die aspecten die horen bij een goed functionerende overheid en dan heb ik het over een breed terrein.
Dan heb ik het over het verhogen van dat oplossingspercentage van de politie tot en met het beter ramen van de kosten voor een infrastructuur project en alles wat daartussen in zit maar in het schetsen van wat er mis is wens ik ook oog te hebben voor wat goed gaat.

Die overheid kan soms sommige dingen heel goed doen. Europees kampioenschap voetbal, wat een hele lastige klus is in een land als Nederland, is door de betrokken bewindslieden samen met de KNVB en al die anderen die daarbij horen op een voortreffelijke manier georganiseerd, dat mag je wel eens zeggen.
En misschien mag ik vandaag hier voor onze club zelf ook zeggen dat dat gigantische project, de invoering van de euro, dat fantastisch georganiseerd is geweest, Gerrit leuker kon je het niet maken.

Dames en heren, wat wel een zeer wezenlijk vraagstuk is in dat overheidsbeleid heeft tegenwoordig de titel gekregen, door Klaas de Vries met recht op tafel gelegd, het handhavingsbeleid.
Dat handhavingsbeleid is een zeer zeer belangrijk vraagstuk ook in de ogen van de VVD. Omdat wij natuurlijk vinden dat als er wetten en regels worden gemaakt dat iedereen zich daaraan moet houden. Dat het een taak is van de overheid is niet alleen de mensen daartoe te stimuleren, daartoe te dwingen, alles te doen wat je daarvoor moet doen, maar ook vooral toezien op de naleving daarvan. Maar dat doen we dus wat mij betreft over de gehele linie.
Kijk, die discussie is begonnen naar aanleiding van de tragische gebeurtenissen in Volendam en Enschede en heeft zich aanvankelijk natuurlijk sterk gericht op brandweervoorschriften, milieuvergunningen, hinderwet en al dat type regelgeving wat daar direct te maken heeft. Natuurlijk moeten we dat goed en regelen en daar goed op toezien, maar voor mij gaat dat veel verder.

Ik zie niet in waarom we onder datzelfde handhavingsbeleid eigenlijk elke wet past die wij in Nederland hebben? Waar wij regels stellen voor de burgers, of regels voor onszelf en waarin we die regels moeten uitvoeren en dus dat handhavingsbeleid loopt vanaf de brandweervoorschriften tot en met de vreemdelingenwet. Tot en met de vreemdelingenwet, ik wens dat vraagstuk onder dat hoofdstuk te brengen, laat ik u daar nou eens een paar dingen meer over zeggen.
Laat ik even met dit beginnen, ook hier deed zich de vraag voor of wij het niet vervelend vonden dat andere partijen dat asielvraagstuk op de agenda hadden gezet? Dat is een krankzinnige vraag. Wij hebben met Frits Bolkestein toen een man gehad die eerder dan wie dan ook het lef heeft gehad dat te agenderen, dat heeft inmiddels een heel gevolg gehad, nog lang niet zoveel als wij willen ik kom daar zo nog wel even op terug, meer mensen in het land, meer partijen willen dat we er wat aan moeten doen, als zich daar nieuwe partijen bijvoegen klasse, ik complimenteer ze daar voor.

En niemand hoeft de kamerfractie van de VVD, in dit geval onder leiding van Henk Kamp, ervan te overtuigen dat er nog heel veel moet gebeuren. Wij zijn net geconfronteerd geweest met de recente cijfers, het is verheugend u te kunnen meedelen, voorzover u het al niet gelezen had, dat over het vorig jaar het aantal asielzoekers wat het land is binnengekomen met 25% is gedaald en gekomen op een niveau van 32.000 over het vorig jaar, dat is mooi.
Dat is een compliment waard voor het kabinet en in het bijzonder de staatssecretaris van Justitie. Maar, dames en heren, dat is toch lang niet voldoende? 32.000 asielzoekers instroom in Nederland, ik heb alleen over de instroom in Nederland, dat is toch nog steeds ongelofelijk hoog als je dat zet naast de cijfers van de omliggende landen, ik heb nog niet eens over absolute termen maar gewoon relatief gesproken, dat kunnen wij toch niet aanvaarden? En als je dan nog weet dat door het beleid in de afgelopen jaren gevoerd is we met een voorraad zitten, ja dat is een heel oneerbiedig woord, maar dat we met een voorraad zitten van 85.000 nog niet afgewerkte asielgevallen dan is dat toch een krankzinnig getal? Dan doen we toch iets fundamenteel fout in dit land, en dat doen we dus.

Ik ben van mening dat er een zwaardere inzet moet worden gekozen, niet op nieuwe regelgeving, ik zit niet op nieuwe regelgeving te wachten, op handhavingsbeleid. Dan moet er een zwaardere inzet worden gekozen op een consequente uitvoering van de wet en de regels zoals we die daar kennen.
En voor diegene die er verstand van hebben, de aanpassing van het verkiezingsprogramma gisteren, dat was die samenvatting van al die amendementen in één nieuwe tekst, overigens aangevuld door een enkel punt wat nog uit de vergadering is gekomen is vrijwel allemaal geen nieuwe regelgeving, is alleen maar consequent uitvoeren van wat we met elkaar hebben afgesproken. Ik vind dat het daarover moet gaan in de komende periode maar daar hoort één ding bij.
Is het reëel om van een ambtenaar bij de IND te vragen om nou eens een keer stringent en consequent die wet uit te voeren als die ambtenaar zich hier in Den Haag niet gesteund weet door de hele politiek?
Als die ambtenaar in Den Haag zeker weet dat niet op het moment dat die een beslissing neemt nog geen twee dagen daarna de mondeling de vraag, of de kamervraag gesteld wordt. Het is dus de politieke verantwoordelijkheid van alle partijen om zich politiek te zetten achter stringente uitvoering van de wet zoals die luidt.

Dames en heren, ik heb nog een heleboel velletjes hoor. Er zijn nog twee punten in het kader van het overheidsbeleid waar ik kort even iets over wil

zeggen en daarmee verwaarlozend een hele hoop zeer relevante punten. Of dat nou gaat over de thuis- en daklozenzorg, de gehandicaptenzorg, er zijn zoveel belangrijk maatschappelijke terreinen waar we het eigenlijk met elkaar over zouden moeten hebben, ook vandaag.
Maar ik moet ook een beetje verwijzen hier naar het programma en naar het beleid wat wij als fractie in de afgelopen periode gevoerd hebben. Er zijn twee punten waar ik nog even in het bijzonder op wil wijzen.
Het eerste is ook een punt van zorg en dat is natuurlijk en dat is natuurlijk de arbeidsparticipatie in dit land. Het gaat ons zeer goed, ik kom daar straks nog even op terug. We hebben een zeer krappe arbeidsmarkt het is ons zo goed gegaan dat we op dit moment de grootste moeite hebben om mensen te vinden. Of dat nou in de overheidssectoren is of in de markt. En gelijktijdig hebben wij in Nederland 2 miljoen mensen die niet actief zijn, nou over de duim heen, 1 miljoen moeten we het misschien niet meer vragen neem een 100% afgekeurde in de WAO of iets dergelijks. Laten we ons nou maar eens concentreren op 1 miljoen mensen die kunnen werken en die voor een deel ook misschien wel willen werken en die wat mij betreft in ieder geval moeten werken. Dan is het toch van het grootste belang dat we het beleid zo scherp mogelijk richten om die mensen weer actief te krijgen, voor hen zelf en ter oplossing van die personele problemen die ik u net noemde.

We weten zo langzamerhand van de instrumenten die wel werken, en wij weten zo langzamerhand van de instrumenten die niet werken. Er is een hele discussie over die gesubsidieerde arbeid. Wij hebben met overtuiging in de afgelopen jaren, Gerrit ook, gewerkt aan regelingen om langdurige werkelozen, Melkert banen of wat dan ook, aan het werk te krijgen daar hebben we subsidies voor gegeven. We hadden wel eens een beetje kritiek over bepaalde maatvoering daarin maar wij hadden die overtuiging dat we het moesten doen en we hebben dat nog steeds wel een beetje omdat je altijd nog wel zo'n groep hebt.

Maar het is niet logisch om in deze omvang waarin we het nu doen, met al dat geld, door te gaan op dat traject terwijl je eigenlijk moet stimuleren dat de krapte op de arbeidsmarkt op een andere manier wordt opgelost, je zult geld moeten verschuiven en dat is ook precies wat we dan doen in het programma, overigens nog in een bescheiden mate, verleggen omdat de omstandigheden dat nu eenmaal vereisen en het is in dit verband dat ik met grote nadruk wil praten over de onroerend zaakbelasting.

Begrijp mij goed, ik weet heel goed electoraal dat afschaffen van de onroerend zaakbelasting voor heel veel eigenaren en huurders in dit land een

welkom bericht is en ik vind ook dat we dat gerust mogen brengen omdat het past in dat verhaal over lastenverlichting zoals ik u dat net heb verteld, dat is één element daaruit. Maar wat men niet moet onderschatten is toch de grote betekenis van het afschaffen van de OZB in het oplossen van die zogenaamde armoedeval. Er is nog geen enkele partij, er is nog geen enkele regering geweest die een beter voorstel op tafel heeft gelegd om dat daadwerkelijk aan te pakken dus er is de dringende uitnodiging aan de andere partijen in dit land, ook straks in een coalitie, als u werkelijk wat wilt doen aan het oplossen dan moet u dit voorstel over de OZB steunen.

En dan mijn laatste punt wat de overheid betreft, ik kan dat niet laten liggen. In de traditie van de VVD, in de traditie van het liberalisme, hebben wij altijd oog gehad voor de internationale context waarin we ons bevinden, waarin we ons als klein land bevinden, wat de liberalen van oudsher vanaf de start van de Europese Unie in dat kader hebben gedaan en in velerlei andere opzichten. In die internationale gemeenschap zijn wij van mening dat Nederland, als het gaat om de Europese Unie, niet alleen actief en positief moet zijn maar ook evenzeer omdat we de Unie een goed hart toedragen, kritisch moeten zijn. En als het gaat om de wereldeconomie behoren wij te blijven strijden voor de vrije handel en het afschaffen van protectionisme. Wij wensen medeverantwoordelijkheid te dragen voor de internationale vrede en veiligheid, Kosovo, Eritrea, Afghanistan, dat is een politieke wens van ons die voortvloeit uit een wens die we al veel eerder hadden en die we altijd waar hebben gemaakt Nederland als trouw bondgenoot van de NAVO.
Maar in dit kader past ook een taak die wat actueler op ons afgekomen is in de laatste decennia, meewerken aan een internationale rechtsorde. Met de zeer eervolle taak, in ons eigen Den Haag, toch langzamerhand het centrum te worden van instituten die daar een belangrijke rol in vervullen, daar ben ik ongelofelijk trots op.

In de laatste plaats in dit rijtje de ontwikkelingssamenwerking. We hebben natuurlijk heel veel politieke debatten daarover maar voor ons blijft toch de notie dat wij, rijk Nederland, moeten blijven helpen in ontwikkelingslanden hoe we daar de zaken structureel zouden kunnen helpen verbeteren.
En ik vind dat het kabinet wat nu zit heel veel lof verdient op al deze terreinen en dan spreek ik over de minister-president. Ik heb veel waardering voor Kok op dit punt, ik heb waardering voor minister Herfkens als het gaat om die koersverlegging, die ik net in één zin uitsprak, uitgesproken veel waardering. Ik heb uitgesproken veel waardering voor staatssecretaris Benschop omdat ik geloof dat hij Nederland op een uitstekende wijze met name de Europese Unie vertegenwoordigt. Maar mag ik vandaag ook hier nu zeggen dat ik heel

veel waardering heb voor de consistentie waarop onze minister van Buitenlandse Zaken, juist in deze onderwerpen, in die afgelopen jaren heeft geopereerd, ik vind het klasse Jozias.
En datzelfde zeg ik tegen die man, Frank de Grave, Annemarie, Frans allemaal die jonge honden uit 1982, daar zit onze minister van Defensie.
Wij hebben in die periode iets voor elkaar gekregen waar we heel lang aan gewerkt hebben, een moderne defensienota, met een taakstelling, met de middelen die daar bij horen en met steun van ons hele defensieapparaat, dat is winst één.
Winst twee is, doordat dat is gebeurd, inderdaad onze rol hebben kunnen vervullen in Kosovo, Eritrea en nu Afghanistan. Daar kunnen we ook zeer trots op zijn, het is niet toevallig dat de minister van Buitenlandse Zaken en van defensie beide van de VVD zijn.

Dames en heren, ik kom langzaam, ja dat mag wel hé, tot een afronding.
Als je een foto van Nederland maakt, ik heb niet zoveel verstand van fotograferen, maar volgens mij levert dat op een negatief en een afdruk.
Als je dat negatief ter hand wenst te nemen, dan hou je dat zo tegen het licht geloof ik, dan zie je een zeer onbeschaafd land waar en ongelooflijke armoede heerst, het verschil tussen rijk en arm ondraaglijk groot is, er geen enkel maatschappelijke sector is die functioneert, het is één en al ellende het is één en al rampspoed, dat is het kenmerk geloof ik als je door zo'n negatief kijkt.
Je maakt foto's natuurlijk om een reële weergave van de werkelijkheid te krijgen, je wil de afdruk hebben en ik ga een poging doen voor u die afdruk te beschrijven.
Is het niet zo de afdruk die wij zien de foto van Nederland van vandaag een welvarend land laat zien en dat in dat welvarende land heel veel mensen het zeer behoorlijk goed hebben, zowel in historisch perspectief als internationaal vergeleken.
En dan zien we een land dat in ieder geval door de ogen van anderen, die naar die foto kijken, dat is een land met een hoog voorzieningen-niveau en dat varieert dan tot pensioenvoorzieningen tot en met willekeurig universitair onderwijs, ik noem maar wat, al die voorzieningen die we hebben. Dan zien we een land wat een aantal onbegrijpelijk grote werkelijkheden heeft.
Schiphol één van de grootste, drukste, beste luchthavens in de wereld, de haven van Rotterdam, hoe is het toch mogelijk voor dit kleine land, nog steeds de grootste haven in de wereld, ronduit om trots op te zijn. Een land waarvan de Verenigde Naties zeggen dit land behoort tot de acht beste landen van de wereld en dan zitten we in het rijtje van een aantal Scandinavische landen, we zitten in de Verenigde Staten Canada, we zitten Australië Nieuw Zeeland, dat

type landen, daar behoren wij toe, wij Nederland. Dat is van belang dat we ons dat realiseren omdat toch niemand denkt hier dat dat voor niks gekomen is, dat is toch alleen maar gekomen doordat er in het land zelf zoveel mensen hun inspanningen, hun energie richten op het tot stand komen van al die dingen en omdat wij een politiek stelsel hebben en een overheid hebben die probeert dat goed te sturen met name in de afgelopen zeven en een half jaar.

Er is mij veel aan gelegen om dat deel van die foto ook straks op de volgende foto te krijgen maar gelijkertijd zeg ik u ook dat datzelfde land diezelfde foto ook natuurlijk laat zien een aantal problemen die we nog niet goed hebben opgelost, ik sprak u over de asielzoekers, ik sprak over de criminaliteit, infrastructuur in dicht bevolkte gebieden naar zijn aard nog altijd een zeer lastig vraagstuk waar nog oplossingen nodig zijn, milieubedreigingen, noodzaak van een nieuw zorgstelsel, het is overigens interessant dat dat typisch de problemen zijn die u in die andere acht landen in meer of mindere mate ook zo aantreft, maar niettemin de volgende foto van Nederland moet mooier zijn en die moet die problemen opgelost hebben en in het bijzonder dat krankzinnige Nederlandse probleem van de WAO waar ik u al over sprak. En a propos op die foto van Nederland hoort dan ook nog een koningshuis waar heel veel mensen in heel veel andere landen in de wereld razend jaloers op zijn.

Ik heb nog iets op me lever en ik moet dat kwijt. Volgende week maken we het huwelijk mee van de kroonprins en naar de slechtste tradities in Nederland begint het gezever opnieuw. Is het weer kennelijk noodzakelijk om mensen de maat te nemen, ik geloof dat het gaat over de vraag of ze het land in mogen, of dat ze de kerk in mogen, of dat ze Amsterdam in mogen, hoe is het toch mogelijk. Uitgerekend uit die kringen waarvan ik me nog herinner, Henk Vonhoff, in de jaren '70 hoeveel warme steun die hebben gegeven aan zeer dictatoriale linkse regimes met veel bloed aan de handen.

Dames en heren, ik roep u op, ik roep over uw hoofden heen iedereen in Nederland op, ik roep die partijen op die tegen het koningshuis zijnde de SP, Groen Links, Leefbaar Nederland die roep ik op om volgende week het feest niet te bederven. We gaan volgende week een hele feestelijke dag meemaken omdat we dat het bruidspaar gunnen, omdat we dat de familie gunnen en omdat we dat onszelf gunnen.

Tenslotte, nou is het echt tenslotte, ik wou afsluiten. Je kijkt naar zo'n congres toe wetende of vermoedende wat er zo ongeveer met je kan gebeuren, kijk je onwillekeurig, vind ik althans, terug naar wat je zo zelf in die politiek hebt

gedaan en ik geloof dat ik van mezelf mag zeggen dat ik eigenlijk vanaf dat punt met Charlie Aptroot, ik weet niet waar die zit met de Raad van Wassenaar begonnen ben, dat in die jaren vanaf die periode aangestoken ben door dat virus van dat liberalisme, ik ben er altijd enthousiast voor geweest, niet altijd even tevreden over wat er gebeurde zo herinner ik me bepaalde periodes, maar altijd enthousiast voor geweest.
Ik heb er altijd met een zekere toewijding eraan gewerkt, ik heb geprobeerd me fatsoenlijk te gedragen en ik heb geprobeerd toch resultaat te boeken, dat vind ik wel dat dat wel een beetje waar is van mijzelf.
Maar dat is niet alleen voor mijzelf, het is wel een beetje willekeurig hoor wat ik nou doe, maar met Annemarie Jorritsma in '82 in de Kamer gekomen, die heeft dat op precies dezelfde manier gedaan en zo zijn er nog veel meer hier op die kandidatenlijst die u ziet mensen die wat eerder of wat later zijn begonnen die toch met diezelfde instelling aan de gang zijn gegaan en dat tot op de dag van vandaag doen en dat is zeer de moeite waard omdat te behouden, om daarmee door te gaan omdat, dames en heren.

Ik heb u gesproken over het woord vertrouwen maar ik ben misschien het meest cruciale woord nog vergeten dat is niet vertrouwen, dat is betrouwbaarheid. Dat is aan de mensen in het land kunnen en durven zeggen is dat wij eerlijk staan voor de zaak waar we voor staan en dat als wij hun belangen mogen behartigen dat wij dat op een nette, fatsoenlijke, zorgvuldige manier zullen doen, niet zonder fouten te maken, wij maken natuurlijk fouten, ik wat minder dan Gerrit maar we maken ze, dat hoort er toch bij.
Die betrouwbaarheid is dan toch, als je het op de keper beschouwt, het meest cruciale punt en daarom hebben de mensen in het land, zoals Hans dat ook altijd zo mooi heeft weten te zeggen, die hebben er recht op te weten wat de VVD ergens van vindt, nietwaar Hans? Absoluut.
Dames en heren, wij zullen ze dat telkens uitleggen, wij zullen uitleggen hoe de zaken in elkaar zitten en wij zullen eerlijk uitleggen waarom het een keer niet gelukt is als het gaat om de oplossing van een vraagstuk.

Onze eerste plicht nu is om de mensen naar de stembus te krijgen en ik ga echt een zeer zeer dringend beroep op u doen, op uw allen, en op de besturen en afdelingen die u vertegenwoordigt, er moet een massale gezamenlijke inspanning komen om te zorgen dat we een einde maken aan die toch te lage opkomstcijfers in Nederland, nu bij de gemeenteraadsverkiezingen, alstublieft mensen ga naar die stembus toe.

En dan natuurlijk de tweede opdracht, dat is de opdracht die u ons vandaag gegeven heeft, wij gaan met enthousiasme en met een ongelofelijke energie aan onze kant campagne voeren, dat zullen we echt doen.
Wij zijn daar klaar voor. De VVD is de partij die er elke dag van de partij is en mijn laatste zin is, wij vragen vertrouwen aan mensen, wij geven vertrouwen aan mensen, dank u wel.

De heer Bas Eenhoorn; dank je wel Hans, we zijn trots op je, het was een fantastische speech en een geweldig begin voor de campagne, we gaan het met zijn allen doen.
Mijn laatste woorden zijn dank voor degene die zich in hebben gezet voor het succes van het congres, de mensen van het Thorbeckehuis onder leiding van Daan Zwart, de mensen van het campagneteam onder leiding van Petra Ginjaar, de mensen van de commissie Kamminga, de commissie Korteweg en allemaal, jullie allemaal met onze kandidaten op naar de overwinning.